

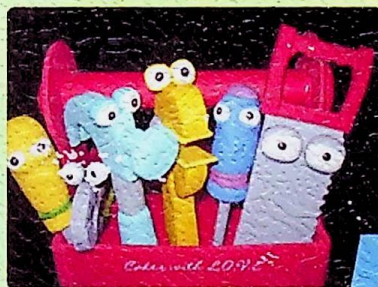
74.
M-47

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI XALQ TA'LIMI VAZIRLIGI

T.N.QORI NIYOZIY NOMIDAGI O'ZBEKISTON
PEDAGOGIKA FANLARI ILMIY TADQIQOT
INSTITUTI

O.A.Qo'ysinov, O'.O.Tohirov, D.N.Mamatov, D.F.Aripova

MEHNAT TA'LIMI



5

Toshkent-2016

74.
M-47

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
XALQ TA'LIMI VAZIRLIGI

T.N.QORI NIYOZIY NOMIDAGI O'ZBEKISTON
PEDAGOGIKA FANLARI ILMIIY TADQIQOT
INSTITUTI

O.A.Qo'ysinov, O'.O.Tohirov, D.N.Mamatov, D.F.Aripova

MEHNAT TA'LIMI

5-SINF

O'QITUVCHILAR UCHUN
METODIK QO'LLANMA

JIZZA 3 DPI
INV № 138708
AXBOROT RESURSLAR MARKAZI

Toshkent – 2016

JIZZA 3 DPI
INV № 138708
AXBOROT RESURSLAR MARKAZI

O.A.Qo'ysinov, O.O.Tohirov, D.N.Mamatov, D.F.Aripova. Mehnat ta'limi. 5-sinf. O'qituvchilar uchun metodik qo'llanma. – Toshkent: «POYTAXT-PRINT» MCHJ, 2016.-176 b.

Metodik qo'llanma PZ-2014-0912150534 – raqamli “Umumiy o'rta ta'lim maktablarida mehnat ta'limi fanini mazmunan modernizatsiyalash hamda ta'lim sifati va samaradorligini oshirish texnologiyalari” mavzusidagi amaliy loyihasi doirasida tayyorlangan.

Metodik qo'llanma innovatsion pedagogik va axborot kommunikatsiya texnologiyalari asosida tayyorlangan bo'lib, metodik qo'llanmada umumiy o'rta ta'lim maktablarining 5-sinf mehnat ta'limi o'quv fanining “Texnologiya va dizayn”, “Servis xizmati” va “Qishloq xo'jaligi asoslari” yo'nalishlari bo'yicha mashg'ulotlarni tashkil etishga oid tavsiyalar berilgan va dars ishlanmalari keltirilgan hamda maktab o'quv ustaxonalarida mashg'ulotlar o'tkazishni rejalashtirish va tashkil etish, ta'limiy, tarbiyaviy va rivojlantiruvchi maqsadlarni belgilash, jihozlarni mashg'ulotga tayyorlash bilan bog'liq masalalar yoritilgan. Shuningdek, qo'llanmada mehnat ta'limini amalga oshirishga oid umummetodik yondoshuvlar va uni amalga oshirish yo'llari ko'rsatib berilgan.

Mazkur metodik qo'llanma umumiy o'rta ta'lim maktablarining boshlang'ich sinf o'qituvchilari uchun mo'ljallangan bo'lib, shuningdek, undan oliy ta'lim muassasalari professor-o'qituvchilari, talabalari, magistrantlari, ilmiy tadqiqotchilar va boshqa soha vakillari ham foydalanishlari mumkin.

Metodik qo'llanma yuzasidan fikr-mulohazalaringizni basmla@inbox.ru elektron pochta manzilimizga yuborishingiz mumkin.

Taqrizchilar:

- | | |
|--------------|---|
| R.X.Djurayev | T.N.Qori Niyoziy nomidagi O'zbekiston Pedagogika fanlari ilmiy tadqiqot instituti professori, p.f.d. |
| S.Boltaboyev | – Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti “Kasb ta'limi metodikasi” kafedrası dotsenti, p.f.d. |
| Z.Shamsiyeva | – Respublika ta'lim markazi bo'lim boshlig'i |

Ushbu metodik qo'llanma T.N.Qori Niyoziy nomidagi O'zPFITning 2016 yil 31 maydagi 5-sonli ilmiy kengashi va Respublika ta'lim markazi qoshidagi “Mehnat ta'limi va kasbga yo'naltirish” ilmiy metodik kengashining 2016 yil 27 avgustdagi 3-sonli yig'ilishi qarorlariga asosan nashrga tavsiya yetilgan.



KIRISH

Mamlakatimizda izchil amalga oshirilayotgan kadrlar tayyorlash milliy modyelining asosiy g'oyasi barkamol insonni tarbiyalashni nazarda tutadi. Barkamol shaxsning muhim sifatleri bo'lgan mehnatsevarlik, kasbiy qiziquvchanlik, ijtimoiy faollik, tirishqoqlik, intizomlilik, tashabbuskorlik, ijodkorlik qobiliyatlarini tarbiyalash o'rta umumiy ta'lim muassasalarining muhim vazifalaridan hisoblanadi. Kadrlar tayyorlash milliy modyelining markazida shaxs sifatleri turar ekan ta'lim metodlarini shu asosida tanlash va qo'llash ishlarini takomillashtirish hozirgi kunning dolzarb vazifalaridan biridir. Bu borada o'quvchilarning faolligini oshirish, dars va darsdan tashqari mashg'ulotlarni samarali tashkil qilish alohida ahamiyat kasb etadi. Jumladan, umumiy o'rta ta'lim maktablarida mehnat ta'limi darslari yoshlarni hayotga, kasb-hunarga tayyorlashda muhim o'ringa ega.

Mazkur qo'llanmada maktab o'quv ustaxonalarida mashg'ulotlar o'tkazishni rejalashtirish va tashkil etish, ta'limi, tarbiyaviy va rivojlantiruvchi maqsadlarni belgilash, jihozlarni mashg'ulotga tayyorlash bilan bog'liq masalalar yoritilgan. Shuningdek, qo'llanmada 5-sinfda mehnat ta'limini amalga oshirishga oid umummetodik yondashuvlar hamda uni amalga oshirish yo'llari ko'rsatib berilgan. Fan bo'yicha taqvimiy-mavzuiy rejaning har bir mavzusi bo'yicha dars ishlanmalari bayon qilingan.

Mehnat ob'yektlari sifatida namunaviy detallar tanlab olingan bo'lib, ular tegishli ravishda o'rganiladigan texnologik jarayonlar asosida tayyorlanadi. Shu sababli o'quvchilarda umummehnat bilim, ko'nikma va malakalarni shakllantirish, mustaqil ta'limni tashkillashtirish, yo'l qo'yilishi mumkin bo'lgan xatoliklarning oldini olishga oid metodik tavsiyalar o'qituvchi tomonidan boshqa mehnat ob'yektini tanlagan holda ham o'z ahamiyatini yo'qotmaydi.

Metodik qo'llanma birinchi navbatda yosh o'qituvchilarga foydali bo'lib, tajribali o'qituvchilar ham keltirilgan tavsiyalarni tanqidiy tahlil qilgan holda o'z faoliyatlarida foydalanishlari mumkin.

TAQVIMIIY-MAVZULI REJALASHTIRISH

5-sinf

TEXNOLOGIYA VA DIZAYN YO'NALISHI

T/r	Mavzular	Soati
	Metallga ishlov berish texnologiyasi	18
	Umumiy tushunchalar	2 soat
1-2	Metallga ishlov berish ustaxonasining tuzilishi. Metallga ishlov berishda xavfsizlik texnikasi qoidalari. Metallning turmushda va xalq xo'jaligidagi ahamiyati, tuzilishi, turlari, sohalari. Metallarning tashqi ko'rinishi va o'ziga xos belgilari.	2
	Asbob-uskunalar, moslamalar va ulardan foydalanish	4 soat
3-4	Metallga ishlov berishda qo'l asbob-uskunalar, moslamalarining tuzilishi va turlari, vazifalari, foydalanish qoidalari. Chilangarlik dastgohi. O'lchash va rejalash asboblari	2
5-6	Arralar va frezalar turlari. Zubilo, otverka va omburlar. Bolg'alar va ularning turlari: po'lat, yog'och va plastik bolg'alar va to'qmoqlar. Yog'och va jilvir qog'ozlar tuzilishi va turlari. NI-1	2
	Mashina, mehanizm, stanoklar va ulardan foydalanish	2 soat
7-8	Metallga ishlov berish stanoklari va ular haqida tushuncha. Mashinalarning asosiy qismlari.	2
	Mahsulot ishlab chiqarish texnologiyasi	10 soat
9-10	Metallarga ishlov berish texnologiyasi, konstruksiyalash elementlari. Yupqa tunuka va simdan buyumlar tayyorlash.	2
11-12	Metall buyumlarda biriktirish turlari: harakatsiz (payvand) va yarim harakatchan. NI-2	2
13-14	Metallarga ishlov berishda qo'llaniladigan xalq hunarmandchiligi elementlari. Metallga ishlov berishga oid kasb-hunarlar to'g'risida ma'lumot.	2
15-16	Detallar va buyumlar konstruktiv qirqimlarini topish.	2
17-18	Metallarga ishlov berish jarayonlari bilan uyg'unlashtirilgan xalq hunarmandchiligi texnologiyasi.	2
	Yog'ochga ishlov berish texnologiyasi	42
	Umumiy tushunchalar	6 soat
19-20	Yog'ochga ishlov berish ustaxonasining tuzilishi. Yog'ochga ishlov berishda xavfsizlik texnikasi qoidalari. Yog'ochning turmushda va xalq ho'jaligidagi ahamiyati, tuzilishi, turlari, ishlatilish sohalari. Yog'ochlarning tashqi ko'rinishi va o'ziga xos belgilari. Yog'ochning yaroqlilik va yaroqsizlik belgilari	2
21-22	Duradgorlikda ishlatiladigan yog'ochlar: terak, tog'terak, shumtol, qarag'ay, eman, nok, chinor va boshqalar.	2
23-24	Mahalliy hududda o'sadigan daraxtlar va ulardan olinadigan yog'och turlarini o'rganish. Yog'ochlarning sifatini va ularning	2

	nugsonlarini aniqlash. NI-3	
	Asbob-uskunalar, moslamalar va ulardan foydalanish	20 soat
25-26	Duradgorlik dastgohi, qo'l asboblarining tuzilishi va turlari, ulardan foydalanish qoidalari.	2
27-28	O'lchash va rejalash asboblari	2
29-30	Arralar va randalar turlari. NI-4	2
31-32	Iskanalar, bolta va teshalar.	2
33-34	Bolg'alar va ularning turlari: po'lat, yog'och va plastik bolg'alar va to'qmoqlar.	2
35-36	Egovlar tuzilishi va turlari	2
37-38	Jilvir qog'ozlar tuzilishi va turlari.	2
39-40	Asbob-uskuna va moslamalardan foydalanish va ta'mirlash.	2
41-44	Yog'ochga ishlov berishda ishlatiladigan qo'l asboblarini turlarga ajratish va ularning ishga yaroqliligini aniqlash. Asboblarni ishga tayyorlash va ular bilan ishlash. NI-5	2
	Mashina, mexanizm, stanoklar va ulardan foydalanish	2 soat
45-46	Yog'ochga ishlov berish stanoklari va ular haqida tushuncha. Mashinalarning asosiy qismlari. Stanokning qismlaridagi kuch-harakatning uzatilish yo'li, stanokni ishga tayyorlash bosqichlari	2
	Mahsulotlar ishlab chiqarish texnologiyasi	14 soat
47-48	Duradgorlik buyumlari detallarini tayyorlash. NI-6	2
49-50	Duradgorlik birikmalari to'g'risida ma'lumotlar: yelimplash mixlar, burama mixlar (shurup) va boshqa vositalar bilan birlashtirish.	2
51-52	Buyumlar yuzasiga qoplamalar yopishtirish.	2
53-54	Yog'ochdan uy-ro'zg'or buyumlari tayyorlashda foydalanish.	2
55-56	Yog'ochga ishlov berishda qo'llaniladigan xalq hunarmandchiligi elementlari. Yog'ochga ishlov berishga oid kasb-hunarlar to'g'risida ma'lumot.	2
57-58	Tayyorlanmaning eskiz va texnologik xaritasini tuzish, tanlash, rejalash va tayyorlash	2
59-60	Yog'ochga ishlov berish jarayonlari bilan uyg'unlashtirilgan xalq hunarmandchiligi texnologiyasi. NI-7	2
	Elektrotexnika ishlari	4 soat
61-62	Elektr montaj ishlarida ish o'rnini tashkil qilish. Elektr o'tkazish simlarining turlari.	2
63-64	Elektr o'tkazgichlarni montaj qilish izolyatsiyasizlash ishlari. Elektr asboblari. Sohaga oid kasb-hunarlar to'g'risida ma'lumot.	2
	Uy-ro'zg'or buyumlarini ta'mirlash	4 soat
65-66	Pol qoplamalari hamda mebellarning laklangan va qoplamali yuzalarini saqlash tadbirlari va kichik ta'mirlash ishlari. NI-8	2

67-68	Oyna romlarini kichik ta'mirlash va qishda issiqlikni saqlash usullari. Xizmat ko'rsatkich sohalariga oid kasb-hunar turlari.	2
-------	---	---

Nazorat ishlarini o'tkazish jadvallari

I-II Chorak				
Nazorat ishi tartib raqami	Nazorat ishi-1	Nazorat ishi-2	Nazorat ishi-3	Nazorat ishi-4
Nazorat ishi o'tkazish muddati	5-6 dars	11-12 dars	23-24 dars	29-30 dars
Nazorat ishi o'tkazish shakli	Amaliy ish			
Ishning o'quvchilar tomonidan bajarilishiga belgilangan vaqt	80	80	80	80
Ishda tekshirish lozim bo'lgan bilim, ko'nikma va malaka elementlar soni	5	5	5	5
Nazorat ishining bali (NIB)	5	5	5	5

III-IV Chorak				
Nazorat ishi tartib raqami	Nazorat ishi - 5	Nazorat ishi - 6	Nazorat ishi - 7	Nazorat ishi - 8
Nazorat ishi o'tkazish muddati	41-42 dars	47-48 dars	59-60 dars	65-66 dars
Nazorat ishi o'tkazish shakli	Amaliy ish			
Ishning o'quvchilar tomonidan bajarilishiga belgilangan vaqt	80	80	80	80
Ishda tekshirish lozim bo'lgan bilim, ko'nikma va malaka elementlar soni	5	5	5	5
Nazorat ishining bali (NIB)	5	5	5	5

SERVIS XIZMATI YO'NALISHI

T/r	Mavzular	Soati
	Pazandachilik asoslari	18
	Umumiy tushunchalar	2 soat
1-2	Pazandachilik o'quv xonasida xavfsizlik texnika qoidalari va sanitariya gigiyena talablari. Pazandachilik tarixi va taraqqiyoti. Oziq-ovqat mahsulotlarining ozuqaviy qiymatini inson organizmi uchun ahamiyati.	2
	Asbob-uskunalar, moslamalar va ulardan foydalanish	2 soat
3-4	O'zbek milliy oshxonasining o'ziga xos xususiyatlari va rivojlanishi. Oshxonada ishlaganda shaxsiy gigiyena qoidalari.	2

	Amaliy mashg'ulot: Sabzavotlarga birlamchi ishlov berish, to'g'rash usullaridan foydalanib, salatlar tayyorlash, dasturxonga tortish qoidalari.	
	Pazandachilikda ishlatiladigan texnologik jihozlar va ulardan foydalanish	4 soat
5-6	Plita, muzlatgich, idish-tovoq, yuvish moslamalari, oshxona stollari, quritgich moslama, shkaflar haqida umumiy tushuncha. Plita turlari, tuzilishi va foydalanish qoidalari. NI-1	2
7-8	Amaliy mashg'ulot: Kartoshka bo'tqasini tayyorlash.	2
	Taomlar tayyorlash texnologiyasi	10 soat
9-10	Tuxum va uning ozuqaviy qiymati, pishirish usullari. Dasturxonga tortish qoidalari.	2
11-12	Amaliy mashg'ulot: Buterbrod va issiq ichimlik turlarini tayyorlash. Kundalik ovqatlanish uchun dasturxon bezash. NI-2	2
13-14	Amaliy mashg'ulot: Sabzavotlardan yaxna taomlar tayyorlash. Ularning sifatiga va saqlanishiga qo'yiladigan talablar. Yaxna taomlarni did bilan bezatib, dasturxonga tortish tartibi.	2
15-16	Ochiq, yopiq va gazak uchun tayyorlangan (ka-na-pe) buterbrodlarini tayyorlash va dasturxonga tortish tartib, qoidasi. Sanitariya-gigiyena, xavfsizlik qoidalari rioya qilish.	2
17-18	O'zbek milliy oshxonasining rivojlanish tarixi, uning taomlari, tasnifi hamda taomlarning tayyorlanishidagi o'ziga xos xususiyatlari. Amaliy mashg'ulot: "Tvorogli", "Muraboli" blinchiklar tayyorlash tartibi va dasturxonga tortish.	2
	Gazlamaga ishlov berish texnologiyasi	48 soat
	Umumiy tushunchalar	4 soat
19-20	Xavfsizlik texnikasi qoidalari va sanitariya-gigiyena talablari. Tabiiy tolali gazlamalardan paxta va zig'ir tolalaridan to'qilgan gazlamalar, ularning xususiyatlari.	2
21-22	Amaliy mashg'ulot: Sarja (polotno) to'qish. Gazlamaning o'ng va teskari tomonlarini, bo'ylama va ko'ndalang iplarini aniqlash.	2
	Asbob-uskunalar, moslamalar va ulardan foydalanish	4 soat
23-24	Qo'l ishlari va uni bajarishda ishlatiladigan asbob-uskunalar haqida umumiy ma'lumot. NI-3	2
25-26	Amaliy mashg'ulot: Qo'l choklaridan namunalar tayyorlash. Ushlagich tayyorlash. Dazmol bilan ishlash. Dazmollash usullari.	2
	Mashina, mexanizm, stanoklar va ulardan foydalanish	4 soat
27-28	Qo'l yuritkali tikuv mashinasining asosiy tuzilishi va ishlash tartibi. Tikuv mashinasini ishga tayyorlash. Mashinada ipsiz tikish.	2
29-30	Amaliy mashg'ulot: Mashinada ishlash qoidalari. Mashinada	2

	ipsiz tikish. Mashinaga ip o'tkazish. Biriktiruvchi, ziy va bezak choklarini tikish. NI-4	
	Mahsulotlar ishlab chiqarish texnologiyasi	36 soat
31-32	Bichish va tikish haqida ma'lumot. Gavdadan o'lchov olish. Masshtabli lineyka. XTQ va sanitariya-gigiyena talablari.	2
33-34	Fartuk va bog'ichli qalpoqcha chizmasini chizish.	2
35-36	Fartuk va bog'ichli qalpoqchani modellashtirish va andoza tayyorlash.	2
37-38	Fartuk va bog'ichli qalpoqcha bichish. Bog'ichli qalpoqchani tikish.	2
39-40	Fartukni tikish.	2
41-42	Bog'ichni va belbog'ni tikish. NI-5	2
43-44	Ko'krak qismini tikish. Qoplama cho'ntakni tikish.	2
45-48	Fartuk qismlarini birlashtirish va oxirgi ishlov berish. NI-6	2
49-50	Amaliy mashg'ulot: Kashtachilikda ishlatiladigan naqshlar, naqsh elementlari. Naqshlar chizish.	2
51-52	Kashtachilik ranglari va rang tanlash. Kashtachilikda ishlatiladigan chok namunalarini tikish.	2
53-54	Milliy kashtachilikdan qiyiqchani bichish va nusxa tushirish. Qiyiqcha gullarini (naqshlarini) tikish. Dazmollash.	2
55-56	Milliy o'yinchoq (qo'g'irchoq) turlari, ishlatiladigan asbob, moslamalar, gazlama va ularning turlari.	2
57-58	Qo'g'irchoq andozasini tayyorlash, andozani gazlama ustiga joylashtirish va bichish.	2
59-60	Bo'laklarga ishlov berish. Qo'g'irchoqni tikish. NI-7	2
61-62	Qo'g'irchoqqa oxirgi ishlov berish.	2
63-64	To'qish uchun asbob, moslamalar. To'qish choklarini o'rganish.	2
65-66	Ko'zoynak uchun g'ilof to'qish. NI-8	2
	Buyumlarni ta'mirlash texnologiyasi	2 soat
67-68	Amaliy mashg'ulot: Turli chokidan so'kilgan buyumlarni tikish.	2

Nazorat ishlarini o'tkazish jadvallari

I-II Chorak				
Nazorat ishi tartib raqami	Nazorat ishi-1	Nazorat ishi-2	Nazorat ishi-3	Nazorat ishi-4
Nazorat ishi o'tkazish muddati	5-6 dars	11-12 dars	23-24 dars	29-30 dars
Nazorat ishi o'tkazish shakli	Amaliy ish			
Ishning o'quvchilar	80	80	80	80

tomonidan bajarilishiga belgilangan vaqt				
Ishda tekshirish lozim bo'lgan bilim, ko'nikma va malaka elementlar soni	5	5	5	5
Nazorat ishining bali (NIB)	5	5	5	5

III- IV Chorak				
Nazorat ishi tartib raqami	Nazorat ishi - 5	Nazorat ishi - 6	Nazorat ishi - 7	Nazorat ishi - 8
Nazorat ishi o'tkazish muddati	41-42 dars	47-48 dars	59-60 dars	65-66 dars
Nazorat ishi o'tkazish shakli	Amaliy ish			
Ishning o'quvchilar tomonidan bajarilishiga belgilangan vaqt	80	80	80	80
Ishda tekshirish lozim bo'lgan bilim, ko'nikma va malaka elementlar soni	5	5	5	5
Nazorat ishining bali (NIB)	5	5	5	5

QISHLOQ XO'JALIK ASOSLARI YO'NALISHI

T/r	Mavzular	soat
I	O'simlikshunoslik	14 soat
1-2	Qishloq xo'jaligi moddiy oziq-ovqatlar yetishtirishning asosiy sohasi ekanligi. Dehqonchilik va chorvachilikni uyg'un rivojlantirishni istiqbollari. Yer qishloq xo'jaligida asosiy omil ekanligi.	2
3-6	Mintaqalarda yetishtiriladigan asosiy ekin turlari, ularning ahamiyati. Lalmikor, sug'oriladigan yerlarda dehqonchilik ishlari. NI-1	4
7-10	Ekin navlari va ularning hosildorligi, urug'chilik va ko'chat tayyorlash asoslari. Urug'larning sifatini aniqlash. Ekilgan urug'ning unib chiqish tezligi va unga ta'sir etuvchi omillar.	4
11-12	Tuproqqa ishlov berish va o'g'itlash texnologiyasi. Turli ekinlarni parvarish qilish qoidalari. NI-2	2
13-14	Issiqxonalarda hosil yetishtirishning o'ziga xos xususiyatlari (limon, bodring, pomidor va har xil ko'katlar ekib o'stirish).	2
II	Qishloq xo'jalik asbob-uskunasi va undan foydalanish	20 soat
15-16	Qishloq xo'jalik mahsulotlari yetishtirish texnologiyasi va texnikasiga oid tushunchalar. XTQ lariga rioya qilish.	2

17-18	Qishloq xo'jalikda paxta yetishtirish texnologiyasi va etishtirish jarayoni.	2
19-20	Qishloq xo'jalikda kartoshka yetishtirish texnologiyasi va etishtirish jarayoni.	2
21-22	Qishloq xo'jalikda g'alla yetishtirish texnologiyasi va etishtirish jarayoni.	2
23-24	Qishloq xo'jalikda poliz ekinlari yetishtirish texnologiyasi va etishtirish jarayoni. NI-3	2
25-26	Yer unumdori va ekin hosildorligini oshirishda o'g'itlarning ahamiyati va o'g'it turlari.	2
27-28	O'g'itlash me'yori, solish usullari, muddati va samaradorligi	2
29-30	Yerga ishlov berish: Yemi haydash va ekishdan oldin yumshatib tekislash ishlarining ahamiyati. NI-4	2
31-32	Yerga ishlov berish ish qurollari va mashinalari. XTQ lariga rioya qilish.	2
33-34	Amaliy mashg'ulot: Yemi haydash va ekishdan oldin yumshatish usullari.	2
III	Qishloq xo'jaligi mashinalari	6 soat
35-36	Urug' va ko'chat ekish usullari, me'yori, muddatlari. urug'larni bir tekis undirib olish tadbirlari.	2
37-38	Urug' ekishda qo'llaniladigan qurollar, moslamalar va mashinalar	2
39-40	Ekinlar qator oralariga ishlov berish va ularni parvarish qilishda qo'llaniladigan qurollar va mashinalar.	2
IV	Chorvachilik asoslari	20 soat
41-42	Chorvachilik tarmoqlari va ularning rivojlantirish istiqbollari.	2
43-44	Chorvachilikda chorva mollarini parvarish qilish va mahsulotlar sifatini oshirish yo'llari	2
45-46	Chorvachilik fermalarida ishlarni mexanizatsiyalashtirish: yem-xashak tayyorlash, tarqatish mikroiklim hosil qilish.	2
47-48	Chorvachilik fermalarida ishlarni mexanizatsiyalashtirish: sog'ish	2
49-50	Chorvachilik fermalarida ishlarni mexanizatsiyalashtirish: sug'orish.	2
51-52	Chorvachilik fermalarida ishlarni mexanizatsiyalashtirish: go'nglardan tozalash	2
53-54	Chorvachilik fermalarida chorva mollarini parvarish qilish usullari	2
55-56	Chorvachilikning mexanizatsiyalashtirish, avtomatlashtirishning ahamiyati va istiqbollari va hayot xavfsizligi asoslari.	2
57-58	Chorvachilikda baliqchilik, asalarichilik, quyonchilik ahamiyati va tarmoqlari	2

59-60	Chorvachilik fermalarida qoramolchilikni parvarish qilish va ish jarayoni bilan tanishish.	2
V	Elektrotexnika ishlari	4 coar
61-62	Elektr montaj ishlarida ish o'rnini tashkil qilish. Elektr o'tkazish simlarining turlari. Elektr o'tkagichlarni montaj qilish izolyatsiyalash ishlari	2
63-64	Elektr asboblari. Sohaga oid kasb-hunarlar to'g'risida ma'lumot.	2
VI	Uy-ro'zg'or buyumlarini ta'mirlash	4 coar
65-68	Pol qoplamalari hamda mebellarning laklangan va qoplamali yuzalarini saqlash tadbirlari va kichik ta'mirlash ishlari. Oyna romlarini kichik ta'mirlash va qishda issiqlikni saqlash usullari. Xizmat ko'rsatish sohalariga oid kasb-hunar turlari. NI-8	4

Nazorat ishlarini o'tkazish jadvallari

I-II Chorak				
Nazorat ishi tartib raqami	Nazorat ishi-1	Nazorat ishi-2	Nazorat ishi-3	Nazorat ishi-4
Nazorat ishi o'tkazish muddati	5-6 dars	11-12 dars	23-24 dars	29-30 dars
Nazorat ishi o'tkazish shakli	Amaliy ish			
Ishning o'quvchilar tomonidan bajarilishiga belgilangan vaqt	80	80	80	80
Ishda tekshirish lozim bo'lgan bilim, ko'nikma va malaka elementlar soni	5	5	5	5
Nazorat ishining bali (NIB)	5	5	5	5

III- IV Chorak				
Nazorat ishi tartib raqami	Nazorat ishi - 5	Nazorat ishi - 6	Nazorat ishi - 7	Nazorat ishi - 8
Nazorat ishi o'tkazish muddati	41-42 dars	47-48 dars	59-60 dars	65-66 dars
Nazorat ishi o'tkazish shakli	Amaliy ish			
Ishning o'quvchilar tomonidan bajarilishiga belgilangan vaqt	80	80	80	80
Ishda tekshirish lozim bo'lgan bilim, ko'nikma va malaka elementlar soni	5	5	5	5
Nazorat ishining bali (NIB)	5	5	5	5

I QISM

“TEXNOLOGIYA VA DIZAYN” YO‘NALISHI

METALLGA ISHLOV BERISH TEXNOLOGIYASI

1-2-mashg‘ulotlar. METALLGA ISHLOV BERISH USTAXONASINING TUZILISHI. METALLGA ISHLOV BERISHDA XAVFSIZLIK TEXNIKASI QOIDALARI. METALLNING TURMUSHDA VA XALQ XO‘JALIGIDAGI AHAMIYATI, TUZILISHI, TURLARI, SOHALARI. METALLARNING TASHQI KO‘RINISHSHI VA O‘ZIGA XOS BELGILARI

Dars maqsadi:

Ta’limiy: o‘quvchilarga chilangarlik o‘quv ustaxonalarining tuzilishi, texnika xavfsizligi qoidalari, metallarga ishlov beruvchi usta ish o‘rnini tashkil qilish, metallarning turmushdagi hamda xalq xo‘jaligidagi ahamiyati, metallarning tuzilishi, xossalari va o‘ziga xos belgilari haqida umumiy ma’lumotlar berish;

Tarbiyaviy: o‘quvchilarga texnika xavfsizligi qoidalari, ish o‘rnini tashkil qilish qonun-qoidalarini tushuntirish, metalning turmushda va xalq xo‘jaligidagi ahamiyatini, sanitariya gigiyena talablariga rioya etishga o‘rgatish;

Rivojlantiruvchi: o‘quvchilarning metallarga ishlov berish haqidagi ko‘nikma va malakalarini shakllantirish, ilmiy izlanishga, ijodkorlikka yo‘naltirish.

Dars tipi: Yangi bilim beruvchi, ko‘nikma va malakalarni shakllantirish.

Dars shakli: Nazariy va amaliy mashg‘ulot.

Dars metodi: og‘zaki, munozara, aqliy xujum, ko‘rgazmali, amaliy.

Moddiy texnik jihatdan jihozlash va ko‘rgazmali qurollar:

Maktab ustaxonalarida ishlashdagi xavfsizlik texnikasiga oid plakatlar, proeksion materiallar, videomateriallar, elektron materiallar, kompyuter, plakatlar, rasmlar, darsliklar, metodik qo‘llanma, ma’ruza matni, lug‘atlar, ma’lumotnomalar, test materiallari, topshiriq kartochkalari, savollar banki, mustaqil bajarish topshiriqlari.

Foydalaniladigan metodlar: Og‘zaki, ko‘rgazmali, “Blits”, “Aqliy hujum” kabi interaktiv metodlar.

Reja:

1. Tashkiliy qism-5
2. O‘tilgan mavzuni takrorlash-10
3. Yangi mavzuning bayoni-50
4. Yangi mavzuni mustahkamlash-20
5. Uyga vazifa berish-5

Mashg‘ulotning borishi

1.Tashkiliy qism. Salomlashish, davomatni aniqlash, navbatchini tayinlash, o‘quvchilarning mashg‘ulotga tayyorgarlik darajasini nazorat qilish. O‘qituvchi o‘quvchilarning mehnat ta’limi haqidagi bilimlarini “Blits” savollari orqali aniqlaydi.

Uyga berilgan vazifalarni tekshirish.

2.O'tilgan mavzuni takrorlash. Sinfdagi va o'sha paytdagi mavjud sharoitga qarab, oldingi sinflarda o'tilgan ayrim mavzular yuzasidan savol-javob o'tkaziladi. Masalan, odatda birinchi dars mustaqillikka bag'ishlanadi.

3. Yangi mavzuning bayoni.

Kirish yo'riqnomasi. Metallga ishlov berish ustaxonasining tuzilishi. Metallga ishlov berishda xavfsizlik texnikasi qoidalari. Metallning turmushda va xalq xo'jaligidagi ahamiyati, tuzilishi, turlari, sohalari, metallarning tashqi ko'rinishi va o'ziga xos belgilari chilangarlik o'quv ustaxonlarida mashg'ulotlarni boshlashdan oldin o'tiladigan birinchi mavzu hisoblanib, bunda o'qituvchi mavzuni tushunarli o'tib berilishi talab qilinadi. Bu mavzuni aynan chilangarlik o'quv ustaxonasida o'tish maqsadga muvofiq hisoblanib ustaxona sharoitidan kelib chiqib mavzu yoritilishi mumkin bo'ladi. Birinchi navbatda o'quvchi ushbu mavzu yuzasidan ta'lim oluvchilar fikrini bilib bo'lgandan so'ng chilangarlik o'quv ustaxonasi, metallarning xossalari, metallarning ahamiyati haqida iloji boricha to'liq ma'lumot berishga xarakat qilishi kerak. O'qituvchi namunadagi texnika xavfsizligi qoidalariga mos jixozlangan o'quv ustaxonasini ko'rsatib shundan so'ng, talab darajasiga javob bermaydigan o'quv ustaxonasini ko'rsatib o'tishi va misol keltirishi mumkin. So'ngra texnika xavfsizligiga rioya qilinmagan taqdirda qanday noxush xodisalar ro'y berishini aytib o'tishi kerak bo'ladi. Darsda o'qituvchi texnika xavfsizligi bilan tanishganlik haqidagi ma'lumotga imzo chektirib olishi kerak. Bundan tashqari mavzuga yangi pedagogik texnologiyalarni qo'llash mavzuni yanada qiziqroq o'tishiga zamin yaratadi.

Joriy yo'riqнома. Darslardagi asosiy vazifalar metallarga ishlov beruvchi ustaning ish o'rnini tashkil qilishni, texnika xavfsizligi qoidalarini, mashinalarga qarab turishni va ish o'rinlarini yig'ishtirishni o'rganishdan iborat.

Odatda ko'pchilik o'quvchilar ular haqida muayyan ma'lumotlarga ega bo'lish bilan birga ayrim o'quvchilar yengil ta'mirlash ishlarini ham bajara oladilar. Ushbu mavzuni o'tishda asosiy vazifalar metallar umumiy xossalari, qotishmalarning tarkibi, tuzilishi va xossalari ular orasidagi umumiy bog'lanishlarni o'rganishdan iborat.

O'quvchilarning darsga qiziqishlarini oshirish maqsadida rolli o'yin, aqliy xujum, debatlar, musobaqa, kubiklar kabi interaktiv metodlarni qo'llash mumkin.

I. Ish jarayonida sodir bo'lishi mumkin bo'lgan xavf.

a) Quyidagilar oqibatida kelib chiqadi:

1. Himoya to'siqlarining nosozligi yoki mavjud bo'lmasligi;
2. Detal yoki asbobning mustahkam o'rnatilmaganligi.
3. Kesuv asboblari nosozligi yoki o'tmaslashib qolganligi.
4. Harakat uzatuvchi tasmani stanok ishlab turgan vaqtida o'rnatish.
5. Elektr jihozlari nosozligi, xususan yerga ulashning noto'g'ri bajarilganligi.
6. Ish o'rnidagi tartibsizlik.

b) Quyidagi oqibatlarga olib keladi:

1. Qo'l va barmoqlarning jarohatlanishi.
2. Bilak suyagining sinishi.
3. Soch yoki boshqa a'zolari o'rab ketishi.

4. Mo'rt metallarga ishlov berishda chiqqan uchqundan jarohatlanish.

II. Ish boshlangunga qadar quyidagilar bajarilishi kerak:

1. Maxsus ishchi kiyim to'g'ri kiyilishi;

a) yeng uchidagi tugmani qadab olish, uni bog'ich bilan bog'lamaslik.

b) sochlarni bosh kiyim tagiga olish.

2. himoya moslamalari mavjudligi va ishonchliligi, stanok korpusining yerga ulanishi to'g'riligini tekshirish.

3. Stanokni erkin holatda ishlatib ko'rish.

4. Asbob va namunalarni tegishli taglik yoki moslamada muayyan tartib asosida joylashtirish;

5. Ishlov beriladigan namuna yaroqliligini tekshirib ko'rish;

6. Keskich va ishlov beriladigan materialni mustahkam o'rnatish;

7. Stanok ishini erkin yuritib sinab ko'rish, ishga tushirish qutisi sozligini tugmachalar bosish va richaglarni harakatlashirish yo'li bilan tekshirish.

III. Ish vaqtida

1. Keskichni ishlov beriladigan namunaga bir tekis yaqinlashtirish, qirindi chiqishini oshirib yubormaslik kerak.

Stanokdagi detalni egov yoki qattiq tutqichga o'rnatilgan qum qog'oz bilan tozalash. Tutqich saqlash gardishiga ega bo'lish, ish vaqtida qo'l bilan tutib turilishi kerak.

Stanokni to'xtatishdan oldin keskich namunadan uzoqroqqa olinadi. Gayka va bolt kallaklariga mos keluvchi kalitlardan foydalanish. Ishlov beriladigan sim stanokdan chiqib turmasligi kerak. Tarmoqda elektr toki uzilsa, darhol stanokni ishdan to'xtat, tugmasini bosib qo'y.

2. Jarohatlanishning oldini olish maqsadida quyidagilar ta'qiqlanadi:

- boshni patron yoki ishlov berilayotgan namunaga haddan ziyod yaqin egish; stanokning aylanayotgan qismlari ustidan buyumlarni uzatish va olish; stanokka suyanish yoki o'tirib olish, unga asboblarni qo'yish;

- stanok ishdan to'liq to'xtamagunga qadar ishlov berilayotgan detal o'lchash, moylash, tozalash va qirindilarni olish;

- kesuvchi asbob yoki ishlov beriladigan detalni latta yoki boshqa buyum bilan sovitish;

- stanok ishi patronni qo'l bilan ushlab to'xtatish;

- stanokni o'chirmagan holda qoldirib ketish;

- ishlov berilayotgan detalni ushlab yoki tutib turish;

- boshqa xalaqit beruvchi ish yoki suhbatga berilish.

IV. Ish tugagandan so'ng

1. Stanok ishchi qismlarini dastlabki holatiga qaytarish. motorni o'chirish.

2. Stanokda qolgan qirindilarni tegishli asboblarni bilan tozalash.

3. Stanokni artish, moylash, asbob va himoya vositalarini tartibga keltirish, o'qituvchi yoki navbatchiga topshirish.

Metallarga ishlov berish ustaxonalarida jihozlarni joylashtirish tartibi.

Metallarga ishlov berish ustaxonalari jihozlari tarkibiga kiruvchi barcha asbob-uskunalar joylashish tartibi sanitariya-gigiyena holatlariga javob berishi lozim.

O'quv ustaxonasidagi minbar, dastgoh va sinf doskasidan iborat o'qituvchi ish o'rnini chiqish yo'lagi yaqinida joylashtirish maqsadga muvofiq. Sinf doskasi va o'qituvchi ish o'rnini har bir ish o'rnidan yaxshi ko'rinib turishi kerak. Chilangarlik dastgohlari orasidagi masofa 80 sm, qatorlar orasidagi masofa (ustaxona bo'ylab o'tgan yo'lak) 100 sm dan kichik bo'lmasligi lozim. Stanok va dastgoh o'rtasidagi masofa 90 sm dan kichik bo'lmasligi zarur. Ko'p o'rinli chilangarlik dastgohlari da oxirgi dastgoh devordan kamida 70 sm masofada o'rnatiladi. Mexanik uskunalar o'qituvchi ish o'rnini yaqinida o'rnatilishi kerak. Tokarlik va frezerlik stanoklari ustaxona derazasi yaqinida, devordan 40-50 sm masofada o'rnatiladi. Charxlash stanogi boshqalaridan imkon darajasida uzoqda o'rnatiladi. Sirkulyar arra va figuli stanok yordamchi xonada, old qismi va yonlaridan 2 m dan kam bo'lmagan joy ishlov beriladigan material harakatlanishi uchun qoldiriladi. Yordamchi xona mavjud bo'lmagan holda stanoklar qayd yetilgan talablar saqlangan holda ustaxonaning o'zida o'rnatiladi.

Yakuniy yo'riqnoma: Yakuniy instruktaj berish paytida o'quvchilar baholanadilar (nazariya masalalari va ilgari o'rganilgan materialni bilishi; bilimlarni amalda qo'llay olishi; ish usullarini to'g'ri bajarishi; xavfsizlik texnikasi qoidalariga rioya qilishi; ish o'rnida belgilangan tartibni qo'llab-quvvatlashi; chizmani o'qiy olishi; topshiriqni mustaqil bajara olishi; bajargan ishning sifati; agar ish me'yorlansa, belgilangan me'yorda bajarishi). Bunda o'quvchilarning o'quv-ishlab chiqarish topshiriqlarini bajarishga qiziqishlari ancha ortadi.

4. Yangi mavzuni mustahkamlash

Savol javob tarzida

5.Uyga vazifa berish:

O'tilgan mavzu yuzasidan qo'shimcha adabiyotlardan foydalanib mavzuni mustahkamlab tayyorlanib, mavzu bo'yicha 10 ta test tuzib kelish.

Ish o'rnini yig'ishtirish.

3-4-mashg'ulotlar. METALLGA ISHLOV BERISHDA QO'L ASBOB-USKUNALARI, MOSLAMALARINING TUZILISHI VA TURLARI, VAZIFALARI, FOYDALANISH QOIDALARI. CHILANGARLIK DASTGOHI. O'LCHASH VA REJALASH ASBOBLARI

Dars maqsadi:

Ta'limiy: o'quvchilarga metallga ishlov berishda qo'l asbob-uskunalari, moslamalarining tuzilishi va turlari, vazifalari, foydalanish qoidalarini haqida umumiy ma'lumotlar berish, chilangarlik dastgohida ishlash ko'nikma va malakalarini shakllantirish, o'lchash va rejalash asboblarini ishlatish qoidalarini o'rgatish;

Tarbiyaviy: o'quvchilarga texnika xavfsizligi qoidalari, metallga ishlov berishda qo'l asbob-uskunalaridan foydalanishda shaxsiy gigiyena qoidalari amal qilish lozimligini uqtirish, chilangarlik dastgohining metallarga ishlov berishi natijasida juda ko'p buyumlar yasalishi haqida ma'lumotlar berish, o'quvchilarda tejamlorlik fazilatlarini shakllantirish;

Rivojlantiruvchi: o'quvchilarning metallga ishlov berish moslamalarini ishlatish, chilangarlik dastgohida ishlash, o'lchash va rejalash asboblarini ishlatishga oid ko'nikma va malakalarini shakllantirish, ilmiy izlanishga, texnik ijodkorlikka yo'naltirish.

Dars tipi: Yangi bilim beruvchi, ko'nikma va malakalarni shakllantirish.

Dars shakli: Nazariy va amaliy mashg'ulot.

Dars metodi: Og'zaki, munozara, ko'rgazmali, amaliy.

Moddiy texnik jihatdan jihozlash va ko'rgazmali qurollar:

"Chilangarlik asboblarining tuzilishi" diapozitivlar; Ko'rgazma, namuna materiallar, metallga ishlov berishda foydalaniladigan qo'l asbob-uskunalaridan namunalar, proektsion materiallar, videomateriallar, elektron materiallar, kompyuter, plakatlar, diapozitivlar, savollar banki, test materiallari, topshiriq kartochkalari, anketalar, animatsiyalar, trenajyorlar, mustaqil bajarish topshiriqlari.

Foydalaniladigan metodlar: Og'zaki, ko'rgazmali, "Aqliy xujum", "Veer", "Munozara", "Rolli o'yin", "Mozaika" kabi interaktiv metodlar.

Reja:

1. Tashkiliy qism-5
2. O'tilgan mavzuni takrorlash-10
3. Yangi mavzuning bayoni-50
4. Yangi mavzuni mustahkamlash-20
5. Uyga vazifa berish-5

Mashg'ulotning borishi

1.Tashkiliy qism. Salomlashish, davomatni aniqlash, navbatchini tayinlash, o'quvchilarning mashg'ulotga tayyorgarlik darajasini nazorat qilish. O'qituvchi o'quvchilarning mehnat ta'limi haqidagi bilimlarini "Blits" savollari orqali aniqlaydi.

Uyga berilgan vazifalarni tekshirish.

2.O'tilgan mavzuni takrorlash. 4-sinf mehnat ta'limi darsida yog'och va yog'ochga ishlov berish haqidagi tushunchalarni takrorlaydi.

3.Yangi mavzuning bayoni.

Kirish yo'riqnomasi: Darsda o'qituvchi xavfsizlik texnikasi bilan tanishganlik haqidagi ma'lumotga imzo chektirib olishi kerak.

Joriy yo'riqнома. Metallarga ishlov berishda foydalaniladigan qo'l asboblari haqida umumiy ma'lumotlar beriladi. Chilangarlik asboblarining vazifasi (chilangarlik lineykasi, chizgich, burchaklik, kemer, yog'och bolg'a). Dastaki chilangarlik qaychilarining konstruksiyasi, ishlash prinsipi va ular bilan ishlash usullari. Bukish moslamalarining vazifasi va tuzilishi (opravkalar, andozalar,

universal bukish moslamasi). Taranglagich, tutqich va siqqichlarning tuzilishi va qo'llanilishi.

Shuning uchun mavzuni metalning turmushdagi ahamiyati va tuzilishi haqidagi umumiy suhbat tarzida boshlash kerak. O'quvchilar o'zlari bilganlaricha metallarga ishlov beruvchi dastgohlar turlari, ularning buzilish sabablari, ishlatish tartib-qoidalari haqida ma'lumotlarni bayon qilishadi. O'quvchilarning bilish darajasini aniqlagandan so'ng mavzuni suhbat tarzida boshlash va namunadan foydalangan holda kerakli joylarini ko'rsatib tushuntirish olib borish maqsadga muvofiqdir. Olingan bilimlarni mustahkamlash maqsadida o'quvchilarga metallarga ishlov beruvchi dastgohlar namunalardan ko'rgazmali tarzida darsni tashkil etish kerak. O'quvchilarningning qiziqishlarini oshirish maqsadida darsni yangi pedagogik texnologiya metodlaridan foydalangan tarzida tashkil etish maqsadga muvofiq. Ushbu mavzuni yoritishda "Aqliy xujum", "Veer", "Munozara", "Rolli o'yin", "Mozaika" kabi metodlardan foydalanish o'quvchilar egallashi lozim bo'lgan bilimlarning samarali natijalar berishiga olib keladi.

Olingan bilimlarni mustahkamlash maqsadida o'quvchilarga metall qirqish stanoklari ko'rgazmali plakatlarini, stanok detal namunalari bilan darsni ko'rgazmali tarzida tashkil etish kerak.

Mehnatning xavfsizligi uchun:

1. Sozlangan va dastasi mustahkam o'rnatilgan egov bilangina ishlash lozim.
2. Egov kaftni jarohatlamasligi uchun uning dastasini to'g'ri o'rnatish zarur.
3. Chap qo'lning barmoqlarini egovning tagiga bukmaslik kerak.
4. Buyumning sirtidagi va tiski orasidagi qirindilarni qo'l bilan sidirish yoki puflash mumkin emas.
5. Ishlov berilgan zagotovkadagi g'uddalarni qo'l bilan pay-paslash man qilinadi.

Yakuniy yo'riqnoma: Yakuniy instruktaj berish paytida o'quvchilar baholanadilar (nazariya masalalari va ilgari o'rganilgan materialni bilishi; bilimlarni amalda qo'llay olishi; ish usullarini to'g'ri bajarishi; xavfsizlik texnikasi qoidalariga rioya qilishi; ish o'rnida belgilangan tartibni qo'llab-quvvatlashi; chizmani o'qiy olishi; topshiriqni mustaqil bajara olishi; bajargan ishning sifati; agar ish me'yorlansa, belgilangan me'yorda bajarishi). Bunda o'quvchilarning o'quv-ishlab chiqarish topshiriqlarini bajarishga qiziqishlari ancha ortadi.

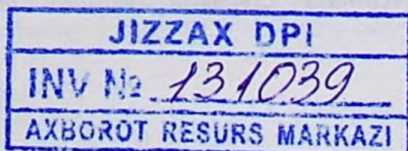
4. Yangi mavzuni mustahkamlash

"Aqliy hujum" metodidan foydalaniladi

5. Uyga vazifa berish:

Uyga vazifa qilib mavzu yuzasidan qo'l asbob uskunalarining boshqa turlari haqida qo'shimcha ma'lumotlarni yig'ib kelish va savollar tayyorlash. Zarba berish usullarini mashq qilish.

Ish o'rnini yig'ishtirish.



5-6-mashg'ulotlar. ARRALAR VA FREZALAR TURLARI. ZUBILO, OTVERTKA VA OMBURLAR. BOLG'ALAR VA ULARNING TURLARI: PO'LAT, YOG'OCH VA PLASTIK BOLG'ALAR VA TO'QMOQLAR. YOG'OCH VA JILVIR QOG'OZLAR TUZILISHI VA TURLARI

Dars maqsadi:

Ta'limiy: o'quvchilarga arralar va frezalar turlari, zubilo, otvertka va omburlar, bolg'alar va ularning turlari: po'lat, yog'och va plastik bolg'alar va to'qmoqlar, yog'och va jilvir qog'ozlar tuzilishi va turlari haqida umumiy ma'lumotlar berish;

Tarbiyaviy: o'quvchilarga texnika xavfsizligi qoidalari, shaxsiy gigiyena qoidalariga amal qilish lozimligini uqtirish, tez va ozoda ishlashga o'rgatish, o'quvchilarda tejamkorlik fazilatlarini shakllantirish;

Rivojlantiruvchi: o'quvchilarning arralar va frezalar turlari, zubilo, otvertka va omburlar, bolg'alar va ularning turlari: po'lat, yog'och va plastik bolg'alar va to'qmoqlar, yog'och va jilvir qog'ozlar ishlatishga oid ko'nikma va malakalarini shakllantirish, ilmiy izlanishga, texnik ijodkorlikka yo'naltirish.

Dars tipi: Yangi bilim beruvchi, ko'nikma va malakalarni shakllantirish.

Dars shakli: Nazariy va amaliy mashg'ulot.

Dars metodi: Og'zaki, munozara, ko'rgazmali, amaliy.

Moddiy texnik jihatdan jihozlash va ko'rgazmali qurollar:

Ko'rgazma, namuna materiallar, proeksion materiallar, videomateriallar, elektron materiallar, kompyuter, plakatlari, test materiallari, topshiriq kartochkalari, anketalar, savollar banki, videodastur, elektron darslik, elektron kutubxona, virtual stend, animatsiyalar, mustaqil bajarish topshiriqlari.

Foydalaniladigan metodlar: Og'zaki, ko'rgazmali, "Aqliy xujum", "Nilufar guli", "Baliq skleti", "Klaster" kabi interaktiv metodlar.

Reja:

1. Tashkiliy qism-5
2. O'tilgan mavzuni takrorlash-10
3. Yangi mavzuning bayoni-50
4. Yangi mavzuni mustahkamlash-20
5. Uyga vazifa berish-5

Mashg'ulotning borishi

1.Tashkiliy qism. Salomlashish, davomatni aniqlash, navbatchini tayinlash, o'quvchilarning mashg'ulotga tayyorgarlik darajasini nazorat qilish. O'qituvchi o'quvchilarning mehnat ta'limi haqidagi bilimlarini "Blits" savollari orqali aniqlaydi.

Uyga berilgan vazifalarni tekshirish.

2.O'tilgan mavzuni takrorlash. 4-sinf mehnat ta'limi darsida yog'och va yog'ochga ishlov berish haqidagi tushunchalarni takrorlaydi.

3.Yangi mavzuning bayoni.

Kirish yo'riqnomasi: Darsda o'quvchilarni xavfsizlik texnikasi bilan tanishtirish lozim.

Sterjenni tutib turadigan qoplagichlar shakldor bo'lishi, sterjenni zich ushlab turishi va quloqlari bilan asosga mahkam o'rnatilishi kerak. Asosiy kuch yuqoridagi qoplagichga tushishini nazarda tutib, uning enini ostki qoplagichga nisbatan kengroq va qolgan o'lchamlarini bir xil qilish lozim.

Ostki cheklagichning konstruksiyasini tokchasining eni 15 mm, uzunligi asosining kengligiga baravar odatdagi 90° li burchaklik sifatida tasavvur qilish mumkin.

Sterjenning qotirgichi ham tokchasining o'lchami taxminan 15 mm burchakdan iborat bo'lib, yuqoridagi tokcha 3 mm bukilishi lozim (56-rasm). Bunda qotirgichning uzunligi sterjenning surilishiga monelik qilmasligi kerak. Eshik lo'kidonidagi hamma Detallarning konstruksiyalari ishlab chiqilgach, ularning asosdagi o'rinlarini hamda o'rnatilish yo'llarini topish lozim. Bunda sterjenning yuqoriga va pastga bemalol harakatlanishidan tashqari, kerakli holatlarda to'g'ri qotirilishini ham hisobga olish shart.

Yakuniy yo'riqnoma: Yakuniy instruktaj berish paytida o'quvchilar baholanadilar (nazariya masalalari va ilgari o'rganilgan materialni bilishi; bilimlarni amalda qo'llay olishi; ish usullarini to'g'ri bajarishi; xavfsizlik texnikasi qoidalariga rioya qilishi; ish o'rnida belgilangan tartibni qo'llab-quvvatlashi; chizmani o'qiy olishi; topshiriqni mustaqil bajara olishi; bajargan ishning sifati; agar ish me'yorlansa, belgilangan me'yorda bajarishi). Bunda o'quvchilarning o'quv-ishlab chiqarish topshiriqlarini bajarishga qiziqishlari ancha ortadi.

4. Yangi mavzuni mustahkamlash

“Daraxt guli” metodidan foydalaniladi

Uyga vazifa berish:

Mavzu yuzasidan qo'shimcha ma'lumotlarni yig'ib kelish va savollar tayyorlash.

Ish o'rnini yig'ishtirish.

17-18-mashg'ulot. METALLARGA ISHLOV BERISH JARAYONLARI BILAN UYG'UNLASHTIRILGAN XALQ HUNARMANDCHILIGI TEKNOLOGIYASI

Dars maqsadi:

Ta'limiy: o'quvchilarga metallarga ishlov berish jarayonlari bilan uyg'unlashtirilgan xalq hunarmandchiligi texnologiyasi to'g'risida ma'lumot berish;

Tarbiyaviy: o'quvchilarga texnika xavfsizligi qoidalari, shaxsiy gigiyena qoidalariga amal qilish lozimligini uqtirish, tez va ozoda ishlashni o'rgatish, o'quvchilarda tejamkorlik fazilatlarini shakllantirish;

Rivojlantiruvchi: o'quvchilarning metallarga ishlov berish jarayonlari bilan uyg'unlashtirilgan xalq hunarmandchiligi texnologiyasiga oid ko'nikma va malakalarini shakllantirish, ilmiy izlanishga, texnik ijodkorlikka yo'naltirish.

Dars tipi: Yangi bilim beruvchi, ko'nikma va malakalarni shakllantirish.

Dars shakli: Nazariy va amaliy mashg'ulot.

Dars metodi: Og'zaki, munozara, ko'rgazmali, amaliy.

Moddiy texnik jihatdan jihozlash va ko'rgazmali qurollar

Ko'rgazma, namuna materiallar, model, proeksion materiallar, videomateriallar, kompyuter, plakatlar, test materiallari, topshiriq kartochkalari, anketalar, savollar banki, animatsiyalar, mustaqil bajarish topshiriqlari.

Foydalaniladigan metodlar: Og'zaki, ko'rgazmali, "Aqliy xujum", "Veer", "Munozara", "Rolli o'yin", "Mozaika", "Daraxt guli", "Eng boy o'quvchi" aksiyasi, "Klaster" kabi interaktiv metodlar.

Reja:

1. Tashkiliy qism-5
2. O'tilgan mavzuni takrorlash-10
3. Yangi mavzuning bayoni-50
4. Yangi mavzuni mustahkamlash-20
5. Uyga vazifa berish-5

Mashg'ulotning borishi

1. Tashkiliy qism. Salomlashish, davomatni aniqlash, navbatchini tayinlash, o'quvchilarning mashg'ulotga tayyorgarlik darajasini nazorat qilish.

Uyga berilgan vazifalarni tekshirish.

2. O'tilgan mavzuni takrorlash. Eng boy o'quvchi metodi orqali mavzu takrorlanadi.

3. Yangi mavzuning bayoni.

Kirish yo'riqnomasi: Metallarga ishlov berish jarayonlari bilan uyg'unlashtirilgan xalq hunarmandchiligi texnologiyasi to'g'risida ma'lumotlar beriladi.

Joriy yo'riqnomasi. Shuning uchun mavzuni metalning turmushdagi ahamiyati va tuzilishi haqidagi umumiy suhbat tarzida boshlash kerak. O'quvchilar o'zlari bilganlaricha metallarga ishlov berish jarayonlari bilan uyg'unlashtirilgan xalq hunarmandchiligi texnologiyasi to'g'risida ma'lumotni bayon qilishadi. O'quvchilarning bilish darajasini aniqlagandan so'ng mavzuni suhbat tarzida boshlash va namunadan foydalangan holda kerakli joylarini ko'rsatib tushuntirish olib borish maqsadga muvofiqdir. Olingan bilimlarni mustahkamlash maqsadida o'quvchilarga metallarga ishlov berish jarayonlari bilan uyg'unlashtirilgan xalq hunarmandchiligi texnologiyasi to'g'risida ma'lumot beriladi. O'quvchilarning qiziqishlarini oshirish maqsadida darsni yangi pedagogik texnologiya metodlaridan foydalangan tarzida tashkil etish maqsadga muvofiq. Ushbu mavzuni yoritishda "Aqliy xujum", "Veer", "Munozara", "Rolli o'yin", "Mozaika" kabi metodlardan foydalanish o'quvchilar egallashi lozim bo'lgan bilimlarning samarali natijalar berishiga olib keladi.

Yakuniy yo'riqnomasi: Yakuniy instruktaj berish paytida o'quvchilar baholanadilar (nazariya masalalari va ilgari o'rganilgan materialni bilishi; bilimlarni amalda qo'llay olishi; ish usullarini to'g'ri bajarishi; xavfsizlik texnikasi qoidalariga rioya qilishi; ish o'rnida belgilangan tartibni qo'llab-quvvatlashi;

chizmani o'qiy olishi; topshiriqni mustaqil bajara olishi; bajargan ishning sifati; agar ish me'yorlansa, belgilangan me'yorda bajarishi). Bunda o'quvchilarning o'quv-ishlab chiqarish topshiriqlarini bajarishga qiziqishlari ancha ortadi.

4. Yangi mavzuni mustahkamlash

“Daraxt guli ” metodidan foydalaniladi

Uyga vazifa berish.

Uyga vazifa qilib mavzu yuzasidan qo'shimcha ma'lumotlarni yig'ib kelish va savollar tayyorlash.

Ish o'rnini yig'ishtirish.

YOG'OGHGA ISHLOV BERISH TEXNOLOGIYASI

19-20 mashg'ulot. Yog'ochga ishlov berish ustaxonasining tuzilishi. Yog'ochga ishlov berishda xavfsizlik texnikasi qoidalari. Yog'ochning turmushda va xalq ho'jaligidagi ahamiyati, tuzilishi, turlari, ishlatilish sohalari. Yog'ochlarning tashqi ko'rinishi va o'ziga xos belgilari. Yog'ochning yaroqlilik va yaroqsizlik belgilari

Dars maqsadi:

Ta'limiy: o'quvchilarga duradgorlik o'quv ustaxonalarining tuzilishi, texnika xavfsizligi qoidalari, yog'ochlarga ishlov beruvchi usta ish o'rmini tashkil qilish, yog'ochning turmushdagi hamda xalq xo'jaligidagi ahamiyati, yog'ochning tuzilishi, xossalari va o'ziga xos belgilari haqida umumiy ma'lumotlar berish;

Tarbiyaviy: o'quvchilarga texnika xavfsizligi qoidalari, ish o'rmini tashkil qilish qonun-qoidalarini tushuntirish, yog'ochning turmushda va xalq xo'jaligidagi ahamiyatini, sanitariya gigiyena talablariga rioya etishga o'rgatish;

Rivojlantiruvchi: o'quvchilarning yog'ochlarga ishlov berish haqidagi ko'nikma va malakalarini shakllantirish, ilmiy izlanishga, ijodkorlikka yo'naltirish.

Moddiy texnik jihatdan jihozlash va ko'rgazmali qurollar:

"Maktab ustaxonalarida yog'ochga ishlov berishda xavfsiz mehnat qilish" o'quv filmi, tayyor buyumlarning namunalari, 5-7 sinflar uchun mehnat talimi jadvallari, maktab ustaxonalarida ishlashdagi xavfsizlik texnikasiga oid jadvallar, namuna materiallar, proeksion materiallar, videomateriallar, kompyuter, plakatlar, rasmlar, chizmalar, darsliklar, metodik qo'llanma, ma'ruza matni, lug'atlar, ma'lumotnomalar, test materiallari, topshiriq kartochkalari, anketalar, savollar banki, mustaqil bajarish topshiriqlari.

Foydalaniladigan metodlar: Og'zaki, ko'rgazmali, "Blits", "Aqliy hujum" kabi interaktiv metodlar.

Reja:

1. Tashkiliy qism-5
2. O'tilgan mavzuni takrorlash-10
3. Yangi mavzuning bayoni-50
4. Yangi mavzuni mustahkamlash-20
5. Uyga vazifa berish-5

Mashg'ulotning borishi

1. **Tashkiliy qism.** Salomlashish, davomatni aniqlash, navbatchini tayinlash, o'quvchilarning mashg'ulotga tayyorgarlik darajasini nazorat qilish. O'qituvchi o'quvchilarning mehnat ta'limi haqidagi bilimlarini "Blits" savollari orqali aniqlaydi.

Uyga berilgan vazifalarni tekshirish.

2. **O'tilgan mavzuni takrorlash.** 4-sinf mehnat ta'limi darsida yog'och va yog'ochga ishlov berish haqidagi tushunchalarni takrorlaydi.

3. **Yangi mavzuning bayoni.**

Kirish yo'riqnoma: Yog'ochga ishlov berish ustaxonasining tuzilishi, yog'ochga ishlov berishda xavfsizlik texnikasi qoidalari, yog'ochning turmushda va xalq xo'jaligidagi ahamiyati, tuzilishi, turlari, sohalari, yog'ochning tashqi ko'rinishi va o'ziga xos

belgilari haqida ma'lumot beriladi. Darsda o'qituvchi xavfsizlik texnikasi bilan tanishganlik haqidagi ma'lumotga imzo chektirib olishi kerak. Ushbu mavzuni o'tishda asosiy vazifalar yog'ochlar umumiy xossalari, tarkibi, tuzilishi va xossalari ular orasidagi umumiy bog'lanishlarni o'rganishdan iborat.

Joriy yo'riqnoma. O'quvchilarga mavzu yuzasidan quyidagi ma'lumotlar beriladi: yog'ochga ishlov berish mashg'ulotlari maktabning tegishli ustaxonasida o'tkaziladi. Har bir o'quvchiga doimiy ish o'rnini, ya'ni xonaning dastgoh o'rnatilgan muayyan qismi ajratiladi.

Ish o'rnida hamma vaqt namunalari tartib bo'lishi va u yerga faqat mazkur dars uchun kerakli asboblarni qo'yilishi lozim. Yog'ochlarning xalq xo'jaligidagi ahamiyati haqida ma'lumot beriladi. Yog'ochlarning tashqi ko'rinishi, yaroqlilik va yaroqsizlik belgilari namunalarda asosida tushuntiriladi.

Sinab ko'rish usuli bilan yog'ochning ko'rinishi va yaroqliligi va yaroqsizligi hamda qattiq-yumshoqligi, zichligi, hamda xar turli tashqi ta'sirlarga chidamliligi aniqlanadi.

Yakuniy yo'riqnoma: Yakuniy instruktaj berish paytida o'quvchilar baholanadilar (nazariya masalalari va ilgari o'rganilgan materialni bilishi; bilimlarni amalda qo'llay olishi; ish usullarini to'g'ri bajarishi; xavfsizlik texnikasi qoidalari rioya qilishi; ish o'rnida belgilangan tartibni qo'llab-quvvatlashi; chizmani o'qiy olishi; topshiriqni mustaqil bajara olishi; bajargan ishning sifati; agar ish me'yordansa, belgilangan me'yorda bajarishi). Bunda o'quvchilarning o'quv-ishlab chiqarish topshiriqlarini bajarishga qiziqishlari ancha ortadi.

4. Yangi mavzuni mustahkamlash

1. Yog'ochlarga ishlov berish ustaxonasiga qo'yiladigan talablar haqida nimalarni bilasiz?

2. Yog'ochga ishlov berishda texnika xavfsizligi qoidalari tushuntiring.

3. Yog'ochlarning xalq xo'jaligidagi ahamiyati haqida nimalarni bilasiz?

4. Yog'ochlar qaysi sohalarda ishlatiladi?

5. Yog'ochlarning tashqi va ichki ko'rinishiga ko'ra farqlanishi haqida ma'lumot bering.

6. Yog'ochlarning yaroqli yoki yaroqsizligini aniqlash usullari.

5. Uyga vazifa berish:

1. Darslikdagi 10-mavzuni o'qib kelish va amaliy mustaqil ishlarni bajarish.

2. O'tilgan mavzu yuzasidan qo'shimcha adabiyotlardan foydalangan holda mavzu bo'yicha 10 ta test tuzib kelish.

3. Yog'ochga ishlov berishda xavfsizlik texnikasi qoidalari o'rganish.

4. Savollarga javob berish.

21-22 mashg'ulot. DURADGORLIKDA ISHLATILADIGAN YOG'OCHLAR: TERAQ, TOG'TERAQ, SHUMTOL, QARAG'AY, EMAN, NOK, CHINOR VA BOSHQALAR

Dars maqsadi:

Ta'limiy: o'quvchilarga duradgorlikda ishlatiladigan yog'ochlar va yog'och turlari haqida umumiy ma'lumotlar berish;

Tarbiyaviy: o'quvchilarni texnika xavfsizligi qoidalari, yog'och turlarining turmushda va xalq xo'jaligidagi ahamiyatini, sanitariya gigiyena talablariga rioya etishga o'rgatish;

Rivojlantiruvchi: o'quvchilarning yog'ochlarga ishlov berish haqidagi ko'nikma va malakalarini shakllantirish, ilmiy izlanishga, ijodkorlikka yo'naltirish.

Foydalaniladigan metodlar: klaster, mantiqiy zanjirlar, og'zaki, ko'rgazmali.

Moddiy texnik jihatdan jihozlash va ko'rgazmali qurollar:

"Maktab ustaxonalarida yog'ochga ishlov berishda xavfsiz mehnat qilish" o'quv filmi, tayyor buyumlarning namunalari, 5-7 sinflar uchun mehnat talimi jadvallari, maktab ustaxonalarida ishlashdagi xavfsizlik texnikasiga oid jadvallar, namuna materiallar, proeksion materiallar, videomateriallar, kompyuter, plakatlar, rasmlar, darsliklar, metodik qo'llanma, ma'ruza matni, savollar banki, ma'lumotnomalar, test materiallari, topshiriq kartochkalari, tabiiy namunalar, xom-ashyo namunalari, mustaqil bajarish topshiriqlari.

Reja:

1. Tashkiliy qism-5
2. O'tilgan mavzuni takrorlash-10
3. Yangi mavzuning bayoni-50
4. Yangi mavzuni mustahkamlash-20
5. Uyg'a vazifa berish-5

Mashg'ulotning borishi

1. Tashkiliy qism. Salomlashish, davomatni aniqlash, navbatchini tayinlash, o'quvchilarning mashg'ulotga tayyorgarlik darajasini nazorat qilish. Duradgorlikda ishlatiladigan yog'ochlarning namunalarini tayyorlash. Uyg'a berilgan vazifalarni tekshirish.

2. O'tilgan mavzuni takrorlash.

1. Yog'ochlarga ishlov berish ustaxonasiga qo'yiladigan sanitariya- gigiyena talablari haqida ma'lumot bering.

2. Duradgorlik o'quv ustaxonalarida ish o'rini tashkil etishda nimalarga e'tibor berish kerak?

3. Yog'ochga ishlov berishda qanday texnika xavfsizligi qoidalari rioya qilish kerak?

4. Xalq xo'jaligidagi yog'ochlarning ishlatilish sohalari haqida ma'lumot bering?

5. Yog'ochlar tuzilishiga ko'ra bir-biridan qanday farqlanadi?

6. Yog'ochlarning foydalanishga yaroqli yoki yaroqsizligi qanday

aniqlanadi?.

3. Yangi mavzuning bayoni.

Kirish yo'riqnomasi: Darsni duradgorlik o'quv ustaxonasida yoki maktab hovlisida tashkil qilish maqsadga muvofiq. Qurilish va duradgorlikda ishlatiladigan yog'och materiallarda uning puxtaligini kamaytiruvchi nuqsonlar bo'lmasligi, oson ishlanuvchan bo'lishi, berilgan shaklni o'zgartirmasligi, tashqi ta'sirlarga qarshilik ko'rsata olishi yoki buzilmasligi, havo va suv ta'siriga chidamli bo'lishi haqida ma'lumotlarni berish lozim. Darsni o'quvchilarga tushuntirishda yog'och namunalaridan foydalanish kerak chunki o'quvchilar amaliy ko'rgandan keyin ularning xotirasida yaxshi saqlanib qoladi. Yog'ochlarning sifatlari ularning texnik xossalarini tashkil etish to'g'risida tushuntirish. Yog'och materiallaridan foydalanish vaqtida ularga nisbatan talab va shartlar Davlat standartiga asosan belgilanishini aytish lozim. Yog'ochning kimyoviy va fizik xossalari haqida qisqacha ma'lumot beriladi.

Joriy yo'riqnomasi. O'quvchilarga mavzu yuzasidan quyidagi ma'lumotlar beriladi: Daraxtlar tashqi ko'rinishiga qarab ikki turga: ignabargli (qora qarag'ay, qarag'ay, tilog'och, kedr va hokazo) hamda bargli (eman, qora qayin, qayin, tog'terak va xokazo)larga bo'linadi.

Yog'ochlik yuqori darajada mustaxkam bo'lib, unga kesuvchi asboblardan bilan yaxshi ishlov bersa bo'ladi. Yog'ochdan yasalgan detallarni osongina yelimplash, mixlar va burama mixlar yordamida birlashtirish mumkin. Yog'ochdan yasalgan buyumlarning tashqi ko'rinishi chiroyli chiqadi. Yog'ochning ko'zlari va qurt teshgan joylari ham uning nuqsonlari hisoblanadi. Bu kamchiliklar sanoat ishlab chiqarishida yog'ochdan foydalanish imkoniyatini cheklaydi, ammo ular bezakdor buyumlar tayyorlashda katta yordam berishi mumkin.

Yog'ochning fizik xossalari uning rangi, tovlanishi, tob tashlab eshilishi, tabiiy guli(teksturasi), hidi, namligi, nam ta'sirda bo'kishi, quruvchanligi, zichligi, nam o'tkazuvchanligi, issiqlik o'tkazuvchanligi, tovush o'tkazuvchanligi, elektr o'tkazuvchanligidan iborat.

Yuqoridagi ma'lumotlar asosida o'quvchilar ayrim daraxtlarning umumiy shaklini va alohida qismlarining qanday shaklda o'sishini aniqlashadi. O'qituvchi tomonidan o'quvchilarga turli xil daraxtlardan tayyorlangan yog'och namunalari ko'rsatiladi va tahlil qilinadi. Turli daraxtlarga tegishli ko'ndalang halqalarni kuzatib, ularning nimalarni bildirishini aniqlang.

Yakuniy yo'riqnoma: Joriy yo'riqnoma berish vaqtida yo'l qo'yilgan xatoliklar tahlil qilinadi va tuzatiladi. Yakuniy yo'riqnoma berish paytida o'qituvchi o'quvchilarni baholaydi (nazariya masalalari va ilgari o'rganilgan materialni bilishi; bilimlarni amalda qo'llay olishi; ish usullarini to'g'ri bajarishi; xavfsizlik texnikasi qoidalariga rioya qilishi; ish o'rnida belgilangan tartibni qo'llab-quvvatlashi; chizmani o'qiy olishi; topshiriqni mustaqil bajara olishi; bajargan ishning sifati; agar ish me'yorsansa, belgilangan me'yorda bajarishi). Bunda o'quvchilarning o'quv-ishlab chiqarish topshiriqlarini bajarishga qiziqishlari ancha ortadi.

4. Yangi mavzuni mustahkamlash:

1. Yog'och turlari haqida ma'umot bering?
2. Daraxtning qaysi qismlarida yog'och hosil bo'ladi?
3. Daraxtning yog'och to'qimalari qanday vazifalarni bajaradi?
4. Yog'ochning ko'ndalang xalqalaridan nimalarni bilasiz?
5. Daraxtning ildizidan nimalar tayyorlanadi?
6. Butasimon o'simliklar yog'ochidan nimalar tayyorlanadi?
7. Yog'ochning fizik xossalari haqida nimalar bilasiz?

5. Uyga vazifa berish:

1. Darslikdagi 11-mavzuni o'qib kelish va amaliy mustaqil ishlarni bajarish.
2. Mavzu yuzasidan klaster tuzish
3. Yog'och turlarini aniqlashga qaratilgan yog'och namunalarni olib kelish.

23-24 mashg'ulot. MAHALLIY HUDUDDA O'SADIGAN DARAXTLAR VA ULARDAN OLINADIGAN YOG'OCH TURLARINI O'RGANISH. YOG'OCHLARNING SIFATI VA ULARNING NUQSONLARI

Dars maqsadi:

Ta'limiy: o'quvchilarga mahalliy xududda o'sadigan daraxtlar va ulardan olinadigan yog'och turlarini o'rgatish, yog'ochlarning sifatini, nuqsonlarini aniqlash bo'yicha umumiy ma'lumotlar berish;

Tarbiyaviy: o'quvchilarni texnika xavfsizligi qoidalari, yog'och turlarining turmushda va xalq xo'jaligidagi ahamiyatini, sanitariya gigiyena talablariga rioya etishga, yog'och materiallarini tejamkorlik bilan ishlatishni o'rgatish.

Rivojlantiruvchi: o'quvchilarning yog'ochlarga ishlov berish haqidagi ko'nikma va malakalarini shakllantirish, ilmiy izlanishga, ijodkorlikka yo'naltirish.

Foydalaniladigan metodlar: og'zaki, ko'rgazmali, "Ro'lli o'yin", "Muammoli vaziyat" kabi interaktiv metodlar.

Moddiy texnik jihatdan jihozlash va ko'rgazmali qurollar:

"Maktab ustaxonalarida yog'ochga ishlov berishda xavfsiz mehnat qilish" o'quv filmi, tayyor buyumlarning namunalari, maktab ustaxonalarida ishlashdagi xavfsizlik texikasiga oid jadvallar, namuna materiallar, proektsion materiallar, savollar banki, kompyuter, plakatlar, diapozitivlar, rasmlar, darsliklar, metodik qo'llanma, ma'ruza matni, lug'atlar, ma'lumotnomalar, topshiriq kartochkalari, anketalar, tabiiy namunalari, xomashyo namunalari, test dasturlari, mustaqil bajarish topshiriqlari.

Reja:

1. Tashkiliy qism-5
2. O'tilgan mavzuni takrorlash-10
3. Yangi mavzuning bayoni-50
4. Yangi mavzuni mustahkamlash-20
5. Uyga vazifa berish-5

Mashg'ulotning borishi

1. Tashkiliy qism. O'qituvchi o'quvchilarning mehnat ta'limi haqidagi bilimlarini "Blits" savollari orqali aniqlaydi. O'quvchilarning mashg'ulotga tayyorgarlik darajasini nazorat qiladi.

Uyga berilgan vazifalarni tekshirish.

2. O'tilgan mavzuni takrorlash.

Yog'ochning tashqi ko'rinishiga qarab turlari, yog'ochlarning kamchiliklari, to'qimalari, ko'ndalang halqalari, ildizidan nimalar tayyorlanishi hamda yog'ochning fizik xossalari (rangi, tovlanishi, tob tashlab eshilishi, tabiiy guli (teksturasi), hidi, namligi, nam ta'sirda bo'kishi, quruvchanligi, zichligi, nam o'tkazuvchanligi, issiqlik o'tkazuvchanligi, tovush o'tkazuvchanligi, elektr o'tkazuvchanligi) haqidagi ma'lumotlarni aqliy hujum metodi orqali takrorlash.

3. Yangi mavzuning bayoni.

Kirish yo'riqnomasi. Mahalliy hududda o'sadigan daraxtlar va ulardan olinadigan yog'och turlari, teksturasi va undan foydalanish, yog'ochlarning sifatini va ularning nuqsonlarini aniqlash to'g'risidagi ma'lumotlar "Ro'lli o'yin", "Ishbop o'yin", "Bumerang" metodlaridan foydalanib tushuntiriladi.

Ushbu mavzuni o'tishda asosiy vazifalar yog'ochlar umumiy xossalari, tarkibi, tuzilishi va xossalarini ular orasidagi umumiy bog'lanishlarni o'rganishdan iborat.

Joriy yo'riqnoma. O'quvchilarga mavzu yuzasidan quyidagi ma'lumotlar beriladi: Har bir daraxtning yo'g'ochi bir-biriga nisbatan qattiq-yumshoqligi, og'ir-yengilligi, zichligi, turli ta'sirlarga chidamliligi, ishlov berishga qulayligi, ko'rinishi, rangi va boshqa belgilar bilan farqlanadi.

Qarag'ay, pixta, tilog'och kabilardan asosan turli o'lchamlardagi taxtalar, to'sinlar, reykalari tayyorlanadi.

Har qanday yog'ochning ishlatilishi uning fizik va mexanik xossalariga, ishlatilish sharoitiga, miqdoriga va boshqalarga bog'liq bo'ladi.

Yog'ochning sifatini kuzatish va sinab ko'rish usullari bilan aniqlanadi.

Kuzatish usullari yog'ochning sifatini belgilashdagi eng asosiy ko'rsatkich undan tayyorlanmoqchi bo'lgan buyum kattaligiga mos bo'lgan sog'lom qismi bor yoki yo'qligini aniqlashdan iborat. Yog'ochning ko'ndalang va bo'ylama qismlarini kuzatish orqali uning ichki qismlari chirimaganligi yoki boshqa turdagi zararlanishga uchramaganligi, hamda rangi va guldorligi qanday ekanligi aniqlanadi.

Sinab ko'rish usuli bilan yog'ochning qattiq-yumshoqligi, zichligi, hamda xar turli tashqi ta'sirlarga chidamliligi aniqlanadi.

Yog'ochning qattiqqligini unga o'zidan qattiq buyumlarning uchini, tig'ini, qirrasini ma'lum miqdordagi kuchlar bilan botirib ko'rish orqali, aniqlanadi. Bunda har bir maqsad uchun ishlatiladigan eng qulay qattiqlikdagi yog'och sifatli xisoblanadi.

Yog'ochning namligi laboratoriya sharoitida asosan ikki usulda uning nam va quritilgan xoldagi oralig'ini o'lchash yoki namlikni o'lchaydigan asbob elektr nam o'lchagich yordamida aniqlanadi.

Yog'ochning nuqsonlariga zararkunandalar yetkazadigan zararlar, yog'ochni quritish va saqlash davrida har xil bo'ladigan holatlar hamda tabiiy nuqsonlar kiradi. Yog'och zararkunandalari o'sib turgan daraxtlarga va yog'och buyumlarga zarar yetkazuvchi yog'och zamburug'lari, yog'ochxo'r qo'ng'izlar hamda yog'och kemiruvchi qo'ng'izlardan iborat.

Yuqorida keltirilgan ma'lumotlar asosida yog'ochlarning umumiy xossalarini o'rganish, yog'ochning sifatini va nuqsonlarini aniqlash.

Yakuniy yo'riqnoma: Joriy yo'riqnoma berish vaqtida yo'l qo'yilgan xatoliklar tahlil qilinadi va tuzatiladi. Yakuniy yo'riqnoma berish paytida o'qituvchi baholar qo'yadi (nazariya masalalari va ilgari o'rganilgan materialni bilishi; bilimlarni amalda qo'llay olishi; ish usullarini to'g'ri bajarishi; xavfsizlik texnikasi qoidalariga rioya qilishi; ish o'rnida belgilangan tartibni qo'llab-quvvatlashi; chizmani o'qiy olishi; topshiriqni mustaqil bajara olishi; bajargan ishning sifati; agar ish me'yorlansa, belgilangan me'yorda bajarishi). Bunda o'quvchilarning o'quv-ishlab chiqarish topshiriqlarini bajarishga qiziqishlari ancha ortadi.

4. Yangi mavzuni mustahkamlash

1. Mahalliy hududda o'sadigan daraxtlarga misollar keltiring.
2. Qattiq yoki mo'rt yog'ochlardan nimalar yasash mumkin?
3. Yog'ochlarda uchraydigan nuqsonlar haqida nimalar bilasiz?
4. Yog'ochning yorilmasdan qurishi nimaga bog'liq?
5. Nima uchun yog'och buralib yoki bukilib qoladi?
6. Yog'ochni to'g'ri quritish uchun nima qilish kerak?
7. Yog'och nima ta'sirida chiriydi?
8. Yog'ochni chirishdan saqlash usullari qaysilar?
9. Yog'ochni turli kuchlarga chidamli bo'lishi nimalarga bog'liq?
10. Yog'ochni yong'indan saqlash qoidalarini ayting?

5. Uyg'a vazifa berish:

1. Darslikdagi 12-mavzuni o'qib kelish.
2. Mahalliy hududda o'sadigan daraxtlarni qiyosiy tahlil qilib kelish.
3. Yog'och turlarini aniqlashga qaratilgan yog'och namunalarini olib kelish.
4. Yog'och sifati va nuqsonlarini aniqlashga qaratilgan ishlarni bajarish.

25-26 mashg'ulot. DURADGORLIK DASTGOHI, QO'L ASBOBLARINING TUZILISHI VA TURLARI, ULARDAN FOYDALANISH QOIDALARI

Dars maqsadi:

Ta'limiy: o'quvchilarga yog'ochga ishlov beradigan dastgohlar, qo'l asboblarining tuzilishi va turlari, ulardan foydalanish qoidalarini haqida umumiy ma'lumotlar berish.

Tarbiyaviy: o'quvchilarga texnika xavfsizligi qoidalarini, yog'och turlarining turmushda va xalq xo'jaligidagi ahamiyatini, sanitariya gigiyena talablariga rioya etishga, yog'och materiallarini tejamkorlik bilan ishlatishni o'rgatish.

Rivojlantiruvchi: o'quvchilarga yog'ochga ishlov beradigan dastgoxlar haqida ma'lumotlar berish, qo'l asboblarning tuzilishi va turlari haqidagi ko'nikma va malakalarini shakllantirish, ilmiy izlanishga, ijodkorlikka yo'naltirish.

Foydalaniladigan metodlar: og'zaki, ko'rgazmali, amaliy, "B/B/B" metodi, "Toifalash" jadvali kabi interaktiv metodlar.

Moddiy texnik jihatdan jihozlash va ko'rgazmali qurollar: "Maktab ustaxonalarida yog'ochga ishlov berishda xavfsiz mehnat qilish" o'quv filmi, tayyor buyumlarning namunalari, maktab ustaxonalarida ishlashdagi xavfsizlik texnikasiga oid jadvallar, namuna materiallar, proeksion materiallar, videomateriallar, elektron materiallar, kompyuter, plakatlar, diapozitivlar, rasmlar, darsliklar, metodik qo'llanma, ma'ruza matni, lug'atlar, ma'lumotnomalar, test materiallari, topshiriq kartochkalari, anketalar, tabiiy namunalari, xom-ashyo namunalari, test dasturlari, mustaqil bajarish topshiriqlari.

Reja:

1. Tashkiliy qism-5
2. O'tilgan mavzuni takrorlash-10
3. Yangi mavzuning bayoni-50
4. Yangi mavzuni mustahkamlash-20
5. Uyga vazifa berish-5

Mashg'ulotning borishi

1.Tashkiliy qism. O'qituvchi o'quvchilarning yog'ochga ishlov berish texnologiyasi bo'limi umumiy tushunchalar qismida olingan bilimlarini "Erkin yozish" metodi orqali aniqlaydi. O'quvchilarning mashg'ulotga tayyorgarlik darajasini nazorat qiladi.

Uyga berilgan vazifalarni tekshirish.

2.O'tilgan mavzuni takrorlash. Mahalliy hududda o'sadigan daraxtlar va ulardan olinadigan yog'och turlari, teksturasi va undan foydalanish, yog'ochlarning sifatini va ularning nuqsonlarini aniqlashga doir savol javob tarzida takrorlanadi.

3. Yangi mavzuning bayoni.

Kirish yo'riqnomasi: Darsni duradgorlik o'quv ustaxonasida tashkil qilish maqsadga muvofiq. Darsni boshlashdan oldin yog'ochga ishlov beradigan stanoklar va ular haqida tushunchalarni, ishlatilishi to'g'risida ma'lumotlar berish lozim. O'quvchilarga o'quv ustaxonalarida ishlatiladigan qo'l asboblarning turlari, tuzilishi, vazifasi, ularni ishga sozlash va rejalash va arralash vaqtida rioya qilinadigan xavfsizlik texnikasi va shaxsiy gigiyena qoidalari haqida qisqacha tushuncha berib, so'ngra rejalashni va arralashni mashq qildirish haqida ma'lumotlarni berish lozim.

Joriy yo'riqnomasi: O'quvchilarga mavzu yuzasidan quyidagi ma'lumotlar beriladi: Duradgorlik ishlarini bajarishda foydalaniladigan maxsus dastgohlar turli xil bo'lib, ular ishlov berilayotgan yog'och materiallarini kerakli xolatda mahkam tutib turish uchun xizmat qiladi.

Maktab ustaxonasidagi duradgorlik dastgohining asosiy qismi uning oyoqlariga o'rnatilgan va kerakli balandlikda mahkamlanadigan ish stolidan iborat bo'lib, u stolda tegishli kattalikdagi yog'och materiallarini ishlov berish uchun kerakli holatda mahkam o'rnatish uchun teshiklar ochiladi.

Qo'l asboblarning tuzilishi va turlari, ulardan foydalanish qoidalari haqida ma'lumot berish kerak.

Duradgorlik dastgohlarining tuzilishi va ishlash qonun qoidalari haqida tushunchalar berish asosida duradgorlik dastgohidan to'g'ri foydalanish usullarini mashq qilish bo'yicha amaliy ishlar bajariladi. Bunda o'qituvchi tomonidan mashqlar o'quvchilarga ko'rsatib beriladi.

Yakuniy yo'riqnoma: Joriy yo'riqnoma berish vaqtida yo'l qo'yilgan xatoliklar tahlil qilinadi va tuzatiladi. Yakuniy yo'riqnoma berish paytida o'qituvchi o'quvchilarni baholaydi (nazariya masalalari va ilgari o'rganilgan materialni bilishi; bilimlarni amalda qo'llay olishi; ish usullarini to'g'ri bajarishi; xavfsizlik texnikasi qoidalari rioya qilishi; ish o'rnida belgilangan tartibni qo'llab-quvvatlashi; chizmani o'qiy olishi; topshiriqni mustaqil bajara olishi; bajargan ishning sifati; agar ish me'yorlansa, belgilangan me'yorda bajarishi). Bunda o'quvchilarning o'quv-ishlab chiqarish topshiriqlarini bajarishga qiziqishlari ancha ortadi

4. Yangi mavzuni mustahkamlash

1. Duradgorlik dastgohi tuzilishi haqida ma'lumot bering.
2. Duradgorlik dastgohi qismlarini sanab bering.
3. Dastgoh stolining bir qismi nima uchun chuqurlashtirilgan?
4. Dastgoh stolining balandligi qanday usulda belgilanadi?
5. Dastgohda materialni to'g'ri o'rnatish va mahkamlash qoidalari rioya qilish nima uchun zarur?
6. Qo'l asboblarning tuzilishi va turlarini aytib bering.
7. Qo'l asboblardan foydalanish qoidari haqida ma'lumot bering.

5. Uyga vazifa berish:

1. Darslikdagi 13-mavzuni o'qib kelish va amaliy mustaqil ishlarni bajarish.
2. Mavzu yuzasidan krossvord tuzib kelish.
3. Qo'l asboblarning tuzilishi bo'yicha toifalang.
4. Duradgorlik dastgohida boshlang'ich ish elementlarini bajarishni mashq qiling.

27-28 mashg'ulot. O'LCHASH VA REJALASH ASBOBLARI

Dars maqsadi:

Ta'limiy: o'quvchilarga o'lchash va rejalash asboblari haqida, o'lchash va rejalash asboblari ishlash qoidalari haqida ma'lumotlar berish, o'lchash va rejalash asboblarning tuzilishi va turlarini o'rganish.

Tarbiyaviy: o'quvchilarda o'lchash va rejalash asboblardan foydalanishda sanitariya gigiyena qoidalari amal qilishga o'rgatish, texnika xavfsizligi qoidalari, yog'och materiallarini tejamkorlik bilan ishlatishni o'rgatish.

Rivojlantiruvchi: o'quvchilarda o'lchash va rejalash asboblari haqida ma'lumotlar berish, o'lchash va rejalash asboblarining tuzilishi va turlari haqidagi ko'nikma va malakalarini shakllantirish, ilmiy izlanishga, ijodkorlikka yo'naltirish.

Foydalaniladigan metodlar: og'zaki, ko'rgazmali, amaliy, "Bumerang", "Mozaika" kabi interaktiv metodlar.

Moddiy texnik jihatdan jihozlash va ko'rgazmali qurollar: "Maktab ustaxonalarida yog'ochga ishlov berishda xavfsiz mehnat qilish" o'quv filmi, maktab ustaxonalarida ishlashdagi xavfsizlik texnikasiga oid jadvallar, namuna materiallar, proektsion materiallar, videomateriallar, elektron materiallar, kompyuter, plakatlari, diapozitivlar, rasmlar, darsliklar, metodik qo'llanma, ma'ruza matni, lug'atlar, ma'lumotnomalar, test materiallari, topshiriq kartochkalari, anketalar, tabiiy namunalar, xom-ashyo namunalari, savollar banki, mustaqil bajarish topshiriqlari.

Reja:

1. Tashkiliy qism-5
2. O'tilgan mavzuni takrorlash-10
3. Yangi mavzuning bayoni-50
4. Yangi mavzuni mustahkamlash-20
5. Uyg'a vazifa berish-5

Mashg'ulotning borishi

1. Tashkiliy qism. Salomlashish, davomatni aniqlash, navbatchini tayinlash, o'quvchilarning mashg'ulotga tayyorgarlik darajasini nazorat qilish. O'lchash va rejalash asboblaridan namunalar keltirib qo'yish.

Uyg'a berilgan vazifalarni tekshirish.

2. O'tilgan mavzuni takrorlash. Duradgorlik dastgohining asosiy qismlari, qo'l asboblarining tuzilishi va turlari, ulardan foydalanish qoidalariga oid tushunchalardan blits savollar orqali takrorlash.

3. Yangi mavzuning bayoni.

Kirish yo'riqnomasi: Darsni duradgorlik o'quv ustaxonasida tashkil qilish maqsadga muvofiq. Rejalashni mashq qildirishga o'tishda rejalashdan ko'zlangan maqsadni tushuntirish, o'quvchilarga o'quv ustaxonalarida ishlatiladigan rejalashda kerak bo'ladigan asboblarning turlari, tuzilishi, vazifasi, ularni ishga sozlash o'lchash va rejalash vaqtida rioya qilinadigan xavfsizlik texnikasi va shaxsiy gigiyena qoidalari haqida qisqacha tushuncha berib, so'ngra rejalashni mashq qildirish haqida ma'lumotlarni berish lozim. O'lchash va rejalash asboblaridan chizg'ichlar, ruletmetr, qalamlar, xatkash, duradgorlik go'niyasi, masshtabli chizg'ich, shtangentsirkul kabilarga ta'rif berish lozim.

Joriy yo'riqnoma: O'quvchilarga mavzu yuzasidan quyidagi ma'lumotlar beriladi: Yog'ochdan turli buyumlar tayyorlash va boshqa ishlarni bajarish uchun yog'och materiallarni o'lchash va rejalash kerak bo'ladi. Buning uchun maxsus asboblardan foydalaniladi.

O'lchash deb yog'och materialning o'lchamlarini va shaklini aniqlashni aytiladi. Bu asboblarga chizg'ichlar, matr, ruletmetr, go'niyalar, xatkash transporti va o'lchov andozalari kiradi.

Rejalar deb tayyorlanadigan buyumning kerakli o'lchamlardagi shakllarini yog'och materiallariga chizishni aytiladi. Rejalash uchun yuqorida aytilgan o'lchash asboblari bilan birga xatkash, qalam, har turli rejalar andozalaridan foydalaniladi. O'lchash va rejalar asboblari yordamida rejalar operatsiyalari mashq qilinadi. Xom ashyoni o'qituvchi rejalar xolda buyum yasash uchun tayyorlashni ko'rsatib berishi lozim.

Yakuniy yo'riqnoma: Joriy yo'riqnoma berish vaqtida yo'l qo'yilgan hatoliklar tahlil qilinadi va tuzatiladi. Yakuniy yo'riqnoma berish paytida o'qituvchi o'quvchilarni baholaydi (nazariya masalalari va ilgari o'rganilgan materialni bilishi; bilimlarni amalda qo'llay olishi; ish usullarini to'g'ri bajarishi; xavfsizlik texnikasi qoidalariga rioya qilishi; ish o'rnida belgilangan tartibni qo'llab-quvvatlashi; chizmani o'qiy olishi; topshiriqni mustaqil bajara olishi; bajargan ishning sifati, agar ish me'yordansa, belgilangan me'yorda bajarishi). Bunda o'quvchilarning o'quv-ishlab chiqarish topshiriqlarini bajarishga qiziqishlari ancha ortadi.

5. Yangi mavzuni mustahkamlash

1. O'lchash deb nimaga aytiladi?
2. O'lchash asboblari nimalar kiradi?
3. Rejalash deganda nimani tushunasiz?
4. Rejalash asboblari nimalar kiradi?
5. Chiziqlar nima uchun ishlatiladi?
6. O'lchov andozalari nima uchun ishlatiladi?
7. Rejalash andozalari nima uchun ishlatiladi?
8. Xatkash nima uchun ishlatiladi?

4. Uyga vazifa berish:

1. Darslikdagi 14-mavzuni o'qib kelish va amaliy mustaqil ishlarni bajarish.
 2. O'lchash va rejalar asboblari ishlash jarayonini o'rganib kelish.
 3. Mavzu yuzasidan "VENN" diagrammasi tuzish.
- 3. Biror yog'och buyuning andozasini rejalashtirib kelish.**

29-30 mashg'ulot. ARRALAR VA RANDALAR TURLARI

Dars maqsadi:

Ta'limiy: o'quvchilarga arralar va randa turlari, ularni ishga tayyorlashni o'rgatish hamda arralar va randa turlari ularda ishlash qoidalarini haqida ma'lumotlar berish.

Tarbiyaviy: Arra va randa turlari, ularni ishga tayyorlash qoidalarini o'rgatish. O'quvchilarda o'zaro hurmat hissini shakllantirish, texnika xavfsizligi qoidalarini, yog'ochni arralashda va randalashda materiallarni tejamkorlik bilan ishlatishni o'rgatish.

Rivojlantiruvchi: Arra va randa turlari, ularni ishga tayyorlashni inobatga olgan solda tayyorlashni o'rgatish, o'quvchilarga arralar va randalar haqida ma'lumotlar berish, arralar va randalar asboblarning tuzilishi va turlari haqidagi ko'nikma va malakalarini shakllantirish, ilmiy izlanishga, ijodkorlikka yo'naltirish.

Foydalaniladigan metodlar: og'zaki, ko'rgazmali, amaliy, "Kontseptual jadval", "SWOD" tahlil kabi interaktiv metodlar.

Moddiy texnik jihatdan jihozlash va ko'rgazmali qurollar: maktab ustaxonalarida ishlashdagi xavfsizlik texnikasiga oid jadvallar, namuna materiallar, proektsion materiallar, videomateriallar, elektron materiallar, kompyuter, plakatlari, rasmlar, savollar banki, darsliklar, metodik qo'llanma, ma'ruza matni, lug'atlar, ma'lumotnomalar, test materiallari, topshiriq kartochkalari, anketalar, mustaqil bajarish topshiriqlari.

Reja:

1. Tashkiliy qism-5
2. O'tilgan mavzuni takrorlash-10
3. Yangi mavzuning bayoni-50
4. Yangi mavzuni mustahkamlash-20
5. Uyga vazifa berish-5

Mashg'ulotning borishi

1. Tashkiliy qism. Salomlashish, davomatni aniqlash, navbatchini tayinlash, o'quvchilarning mashg'ulotga tayyorgarlik darajasini nazorat qilish. Arralar va randalar, yog'och namunalarini tayyorlash.

Uyga berilgan vazifalarni tekshirish.

2. O'tilgan mavzuni takrorlash. O'lchash va rejalash asboblari chizg'ichlar, ruletmotr, qalamlar, xatkash, duradgorlik go'niyasi, masshtabli chizg'ich, shtangentsirkul kabi asboblarni ishlatishga doir ko'nikma va malakalarni aniqlovchi "blits" savollar berish.

3. Yangi mavzuning bayoni.

Kirish yo'riqnomasi: Darsni duradgorlik o'quv ustaxonasida tashkil qilish maqsadga muvofiq. Arralar va randalarni turlari va ularni ishga tayyorlashni o'rgatishdan oldin randalash va arralashdan ko'zlangan maqsadni tushuntirish, o'quvchilarga o'quv ustaxonalarida ishlatiladigan duradgorlik randalarining turlari, tuzilishi, vazifasi, ularni ishga sozlash va arralash hamda randalash vaqtida rioya qilinadigan xavfsizlik texnikasi va shaxsiy gigiyena qoidalari haqida qisqacha tushuncha berib, so'ngra randalarni ishga sozlash haqida ma'lumotlarni berish lozim.

O'quvchilarga arralashni texnologik karta asosida o'rgatishda arralash tartibi va ishni boshlash usullari batartib tushuntiriladi va imkoniyat darajasida amalda ko'rsatish kerak. Arralashning turlari ularni ishlatish usullarini aytib o'tish ko'rsatish maqsadga muvofiqdir.

Joriy yo'riqnoma: O'quvchilarga mavzu yuzasidan quyidagi ma'lumotlar beriladi: Arralar. Yog'ochni arralashda qo'l asboblarning ishlatilishi. Yog'ochni arralash. Yog'och materialni arralash uchun ikki xil arradan foydalaniladi.

Yog'och tolalari bo'ylab yoki tolalar yo'nalishiga nisbatan ko'ndalangiga arralanadi. Arra turlari: dastarra yoyarra, sarjinarra va shularga o'xshashlar haqida ma'lumot berish lozim.

Arralar vazifasiga ko'ra qirquvchi, tiluvchi arralash arralariga bo'linadi. Bu arralar bir-biridan tishlarining shakli bilan farq qiladi.

Yupqa materiallarni arralash uchun mayda tishli arradan foydalaniladi.

Randalar. Yog'ochdan buyum tayyorlash uchun kerakli material arralab olingandan so'ng uning sirtini tozalash, silliqlab tekislash va aniq o'lchamga keltirish uchun randalash ishlari bajariladi. Bunda sherxebel, taxta randa, mushranda, japs randa kabi turli xil randalardan foydalaniladi.

Duradgorlik randalari vazifalariga ko'ra sirtlarni tozalash, silliqlash, tekislash maqsadida ishlatiladigan, ya'ni yog'ochga birlamchi ishlov beruvchi randalarga va maxsus randalarga bo'linadi. Bular sherxebel, taxta randa, mushranda, japs randalardan, hamda zakrov randa, chok randa, konish randa, dila randa, chorabzal randalar va boshqalardan iborat. O'quvchilarga ustaxonadagi turli arralarning qaysi ishlarni bajarish uchun ishlatilishini aniqlashga qaratilgan ko'rsatmalar berish lozim. Yog'och bo'lagi bilan xar hil turli arralash va randalash ishlarini to'g'ri bajarilishini mashq qilish usullarini ko'rsatib berish kerak. Randalar bilan to'g'ri ishlash mashqlarini bajarish o'quvchilarda amaliy ko'nikma va malakalarni shakllantiradi.

Yakuniy yo'riqnoma: Joriy yo'riqnoma berish vaqtida yo'l qo'yilgan xatoliklar tahlil qilinadi va tuzatiladi. Yakuniy yo'riqnoma berish paytida o'qituvchi baholar qo'yadilar (nazariya masalalari va ilgari o'rganilgan materialni bilishi; bilimlarni amalda qo'llay olishi; ish usullarini to'g'ri bajarishi; xavfsizlik texnikasi qoidalariga rioya qilishi; ish o'rnida belgilangan tartibni qo'llab-quvvatlashi; chizmani o'qiy olishi; topshiriqni mustaqil bajara olishi; bajargan ishning sifati, agar ish me'yorlansa, belgilangan me'yorda bajarishi). Bunda o'quvchilarning o'quv-ishlab chiqarish topshiriqlarini bajarishga qiziqishlari ancha ortadi.

4. Yangi mavzuni mustahkamlash

1. Arralar vazifasiga ko'ra qanday turlarga ajratiladi?
2. Arralashda qaysi xavfsizlik qoidalariga rioya qilish shart?
3. Randalash orqali yog'ochga qanday ishlov beriladi?
4. Randalar tuzilishiga ko'ra qanday turlarga bo'linadi?
5. Randaning asosiy qismlari qaysilar?
6. Randalar bilan ishlashda qaysi xavfsizlik qoidalariga rioya qilish lozim?

5. Uyga vazifa berish:

1. Darslikdagi 15-mavzuni o'qib kelish va amaliy mustaqil ishlarni bajarish.
2. Mavzu yuzasidan muammoli vaziyat va topshiriqlar tuzish va yechimini topish. Masalan: Arralash vaqtida arra polotnosi qisilib qolsa nima qilish kerak? .
3. Arralash va randalashga oid amaliy mashqlarni ko'nikma va malakalarni shakllantirish maqsadida bajarish.

31-32 mashg'ulot. USKUNALAR, BOLTALAR

Dars maqsadi:

Ta'limiy: o'quvchilarga uskunalar, bolta va teshalar turlari, ularni ishga tayyorlashni o'rgatish haqida umumiy ma'lumotlar berish, o'quvchilarga uskunalar, bolta va teshalar turlari ularda ishlash qoidalari haqida ma'lumotlar berish.

Tarbiyaviy: o'quvchilarga uskunalar, bolta va teshalar turlari, ularni ishga tayyorlash qoidalari o'rgatish. O'quvchilarda o'zaro hurmat hissini shakllantirish tejamkorlik bilan ishlatishni o'rgatish.

Rivojlantiruvchi: o'quvchilarga uskunalar, bolta va teshalar turlari, ularni ishga tayyorlashni inobatga olgan xolda tayyorlashni o'rgatish, o'quvchilarda uskunalar, bolta va teshalar haqida ma'lumotlar berish, uskunalar, bolta va teshalar asboblarining tuzilishi va turlari haqidagi ko'nikma va malakalarini shakllantirish, ilmiy izlanishga, ijodkorlikka yo'naltirish.

Foydalaniladigan metodlar: og'zaki, ko'rgazmali, amaliy, "Aqliy xujum", "Kichik guruhlariga bo'lish" kabi interaktiv metodlar.

Moddiy texnik jihatdan jihozlash va ko'rgazmali qurollar:

maktab ustaxonalarida ishlashdagi xavfsizlik texnikasiga oid jadvallar, namuna materiallar, proektsion materiallar, videomateriallar, elektron materiallar, kompyuter, plakatlar, rasmlar, chizmalar, darsliklar, metodik qo'llanma, ma'ruza matni, lug'atlar, ma'lumotnomalar, test materiallari, topshiriq kartochkalari, anketalar, mustaqil bajarish topshiriqlari.

Reja:

1. Tashkiliy qism-5
2. O'tilgan mavzuni takrorlash-10
3. Yangi mavzuning bayoni-50
4. Yangi mavzuni mustahkamlash-20
5. Uyga vazifa berish-5

Mashg'ulotning borishi

1. Tashkiliy qism. Salomlashish, davomatni aniqlash, navbatchini tayinlash, o'quvchilarning mashg'ulotga tayyorgarlik darajasini nazorat qilish. Uskunalar, bolta va teshalar, Yog'och namunalarni tayyorlash.

Uyga berilgan vazifalarni tekshirish.

2. O'tilgan mavzuni takrorlash. Arralar va randalarning turlari va ularni ishga tayyorlash jarayoni, randalash va arralash operatsiyalari haqida savol-javob qilish hamda besh minutlik esse yozish.

3. Yangi mavzuning bayoni.

Kirish yo'riqnomasi: Darsni duradgorlik o'quv ustaxonasida tashkil qilish maqsadga muvofiq. Darsni boshlashdan oldin uskunalar, bolta va teshalar turlari va ular qayerlarda ishlatilishi to'g'risida ma'lumotlar berish kerak. Uskunalarni turlarini aytilish ularni mashq qildirishga o'tishda uskunalardan ko'zlangan maqsadni tushuntirish, o'quvchilarga o'quv ustaxonalarida ishlatiladigan yog'ochlarga ishlov berishda o'ymakorlikda ishlatiladigan uskunalarni turlari, tuzilishi, vazifasi, ularni ishga sozlash va ishlatish vaqtida rioya qilinadigan

xavfsizlik texnikasi va shaxsiy gigiyena qoidalari haqida qisqacha tushuncha berib, so'ngra uskunalarini mashq qildirish haqida ma'lumotlarni berish lozim.

Yo'nuvchi uskunalar yordamida yo'nish yo'li bilan taxtalamning chetlariga faska chiqariladi, timoqlar rostlanadi, teshik, uyalar yo'nib kengaytirilishini aytib o'tish lozim. Uskunalarining turlari ularni ishlatish usullari, ushlarini ko'rsatib o'tkazish maqsadga muvofiqdir.

Joriy yo'riqnoma: O'quvchilarga mavzu yuzasidan quyidagi ma'lumotlar beriladi: Yo'nuvchi uskunalar yupqa, o'yuvchi uskunalar qalin bo'ladi. Bundan qat'iy nazar, ularning eni har xil o'lchamda tayyorlanadi. Yo'nuvchi uskunalarining eni 4 mm dan 40 mm gacha, o'yuvchi uskunalarining eni 6 mm dan 20 mm gacha bo'ladi.

Uskunalar bir tomondan charxlanadi. Yo'nuvchi uskunalarining o'tkirlik (charxlash) burchagi 18-25°, o'yuvchi uskunalarining o'tkirlik burchagi 25-35° atrofida bo'ladi.

Uskunalarining dastalari zarang, qora qayin, qayrag'och, yong'oq kabi pishiq yog'ochlardan tayyorlanib, uchiga metall halqa kiydiriladi. Halqalar uskunaga bolg'a bilan urishda dastani yorilishdan saqlaydi.

Yog'och materiallardan turli xil buyumlar tayyorlashda ularning qismlari ko'pincha "timoq" chiqarish yo'li bilan birlashtirilib, bunda o'yish-teshish ishlari bajariladi. Bu maqsadda har hil duradgorlik uskunalaridan foydalaniladi.

Asbob-uskunalar va moslamalar tayyorlashda kerakli mustahkamlikka ega bo'lgan xar hil yog'ochlar ishlatiladi. Bular bolg'a, tesha, bolta, ketmon va boshqa asboblarning dastalari, randa kundalari, narvon, gilam to'qish dastgoxi, duradgorlik dastgoxi, qo'lda turli gazlamalar to'qish dastgoxi, charxpalak, aravalar, qayiq, kemalar va shu kabilardan iborat. Uskunada o'yish, bolta va teshada chopish va yo'nish mashqlarini bajarib ko'rsatish talab qilinadi.

Yakuniy yo'riqnoma: Joriy yo'riqnoma berish vaqtida yo'l qo'yilgan xatoliklar tahlil qilinadi va tuzatiladi. Yakuniy yo'riqnoma berish paytida o'qituvchi baholar qo'yadilar (nazariya masalalari va ilgari o'rganilgan materialni bilishi; bilimlarni amalda qo'llay olishi; ish usullarini to'g'ri bajarishi; xavfsizlik texnikasi qoidalari rioya qilishi; ish o'rnida belgilangan tartibni qo'llab-quvvatlashi; chizmani o'qiy olishi; topshiriqni mustaqil bajara olishi; bajargan ishning sifati; agar ish me'yordansa, belgilangan me'yorda bajarishi). Bunda o'quvchilarning o'quv-ishlab chiqarish topshiriqlarini bajarishga qiziqishlari ancha ortadi

4. Yangi mavzuni mustahkamlash

1. Uskunalar qanday turlarga bo'linadi?
2. O'yuvchi uskunalar bilan qaysi ishlar bajariladi?
3. Yo'nuvchi uskunalarini tig'i qanday shakllarda bo'ladi?
4. Kesuvchi uskunalar bilan qaysi ishlar bajariladi?
5. Uskuna bilan ishlashda qaysi xavfsizlik qoidalari rioya qilish shart?
6. Boltalar bilan chopishning qanday turlari bor?
7. Bolta bilan chopishda xavfsizlik texnikasi qoidalari.
8. Tesha bilan yo'nish usullarini aytib bering.

5. Uyga vazifa berish:

1. Darslikdagi 16-mavzuni o'qib kelish va amaliy mustaqil ishlarni bajarish.

1. Mavzu yuzasidan "Qarorlar shajarasi" jadvalini mavzuga mos holda to'ldirib kelish.

2. Uskunalar bilan o'yish, bolta va teshada yo'nish ishlarini mashq qilish.

3. Savollarga javob berish.

33-34 mashg'ulot. BOLG'ALAR VA ULARNING TURLARI: PO'LAT, YOG'OCH VA PLASTIK BOLG'ALAR VA TO'QMOQLAR

Dars maqsadi:

Ta'limiy: o'quvchilarga bolg'alar va ularning turlari (po'lat, yog'och va plastik bolg'alar va to'qmoqlar), ularni ishga tayyorlashni o'rgatish haqida umumiy ma'lumotlar berish, o'quvchilarga bolg'alar va ularning turlari, ularda ishlash qoidalari haqida ma'lumotlar berish.

Tarbiyaviy: bolg'alar va ularning turlari (po'lat, yog'och va plastik bolg'alar va to'qmoqlar), ularni ishga tayyorlash qoidalari o'rgatish. O'quvchilarda o'zaro hurmat hissini shakllantirish, texnika xavfsizligi qoidalari.

Rivojlantiruvchi: bolg'alar va ularning turlari (po'lat, yog'och va plastik bolg'alar va to'qmoqlar), ularni ishga tayyorlashni inobatga olgan xolda tayyorlashni o'rgatish, bolg'alar tuzilishi va turlari haqidagi ko'nikma va malakalarini shakllantirish, ilmiy izlanishga, ijodkorlikka yo'naltirish.

Foydalaniladigan metodlar: og'zaki, ko'rgazmali, amaliy, "Zig-zag", "Qora quti" kabi interaktiv metodlar.

Moddiy texnik jihatdan jihozlash va ko'rgazmali qurollar: maktab ustaxonalarida ishlashdagi xavfsizlik texnikasiga oid jadvallar, namuna materiallar, proeksion materiallar, videomateriallar, elektron materiallar, kompyuter, plakatlar, rasmlar, chizmalar, jadvallar, diagrammalar, darsliklar, metodik qo'llanma, ma'ruza matni, lug'atlar, ma'lumotnomalar, test materiallari, topshiriq kartochkalari, anketalar, savollar banki, mustaqil bajarish topshiriqlari.

Reja:

1. Tashkiliy qism-5

2. O'tilgan mavzuni takrorlash-10

3. Yangi mavzuning bayoni-50

4. Yangi mavzuni mustahkamlash-20

5. Uyga vazifa berish-5

Mashg'ulotning borishi

1.Tashkiliy qism. Salomlashish, davomatni aniqlash, navbatchini tayinlash, o'quvchilarning mashg'ulotga tayyorgarlik darajasini nazorat qilish. Bolg'alar va ularning turlaridan ko'rsatishga va ishlashga keltirib qo'yish.

Uyga berilgan vazifalarni tekshirish.

2.O'tilgan mavzuni takrorlash. Uskunalar, bolta va teshalar turlari va ularda yog'ochlarga ishlov berish to'g'risida ma'lumotlar asosida "blits" savollar berish.

3. Yangi mavzuning bayoni.

Kirish yo'riqnomasi: darsni duradgorlik o'quv ustaxonasida tashkil qilish maqsadga muvofiq. Darsni boshlashdan oldin bolg'alar va ularning turlari (po'lat, yog'och va plastik bolg'alar va to'qmoqlar) va ular qayerlarda ishlatilishi to'g'risida ma'lumotlar berish lozim.

Darsni o'quvchilarning fikrlash, konstruktorlik qobiliyatini o'stirish, mehnat madaniyatini shakllantirish, ishni mustaqil ravishda bajarib keta olishlarini ta'minlash maqsadida keyinchalik ishlarni texnologik karta asosida bajarishni o'rgatish kerak.

Joriy yo'riqnomasi: o'quvchilarga mavzu yuzasidan quyidagi ma'lumotlar beriladi: Yog'och qismlarni yig'ishda uskunalar yordamida o'yish-teshish ishlarini bajarishda duradgorlik bolg'alari va yog'och to'qmoqdan foydalaniladi. Duradgorlik bolg'alari kvadrat, doiraviy muhrali bo'lib, uchki qismi har xil ko'rinishda bo'ladi. Ayrim bolg'alarining uchki qismi mix sug'urishga moslangan.

Duradgorlik bolg'alarining muhrasi tekis va silliq bo'lishi, qavariq va ezilgan joylari bo'lmasligi kerak. Qavariq va ezilgan muhrali bolg'alar yog'och sirtini ezib, tekisligini buzadi.

Yog'och to'qmoqlar qayrag'och, chinor, akatsiya, tut kabi qattiq, pishiq yog'ochlardan randalab yoki yog'och ishlanadigan tokarlik stanogida yo'nib tayyorlanadi.

Bolg'a va to'qmoqchani texnik rasmini chizing va ish jarayonida bolg'alash va to'qmoqlash operatsiyalarini mashq qiling. Yog'ochni o'yish texnologik xaritasi asosida yo'nish va bolg'alash ishlarini bajarib ko'rsating.

Yakuniy yo'riqnomasi. Joriy yo'riqnomasi berish vaqtida yo'l qo'yilgan xatoliklar tahlil qilinadi va tuzatiladi. Yakuniy yo'riqnomasi berish paytida o'qituvchi o'quvchilarni baholaydi (nazariya masalalari va ilgari o'rganilgan materialni bilishi; bilimlarni amalda qo'llay olishi; ish usullarini to'g'ri bajarishi; xavfsizlik texnikasi qoidalariga rioya qilishi; ish o'rnida belgilangan tartibni qo'llab-quvvatlashi; chizmani o'qiy olishi; topshiriqni mustaqil bajara olishi; bajargan ishning sifati; agar ish me'yordansa, belgilangan me'yorda bajarishi). Bunda o'quvchilarning o'quv ishlab chiqarish topshiriqlarini bajarishga qiziqishlari ancha ortadi.

4. Yangi mavzuni mustahkamlash

1. Bolg'alar bilan qanday ishlar bajariladi?
2. Bolg'a qaysi qismlardan iborat?
3. Bolg'alar vazniga ko'ra qanday turlarga bo'linadi?
4. Yog'och va plastmassa to'qmoqchalar bilan qanday ishlar bajariladi?
5. Bolg'a va to'qmoqchalar bilan ishlashda qaysi xavfsizlik qoidalariga rioya qilish shart?

6. Uyga vazifa berish:

1. Darslikdagi 17-mavzuni o'qib kelish va amaliy mustaqil ishlarni bajarish.
2. Mavzu yuzasidan "T" sxemani mavzuga mos holda tuzib kelish.
3. Bolg'alar va ularning turlari haqidagi ma'lumotni yozma tayyorlash.

35-36 mashg'ulot. EGOVLAR TUZILISHI VA TURLARI

Dars maqsadi:

Ta'limiy: o'quvchilarga egov turlari va ularning vazifalarini o'rgatish, ularni ishga tayyorlashni o'rgatish haqida umumiy ma'lumotlar berish, o'quvchilarga egovlar tuzilishi va turlari ularda ishlash qoidalari haqida ma'lumotlar berish.

Tarbiyaviy: o'quvchilarga egovlar tuzilishi va turlari, ularni ishga tayyorlash qoidalarini o'rgatish. O'quvchilarda o'zaro hurmat hissini shakllantirish, texnika xavfsizligi qoidalari.

Rivojlantiruvchi: o'quvchilarga egov turlari va ularning vazifalari inobatga olgan xolda buyum tayyorlashni o'rgatish, ularni ishga tayyorlashni inobatga olgan xolda tayyorlashni o'rgatish, egovlar tuzilishi va turlari haqidagi ko'nikma va malakalarini shakllantirish, ilmiy izlanishga, ijodkorlikka yo'naltirish.

Foydalaniladigan metodlar: og'zaki, ko'rgazmali, amaliy, "Debatlar", "Baliq suyagi" kabi interaktiv metodlar.

Moddiy texnik jihatdan jihozlash va ko'rgazmali qurollar: maktab ustaxonalarida ishlashdagi xavfsizlik texnikasiga oid jadvallar, namuna materiallar, proeksion materiallar, videomateriallar, elektron materiallar, kompyuter, plakatlar, diapozitivlar, rasmlar, chizmalar, darsliklar, metodik qo'llanma, ma'ruza matni, lug'atlar, ma'lumotnomalar, test materiallari, topshiriq kartochkalari, anketalar, savollar banki, mustaqil bajarish topshiriqlari.

Reja:

Tashkiliy qism-5

1. O'tilgan mavzuni takrorlash-10
2. Yangi mavzuning bayoni-50
3. Yangi mavzuni mustahkamlash-20
4. Uyg'a vazifa berish-5

Mashg'ulotning borishi

1. Tashkiliy qism. Salomlashish, davomatni aniqlash, navbatchini tayinlash, o'quvchilarning mashg'ulotga tayyorgarlik darajasini nazorat qilish. Egovlar va yog'och namunalarini tayyorlash.

Uyg'a berilgan vazifalarni tekshirish.

2. O'tilgan mavzuni takrorlash. Bolg'alar va ularning turlari (po'lat, yog'och va plastik bolg'alar va to'qmoqlar) hamda ishlash jarayoni haqida "blits" savollar berish orqali takrorlash.

3. Yangi mavzuning bayoni.

Kirish yo'riqnomasi: Darsni duradgorlik o'quv ustaxonasida tashkil qilish maqsadga muvofiq. Darsni boshlashdan oldin egov turlari va ularning vazifalari qayerlarda ishlatilishi to'g'risida ma'lumotlar berish. Egovlarni turlarini ularning vazifalarini aytish va ularni qayerlarda ishlatish, mashq qildirishga o'tishda egovlardan ko'zlangan maqsadni tushuntirish, o'quvchilarga o'quv ustaxonalarida ishlatiladigan egovlarning turlari, tuzilishi, vazifasi, ularni ishga sozlash va egovlash vaqtida rioya qilinadigan xavfsizlik texnikasi va shaxsiy gigiyena

qoidalarini haqida qisqacha tushuncha berib, so'ngra randalashni mashq qildirish haqida ma'lumotlarni berish lozim.

Joriy yo'riqnoma: O'quvchilarga mavzu yuzasidan quyidagi ma'lumotlar beriladi: Egovlar ham kesuvchi asboblardan hisoblanadi. Ular o'lchami va profili har xil bo'lgan hamda ish yuzasiga tishlar o'yilgan polosa, brusok yoki chiviqdan iboratdir. Egovlar profiliga, tishlarining shakliga va qanday joylashganligiga hamda o'lchamlariga qarab xilma-xil bo'ladi.

Egovlar yassi, kvadrat, uch qirrali, yarim yumaloq, yumaloq va maxsus egovlarga bo'linadi.

Egovlash orqali yog'och sirtidagi turli kattalikdagi g'adir- budirliklar silliqlab tekislanadi. Egovlar sirti turli shakllarda hamda tishlarning shakli va kattaligi ham turlicha bo'ladi. Yirik g'adir- budirliklarni tekislash uchun yirik tishli egovlar, maydalari uchun mayda tishli egovlar ishlatiladi. Ayrim egri sirtlarni tekislashda tegishli egri shakldagi egovlar asosiy vosita hisoblanadi. Egov bilan pardozlashning oxirida eng mayda tishli egovlar ishlatiladi. Egovdan to'g'ri va havsiz foydalanishi mashqlar davomida o'zlashtirib boriladi. Egovni qo'l bilan to'g'ri ushlash va uni egovlayotgan yog'och ustida bir tekis bosgan holda yurg'izish kerak. Egov bilan ishlashda oldin uning dastasi mustahkam o'rnatilganligini tekshirib olish kerak. Egovlash vaqtida qo'llar shikastlanmasligi uchun egovning dastasi tegishli yo'g'onlikdagi silliqlangan yog'ochdan tayyorlanadi. Uning ishlatishda bir qo'l bilan dastasidan mahkam ushlagan xolda yog'ochga bosib harakatlantiriladi. Egov bilan ishlaganda qo'larga ish qo'lqopi kiyib olish lozim. Egovlar bilan ishlov berish mashqlarini amaliy bajarib ko'rsatish talab qilinadi.

Yakuniy yo'riqnoma: Yakuniy yo'riqnoma berish paytida o'qituvchi baholar qo'yadilar (nazariya masalalari va ilgari o'rganilgan materialni bilishi; bilimlarni amalda qo'llay olishi; ish usullarini to'g'ri bajarishi; xavfsizlik texnikasi qoidalariga rioya qilishi; ish o'mida belgilangan tartibni qo'llab-quvvatlashi; chizmani o'qiy olishi, topshiriqni mustaqil bajara olishi; bajargan ishning sifati; agar ish me'yorlansa, belgilangan me'yorda bajarishi). Bunda o'quvchilarning o'quv-ishlab chiqarish topshiriqlarini bajarishga qiziqishlari ancha ortadi

4. Yangi mavzuni mustahkamlash

1. Egovlash deb nimaga aytiladi?
2. Egov tishlari qanday ko'rinishlarda bo'ladi?
3. Zagatovkaga xomaki ishlov berishda qanday tishli egovlardan foydalaniladi?

4. Qanday sirtlarni egri chiziqli sirtlar deyiladi?

5. Qavariq va botiq sirtlar qanday egovlar bilan ishlanadi?

6. Uyga vazifa berish:

1. Darslikdagi 18-mavzuni o'qib kelish va amaliy mustaqil ishlarni bajarish.
2. Egovlash operatsiyalarini mashq qilish va ish jarayonida qilingan xatolarni to'g'rilash.
3. Savollarga javob berish.

37-38 mashg'ulot. JILVIR QOG'OZLAR TUZILISHI VA TURLARI

Dars maqsadi:

Ta'limiy: o'quvchilarga jilvir qog'ozlar tuzilishi va turlari va ularning vazifalarini o'rgatish, ularni ishga tayyorlashni o'rgatish haqida umumiy ma'lumotlar berish, o'quvchilarga jilvir qog'ozlar tuzilishi va turlari, ularda ishlash qoidalari haqida ma'lumotlar berish.

Tarbiyaviy: o'quvchilarga jilvir qog'ozlar tuzilishi va turlari, ularni ishga tayyorlash qoidalarini o'rgatish. O'quvchilarda o'zaro hurmat hissini shakllantirish, texnika xavfsizligi qoidalari.

Rivojlantiruvchi: o'quvchilarga jilvir qog'ozlar tuzilishi va turlari haqidagi ko'nikma va malakalarini shakllantirish, ilmiy izlanishga, ijodkorlikka yo'naltirish.

Foydalaniladigan metodlar: og'zaki, ko'rgazmali, amaliy, "FSMU", "Davra suhbat" kabi interaktiv metodlar.

Moddiy texnik jihatdan jihozlash va ko'rgazmali qurollar:

maktab ustaxonalarida ishlashdagi xavfsizlik texnikasiga oid jadvallar, namuna materiallar, proeksion materiallar, elektron materiallar, kompyuter, plakatlar, rasmlar, darsliklar, metodik qo'llanma, ma'ruza matni, lug'atlar, ma'lumotnomalar, test materiallari, topshiriq kartochkalari, anketalar, savollar banki, mustaqil bajarish topshiriqlari.

Reja:

1. Tashkiliy qism-5
2. O'tilgan mavzuni takrorlash-10
3. Yangi mavzuning bayoni-50
4. Yangi mavzuni mustahkamlash-20
5. Uyg'a vazifa berish-5

Mashg'ulotning borishi

1. Tashkiliy qism. Salomlashish, davomatni aniqlash, navbatchini tayinlash, o'quvchilarning mashg'ulotga tayyorgarlik darajasini nazorat qilish. Jilvir qog'ozlar va yog'och namunalarini tayyorlash.

Uyg'a berilgan vazifalarni tekshirish.

2. O'tilgan mavzuni takrorlash. Egovlar tuzilishi va turlari, ularni ishga tayyorlash qoidalari haqidagi ma'lumotlar asosida "Zig-zag" metodi orqali takrorlash.

3. Yangi mavzuning bayoni.

Kirish yo'riqnomasi: Darsni duradgorlik o'quv ustaxonasida tashkil qilish maqsadga muvofiq. Darsni boshlashdan oldin jilvirlash to'g'risida ma'lumotlar berish lozim. Jilvir qog'ozlar va turlarini ularning vazifalarini aytish va ularni qayerlarda ishlatish, mashq qildirishga o'tishda jilvirlashdan ko'zlangan maqsadni tushuntirish, o'quvchilarga o'quv ustaxonalarida ishlatiladigan jilvir qog'oz turlari, tuzilishi, vazifasi, ularni ishga sozlash va jilvirlash vaqtida rioya qilinadigan xavfsizlik texnikasi va shaxsiy gigiyena qoidalari haqida qisqacha tushuncha berib, so'ngra jilvirlashni mashq qildirish haqida ma'lumotlarni berish lozim.

Joriy yo'riqnoma: O'quvchilarga mavzu yuzasidan quyidagi ma'lumotlar beriladi: Buyumlarning sirtlarini pardoqlashdan oldin uni jilvir qog'oz bilan ishqalab tozalanadi. Jilvir qog'oz mayda qattiq mineral yoki shisha kukuni yelimlab yopishtirilgan ip mato yoki kalit qog'ozdan iborat. Ular yirikligiga qarab dag'al, o'rtacha, mayda jilvirlarga bo'linadi.

Sirtlarni pardoqlashdan oldin jilvir bilan ishqalab to'g'ri chiziqililigini yaxshilash va tozalash kerak. O'tkir qirralari hamda burchaklarini egovlash va shundan keyin jilvir bilan ishlov berish lozim.

Jilvir bir tomoniga mayda qattiq minerallar yoki shisha kukuni yelimlab yopishtirilgan ip mato yoki qalin qog'ozdan iboratdir. Ular o'z navbatida donlarining yirikligiga karab dag'al (№ 6, № 5, № 4), o'rtacha (№ 3, № 2), mayda (№ 1, № 0), pardoqlash (№ 00, Ld 000) jilvirlariga bo'linadi. Yog'ochga jilvir bilan ishlov berish mashqlarini bajarishni o'rgatish lozim.

Yakuniy yo'riqnoma: Yakuniy yo'riqnoma berish paytida o'qituvchi baholar qo'yadilar (nazariya masalalari va ilgari o'rganilgan materialni bilishi; bilimlarni amalda qo'llay olishi; ish usullarini to'g'ri bajarishi; xavfsizlik texnikasi qoidalari rioya qilishi; ish o'rnida belgilangan tartibni qo'llab-quvvatlashi; chizmani o'qiy olishi; topshiriqni mustaqil bajara olishi; bajargan ishning sifati; agar ish me'yorlansa, belgilangan me'yorda bajarishi). Bunda o'quvchilarning o'quv-ishlab chiqarish topshiriqlarini bajarishga qiziqishlari ancha ortadi

4. Yangi mavzuni mustahkamlash

1. Jilvir qog'ozlar nimasiga qarab farqlanadi?
2. Jilvirlash usullarini aytib bering?

5. Uyga vazifa berish:

1. Darslikdagi 19-mavzuni o'qib kelish va amaliy mustaqil ishlarni bajarish.
2. Mavzu yuzasidan "T" sxemani mavzuga mos holda tuzish.
3. Jilvirlash mashqlarini bajarish.
4. Savollarga javob berish.

39-40 mashg'ulot. ASBOB-USKUNA VA MOSLAMALARDAN FOYDALANISH VA TA'MIRLASH

Dars maqsadi:

Ta'limiy: o'quvchilarga yog'ochga ishlov beruvchi asbob- uskuna va moslamalardan foydalanish va ta'mirlash qoidalari haqida ma'lumotlar berish.

Tarbiyaviy: o'quvchilarga yog'ochga ishlov beruvchi asbob- uskuna va moslamalardan foydalanish va ta'mirlash qoidalari o'rgatish. O'quvchilarda o'zaro hurmat hissini shakllantirish, texnika xavfsizligi qoidalari.

Rivojlantiruvchi: o'quvchilarda yog'ochga ishlov beruvchi asbob-uskuna va moslamalar haqidagi ko'nikma va malakalarini shakllantirish, ilmiy izlanishga, ijodkorlikka yo'naltirish.

Foydalaniladigan metodlar: og'zaki, ko'rgazmali, amaliy, "Nilufar guli", "Charxpalak" kabi interaktiv metodlar.

Moddiy texnik jihatdan jihozlash va ko'rgazmali qurollar: "Maktab ustaxonalarida yog'ochga ishlov berishda xavfsiz mehnat qilish" o'quv filmi,

tayyor buyumlarning namunalari, 5-7 sinflar uchun mehnat talimi jadvallari, maktab ustaxonalarida ishlashdagi xavfsizlik texnikasiga oid jadvallar, namuna materiallar, proeksion materiallar, videomateriallar, elektron materiallar, kompyuter, plakatlar, diapozitivlar, rasmlar, darsliklar, metodik qo'llanma, ma'ruza matni, lug'atlar, ma'lumotnomalar, test materiallari, topshiriq kartochkalari, anketalar, tabiiy namunalari, savollar banki, mustaqil bajarish topshiriqlari.

Reja:

1. Tashkiliy qism-5
2. O'tilgan mavzuni takrorlash-10
3. Yangi mavzuning bayoni-50
4. Yangi mavzuni mustahkamlash-20
5. Uyga vazifa berish-5

Mashg'ulotning borishi

1. Tashkiliy qism. Salomlashish, davomatni aniqlash, navbatchini tayinlash, o'quvchilarning mashg'ulotga tayyorgarlik darajasini nazorat qilish. Duradgorlikda ishlatiladigan asbob-uskunalar va moslamalardan namunalarni tayyorlash.

Uyga berilgan vazifalarni tekshirish.

2. O'tilgan mavzuni takrorlash. Jilvir qog'ozlar tuzilishi va turlari, ularni ishga tayyorlash qoidalari haqidagi ma'lumotlar asosida blits savollar berish va takrorlash.

3. Yangi mavzuning bayoni.

Kirish yo'riqnomasi. Darsni duradgorlik o'quv ustaxonasida tashkil qilish maqsadga muvofiq. Darsni boshlashdan oldin yog'ochga ishlov beruvchi asbob-uskuna va moslamalardan foydalanish va ta'mirlash haqida ma'lumotlar berish lozim. Yog'ochga ishlov beruvchi asbob-uskuna va moslamalardan foydalanish va ta'mirlash vaqtida rioya qilinadigan xavfsizlik texnikasi va shaxsiy gigiyena qoidalari haqida qisqacha tushuncha berib, so'ngra yog'ochga ishlov beruvchi asbob-uskuna va moslamalardan foydalanish va ta'mirlash haqida ma'lumotlarni berish lozim.

Joriy yo'riqnoma: O'quvchilarga mavzu yuzasidan quyidagi ma'lumotlar beriladi: Parmalash kesuvchi asboblar — parmalar yordamida teshik hosil qilinadigan texnologik jarayondir.

Drelning dastasi aylantirilishi bilan aylanma harakat parma o'rnatilgan patronga uzatiladi. Mashg'ulot jarayonida teshik parmalashning tartibi haqida ma'umot berish kerak. Yog'ochni parmalashda xavfsizlik texnikasi qoidalari tushuntirilib o'tilishi kerak. Yog'ochlarga drel va dastparma vositasida ishlov berish mashqlarini bajarib ko'rsatish talab qilinadi.

Yakuniy yo'riqnoma: Yakuniy yo'riqnoma berish paytida o'qituvchi o'quvchilarni baholaydi (nazariya masalalari va ilgari o'rganilgan materialni bilishi; bilimlarni amalda qo'llay olishi; ish usullarini to'g'ri bajarishi; xavfsizlik texnikasi qoidalariga rioya qilishi; ish o'rnida belgilangan tartibni qo'llab-

quvvatlashi; chizmani o'qiy olishi; topshiriqni mustaqil bajara olishi; bajargan ishning sifati; agar ish me'yorlansa, belgilangan me'yorda bajarishi). Bunda o'quvchilarning o'quv-ishlab chiqarish topshiriqlarini bajarishga qiziqishlari ancha ortadi

4. Yangi mavzuni mustahkamlash

1. Asbob-uskuna va moslamalarning turlarini sanab bering.
2. Drel va dastparma deb nimaga aytiladi?
3. Parmalash tartibini aytib bering?
4. Yog'ochni parmashda xavfsiz ishlash qoidalari?

5. Uyga vazifa berish:

1. Darslikdagi 20-mavzuni o'qib kelish va amaliy mustaqil ishlarni bajarish.
2. Mavzu yuzasidan "Nilufar guli" tuzish
3. Asbob-uskunalarini va moslamalarni ishga tayyorlash va ta'mirlash tartibini o'rganib kelish.
4. Savollarga javob berish.

41-44 mashg'ulot. YOG'OCHGA ISHLOV BERISHDA ISHLATILADIGAN QO'L ASBOBLARINI TURLARGA AJRATISH VA ULARNING ISHGA YAROQLILIGINI ANIQLASH. ASBOBLARNI ISHGA TAYYORLASH VA ULAR BILAN ISHLASH

Dars maqsadi:

Ta'limiy: o'quvchilarga yog'ochga ishlov berishda ishlatiladigan qo'l asboblarini turlari, ularning ishga yaroqlilik belgilari, asboblarni ishga tayyorlash va ular bilan ishlash qoidalari haqida ma'lumotlar berish.

Tarbiyaviy: o'quvchilarda intizomlilik, mas'uliyatlilik sifatlarini, o'zaro hurmat hissini shakllantirish, mehnatni ilmiy tashkil etish, texnika xavfsizligi qoidalarni o'rgatish.

Rivojlantiruvchi: o'quvchilarda ish asboblarini ta'mirlash ko'nikma va malakalarini shakllantirish, ilmiy izlanishga, ijodkorlikka yo'naltirish.

Foydalaniladigan metodlar: og'zaki, ko'rgazmali, amaliy, "Charxpalak", "Davra suhbat" kabi interaktiv metodlar.

Moddiy texnik jihatdan jihozlash va ko'rgazmali qurollar:

"Maktab ustaxonalarida yog'ochga ishlov berishda xavfsiz mehnat qilish" o'quv filmi, tayyor buyumlarning namunalari, maktab ustaxonalarida ishlashdagi xavfsizlik texnikasiga oid jadvallar, namuna materiallar, proektsion materiallar, videomateriallar, elektron materiallar, kompyuter, plakatlar, diapozitivlar, rasmlar, darsliklar, metodik qo'llanma, ma'ruza matni, lug'atlar, ma'lumotnomalar, test materiallari, topshiriq kartochkalari, anketalar, savollar banki, mustaqil bajarish topshiriqlari.

Reja:

1. Tashkiliy qism-5
2. O'tilgan mavzuni takrorlash-10
3. Yangi mavzuning bayoni-50
4. Yangi mavzuni mustahkamlash-20

5. Uyga vazifa berish-5

Mashg'ulotning borishi

1. Tashkiliy qism. Salomlashish, davomatni aniqlash, navbatchini tayinlash, o'quvchilarning mashg'ulotga tayyorgarlik darajasini nazorat qilish. O'quvchilarga yog'ochga ishlov berishda ishlatiladigan qo'l asboblari turlaridan namunalari tayyorlash.

Uyga berilgan vazifalarni tekshirish.

2. O'tilgan mavzuni takrorlash. Yog'ochga ishlov beruvchi asbob-uskuna va moslamalar haqidagi ma'lumotlar asosida savol- javoblar asosida takrorlash. "Ishbop o'yin" metodini qo'llagan xolda o'quvchilarning bilim va ko'nikmalarini shakllanganlik darajalarini aniqlash.

3. Yangi mavzuning bayoni.

Kirish yo'riqnomasi: Dars duradgorlik o'quv ustaxonasida tashkil qilinadi. Darsni mehnat operatsiyalarini xavfsiz usullar asosida bajarish, mehnat madaniyatini shakllantirish, ishni mustaqil ravishda bajara olishlarini ta'minlash maqsadida keyinchalik ishlarni texnologik karta asosida bajarishni o'rgatish kerak. Shuning uchun o'quvchilarga qo'l asboblari ishlatish yuzasidan operatsiyalarni texnologik karta asosida bajarishni o'rgatish lozim. Asboblarni ishga tayyorlashda va ular bilan ishlashda mehnat operatsiyalarini muvafaqiyatli bajarish nafaqat kasb egasining mahoratiga balki ish asboblarning ishchi holatiga, xavfsizlik texnikasi qoidalariga rioya etilishiga ham ko'p jihatdan bog'liq.

Joriy yo'riqnoma: O'quvchilarga mavzu yuzasidan quyidagi ma'lumotlar beriladi: Yog'ochga ishlov berishda ishlatiladigan qo'l asboblari turlarga ajratish va ularning ishga yaroqliligini aniqlash, asboblarni ishga tayyorlash va ular bilan ishlashga oid duradgorlik operatsiyalarini bajarishga kirishish lozim. Har safar ish boshlandan oldin ish qurollarining soz, ishchi holatda ekanligi tekshirib ko'rilishi lozim, jumladan:

- ish asbob yoki stanok qismlari maksimal darajada ishonchli qotirilgan bo'lishi;
- jarohatlanish xavfini tug'diradigan qismlar maxsus himoya vositalari bilan to'silgan bo'lishi;
- ishga tushiruvchi va tarmoqdan uzadigan qurilmalar ishchi holatda bo'lishi, ishqalanuvchi qismlardagi me'yor darajasida moylab turilishi;
- joriy ta'mirlash uchun qo'llaniladigan asbob-uskunalar ishchi holatda bo'lishi lozim.

Qo'l asboblari quyidagi talablarga javob berishi lozim:

- kesuvchi qismlari yaxshi charxlangan bo'lishi;
- tutqichlar tozalangan bo'lishi;
- ishchi qismlar tutqichga mustahkam qotirilgan bo'lishi lozim.

Barcha elektr uskunalar tarmoqqa albatta shtepsel orqali ulanishi kerak, izolyastiyasi ochilgan sim uchini tarmoqqa ulash qat'iy man yetiladi.

Yuqorida bayon qilingan qoidalar rioya etilishi avvalo insonlar xavfsizligini ta'minlashi bilan ahamiyatli bo'lsada, shuningdek bu tadbirlar asbob-uskunularning muddatidan oldin ishdan chiqishidan ham saqlaydi.

Mashg'ulotlar yakunlangach, nafaqat o'quv ustaxonasini, balki barcha asbob-uskunalar va stanoklar ham sinchiklab tozalanishi va tartibga keltirilishi lozim.

Yakuniy yo'riqnoma: Yakuniy yo'riqnoma berish paytida o'qituvchi o'quvchilarni baholaydi (nazariya masalalari va ilgari o'rganilgan materialni bilishi; bilimlarni amalda qo'llay olishi; ish usullarini to'g'ri bajarishi; xavfsizlik texnikasi qoidalariga rioya qilishi; ish o'rnida belgilangan tartibni qo'llab-quvvatlashi; chizmani o'qiy olishi; topshiriqni mustaqil bajara olishi; bajargan ishning sifati; agar ish me'yorlansa, belgilangan me'yorda bajarishi). Bunda o'quvchilarning o'quv-ishlab chiqarish topshiriqlarini bajarishga qiziqishlari ancha ortadi

4. Yangi mavzuni mustahkamlash

1. Yog'ochga ishlov berishda ishlatiladigan qo'l asboblarni ishchi xolatda ekanligini tekshirib ko'rish deganda nimani tushunasiz?

2. Qo'l asboblarga qo'yiladigan talablarni tushuntirib bering.

3. Zarb beruvchi asboblarni bilan ishlashda qanday qoidalarga rioya qilinishi kerak?

4. Kesuvchi asboblarni bilan ishlashda qanday qoidalarga rioya qilinishi kerak?

5. Asboblarni ishga tayyorlashda nimalarga e'tibor berish lozim?

5. Uyga vazifa berish:

1. Darslikdagi 21-mavzuni o'qib kelish va amaliy mustaqil ishlarni bajarish.

2. Qo'l asboblarni turlarga ajratishga doir referat tayyorlash.

3. Yog'ochga ishlov beradigan qo'l asboblarning yaroqliligini aniqlashga doir savollarga javob tayyorlash.

45-46 mashg'ulot. YOG'OCHGA ISHLOV BERISH STANOKLARI VA ULAR HAQIDA TUSHUNCHA. MASHINALARNING ASOSIY QISMLARI. STANOKNING QISMLARIDAGI KUCH-HARAKATNING UZATILISH YO'LI, STANOKNI ISHGA TAYYORLASH BOSQICHLARI

Dars maqsadi:

Ta'limiy: o'quvchilarga yog'ochga ishlov berish stanoklari va ular haqida tushuncha berish. Mashinalarning asosiy qismlari (dvigatel, uzatish mexanizmi, organi), stanokning qismlaridagi kuch-harakatning uzatilish yo'li, stanokni ishga tayyorlash bosqichlari haqida umumiy ma'lumotlar berish.

Tarbiyaviy: o'quvchilarga yog'ochga ishlov berish stanoklari va ular haqida tushuncha. mashinalarning asosiy qismlari (dvigatel, uzatish mexanizmi, organi), stanokning qismlaridagi kuch-harakatning uzatilish yo'li, stanokni ishga tayyorlash bosqichlari qoidalarini o'rgatish. O'quvchilarda o'zaro hurmat hissini shakllantirish, texnika xavfsizligi qoidalari.

Rivojlantiruvchi: o'quvchilarga yog'ochga ishlov berish stanoklari va ular haqida tushuncha berish. Mashinalarning asosiy qismlari (dvigatel, uzatish mexanizmi, organi), stanokning qismlaridagi kuch-harakatning uzatilish yo'li,

stanokni ishga tayyorlash bosqichlari haqidagi ko'nikma va malakalarini shakllantirish, ilmiy izlanishga, ijodkorlikka yo'naltirish.

Foydalaniladigan metodlar: og'zaki, ko'rgazmali, amaliy, "Muammoli vaziyat", "B/B/B" kabi interaktiv metodlar.

Moddiy texnik jihatdan jihozlash va ko'rgazmali qurollar:

5-7 sinflar uchun mehnat talimi jadvallari, maktab ustaxonalarida ishlashdagi xavfsizlik texnikasiga oid jadvallar, namuna materiallar, proeksion materiallar, videomateriallar, elektron materiallar, kompyuter, plakatlar, diapozitivlar, rasmlar, chizmalar, savollar banki, darsliklar, metodik qo'llanma, ma'ruza matni, lug'atlar, ma'lumotnomalar, test materiallari, topshiriq kartochkalari, anketalar, mustaqil bajarish topshiriqlari.

Reja:

1. Tashkiliy qism-5
2. O'tilgan mavzuni takrorlash-10
3. Yangi mavzuning bayoni-50
4. Yangi mavzuni mustahkamlash-20
5. Uyga vazifa berish-5

Mashg'ulotning borishi

1. Tashkiliy qism. Salomlashish, davomatni aniqlash, navbatchini tayinlash, o'quvchilarning mashg'ulotga tayyorgarlik darajasini nazorat qilish. Yog'ochga ishlov berish stanoklari va mashinalarning asosiy qismlari (dvigatel, uzatish mexanizmi, organi) namunalari, stanokning qismlaridagi kuch-harakatning uzatilish yo'li chizmalar, stanokni ishga tayyorlash bosqichlari qoidalarini o'rgatuvchi namunalari tayyorlash.

Uyga berilgan vazifalarni tekshirish.

2. O'tilgan mavzuni takrorlash. Yog'ochga ishlov berishda ishlatiladigan qo'l asboblari turlari, ularning ishga yaroqlilik belgilari, asboblarni ishga tayyorlash va ular bilan ishlash qoidalari to'g'risidagi ma'lumotlar asosida savol javob tarzida takrorlash.

3. Yangi mavzuning bayoni.

Kirish yo'riqnomasi: Darsni duradgorlik o'quv ustaxonasida tashkil qilish maqsadga muvofiq. Darsni boshlashdan oldin yog'ochga ishlov beradigan stanoklar va ular haqida tushunchalarni, ishlatilishi to'g'risida ma'lumotlar berish lozim.

Agar maktab ustaxonalarida faqat bitta stanok bo'lsa, tegishli temani o'rganishga ajratilgan vaqtni qisqartirishga to'g'ri keladi.

Grafiklarni shunday tuzish kerakki, har bir o'quvchi imkoni boricha o'quv mavzularini uzluksiz o'rganadigan bo'lsin.

O'qituvchi hammaga kartochka topshiriqlar va yo'riqnomalar berib bo'lgach, o'quvchilarda paydo bo'lgan savollarga javob beradi, ularni topshiriqlar bilan tanishtirgandan keyin esa materialning qanchalik o'zlashtirilganini tekshiradi va ishga kirishishga ruxsat beradi.

Suhbatga yyetarli darajada e'tibor beriladi, chunki yangi materialni bayon etayotganda yangi mehnat usullarini o'zlashtirishda o'quvchilarning tajribasiga tayanishga to'g'ri keladi

Joriy yo'riqnoma: O'quvchilarga mavzu yuzasidan quyidagi ma'lumotlar beriladi: yog'ochga ishlov berish stanoklarining tuzilishini o'rganishda ham yog'ochga ishlov beruvchi tokarlik stanogini parmalash stanogi bilan solishtirish usulidan foydalaniladi.

Mavzuni o'rganishda mehnat usullarini namoyish etish va mashq qildirish kabi o'rganish metodlari muhim o'rinni egallaydi. Bu metodlar oqilona tarzida almashtirilib turilishi zarur. Masalan, tashqi tsilindrik yuza yo'nishga kirishilganda o'qituvchi o'quvchilardan biriga zagotovka va keskichni o'rnatish hamda mahkamlab qo'yishni taklif etadi. O'qituvchi o'quvchining qarakatlarini tahlil qiladi, uning xato harakatlariga hammaning diqqatini qaratadi. Keyin o'qituvchi keskichni qo'lda ravon va bir tekis siljitib silliq tsilindrik detallarni xomaki yo'nishni namoyish qiladi nima uchun kesishning boshqa usulini emas, balki aynan shu usulni tanlaganini tushuntirib beradi. Shundan so'ng ayrim operatsiyalarni o'quvchilardan biri bajaradi. qolganlar uning ishlashini diqqat bilan kuzatib turishadi.

Barcha mehnat usullari shu yo'sinda namoyish qilinadi va o'quvchilar tomonidan takrorlanadi. Shunga qaramay, tajribaning ko'rsatishicha, o'quvchilar mustaqil ishga kirishar ekanlar, xatolarga yo'l quyishadi. Masalan, torets kesishda zagotovka patronga undan iloji boricha kamroq chiqib to'radigan qilib o'rnatilishini o'qituvchi tushuntiradi. Shunga qaramasdan o'quvchilar zagotovkani unga uzunligi bo'yicha to'la to'kis ishlov berish va kesib olish mumkin bo'ladigan qilib o'rnatishadi. Natijada asbob titrab ishlashi oqibatida barvaqt ishdan chiqadi va zagotovka egilib qoladi. Shu sababli o'qituvchi o'quvchilarning zagotovkani to'g'ri mahkamlaganliklarini ular kesa boshlamaslaridan oldin albatta tekshiradi.

Mexanika va uzatmalar ikki turga bo'linishi jumladan: ishlanish xisobiga ishlaydigan uzatmalar (funktional tasmali uzatmalar) va ishlash xisobiga ishlaydigan uzatmalar (tishli uzatmalar) haqida ma'lumotlar berish talab qilinadi. .

Yakuniy yo'riqnoma: Yakuniy yo'riqnoma berish paytida o'qituvchi o'quvchilarni baholaydi (nazariya masalalari va ilgari o'rganilgan materialni bilishi; bilimlarni amalda qo'llay olishi; ish usullarini to'g'ri bajarishi; xavfsizlik texnikasi qoidalariga rioya qilishi; ish o'rnida belgilangan tartibni qo'llab-quvvatlashi; chizmani o'qiy olishi; topshiriqni mustaqil bajara olishi; bajargan ishning sifati; agar ish me'yorlansa, belgilangan me'yorda bajarishi). Bunda o'quvchilarning o'quv-ishlab chiqarish topshiriqlarini bajarishga qiziqishlari ancha ortadi

4. Yangi mavzuni mustahkamlash

1. Yog'ochga ishlov berish stanoklarining tuzilishini aytib bering.
2. Mashinalarning asosiy qismlari to'g'risida ma'lumot bering.
3. Stanokning qismlaridagi kuch-harakatni uzatish usullari haqida nima bilasiz?
4. Stanokni ishga tushirishda e'tiborga olinadigan omillar deganda nimani

tushunasiz?

5. Tasmali uzatma bilan tishli uzatmalarning nima farqi bor?

4. Uyga vazifa berish:

1. Darslikdagi 23-mavzuni o'qib kelish va amaliy mustaqil ishlarni bajarish.
2. Mavzu yuzasidan klaster tuzish
3. Yog'ochga ishlov berish stanoklarining kitematik sxemasini tuzib kelish.
4. Savollarga javob berish.

47-48 mashg'ulot. DURADGORLIK BUYUMLARI DETALLARINI TAYYORLASH

Dars maqsadi:

Ta'limiy: o'quvchilarga duradgorlik buyumlari detallarini tayyorlash qoidalari haqida umumiy ma'lumotlar berish;

Tarbiyaviy: texnika xavfsizligi qoidalari, duradgorlik buyumlari detallarini tayyorlash ahamiyatini, sanitariya gigiyena talablariga rioya etishga o'rgatish;

Rivojlantiruvchi: o'quvchilarning duradgorlik buyumlari detallarini tayyorlash haqidagi ko'nikma va malakalarini shakllantirish, ilmiy izlanishga, ijodkorlikka yo'naltirish.

Moddiy texnik jihatdan jihozlash va ko'rgazmali quollar: tokarlik stanoklarining tuzilishini aks ettiruvchi plakatlar, maktab ustaxonalarida ishlashdagi xavfsizlik texnikasiga oid jadvallar, namuna materiallar, proeksion materiallar, videomateriallar, elektron materiallar, kompyuter, plakatlar, diapozitivlar, rasmlar, chizmalar, savollar banki, darsliklar, metodik qo'llanma, ma'ruza matni, lug'atlar, ma'lumotnomalar, test materiallari, topshiriq kartochkalari, anketalar, tabiiy namunalar, xom-ashyo namunalari, test dasturlari, mustaqil bajarish topshiriqlari.

Foydalaniladigan metodlar: og'zaki, ko'rgazmali, amaliy, "Muammoli ta'lim".

Reja:

1. Tashkiliy qism-5
2. O'tilgan mavzuni takrorlash-10
3. Yangi mavzuning bayoni-50
4. Yangi mavzuni mustahkamlash-20
5. Uyga vazifa berish-5

Mashg'ulotning borishi

1. Tashkiliy qism. Salomlashish, davomatni aniqlash, navbatchini tayinlash, o'quvchilarning mashg'ulotga tayyorgarlik darajasini nazorat qilish.

Uyga berilgan vazifalarni tekshirish.

2. O'tilgan mavzuni takrorlash. TD-120 va TDS-120 yog'ochga ishlov beruvchi tokarlik stanoklarining tuzilishi, ishlash printsiipi; mashina, mexanizm, uzal, detal, uzatmalar (tasmali uzatmalar, zanjirli uzatmalar, friksion uzatmalar, tishli uzatmalar, chervyakli uzatmalar)ga oid ma'lumotlar blits savollari berish orqali takrorlanadi.

3. Yangi mavzuning bayoni.

Kirish yo'riqnomasi. O'qituvchi mavzuga doir quyidagi ma'lumotlarni keltiradi: Yog'ochdan yasaladigan uy-ro'zg'or buyumlarining turi ko'p bo'lib, ularning asosiy turlari oshxona, mehmonxona, yotoqxona buyumlaridan iboratdir. Uy-ro'zg'or buyumlarining qaysi bir turini yasalishiga va u qanday maqsadda ishlatilishiga qarab yog'och turi tanlanadi. Tanlash jarayonida asosan ishlatiladigan yog'och materialining qattiqligi hamda undan tayyorlanadigan buyumdan foydalanish jarayonida ro'y beradigan ta'sirlarga chidamlilik darajasi hisobga olinadi. Oshxonalarda foydalanadigan yog'och buyumli anjomlar, ekologik toza va inson salomatligiga zarur yetkazmasligi zarur. Shuning uchun yog'ochlardan uy-ro'zg'or buyumlarini tayyorlashda asosan mevali hamda ba'zi manzarali daraxt yog'ochlari tanlanadi.

Bunday yog'och materiallarning fizik va mexanik xossalari e'tiborga olib tanlanadi. Bunday daraxtlar g'ola holatida oqava suvlarda bir necha oy suvga bo'ktirib qo'yiladi va suvdan olinib taxta holatida kesib quyosh tegmaydigan soya joyda quritiladi. Quritilgan taxtadan turli oshxona anjomlari tayyorlanadi.

Sabzavotlar to'g'rash taxtasini sirtini bo'yash, laklash tavsiya yetilmaydi. Sabzavotlar to'g'rash taxtasining orqa tomoniga turli naqsh va rasmlar chizish mumkin. Mavzu haqida umumiy ma'lumot berish jarayonida o'quvchilarni faolligiga e'tibor berish kerak.

Joriy yo'riqnoma. O'qituvchi "Sabzavotlar to'g'rash taxtasi" ning chizmasini o'quvchilarga chizib beradi. Shu bilan birga chizma va rasmning bir biridan farqi haqida ham ma'lumot berib o'tadi. Ko'z bilan chamalab, qo'lda ishlangan narsalar bizga qanday ko'rinsa, shundayligicha, aks ettiriladigan grafik tasvirlar tasviriy san'atda *rasm* deb ataladi. Maxsus asboblar yordamida hamda tasvir yasashning maxsus qoidalariga rioya qilgan holda bajarilgan tasvir *chizma* deb ataladi.

O'quvchilar chizmalar asosida "Sabzavotlar to'g'rash taxtasi" yasashni o'rganishadi. Shundan so'ng o'quvchilar ish o'rinlarini egallashadi va chizma asosida "Sabzavotlar to'g'rash taxtasi" ni yasashga kirishadilar. O'qituvchi yangi o'tilgan mavzuni amaliy jihatlarini ko'rsatib beradi hamda xavfsizlik texnikasi qoidalariga rioya qilinayotganligiga va ishchi hamda o'lchov asboblarini to'g'ri ham o'z o'rnida foydalanilayotganligiga e'tibor beradi. O'quvchilar ishini nazorat qiladi va ularga tegishli tavsiyalar beradi.

Yakuniy yo'riqnoma: O'qituvchi o'quvchilar yo'l qo'ygan xatolarni aniqlab ularni bartaraf etish yo'llarini ko'rsatadi. Faol ishtirok etgan o'quvchilarni baholaydi.

Yakuniy instruktaj berish paytida o'qituvchi ko'pincha kompleks baholar qo'yadilar (nazariya masalalari va ilgari o'rganilgan materialni bilishi; bilimlarni amalda qo'llay olishi; ish usullarini to'g'ri bajarishi; xavfsizlik texnikasi qoidalariga rioya qilishi; ish o'rnida belgilangan tartibni qo'llab-quvvatlashi; Chizmani o'qiy olishi; topshiriqni mustaqil bajara olishi; bajargan ishning sifati; agar ish me'yordansa, belgilangan me'yorda bajarishi), bunday baholar ijobiy natijalar beradi. Bunda o'quvchilarning o'quv- ishlab chiqarish topshiriqlarini bajarishga qiziqishlari ancha ortadi.

4. Yangi mavzuni mustahkamlash

1. Sabzavotlar to'g'rash taxtasi uchun qanday turdagi yog'ochlardan foydalangan ma'qul.

2. Chizma va rasmning bir-biridan farqi nimada?

3. Sabzavotlar taxtasini yasashning ketma-ketligini tushuntirib bering

4. Sabzavotlar taxtasini yasash uchun qanday turdagi ishchi va o'lchov asboblari zarur bo'ladi?

5. Uyg'a vazifa berish:

1. Sabzavotlar to'g'rash taxtasini yasashda yo'l qo'yilgan xatolarni (agar xatolar bo'lsa) to'g'rilash va pardoqlab kelish.

2. Sabzavotlar to'g'rash taxtasining orqa tomoniga mustaqil ravishda naqsh kompozitsiyasini chizib kelish.

49-50 mashg'ulot. DURADGORLIK BIRIKMALARI TO'G'RISIDA MA'LUMOTLAR: YELIMLASH MIXLAR, BURAMA MIXLAR (SHURUP) VA BOSHQA VOSITALAR BILAN BIRIKTIRISH

Dars maqsadi:

Ta'limiy: o'quvchilarga duradgorlik birikmalari to'g'risida ma'lumotlar: yelimlash mixlar, burama mixlar (shurup) va boshqa vositalar bilan biriktirish haqida umumiy ma'lumotlar berish;

Tarbiyaviy: o'quvchilarga texnika xavfsizligi qoidalari, duradgorlik birikmalari to'g'risida ma'lumotlar: yelimlash mixlar, burama mixlar (shurup) va boshqa vositalar bilan biriktirishning ahamiyatini tushuntirish, sanitariya gigiyena talablariga rioya etishga o'rgatish;

Rivojlantiruvchi: o'quvchilarning duradgorlik birikmalari to'g'risida ma'lumotlar: yelimlash mixlar, burama mixlar (shurup) va boshqa vositalar bilan biriktirish haqidagi ko'nikma va malakalarini shakllantirish, ilmiy izlanishga, ijodkorlikka yo'naltirish.

Moddiy texnik jihatdan jihozlash va ko'rgazmali qurollar: maktab ustaxonalarida ishlashdagi xavfsizlik texnikasiga oid jadvallar, namuna materiallar, proektsion materiallar, videomateriallar, elektron materiallar, kompyuter, plakatlar, diapozitivlar, rasmlar, darsliklar, metodik qo'llanma, ma'ruza matni, lug'atlar, ma'lumotnomalar, test materiallari, topshiriq kartochkalari, anketalar, xom-ashyo namunalari, savollar banki, mustaqil bajarish topshiriqlari.

Foydalaniladigan metodlar: "Aqliy xujum", "Veer", "Muammoli ta'lim", og'zaki, ko'rgazmali

Reja:

1. Tashkiliy qism-5
2. O'tilgan mavzuni takrorlash-10
3. Yangi mavzuning bayoni-50
4. Yangi mavzuni mustahkamlash-20
5. Uyg'a vazifa berish-5

Mashg'ulotning borishi

1. **Tashkiliy qism.** Salomlashish, davomatni aniqlash, navbatchini tayinlash, o'quvchilarning mashg'ulotga tayyorgarlik darajasini nazorat qilish.

Uyga berilgan vazifalarni tekshirish.

2. **O'tilgan mavzuni takrorlash.** Uy-ro'zg'or buyumlarining turlari, sabzavotlarni to'g'rash taxtasi uchun yog'och tanlash qoidalari, sabzavotlar to'g'rash taxtasini yasash ketma-ketligi va ushbu buyumni yasashda nimalarga e'tibor qaratish kerakligi haqidagi ma'lumotlar "aqliy hujum" metodidan foydalangan holda o'quvchilardan so'raladi.

3. Yangi mavzuning bayoni.

Kirish yo'riqnomasi. O'qituvchi mavzuga doir quyidagi ma'lumotlarni keltiradi: Duradgorlik birikmalari birlashtirish usuliga ko'ra ajraladigan va ajralmaydigan duradgorlik birikmalariga bo'linadi.

Birikmani yetarli darajada puxtalash uchun mix, cho'p mix, burama mix, burchakli ustqurma, kiritma plastinka, bolt gayka va turli duradgorlik birikmalari (timoqli birikmalar, dasta bet bog'lanishli, maxfiy va yarim maxfiy birikmalar) va hokoza vositalardan foydalaniladi. Qattiq va elastik yog'och mixni mahkamroq ushlaydi, lekin mixning bunday yog'ochga qoqish ancha qiyin. Burama mixlar duradgorlik ishlarida, ya'ni eshik va derazalarning oshiq moshiqlarini o'rnatishda ishlatiladi. Bunday mixning oddiy mixlarga nisbatan ancha puxta birikma hosil qiladi. Detallarni yog'och mixlar bilan birlashtirish asosan turumli birikmalarda qo'llaniladi. Yog'och mixlar yo'g'onligi 3-12 mm gacha bo'ladi. Ular parmalangan teshiklarga yelimplab qoqiladi. Pardoqlangan buyumlarining burchak birikmalari o'ynab ketmasligi uchun burchakli ustqurma, kiritma plastinka, burama mixlar bilan mahkamlanadi.

Joriy yo'riqnomasi: O'qituvchi "dasta bet" duradgorlik birikmasining Chizmasini chizib tushuntiradi. O'quvchilar chizmalar asosida "dasta bet" duradgorlik birikmasini yasashni o'rganishadi.

Shundan so'ng ish o'rinlarini egallashadi va chizma asosida "dasta bet" duradgorlik birikmasini yasashga kirishadilar. O'qituvchi xavfsizlik texnikasi qoidalari rioya qilinayotganligiga va ishchi hamda o'lchov asboblari to'g'ri ham o'z o'rinida foydalanilayotganligiga e'tibor beradi. O'qituvchi o'quvchilar ishini nazorat qiladi va ularga tegishli tavsiyalar beradi.

Yakuniy yo'riqnomasi: O'qituvchi o'quvchilar yo'l qo'ygan xatolarni aniqlab ularni bartaraf etish yo'llarini ko'rsatadi. Faol ishtirok etgan o'quvchilarni baholaydi.

Yakuniy instruktaj berish paytida o'qituvchi ko'pincha kompleks baholar qo'yadilar (nazariya masalalari va ilgari o'rganilgan materialni bilishi; bilimlarni amalda qo'llay olishi; ish usullarini to'g'ri bajarishi; xavfsizlik texnikasi qoidalari rioya qilishi; ish o'rnida belgilangan tartibni qo'llab-quvvatlashi; Chizmani o'qiy olishi; topshiriqni mustaqil bajara olishi; bajargan ishning sifati; agar ish me'yordansa, belgilangan me'yorda bajarishi), bunday baholar ijobiy natijalar beradi. Bunda o'quvchilarning o'quv-ishlab chiqarish topshiriqlarini bajarishga qiziqishlari ancha ortadi.

4. Yangi mavzuni mustahkamlash

1. Ajralâdigan birikmalarga qanday biriktirish usullari misol bo'ladî?
2. Ajralmaydigan birikmalarga qanday biriktirik usullari misol bo'ladi?
3. Duradgorlik birikmalari (dasta bet bog'lash, prizmatik yoki to'g'ri tirnoqli birikmalar (bir tirnoqli yoki ko'p timoqli), porsî usulida bog'lash, zakrovli birikmalar, chokli birikmalar, "qaldirg'och quyruqli") haqida nimalar bilasiz?
4. Duradgorlik birikmalarining qo'llanilish sohalari haqida ma'lumot bering
5. "Dasta bet" duradgorlik birikmasini tayyorlash ketma-ketligini tushuntiring.
6. "Dasta bet" duradgorlik birikmasini hosil qilishda nimalarga e'tibor berish kerak?

5. Uyga vazifa berish:

1. "Dasta bet" duradgorlik birikmasini yasashda yo'l qo'ygan xatolarni to'g'rilash (agar xatolar bo'lsa) va pardoqlash.
2. "Veer" pedagogik texnologiyasi asosida duradgorlik birikmalari yordamida, mix yordamida, mix cho'p yordamida, burama mix yordamida, bolt va gayka yordamida hamda yelimplash yordamida hosil qilingan birikmalarning afzallik va kamchilik tomonlarini yozib kelish.

51-52 mashg'ulot. BUYUMLAR YUZASIGA QOPLAMALAR YOPISHTIRISH

Dars maqsadi:

Ta'limiy: o'quvchilarga duradgorlik buyumlarining sirtini pardoqlash va detallarni konstruksiyalar va buyumlar yuzasiga qoplamalar yopishtirish haqida umumiy ma'lumotlar berish;

Tarbiyaviy: o'quvchilarga texnika xavfsizligi qoidalari, duradgorlik buyumlarining sirtini pardoqlash va detallarni konstruksiyalar va buyumlar yuzasiga qoplamalar yopishtirishning ahamiyatini, sanitariya gigiyena talablariga rioya etishga o'rgatish;

Rivojlantiruvchi: o'quvchilarning duradgorlik buyumlarining sirtini pardoqlash va detallarni konstruksiyalar va buyumlar yuzasiga qoplamalar yopishtirish haqidagi ko'nikma va malakalarini shakllantirish, ilmiy izlanishga, ijodkorlikka yo'naltirish.

Moddiy texnik jihatdan jihozlash va ko'rgazmali qurollar:

"Maktab ustaxonalarida yog'ochga ishlov berishda xavfsiz mehnat qilish" o'quv filmi, tayyor buyumlarining namunalari, 5-7 sinflar uchun mehnat talimi jadvallari, maktab ustaxonalarida ishlashdagi xavfsizlik texnikasiga oid jadvallar, namuna materiallar, proeksion materiallar, videomateriallar, elektron materiallar, kompyuter, plakatlar, diapozitivlar, rasmlar, savollar banki, darsliklar, metodik qo'llanma, ma'ruza matni, lug'atlar, ma'lumotnomalar, test materiallari, topshiriq kartochkalari, anketalar, tabiiy namunalari, xom-ashyo namunalari, mustaqil bajarish topshiriqlari.

Foydalaniladigan metodlar: “Aqliy xujum”, klaster, “Muammoli ta’lim”, og’zaki, ko’rgazmali

Reja:

1. Tashkiliy qism-5
2. O’tilgan mavzuni takrorlash-10
3. Yangi mavzuning bayoni-50
4. Yangi mavzuni mustahkamlash-20
5. Uyga vazifa berish-5

Mashg’ulotning borishi

1. Tashkiliy qism. Salomlashish, davomatni aniqlash, navbatchini tayinlash, o’quvchilarning mashg’ulotga tayyorgarlik darajasini nazorat qilish.

Uyga berilgan vazifalarni tekshirish.

2. O’tilgan mavzuni takrorlash. Ajraladigan va ajralmaydigan duradgorlik birikmalari, duradgorlik birikmalarining qo’llanilish sohalari, “dasta bet” duradgorlik birikmasini tayyorlash ketma-ketligi, “dasta bet” duradgorlik birikmasini tayyorlashda nimalarga e’tibor berish kerakligi kabi ma’lumotlar “Aqliy hujum” metodidan foydalangan holda o’quvchilardan so’raladi.

3. Yangi mavzuning bayoni.

Kirish yo’riqnomasi. Duradgorlik buyumlarining sirtini pardozlash, detallarni konstruksiyalash va buyumlar yuzasiga qoplamalar yopishtirishdan ko’zlangan maqsadni tushuntiradi. O’quv ustaxonalarida ishlatiladigan duradgorlik buyumlarining sirtini pardozlash, detallarni konstruksiyalash va buyumlar yuzasiga qoplamalar yopishtirish, ularning sifatli chiqishi va boshqa detallarning puxta biriktirishni ta’minlash maqsadida birikmalarni yasash vaqtida rioya qilinadigan xavfsizlik texnikasi va shaxsiy gigiyena qoidalari haqida qisqacha tushuncha beriladi.

Yog’ochdan buyum tayyorlashning oxirgi bosqichi pardozlashdan iborat. Pardozlash yog’och buyumining sirtini silliqlash, unga turli usulda bezaklar ishlash bilan chiroyli ko’rinish hosil qilish hamda loklash va bo’yash orqali yog’ochni tez buzilishdan saqlaydigan himoya qatlami qilishdan iborat. Yog’och buyum sirtini silliqlash uchun randalash, egovlash, jilvirlash usullari qo’llaniladi.

G’o’la yog’ochdan yupqa qatlam shaklida shilib olingan yupqa list materiallar *shpon* deb ataladi. Ularning qalinligi 0,3 mm va undan ortiq bo’ladi. Shponlarni ustma-ust, tolalarini o’zaro perpendikulyar holda yopishtirishdan hosil bo’lgan qatlam *faner* deyiladi.

Joriy yo’riqнома: O’qituvchi tomonidan “Bolg’a uchun dasta” yasashning eskizi taqdim yetiladi. O’quvchilar eskiz asosida “Bolg’a uchun dasta” yasashni o’rganishadi. O’qituvchining ruxsati bilan o’quvchilar o’z ish o’rinlarini egallashadi va Chizma asosida “Bolg’a uchun dasta” yasashga kirishadilar. O’qituvchi yangi o’tilgan mavzuni amaliy jihatlarini ko’rsatib beradi. O’qituvchi xavfsizlik texnikasi qoidalarga rioya qilinayotganligiga va ishchi hamda o’lchov asboblarni to’g’ri ham o’z o’rnida foydalanilayotganligiga e’tibor beradi. O’qituvchi o’quvchilar ishini nazorat qiladi va ularga tegishli tavsiyalar beradi.

Yakuniy yo'riqnoma: O'qituvchi o'quvchilar yo'l qo'ygan xatolarni aniqlab ularni bartaraf etish yo'llarini ko'rsatadi. Faol ishtirok etgan o'quvchilarni baholaydi.

Yakuniy instruktaj berish paytida o'qituvchi ko'pincha kompleks baholar qo'yadilar (nazariya masalalari va ilgari o'rganilgan materialni bilishi; bilimlarni amalda qo'llay olishi; ish usullarini to'g'ri bajarishi; xavfsizlik texnikasi qoidalariga rioya qilishi; ish o'rnida belgilangan tartibni qo'llab-quvvatlashi; Chizmani o'qiy olishi; topshiriqni mustaqil bajara olishi; bajargan ishning sifati; agar ish me'yorlansa, belgilangan me'yorda bajarishi), bunday baholar ijobiy natijalar beradi. Bunda o'quvchilarning o'quv-ishlab chiqarish topshiriqlarini bajarishga qiziqishlari ancha ortadi.

4. Yangi mavzuni mustahkamlash

1. Duradgorlik buyumlarining sirtini pardoqlashdan ko'zlangan maqsadni tushuntiring.

2. Pardoqlashning qanday turlarini bilasiz?

3. Buyum sirtini randalash, egovlash va jilvirlashda nimalarga e'tibor berish kerak?

4. Pardoqlashning so'ngi bosqichi hisoblangan loklash va bo'yashda qanday talablar bajarilishi kerak?

5. "Bolg'a uchun dasta" yasashning ketma-ketligini tushuntiring.

6. "Bolg'a uchun dasta" yasashda nimalarga e'tibor berish kerak?

4. Uyga vazifa berish:

1. "Bolg'a uchun dasta" yasashda yo'l qo'ygan xatolarni to'g'rilash (agar xatolar bo'lsa) va pardoqlash.

2. Darslikdan mavzuga tegishli bo'lgan ma'lumotlarni o'rganish

53-54 mashg'ulot. YOG'OCHDAN UY-RO'ZG'OR BUYUMLARI TAYYORLASHDA FOYDALANISH

Dars maqsadi:

Ta'limiy: o'quvchilarga yog'ochdan uy-ro'zg'or buyumlari tayyorlashda foydalanish haqida umumiy ma'lumotlar berish;

Tarbiyaviy: texnika xavfsizligi qoidalari, yog'ochdan uy-ro'zg'or buyumlari tayyorlashda foydalanishning ahamiyatini, sanitariya gigiyena talablariga rioya etishga o'rgatish.

Rivojlantiruvchi: o'quvchilarning yog'ochdan uy-ro'zg'or buyumlari tayyorlashda foydalanish haqidagi ko'nikma va malakalarini shakllantirish, ilmiy izlanishga, ijodkorlikka yo'naltirish.

Dars metodi: og'zaki, ko'rgazmali, amaliy va interaktiv metodlar.

Moddiy texnik jihatdan jihozlash va ko'rgazmali qurollar:

"Maktab ustaxonalarida yog'ochga ishlov berishda xavfsiz mehnat qilish" o'quv filmi, tayyor buyumlarning namunalari, 5-7 sinflar uchun mehnat talimi jadvallari, maktab ustaxonalarida ishlashdagi xavfsizlik texnikasiga oid jadvallar, namuna

matemallar, proektsion materiallar, videomateriallar, elektron materiallar, kompyuter, plakatlar, diapozitivlar, rasmlar, chizmalar, darsliklar, metodik qo'llanma, ma'ruza matni, lug'atlar, ma'lumotnomalar, test materiallari, topshiriq kartochkalari, anketalar, tabiiy namunalari, xom-ashyo namunalari, savollar banki, mustaqil bajarish topshiriqlari.

Foydalaniladigan metodlar: "Aqliy xujum", "Veer", "Muammoli ta'lim", og'zaki, ko'rgazmali

Reja:

1. Tashkiliy qism-5
2. O'tilgan mavzuni takrorlash-10
3. Yangi mavzuning bayoni-50
4. Yangi mavzuni mustahkamlash-20
5. Uyga vazifa berish-5

Mashg'ulotning borishi

1. **Tashkiliy qism.** Salomlashish, davomatni aniqlash, navbatchini tayinlash, o'quvchilarning mashg'ulotga tayyorgarlik darajasini nazorat qilish.

Uyga berilgan vazifalarni tekshirish.

2. **O'tilgan mavzuni takrorlash.** Duradgorlik buyumlarining sirtini pardoqlashdan ko'zlangan maqsad, pardoqlashning turlari va bosqichlari, laklash va bo'yash, "Bolg'a uchun dasta" yasashning ketma-ketligi va "Bolg'a uchun dasta" yasashda nimalarga e'tibor berish kerakligi haqidagi ma'lumotlar "aqliy hujum" metodidan foydalangan holda o'quvchilardan so'raladi.

3. Yangi mavzuning bayoni.

Kirish yo'riqnoma. O'qituvchi uy-ro'zg'or buyumlaridan biri hisoblangan "Kiyim ilgich" ning chizmasini o'quvchilarga chizib beradi. O'quvchilar "Kiyim ilgich" ning chizmasini o'rganishadi.

Joriy yo'riqnoma. Shundan so'ng o'quvchilar ish o'rinlarini egallashadi va chizma asosida "Kiyim ilgich" yasashga kirishadilar. O'qituvchi mavzuning amaliy jihatlarini ko'rsatib beradi. O'qituvchi xavfsizlik texnikasi qoidalariga rioya qilinayotganligiga va ishchi hamda o'lchov asboblari to'g'ri ham o'z o'rnida foydalanilayotganligiga e'tibor beradi. O'quvchilar ishini nazorat qiladi va ularga tegishli tavsiyalar beradi.

Yakuniy yo'riqnoma: O'qituvchi o'quvchilar yo'l qo'ygan xatolarni aniqlab ularni bartaraf etish yo'llarini ko'rsatadi. Faol ishtirok etgan o'quvchilarni baholaydi.

Yakuniy instruktaj berish paytida o'qituvchi ko'pincha kompleks baholar qo'yadilar (nazariya masalalari va ilgari o'rganilgan materialni bilishi; bilimlarni amalda qo'llay olishi; ish usullarini to'g'ri bajarishi; xavfsizlik texnikasi qoidalariga rioya qilishi; ish o'rnida belgilangan tartibni qo'llab-quvvatlashi; Chizmani o'qiy olishi; topshiriqni mustaqil bajara olishi; bajargan ishning sifati; agar ish me'yorlansa, belgilangan me'yorda bajarishi), bunday baholar ijobiy natijalar beradi. Bunda o'quvchilarning o'quv-ishlab chiqarish topshiriqlarini bajarishga qiziqishlari ancha ortadi.

4. Yangi mavzuni mustahkamlash

1. "Kiyim ilgichi" ni yasash uchun qanday materiallar zarur bo'ladi?
2. "Kiyim ilgichi" ni yasashda qanday turdagi o'lchov va ishchi asboblari kerak bo'ladi?
3. "Kiyim ilgichi" ni yasash qanday ketma-ketlikda olib boriladi?
4. "Kiyim ilgichi" yasashda nimalarga e'tibor berish kerak?
5. **Uyga vazifa berish:**
 1. "Kiyim ilgichi" yasashda yo'l qo'ygan xatolarni to'g'rilash (agar xatolar bo'lsa), pardoqlash ishni yakunlash.
 2. Darslikdan mavzuga tegishli bo'lgan ma'lumotlarni o'rganish.

**55-56 mashg'ulot. YOG'OGHGA ISHLOV BERISHDA
QO'LLANILADIGAN XALQ HUNARMANDCHILIGI
ELEMENTLARI. YOG'OGHGA ISHLOV BERISHGA OID
KASB-HUNARLAR TO'G'RISIDA MA'LUMOT**

Dars maqsadi:

Ta'limiy: o'quvchilarga yog'ochga ishlov berishda qo'llaniladigan xalq hunarmandchiligi elementlar, yog'ochga ishlov berishga oid kasb-hunarlar to'g'risida ma'lumotlar berish;

Tarbiyaviy: texnika xavfsizligi qoidalari, yog'ochga ishlov berishda qo'llaniladigan xalq hunarmandchiligi elementlar, yog'ochga ishlov berishga oid kasb-hunarlar to'g'risida ma'lumot berish, sanitariya gigiyena talablariga rioya etishga o'rgatish;

Rivojlantiruvchi: o'quvchilarning yog'ochga ishlov berishda qo'llaniladigan xalq hunarmandchiligi elementlar, yog'ochga ishlov berishga oid kasb-hunarlar haqidagi ko'nikma va malakalarini shakllantirish, ilmiy izlanishga, ijodkorlikka yo'naltirish.

Moddiy texnik jihatdan jihozlash va ko'rgazmali qurollar: "Maktab ustaxonalarida yog'ochga ishlov berishda xavfsiz mehnat qilish" o'quv filmi, tayyor buyumlarning namunalari, 5-7 sinflar uchun mehnat talimi jadvallari, maktab ustaxonalarida ishlashdagi xavfsizlik texnikasiga oid jadvallar, namuna materiallar, proeksion materiallar, videomateriallar, elektron materiallar, kompyuter, plakatlari, diapozitivlar, rasmlar, chizmalar, jadvallar, diagrammalar, darsliklar, metodik qo'llanma, ma'ruza matni, lug'atlar, ma'lumotnomalar, test materiallari, topshiriq kartochkalari, anketalar, xom-ashyo namunalari, test dasturlari, mustaqil bajarish topshiriqlari.

Foydalaniladigan metodlar: "Aqliy xujum", "kichik guruhlarda ishlash", "Muammoli ta'lim", og'zaki, ko'rgazmali

Reja:

1. Tashkiliy qism-5
2. O'tilgan mavzuni takrorlash-10
3. Yangi mavzuning bayoni-50
4. Yangi mavzuni mustahkamlash-20
5. Uyga vazifa berish-5

57-58 mashg'ulot. TAYYORLANMANING ESKIZI VA TEXNOLOGIK XARITASINI TUZISH, TANLASH, REJALASH VA TAYYORLASH

Dars maqsadi:

Ta'limiy: o'quvchilarga tayyorlanmaning eskizi va texnologik xaritasini tuzish, tanlash, rejalash va tayyorlash haqida umumiy ma'lumotlar berish;

Tarbiyaviy: o'quvchilarni texnika xavfsizligi qoidalari, tayyorlanmaning eskizi va texnologik xaritasini tuzish, tanlash, rejalash va tayyorlash ahamiyati, sanitariya gigiyena talablariga rioya etishga o'rgatish;

Rivojlantiruvchi: o'quvchilarning tayyorlanmaning eskizi va texnologik xaritasini tuzish, tanlash, rejalash va tayyorlash haqidagi ko'nikma va malakalarini shakllantirish, ilmiy izlanishga, ijodkorlikka yo'naltirish.

Dars metodi: og'zaki, ko'rgazmali, amaliy va interaktiv metodlar.

Moddiy texnik jihatdan jihozlash va ko'rgazmali qurollar:

"Maktab ustaxonalarida yog'ochga ishlov berishda xavfsiz mehnat qilish" o'quv filmi, tayyor buyumlarning namunalari, 5-7 sinflar uchun mehnat talimi jadvallari, maktab ustaxonalarida ishlashdagi xavfsizlik texnikasiga oid jadvallar, namuna materiallar, proektsion materiallar, videomateriallar, elektron materiallar, kompyuter, plakatlar, diapozitivlar, rasmlar, chizmalar, jadvallar, diagrammalar, darsliklar, metodik qo'llanma, ma'ruza matni, lug'atlar, ma'lumotnomalar, test materiallari, topshiriq kartochkalari, anketalar, savollar banki, mustaqil bajarish topshiriqlari.

Foydalaniladigan metodlar: "Aqliy xujum", "Muammoli ta'lim", og'zaki, ko'rgazmali

Reja:

1. Tashkiliy qism-5
2. O'tilgan mavzuni takrorlash-10
3. Yangi mavzuning bayoni-50
4. Yangi mavzuni mustahkamlash-20
5. Uyga vazifa berish-5

Mashg'ulotning borishi

1. Tashkiliy qism. Salomlashish, davomatni aniqlash, navbatchini tayinlash, o'quvchilarning mashg'ulotga tayyorgarlik darajasini nazorat qilish.

Uyga berilgan vazifalarni tekshirish.

2. O'tilgan mavzuni takrorlash. Naqsh, naqshlarning turlari, naqqoshlik san'ati, yog'och o'ymakorligi san'ati, naqshlarini chizishda rioya qilinishi kerak bo'lgan talablar haqidagi ma'lumotlar blits savollardan foydalangan holda o'quvchilardan so'raladi.

3. Yangi mavzuning bayoni.

Kirish yo'riqnomasi. O'qituvchi mavzuga doir quyidagi ma'lumotlarni keltiradi: Har qanday buyumni yasash uchun uning tegishli chizmasi va texnologik jarayonning asosini tashkil qiladigan texnologik xaritasi bo'lishi shart. Texnologik xaritalar tuzish va ulardan foydalanish o'quvchilarning ijodiy faolligini oshiradi, texnik tafakkurini rivojlantiradi va mustaqil ishlashga yordam beradi. Bundan

tashqari, texnologik xaritalarni tuzish orqali buyumning namunasiga yoki chizmasiga qarab uning murakkab konstruksiyasini ishlab chiqish; buyum uchun zagotovka tanlash va uning o'lchamlarini aniqlash; texnologik operatsiya va o'tishlarni hamda ularni bajarish tartibini belgilash; asboblarni, uskuna va moslamalarni tanlash kabi muhim ishlar o'zlashtirib olinadi.

Tuzilgan texnologik xaritalar yordamida rejalashtirilgan buyumning hamma detallarini yasash va ularni yigishni bajarish mumkin.

Joriy yo'riqnoma. O'qituvchi "Ko'rsatkich" (ukaska) yasashning texnologik xaritasini tuzib ko'rsatadi. O'quvchilarning mustaqil bajarishlari uchun "kursicha" yasashning texnologik xaritasini tuzish vazifa sifatida beriladi.

№	Ishning bajarish ketma-ketligi	Ishning eskizi	Asboblarni		Qo'llaniladigan moslama
			o'lchov	ishchi	

O'qituvchi yangi o'tilgan mavzuni amaliy jihatlarni ko'rsatib beradi. O'qituvchi o'lchov asboblarni to'g'ri hamda o'z o'rinida foydalanilayotganligiga e'tibor beradi. O'quvchilar ishini nazorat qiladi va ularga tegishli tavsiyalar beradi.

4. Yangi mavzuni mustahkamlash

1. Texnologiya xarita tuzishdan maqsad nima?
2. Texnologik xarita tuzishga qanday talablar qo'yiladi?
3. Texnologik xarita yordamida va texnologik xaritasiz buyum yasashni bir biri bilan solishtiring.

5. Uyga vazifa berish:

1. Uy-ro'zg'or buyumlaridan birining texnologik xaritasini tuzib kelish.
2. Darslikdan mavzuga tegishli bo'lgan ma'lumotlarni o'rganish.

59-60 mashg'ulot. YOG'OCHGA ISHLOV BERISH JARAYONLARI BILAN UYG'UNLASHTIRILGAN XALQ HUNARMANDCHILIGI TEXNOLOGIYASI

Dars maqsadi:

Ta'limiy: o'quvchilarga yog'ochga ishlov berish jarayonlari bilan uyg'unlashtirilgan xalq hunarmandchiligi texnologiyasi haqida umumiy ma'lumotlar berish;

Tarbiyaviy: o'quvchilarga texnika xavfsizligi qoidalari, yog'ochga ishlov berish jarayonlari bilan uyg'unlashtirilgan xalq hunarmandchiligi texnologiyasi ahamiyatini, sanitariya gigiyena talablariga rioya etishga o'rgatish;

Rivojlantiruvchi: o'quvchilarning yog'ochga ishlov berish jarayonlari bilan uyg'unlashtirilgan xalq hunarmandchiligi texnologiyasi haqidagi ko'nikma va malakalarini shakllantirish, ilmiy izlanishga, ijodkorlikka yo'naltirish.

Moddiy texnik jihatdan jihozlash va ko'rgazmali qurollar: «Maktab ustaxonalarida yog'ochga ishlov berishda xavfsiz mehnat qilish» o'quv filmi, tayyor buyumlarning namunalari, 5-7 sinflar uchun mehnat talimi jadvallari, maktab ustaxonalarida ishlashdagi xavfsizlik texnikasiga oid jadvallar, namuna materiallar, proeksion materiallar, videomateriallar, elektron materiallar, kompyuter, plakatlar, rasmlar, chizmalar, diagrammalar, darsliklar, metodik qo'llanma, ma'ruza matni, lug'atlar, ma'lumotnomalar, test materiallari, topshiriq kartochkalari, anketalar, savollar banki, mustaqil bajarish topshiriqlari.

Foydalaniladigan metodlar: "Aqliy xujum", klaster, "Muammoli ta'lim", og'zaki, ko'rgazmali

Reja:

1. Tashkiliy qism-5
2. O'tilgan mavzuni takrorlash-10
3. Yangi mavzuning bayoni-50
4. Yangi mavzuni mustahkamlash-20
5. Uyg'a vazifa berish-5

Mashg'ulotning borishi

1. Tashkiliy qism. Salomlashish, davomatni aniqlash, navbatchini tayinlash, o'quvchilarning mashg'ulotga tayyorgarlik darajasini nazorat qilish.

Uyg'a berilgan vazifalarni tekshirish.

2. O'tilgan mavzuni takrorlash. Texnologik xarita tuzishdan maqsad, texnologik xarita tuzishga qo'yiladigan talablar haqidagi ma'lumotlar blits savollari orqali o'quvchilardan so'raladi.

3. Yangi mavzuning bayoni.

Kirish yo'riqnomasi. O'qituvchi mavzuga doir quyidagi ma'lumotlarni keltiradi: aylana, geometrik va boshqa naqsh namunalarini qora qalamda chizish va ularni qog'ozda ranglash, rang asosida qavariq holatga keltirish. Oddiy hoshiyasimon naqsh namunalarini tartib raqami bo'yicha chizish, o'yish hamda badiiy ishlov berish. Yog'och o'ymakorligida naqsh chizish faoliyati dastavval naqsh bo'laklaridan eng oddiy nusxa ko'chirishdan boshlanadi. O'quvchilar qog'ozda tik, yotiq, yon, to'g'ri, yarim aylana chiziqlarini aniq va ravonligiga erishishlari kerak. Yog'ochlarga mustaqil naqsh ishlash dastlab naqshni bo'laklarga ajratib va ularni bosqichma-bosqich tartib raqami bilan chizishdan boshlanadi. Masalan, barg bo'laklari va turlari, kurtak, g'uncha, gul bofta, shikafta va boshqalar. Yog'och o'ymakorligida keng qo'llaniladigan zanjira islimi, raftori, girix, madohil, turunj naqshlari yuqoridagi bo'laklardan hosil bo'ladi.

Joriy yo'riqnoma: O'qituvchi islimiy naqsh namunalaridan birining chizmasini ketma-ketlikda chizadi (islimiy naqshlarining chizish namunalari darslikning 15 mavzusida keltirib o'tilgan). Naqsh chizish yo'l-yo'riqlarini tushuntirib o'tadi.

Yakuniy yo'riqnoma: O'qituvchi o'quvchilar yo'l qo'ygan xatolarni aniqlab ularni bartaraf etish yo'llarini ko'rsatadi. Faol ishtirok etgan o'quvchilarni baholaydi.

Yakuniy instruktaj berish paytida o'qituvchi ko'pincha kompleks baholar qo'yadilar (nazariya masalalari va ilgari o'rganilgan materialni bilishi; bilimlarni amalda qo'llay olishi; ish usullarini to'g'ri bajarishi; xavfsizlik texnikasi qoidalariga rioya qilishi; ish o'rnida belgilangan tartibni qo'llab-quvvatlashi; Chizmani o'qiy olishi; topshiriqni mustaqil bajara olishi; bajargan ishning sifati; agar ish me'yorlansa, belgilangan me'yorda bajarishi), bunday baholar ijobiy natijalar beradi. Bunda o'quvchilarning o'quv- ishlab chiqarish topshiriqlarini bajarishga qiziqishlari ancha ortadi.

4. Yangi mavzuni mustahkamlash

1. Yog'och o'ymakorligida keng qo'llaniladigan zanjira islimi, raftori, girix, madohil, turunj naqshlari haqida ma'lumot bering

2. Naqsh namunalarini tartib raqami bo'yicha chizish va o'yish deganda nimani tushunasiz?

3. Islimiy va girix naqshlarni chizishda qanday umumiylik va xususiylik (o'ziga xoslik) mavjud

4. Islimiy naqshlarni chizishda nimalarga e'tibor qaratish zarur

5. Uyga vazifa berish:

1. Mustaqil ravishda islimiy naqsh kompozitsiyasini tuzib kelish.

2. Darslikdan mavzuga tegishli bo'lgan ma'lumotlarni o'rganish

61-62 mashg'ulot. ELEKTR MONTAJ ISHLARIDA ISH O'RNINI TASHKIL QILISH. ELEKTR O'TKAZISH SIMLARINING TURLARI. ELEKTR ASBOBLARI VA ULAR BILAN ISHLASH USULLARI

Dars maqsadi:

Ta'limiy: o'quvchilarga elektr montaj ishlarida ish o'rnini tashkil qilish, elektr o'tkazish simlarining turlari haqida umumiy ma'lumotlar berish;

Tarbiyaviy: o'quvchilarga texnika xavfsizligi qoidalari, elektr montaj ishlarida ish o'rnini tashkil qilish, elektrotexnika ishlarida ishlatiladigan asbob va uskunalardan foydalanish; elektrning xalq xo'jaligidagi ahamiyatini, sanitariya gigiyena talablariga rioya etishga o'rgatish;

Rivojlantiruvchi: o'quvchilarning elektr montaj ishlarida ish o'rnini tashkil qilish, elektr o'tkazish simlarining turlari haqidagi ko'nikma va malakalarini shakllantirish, ilmiy izlanishga, ijodkorlikka yo'naltirish.

Dars metodi: og'zaki, ko'rgazmali, amaliy va interaktiv metodlar.

Moddiy texnik jihatdan jihozlash va ko'rgazmali qurollar: "Elektr montaj ishlarida xavfsiz mehnat qilish" o'quv filmi, maktab ustaxonalarida ishlashdagi xavfsizlik texnikasiga oid jadvallar, namuna materiallar, proektsion materiallar, videomateriallar, elektron materiallar, kompyuter, plakatlari, diapozitivlar, rasmlar, chizmalar, darsliklar, metodik qo'llanma, ma'ruza matni, lug'atlar, savollar banki, topshiriq kartochkalari, anketalar, mustaqil bajarish topshiriqlari.

Foydalaniladigan metodlar: "Aqliy xujum", "kichik guruhlarda ishlash", "Muammoli ta'lim", og'zaki, ko'rgazmali

Reja:

1. Tashkiliy qism-5
2. O'tilgan mavzuni takrorlash-10
3. Yangi mavzuning bayoni-50
4. Yangi mavzuni mustahkamlash-20
5. Uyga vazifa berish-5

Mashg'ulotning borishi

1. Tashkiliy qism. Salomlashish, davomatni aniqlash, navbatchini tayinlash, o'quvchilarning mashg'ulotga tayyorgarlik darajasini nazorat qilish.

Uyga berilgan vazifalarni tekshirish.

2. O'tilgan mavzuni takrorlash. "Aqliy xujum" metodidan foydalaniladi.

3. Yangi mavzuning bayoni.

Kirish yo'riqnomasi. O'qituvchi tomonidan quyidagi savollar o'rta tashlanadi:

1. Elektr energiyasining xalq xo'jaligidagi ahamiyati haqida nimalar bilasiz?
2. Qanday elektr energiya manbalarini bilasiz?
3. Qanday elektr energiya iste'molchilarini bilasiz?

O'quvchilar tomonidan berilgan javoblar umumlashtiriladi.

O'qituvchi elektr energiyasining xalq xo'jaligidagi ahamiyati, elektr energiya manbalari, elektr energiya iste'molchilari, elektrotexnikada ishlatiladigan asbob uskunalar, elektrotexnika ishlarida xavsizlik texnikasi qoidalari, o'tkazgich simlar va ularni ulash tartibi haqida ma'lumotlar beriladi.

Joriy yo'riqnoma. O'qituvchi mavzuni amaliy tushuntirish uchun quyidagi amaliy mashg'ulotni o'quvchilar bilan birgalikda bajaradi:

1. Simlarni ulash.

a) ikkala simning uchlaridagi izolyatsiyani rejalab, olib tashlash, tomirlarni yaltiraguncha tozalash;

b) tozalangan tomirlarni ustma-ust 45° burchak hosil qilib qo'yish va birini ikkinchisi ustiga o'rash;

v) ulangan joyni yassi jag'li ombur bilan qattiq siqish va kavsharlash;

g) simlarni ulangan joyini izolyatsiyalash.

Yakuniy yo'riqnoma: O'qituvchi o'quvchilar yo'l qo'ygan xatolarni aniqlab ularni bartaraf etish yo'llarini ko'rsatadi. Faol ishtirok etgan o'quvchilarni baholaydi.

4. Yangi mavzuni mustahkamlash

1. Elektr energiyasining xalq xo'jaligidagi ahamiyati, elektr energiya manbalari va elektr energiya iste'molchilari haqida nimalar bilasiz?

2. Elektrotexnika ishlarida qanday texnika xavsizligi qoidalariga rioya qilish zarur?

3. Elektrotexnik ishlarida ishlatiladigan qanday asbob va uskunalarni bilasiz?

4. Elektr energiyasini uzatish simlarini haqida nimalar bilasiz?

5. Simlarni ulash tartibini tushuntiring

5. Uyga vazifa berish:

1. Elektrotexnika sohasiga oid kasb-hunarlar haqida ma'lumot to'plash

2. Darslikdan mavzuga tegishli bo'lgan ma'lumotlarni o'rganish.

63-64 mashg'ulot. ELEKTROTEXNIKA ARMATURASI SOHAGA OID KASB-HUNARLAR TO'G'RISIDA MA'LUMOT

Dars maqsadi:

Ta'limiy: o'quvchilarga elektr o'tkazgichlarni montaj qilish izolliyasiyalash ishlari, elektr asboblari, sohaga oid kasb-hunarlar to'g'risida ma'lumot berish;

Tarbiyaviy: o'quvchilarga texnika xavfsizligi qoidalari, elektr o'tkazgichlarni montaj qilish izolliyasiyalash ishlari, elektr asboblari, sohaga oid kasb-hunarlar to'g'risida ma'lumot berib, elektr energiyaning xalq xo'jaligidagi ahamiyatini, sanitariya gigiyena talablariga rioya etishga o'rgatish;

Rivojlantiruvchi: o'quvchilarning elektr o'tkazgichlarni montaj qilish izolliyasiyalash ishlari, elektr asboblari, sohaga oid kasb-hunarlar haqidagi ko'nikma va malakalarini shakllantirish, ilmiy izlanishga, ijodkorlikka yo'naltirish.

Moddiy texnik jihatdan jihozlash va ko'rgazmali quollar:

“Elektr montaj ishlarida xavfsiz mehnat qilish” o'quv filmi, tayyor buyumlarning namunalari, 5-7 sinflar uchun mehnat talimi jadvallari, maktab ustaxonalarida ishlashdagi xavfsizlik texnikasiga oid jadvallar, namuna materiallar, proektсион materiallar, videomateriallar, elektron materiallar, kompyuter, plakatlar, diapozitivlar, rasmlar, chizmalar, jadvallar, diagrammalar, darsliklar, metodik qo'llanma, ma'ruza matni, lug'atlar, ma'lumotnomalar, test materiallari, topshiriq kartochkalari, anketalar, savollar banki, mustaqil bajarish topshiriqlari.

Foydalaniladigan metodlar: “Aqliy xujum”, kichik guruhlarda ishlash, “Muammoli ta'lim”, og'zaki, ko'rgazmali

Reja:

1. Tashkiliy qism-5
2. O'tilgan mavzuni takrorlash-10
3. Yangi mavzuning bayoni-50
4. Yangi mavzuni mustahkamlash-20
5. Uyga vazifa berish-5

Mashg'ulotning borishi

1. Tashkiliy qism. Salomlashish, davomatni aniqlash, navbatchini tayinlash, o'quvchilarning mashg'ulotga tayyorgarlik darajasini nazorat qilish.

Uyga berilgan vazifalarni tekshirish.

2. O'tilgan mavzuni takrorlash. Elektr energiyaning xalq xo'jaligidagi ahamiyati, elektr energiya manbalari va elektr energiya iste'molchilari, elektrotexnika ishlarida rioya qilinishi kerak bo'lgan xavfsizlik texnikasi qoidalari, elektrotexnika ishlarida ishlatiladigan asbob va uskunalar, o'tkazgich simlarni ulash tartiblari haqidagi ma'lumotlar “Aqliy hujum” metodidan foydalangan holda so'raladi.

3. Yangi mavzuning bayoni.

Kirish yo'riqnomasi. O'qituvchi tomonidan quyidagicha nazariy ma'lumotlar beriladi:

Sanoat (uy-ro'zg'or) armaturasiga lampa patronlari, viklyuchatel, shtepsel vilkalari va rozetkalari, eruvchan va avtomatik saqlagichlar kiradi.

qoplamalari hamda mebellarning laklangan va qoplamali yuzalarini saqlash tadbirlari va kichik ta'mirlash ishlarini bajarishdan iborat.

Joriy yo'riqnoma. O'quvchilarga mavzu yuzasidan quyidagi ma'lumotlar beriladi: pol qoplamalari hamda mebellarning sifatlik darajasini oshirish maqsadida bajariladigan ishlar yuzasidan tushunchalar beriladi.

Yog'och yuzalarga ishlov berish uchun mo'ljallangan maxsus kimyoviy vositalardan ehtiyotkorlik bilan foydalanish zarurligini tushuntirib borish kerak. Kichik ta'mirlash ishlarini ko'rsatib berish talab qilinadi.

Yakuniy yo'riqnoma: Yakuniy instruktaj berish paytida o'qituvchi baholar qo'yadilar (nazariya masalalari va ilgari o'rganilgan materialni bilishi; bilimlarni amald a qo'llay olishi; ish usullarini to'g'ri bajarishi; xavfsizlik texnikasi qoidalariga rioya qilishi; ish o'rnida belgilangan tartibni qo'llab-quvvatlashi; chizmani

o'qiy olishi; topshiriqni mustaqil bajara olishi; bajargan ishning sifati; agar ish me'yorlansa, belgilangan me'yorda bajarishi). Bunda o'quvchilarning o'quv-ishlab chiqarish topshiriqlarini bajarishga qiziqishlari ancha ortadi.

4. Yangi mavzuni mustahkamlash.

1. Pol va mebellarning laklangan va qoplamali yuzalarini saqlashda nimalarga e'tibor berish lozim.

2. Yog'och yuzalarga maxsus ishlov beruvchi kimyoviy vositalar haqida ma'lumot bering.

3. Kichik ta'mirlash ishlariga misollar keltiring.

5. Uyga vazifa berish:

1. Darslikdagi 33-mavzuni o'qib kelish va amaliy mustaqil ishlarni bajarish.

2. O'tilgan mavzu yuzasidan esse yozib kelish.

3. Uyda nosoz buyumlarda kichik ta'mirlash ishlarini bajarishni mashq qilish.

4. Savollarga javob berish.

67-68 mashg'ulot. BINOLARNI ISITISH USULLARI. OYNA ROMLARINI KICHIK TA'MIRLASH VA QISHDA ISSIQLIKNI SAQLASH USULLARI. XIZMAT KO'RSATISH SOHALARIGA OID KASB-HUNAR TURLARI

Dars maqsadi:

Ta'limiy: o'quvchilarga binolarni isitish usullari, oyna romlarini kichik ta'mirlash va qishda issiqlikni saqlash usullari hamda xizmat ko'rsatish sohalariga oid kasb-hunar turlari haqida umumiy ma'lumotlar berish;

Tarbiyaviy: texnika xavfsizligi qoidalari, binolarni isitish usullari, oyna romlarini kichik ta'mirlash va qishda issiqlikni saqlash usullarini bajarishda sanitariya gigiyena talablariga rioya etishga o'rgatish;

Rivojlantiruvchi: o'quvchilarning binolarni isitish usullari, oyna romlarini kichik ta'mirlash va qishda issiqlikni saqlash usullari hamda xizmat ko'rsatish

sohalariga oid kasb-hunar turlari to'g'risidagi ko'nikma va malakalarini shakllantirish, ilmiy izlanishga, ijodkorlikka yo'naltirish.

Moddiy texnik jihatdan jihozlash va ko'rgazmali qurollar: maktab ustaxonalarida ishlashdagi xavfsizlik texnikasiga oid jadvallar, namuna materiallar, proektsion materiallar, televideo-materiallar, elektron materiallar, kompyuter, plakatlar, diapozitivlar, rasmlar, savollar banki, darsliklar, metodik qo'llanma, ma'ruza matni, lug'atlar, ma'lumotnomalar, test materiallari, topshiriq kartochokalari, anketalar, mustaqil bajarish topshiriqlari.

Foydalaniladigan metodlar: og'zaki, ko'rgazmali, "Skarabey", "Aqliy hujum" kabi interaktiv metodlar.

Reja:

1. Tashkiliy qism-5
2. O'tilgan mavzuni takrorlash-10
3. Yangi mavzuning bayoni-50
4. Yangi mavzuni mustahkamlash-20
5. Uyga vazifa berish-5

Mashg'ulotning borishi

1. **Tashkiliy qism.** Salomlashish, davomatni aniqlash, navbatchini tayinlash, o'quvchilarning mashg'ulotga tayyorgarlik darajasini nazorat qilish. O'qituvchi o'quvchilarning binolarni isitish usullari, oyna romlarini kichik ta'mirlash va qishda issiqlikni saqlash usullari hamda xizmat ko'rsatish sohalariga oid kasb-hunar turlari haqidagi bilimlarini "blits" savollari orqali aniqlaydi.

2. **O'tilgan mavzuni takrorlash.** Pol qoplamalari hamda mebellarning laklangan va qoplamali yuzalarini saqlash tadbirlari va kichik ta'mirlash ishlari haqidagi tushunchalarni takrorlaydi.

3. Yangi mavzuning bayoni.

Kirish yo'riqnomasi: binolarni isitish usullari, oyna romlarini kichik ta'mirlash va qishda issiqlikni saqlash usullari hamda xizmat ko'rsatish sohalariga oid kasb-hunar turlari haqida ma'lumot beriladi. Darsda o'qituvchi xavfsizlik texnikasi bilan tanishtiradi. Ushbu mavzuni o'tishda asosiy vazifalar binolarni isitish usullari, oyna romlarini kichik ta'mirlash va qishda issiqlikni saqlash usullari bajarishdan iborat.

Joriy yo'riqнома. O'quvchilarga mavzu yuzasidan quyidagi ma'lumotlar beriladi: Binolarni isitish usullari, isitish qurilmasi va unga qo'yiladigan vazifalarni amalga oshirish uchun isitish tizimini tashkil etuvchi alohida texnologik qismlardan tayyorlanishi haqida ma'lumot beriladi.

Istitish tizimi ikki xil turga, ya'ni markaziy va mahalliy turlarga bo'linishi, issiqlik uzatuvchi muhit, suv, bug', elektr yoki biror bir siqilgan yoqilg'i yordamida qizitilishi, issiqlik uzatilishi erkin yoki majburiy konveksiya yordamida amalga oshirilishi haqida ma'lumotlar beriladi.

Oyna romlarini kichik ta'mirlash va qishda issiqlikni saqlash usullari ko'rsatib beriladi. Xizmat ko'rsatish sohalariga oid kasb-hunar turlari haqida darslikda berilgan kasblarni tushuntirib berish.

Yakuniy yo'riqnoma: Yakuniy instruktaj berish paytida o'qituvchi o'quvchilarni baholaydi (nazariya masalalari va ilgari o'rganilgan materialni bilishi; bilimlarni amalda qo'llay olishi; ish usullarini to'g'ri bajarishi; xavfsizlik texnikasi qoidalariga rioya qilishi; ish o'rnida belgilangan tartibni qo'llab-quvvatlashi; chizmani o'qiy olishi; topshiriqni mustaqil bajara olishi; bajargan ishning sifati; agar ish me'yorlansa, belgilangan me'yorda bajarishi). Bunda o'quvchilarning o'quv-ishlab chiqarish topshiriqlarini bajarishga qiziqishlari ancha ortadi.

4. Yangi mavzuni mustahkamlash.

1. Isitish tizimining asosiy elementlari haqida ma'lumot bering.
2. Isitish tizimining markaziy va mahalliy turlari farqini aytib bering.
3. Oyna romlarini kichik ta'mirlash va qishda issiqlikni saqlash usullari haqida ma'lumot bering.
4. Xizmat ko'rsatish sohalariga oid kasb-hunar turlarini sanab bering.

5. Uyga vazifa berish:

1. Darslikdagi 34-mavzuni o'qib kelish va amaliy mustaqil ishlarni bajarish.
2. Uyda xonalarni isitish va oyna romlarini kichik ta'mirlash kabi ishlarni bajarish.
3. Savollarga javob berish.

II QISM “SERVIS XIZMATI” YO‘NALISHI

PAZANDACHILIK ASOSLARI

1-2mashg‘ulot: Pazandachilik o‘quv xonasida xavfsizlik texnika qoidalari va sanitariya gigiyena talablari. Pazandachilik tarixi va taraqqiyoti. Oziq-ovqat mahsulotlarining ozuqaviy qiymatini inson organizmi uchun ahamiyati.

Darsning maqsadi:

Ta‘limiy: O‘quvchilarga pazandachilik o‘quv xonasida xavfsizlik texnika qoidalari va sanitariya-gigiyena talablari, pazandachilik tarixi, oziq-ovqat mahsulotlarining ozuqaviy qiymatini inson organizmi uchun ahamiyati haqida ma‘lumot berish.

Tarbiyaviy: O‘quvchilarni gazlamaga ishlov berish texnologiyasi xonalarida mashg‘ulotlar jarayonida xavfsizlik texnikasi qoidalari va sanitariya-gigiyena talablariga rioya qilishga odatlantirish.

Rivojlantiruvchi: O‘quvchilarni xavfsizlik texnikasi qoidalari va sanitariya-gigiyena talablariga amal qilish bo‘yicha ko‘nikma va malakalarini shakllantirish.

Dars tipi: Yangi bilim beruvchi

Dars shakli: Nazariy mashg‘ulot.

Dars metodi: Og‘zaki, “Aqliy hujum”, klaster, munozara, musobaqa metodlar

Moddiy texnik jihatdan jihozlash va ko‘rgazmali qurollar:

Xavfsizlik texnikasi qoidalari va sanitariya-gigiyena talablariga amal qilish bo‘yicha plakatlar, tarqatma materiallar, rasmlar, kompyuter, mavzuga doir slayd materiallari, savollar banki.

Mashg‘ulotning borishi

1.Tashkiliy qism. Salomlashish, davomatni aniqlash, navbatchini tayinlash, o‘quvchilarning mashg‘ulotga tayyorgarlik darajasini nazorat qilish. O‘qituvchi o‘quvchilarning bilimlarini “blits” savollari orqali aniqlaydi.

2.O‘tilgan mavzuni takrorlash.

3.Yangi mavzuning bayoni.

Kirish yo‘riqnomasi: Pazandachilik xonalarida nazariy va amaliy mashg‘ulotlar jarayonida o‘quvchilarning amal qilinishi kerak bo‘lgan texnika xavfsizligi qoidalari va sanitariya-gigiyena talablarini o‘rganish davrida o‘qituvchi o‘quvchilarga quyidagilarni o‘rgatishi kerak: mashg‘ulot xonasini jihozlanishiga qo‘yiladigan talablar, xonaga osib qo‘yilishi o‘qituvchining e‘tiborga oladigan qoidalari, shuningdek, elektr plitalari, pazandachilik ish qurollari, zamonaviy oshxona elektr asbob-uskunalari bilan ishlash xavfsizlik texnikasi qoidalari, va sanitariya-gigiyena qoidalari.

Pazandachilik tarixi va taraqqiyoti, oziq-ovqat mahsulotlarining ozuqaviy qiymati, inson organizmi uchun ahamiyati haqida ma‘lumot berish kerak. Bu ma‘lumotlarni o‘quvchilarga yetkazishda munozara, suhbat, aqliy xujum metodlaridan foydalanish yaxshi natija beradi.

Har bir dars rejasini tuzayotganda o'qituvchi ish dasturiga amal qiladi, dasturdan foydalanishda darslar ketma-ketligini inobatga olishi zarur.

Danakli mevalar. Danakli mevalar to'la pishib yetilgandan so'ng uzib olinadi va tezda iste'mol qilinadi. Ularni uzoq saqlash mumkin emas. Shuning uchun ulardan murabbo, sharbat, kompotlar tayyorlanadi.

O'rik. Respublikamizning issiq iqlim sharoitida o'rik mevalarining tarkibida ko'proq qand, rang beruvchi moddalar va vitaminlari ko'p bo'ladi. O'rik navlari ishlatilishiga qarab xo'raki, konservabob va quritiladigan navlarga bo'linadi. Quritiladigan o'rik navlarining eti zich, sariq rangli, tarkibida qandi ko'p bo'ladi.

Shaftoli. Tarkibida qandlar ko'pligi, xushbo'y xidga ega ekanligi bilan ajralib turadi. Shaftolilar yuzasi tukli va tuksiz turlarga bo'linadi. Ular yangi va konservalangan xolda iste'mol qilinadi.

Rezavorlar. Uzum - shirin ta'mi, yuqori ozuqaviyligi, shifobaxsh xususiyatlari bilan ajralib turadi. Uzumning navlari turli-tuman bo'lib xo'raki, quritiladigan va vino tayyorlanadigan navlarga bo'linadi. Xo'raki navlarning mevalari katta, xushbo'y xidli, nordon- shirin mazali bo'ladi. Quritiladigan navlari po'sti yupqa, tarkibida qandning ko'pligi, kislotaga ko'rsatkichining pastligi bilan ajralib turadi.

Qulupnay - cho'zinchoq konussimon shakldagi va o'ziga xos kuchli xushbo'y xidi bilan boshqa mevalardan ajraladi. Uni yangiligida iste'mol qilinadi yoki konservalanadi.

Rezavor mevalarni xavo xarorati 0° S da va xavo nisbiy namligi 85-90% bo'lgan sharoitda saqlanadi.

Joriy yo'riqnoma. Ovqat tayyorlash bo'yicha nazariy va amaliy mashg'ulotlar uchun ish o'rinini tashkil etish o'ziga xos xususiyatlarga ega. Nazariy bilimlar olish xonasi aloxida ajratilishi, unga yorug'lik yaxshi tushadigan, zamonaviy jihozlangan bo'lishi kerak.

Amaliy mashg'ulotlar xonasining devorlari kafel bilan qoplangan, xid va bug'lardan tozalash uchun maxsus shamollatgich moslamalar o'rnatilgan bo'lishi, qo'l yuvish uchun aloxida rakovina bo'lishi kerak. Maxsulotlarga issiqlik ishlovi berish uchun uy sharoitida ishlatiladigan elektr plita va duxovkalar elektr xavfsizligi qoidalariga mos ravishda o'rnatilgan bo'lishi kerak.

Maxsulotlarga birlamchi ishlov berish uchun aloxida gigienik stollar, idish-tovoqlarni saqlash uchun gigienik shkaflar, idish-tovoqlarni yuvish uchun aloxida vannalar bo'lishi kerak.

Pazandachilik bo'yicha o'tiladigan barcha mavzularga oid zarur asbob, idish-tovoqlar bo'lishi kerak. Pazandachilik o'quv xonasida xavfsizlik texnikasi qoidalari va sanitariya-gigiyena qoidalariga qat'iy amal qilinishi, oziq-ovqat maxsulotlarining saqlanishiga yo'l qo'yilmasligi kerak. Shuningdek, pazandachilik o'quv xonasidagi tartib-qoidalarga ham o'quvchilar e'tiborini vaqti-vaqti bilan eslatib turish zarur.

Sinf navbatchisining vazifalari

1. Sinf jihozlarini, foydalaniladigan asboblarni va moslamalarni, xonadagi saranjomlikni tekshirish.
2. O'quvchilarning tozaligi va korjomalarini ko'zdan kechirish.

3. Amaliy ish uchun kerakli masalliq larni va asbob jihozlarni o'qituvchidan olish va ish o'rinlariga qo'yib chiqish.

4. Amaliy ishning tartibli bajarilishini kuzatib borish.

Ish o'rinlarini yig'ishtirish va xonani shamollatish.

Yakuniy yo'riqnomasi: Yakuniy instruktaj berish paytida o'qituvchi o'quvchilarni baholaydi (nazariya masalalari va ilgari o'rganilgan materialni bilishi; bilimlarni amalda qo'llay olishi; ish usullarini to'g'ri bajarishi; xavfsizlik texnikasi qoidalariga rioya qilishi; ish o'rnida belgilangan tartibni qo'llab-quvvatlashi; chizmani o'qiy olishi; topshiriqni mustaqil bajara olishi; bajargan ishning sifati; agar ish me'yorlansa, belgilangan me'yorda bajarishi). Bunda o'quvchilarning o'quv-ishlab chiqarish topshiriqlarini bajarishga qiziqishlari ancha ortadi.

5. Yangi mavzuni mustahkamlash.

3-4 mashg'ulot: O'ZBEK MILLIY OSHXONASINING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI VA RIVOJLANISHI. OSHXONADA ISHLAGANDA SHAXSIY GIGIYENA QOIDALARI.

Dars maqsadi:

Ta'limiy: O'quvchilarga o'zbek milliy oshxonasining o'ziga xos xususiyati va rivojlanishi, oshxonada ishlaganda shaxsiy gigiyena qoidalarini, sabzavotlarga birlamchi ishlov berish, to'g'rash usullaridan foydalanib salatlar tayyorlash, dasturxonaga tortish qoidalarini o'rgatish.

Tarbiyaviy: O'quvchilarga salatlar tayyorlash jarayonida e'tiborli bo'lishga, shaxsiy gigiyena qoidalariga rioya qilishga va ish joyini ozoda tutishga odatlantirish

Rivojlantiruvchi: O'quvchilarda amaliy mashg'ulot natijalaridan to'g'ri xulosalar chiqara olishga va uni hayotga tatbiq eta olish ko'nikmalarini shakllantirish.

Dars tipi: Amaliy ko'nikmalarni shakllantirish.

Dars shakli: amaliy mashg'ulot

Dars metodi: og'zaki, amaliy, ko'rgazmali, muammoli ta'lim

Moddiy texnik jihatdan jihozlash va ko'rgazmali qurollar:

oshxona anjomlari namunalari va plakatlar, amaliy mashg'ulot uchun kerakli masalliq, jadval, oshxona jihozlari

Foydalaniladigan metodlar: og'zaki, ko'rgazmali, "Daraxt guli", "Aqliy hujum" kabi interaktiv metodlar.

Reja:

1. Tashkiliy qism-5
2. O'tilgan mavzuni takrorlash-10
3. Yangi mavzuning bayoni-15
4. Amaliy mashg'ulot-40
4. Yangi mavzuni mustahkamlash-15

5.Uyga vazifa berish-5

Mashg'ulotning borishi

1.Tashkiliy qism. Salomlashish, davomatni aniqlash, navbatchini tayinlash, o'quvchilarning mashg'ulotga tayyorgarlik darajasini nazorat qilish. O'qituvchi o'quvchilarning bilimlarini "blits" savollari orqali aniqlaydi.

2.O'tilgan mavzuni takrorlash.

3.Yangi mavzuning bayoni.

Dars o'tish yuzasidan metodik tavsiyalar

O'quvchilarga o'zbek milliy oshxonasining o'ziga xos xususiyati va rivojlanishi o'quvchilar bilan munozara va aqliy xujum metodlari asosida olib borilishi, oshxonada ishlaganda shaxsiy gigiyena qoidalari, sabzavotlarga birlamchi ishlov berish, to'g'rash usullari kompyuterda slaydlar asosida bosqichli tarzida ko'rsatib berilishi, salatlar tayyorlash, dasturxonga tortish qoidalarini o'rgatish musobaqa tarzida olib borilishi yaxshi natija beradi. Masalan, musobaqada guruh bir necha kichik guruhchalarga bo'linib, ularga turli xil sabzavotli salatlar tayyorlash va uni likobchalarga did bilan solish va dasturxonga tortish topshiriqlari beriladi hamda bajarilgan amaliy mashg'ulot natijalari o'qituvchi tomonidan nazorat qilib turiladi. Mashg'ulot oxirida musobaqa shartlarini bajarilganligi yuzasidan prizentatsiya o'tkazish maqsadga muvofiq bo'ladi.

O'zbek milliy taomlari boshqa millat taomlaridan o'ziga xos an'anaviy xususiyatlari bilan farqlanadi. Tabiatimizning saxiyligi, xilma-xil oziq-ovqat maxsulotlariga boyligi va uzoq zamonlardan davom etib kelayotgan o'zbek pazandachiligi xalqimizning ulkan xazinasini va milliy faxridir. O'zbek milliy pazandachiligi masalliqalariga o'ziga xos ishlov berilishi, taom tayyorlashda o'ziga xos asbob-anjomlar, jihozlar ishlatilishi, taomlarni tarqatishda o'ziga xos idish tovoqlardan foydalanilishi bilan ajralib turadi.

O'zbek milliy pazandachiligida go'shtli taomlar tayyorlash alohida o'rin tutadi. Qo'y, mol, ot, paranda go'shtlaridan turli xil lazzatli taomlar tayyorlanadi. Shuningdek, O'zbekiston aholisi sut va sut mahsulotlarini keng miqyosda iste'mol qiladi. O'zbekiston sabzavot va mevalarga boy o'lka hisoblanadi. Bu turfa mevalar va sabzavotlar o'zbek dasturxonida munosib o'rin egallagan.

Ichimliklardan, asosan, qora va ko'k choylar iste'mol qilinadi. Choyga o'zbek dasturxonida qand, parvarda, pashmak, navvot, asal, xolva kabi sharq qandolat mevalari tortiladi.

Taom tayyorlashda milliy pazandachiligimizda ziravor, dorivorlardan tashqari taom sifati va ko'rinishi muhim ahamiyatga ega.

Milliy taomlarni tayyorlashda qozon va o'choqdan va tandirlardan foydalaniladi, o'ziga xos bo'lgan maxsus moslamalardan, asboblardan foydalaniladi.

AMALIY MASHG'ULOT. Sabzavotlarga birlamchi ishlov berish, to'g'rash usullaridan foydalanib, salatlar tayyorlash, dasturxonga tortish qoidalari.

Kerakli asbob va idishlar: xom sabzavotlar uchun taxta va pichoqlar, 1—2 l li tog'oracha, salat idishlari, salatni bezash uchun sabzavotlarni shakldor qilib kesiladigan asbob va pichoqlar, sanchqi.

O'quvchilarga «Bahor» salati, "Pomidor va piyoz" salati, karamdan tayyorlanadigan salat bo'yicha texnologik xaritalar tarqatiladi va shu bo'yicha ular amaliy ish bajaradilar. Ishlar o'qituvchi tomonidan nazorat qilib turiladi. o'quvchilarga beriladigan topshiriqlar:

1. Sabzavotlar turlari haqida ma'lumot to'plash.

2. Sabzavotlarni to'g'rash usullarini pazandachilikda qo'llanilgan taomlar rasmlarini to'plash va albomga yopishtirish.

5-6 mashg'ulot: Plita, muzlatgich, idish-tovoq, yuvish moslamalari, oshxona stollari, quritgich moslama, shkaflar haqida umumiy tushuncha.

Plita turlari, tuzilishi va foydalanish qoidalari.

Dars maqsadi:

Ta'limiy: O'quvchilarga elektr plita, muzlatgich, idish-tovoq, yuvish moslamalari, oshxona stollari, shkaflar haqida umumiy tushunchalar berish. Plita turlari va ulardan foydalanish qoidalarini o'rgatish.

Tarbiyaviy: O'quvchilarning estetik didlarini o'stirish va oshxona jihozlaridan to'g'ri foydalanishga odatlantirish.

Rivojlantiruvchi: O'quvchilarda zamonaviy oshxona jihozlari to'g'risidagi bilim, ko'nikma va malakalarni shakllantirish.

Dars tipi: Yangi bilim beruvchi.

Dars shakli: Nazariy mashg'ulot.

Dars metodi: og'zaki, aqliy hujum, munozara, muammoli ta'lim.

Moddiy texnik jihatdan jihozlash va ko'rgazmali qurollar:

elektr plita, muzlatgich, idish-tovoq, yuvish moslamalari, oshxona stollari, shkaflarni aks ettiruvchi plakatlar, zamonaviy oshxona jihozlari bo'yicha slaydlar, oshxona anjomlari namunalari, kompyuter.

Foydalaniladigan metodlar: og'zaki, ko'rgazmali, "Klaster" "Daraxt guli", "Aqliy hujum" kabi interaktiv metodlar.

Reja:

1. Tashkiliy qism-5
2. O'tilgan mavzuni takrorlash-10
3. Yangi mavzuning bayoni-50
4. Yangi mavzuni mustahkamlash-20
5. Uyga vazifa berish-5

Mashg'ulotning borishi

1. Tashkiliy qism. Salomlashish, davomatni aniqlash, navbatchini tayinlash, o'quvchilarning mashg'ulotga tayyorgarlik darajasini nazorat qilish. O'qituvchi o'quvchilarning bilimlarini "Daraxt guli" metodi orqali aniqlaydi.

2. O'atilgan mavzuni takrorlash.

3. Yangi mavzuning bayoni.

Kirish yoriqnomasi:

Oziq-ovqat maxsulotlariga issiqlik ishlovi berish jihozlari: taomlarni saqlash va tashish oshxona idish-tovoqlari, turli qozonlar, tovalar, kapgir, cho'mich, elak, chovli, kastyulka, tog'orachalar haqida plakatlardan foydalanib ma'lumot beriladi. Bunda o'quvchilar bilan savol-javob tarzida olib borilishi maqsadga muvofiq bo'ladi. Zamonaviy oshxona jihozlari: suv qaynatgich, mikrovolnovka, zamonaviy choynak, turli o'lchamdagi pichoqlar, sharbat tayyorlagich, oshxona kombayni, toster, tuxum qaynatgich, ko'p yog'da qovurish asboblari kompyuter yordamida namoyish qilinadi va har biri haqida yetarlicha ma'lumot beriladi. Shuningdek, elektr plitalar turlari va tuzilishi hamda foydalanish qoidalarini muammoli ta'lim tarzida olib borilishi yaxshi natijalar beradi.

Joriy yoriqnoma:

Oshxona jihozlari, turlari va ulardan foydalanish qoidalarini.

Oshxonada ishlatiladigan jihozlar, asbob va idish-tovoqlar harorat o'zgarishiga, yuvuvchi moddalarga, dezinfektsiya vositalariga chidamli bo'lishi, sirti silliq, tiniq bo'lishi lozim. Oshxonada ishlatiladigan nomexanik jihozlarga stollar, idish-tovoqlar, maxsulotlar yuvadigan vannalar va boshqalar kiradi. Stollar usti suv o'tkazmaydigan materiallar bilan qoplanadi. Taxta bilan qoplangan stollar faqat non va qandolat maxsulotlari tayyorlashda ishlatiladi. Idish-tovoq va maxsulotlar yuviladigan vannalar zanglamaydigan po'latdan yoki sirlangan xolda bo'lishi kerak. Xom go'sht kesadigan taxtalar, pichoqlar alohida ajratilib belgilab qo'yiladi, ya'ni «XG» (xom go'sht uchun). Pishgan go'sht, kolbasa, pishloq, non va xokazolarni kesish uchun ham alohida belgilangan taxta va pichoqlar ishlatiladi, ya'ni «XZ» (xom sabzavot), «PG» (pishgan go'sht), «PS» (pishgan sabzavot), «N» (non) va boshqa harflar bilan belgilanadi.

Oshxona idish-tovoqlari taomlarni saqlash va tashish uchun xizmat qiladi. Turli qozonlar, tovalar, kapgir, cho'mich, elak, chovli, kastyulka, tog'orachalar zanglamaydigan po'lat, alyuminiy, cho'yan, oq tunukadan tayyorlanadi. Oshxona va choyxona idishlari shishadan, fayansdan, chinni, billurdan tayyorlanadi. Chetlari singan, yorilgan, siri ko'chgan idishlardan foydalanish mumkin emas.

Taomlar maxsus xona - oshxonada tayyorlanadi. Oshxona tartibli jihozlanishi, unda sanitariya-gigiyena hamda mehnat xavfsizligi qoidalariga rioya qilinishi shart, ya'ni:

1. Xona jihozlarining saranjomligi va ozodaligini ta'minlash;
2. Toza idishlarni shkafda yoki yopiq tokchada saqlash;

Chiqindilarni yig'ishtirib maxsus usti yopiq idishga solish va kerakli vaqtda chiqarib tashlash kerak.

Yakuniy yo'riqnoma: Yakuniy instruktaj berish paytida o'qituvchi o'quvchilarni baholaydi (nazariya masalalari va ilgari o'rganilgan materialni bilishi; bilimlarni amalda qo'llay olishi; ish usullarini to'g'ri bajarishi; xavfsizlik texnikasi qoidalariga rioya qilishi; ish o'mida belgilangan tartibni qo'llab-quvvatlashi; chizmani o'qiy olishi; topshiriqni mustaqil bajara olishi; bajargan

ishning sifati; agar ish me'yorlansa, belgilangan me'yorda bajarishi). Bunda o'quvchilarning o'quv-ishlab chiqarish topshiriqlarini bajarishga qiziqishlari ancha ortadi.

Yangi mavzuni mustahkamlash.

O'quvchilarga beriladigan topshiriqlar

1. Mavzu yuzasidan 10 ta test tuzish
2. Zamonaviy oshxona jihozlarining rasmlarini to'plab albomga yopishtirish.

7-8 mashg'ulot: AMALIY MASHG'ULOT: Kartoshka bo'tqasini tayyorlash

Dars maqsadi:

Ta'limiy: O'quvchilarga sabzavotlarning turlari, ularga issiqlik ishlovi berish usullari haqida umumiy tushunchalar berish. Kartoshkadan taomlar tayyorlash yo'llarini o'rgatish.

Tarbiyaviy: O'quvchilarning estetik didlarini o'stirish va tayyorlangan taomni did bilan bezashga odatlantirish.

Rivojlantiruvchi: O'quvchilarda zamonaviy oshxona jihozlaridan foydalanib sabzavotlardan taomlar tayyorlash yuzasidan bilim, ko'nikma va malakalarini shakllantirish.

Dars tipi: Ko'nikma va malakalarini rivojlantirish

Dars shakli: Amaliy mashg'ulot.

Dars metodi: Aqliy hujum, munozara, kichik guruhlarda ishlash, amaliy ish bajarish

Moddiy texnik jihatdan jihozlash va ko'rgazmali qurollar:

Elektr plita, idish-tovoq, yuvish moslamalari, oshxona stollari, plakatlar, zamonaviy oshxona jihozlari bo'yicha slaydlar, oshxona anjomlari namunalari, kompyuter, savollar banki.

Foydalaniladigan metodlar: og'zaki, ko'rgazmali, "blits" savollari "Daraxt guli", "Aqliy hujum" kabi interaktiv metodlar.

Reja:

1. Tashkiliy qism-5
2. O'tilgan mavzuni takrorlash-10
3. Yangi mavzuning bayoni-15
4. Amaliy mashg'ulot-40
4. Yangi mavzuni mustahkamlash-15
5. Uyga vazifa berish-5

Mashg'ulotning borishi

1. Tashkiliy qism. Salomlashish, davomatni aniqlash, navbatchini tayinlash, o'quvchilarning mashg'ulotga tayyorgarlik darajasini nazorat qilish. O'qituvchi o'quvchilarning bilimlarini "blits" savollari orqali aniqlaydi.

2. O'tilgan mavzuni takrorlash.

3. Yangi mavzuning bayoni.

Dars o'tish yuzasidan metodik tavsiyalar

Sabzavotlarga issiqlik ishlovi berish usullari haqida plakatlardan foydalanib ma'lumot beriladi. Shuningdek, kartoshkadan bo'tqa, kartoshka qovurishni va kartoshkadan kotlet tayyorlash jarayonlarini slaydlardan foydalanib tushuntiriladi. Bunda o'quvchilar bilan savol-javob tarzida olib borilishi maqsadga muvofiq bo'ladi. Amaliy mashg'ulotni olib borish jarayonida o'quvchilarni 3 ta kichik guruhlariga bo'lib, musobaqa tarzida har bir guruhga alohida mavzular berilishi va ularning bajarayotgan ishlarini o'qituvchi nazorat qilib turilishi darsning yuqori saviyada olib borilishiga yordam beradi. Shuningdek, tayyorlangan taomlarni bezab stolga tortish qoidalarini muammoli ta'lim tarzida olib borilishi yaxshi natijalar beradi.

Sabzavotlarni qovurib pishirish usullari

Ko'p yog'da qovurilgan kartoshka

Kerakli jihozlar: taxta, «XS» pichog'i, chuqur tova, likopcha, elak.

Masalliq: kartoshka 250 g, yog' 1000 g.

Ishning tartibi:

1. Archib yuvilgan xom kartoshka uzunchoq to'rtburchak shaklda to'g'raladi va sovuq suvda yuvib, quritiladi.

2. O'simlik moyi +180 -190° gacha dog'lanadi. Bunda yog' idishning yarmida bo'lishi kerak.

3. Tayyorlangan kartoshka yog'da bir tekis qizargunicha qovuriladi

4. Qovurilgan kartoshka elakka solinib, yog'i silqitiladi va mayda tuz sepiladi.

Kartoshka kotleti

Masalliq: kartoshka 240 g, piyoz 48 g, margarin 5 g, talqon 12 g, yog' 12 g, ko'katlar 2g.

Ishning tartibi:

1. Kartoshkaning po'sti archilib, 25-30 daqiqa tuzli suvda qaynatiladi.

2. Kartoshka pishgandan so'ng suvi to'kilib, issiqligicha eziladi. Kartoshkani ezish vaqtida uning harorati Q 80° dan past bo'lmazligi zarur, aks holda kraxmal kleysteriga ega bo'lgan kartoshkaning hujayralari ancha elastiklik xususiyatiga ega bo'lib, qancha ezilsa ham, qumoq-qumoq bo'lib qolaveradi.

3. Tayyorlangan kartoshka bo'tqasi +50° gacha sovitilib, xom tuxum qo'shib aralashtiriladi

Qiyma tayyorlash:

4. Mayda qilib to'g'ralgan piyoz jazlanib sovitiladi.

5. Pishgan tuxumning po'sti archilib, mayda qilib to'g'raladi.

6. Maydalab to'g'ralgan ko'katlarni, tuxum, jazlangan piyozni aralashtirib, tuzi rostlanadi.

7. Tayyorlangan kartoshka massasini 90 g li bo'laklarga bo'linib, dumaloqlab yoyiladi, o'rtasiga 20 g qiyma qo'yib, g'ishtsimon shakl beriladi va talqonga bulanadi.

8. Kotletni tovadagi qizdirilgan yog'da ikki tomonini qizartirib qovuriladi

9. Tayyor bo'lgan kotlet likopchalarga ikkitadan solinib, ko'katlar bilan bezaladi va dasturxonaga tortiladi.

O'quvchilarga beriladigan topshiriqlar

1. Mavzu yuzasidan krossvord tuzish
2. Turli sabzavotlardan taom tayyorlash bosqichlaridan texnologik xarita tayyorlash.

9-10 mashg'ulot: TUXUM VA UNING OZUQAVIY QIYMATI, PISHIRISH USULLARI. DASTURXONGA TORTISH QOIDALARI.

Dars maqsadi:

Ta'limiy: O'quvchilarga tuxum va uning ozuqaviy qiymati haqida umumiy tushunchalar berish. Tuxumdan tayyorlanadigan taomlarni tayyorlash yo'llarini o'rgatish.

Tarbiyaviy: O'quvchilarning estetik didlarini o'stirish va tayyorlangan taomni did bilan bezashga odatlantirish.

Rivojlantiruvchi: O'quvchilarning tuxumdan tayyorlanadigan taomlar, shirinliklar, salatlar yuzasidan bilimlarini kengaytirish

Dars tipi: Yangi bilimlar berish

Dars shakli: Nazariy mashg'ulot.

Dars metodi: Aqliy hujum, munozara, muammoli ta'lim

Moddiy texnik jihatdan jihozlash va ko'rgazmali qurollar: elektr plita, idish-tovoq, yuvish moslamalari, oshxona stollari, plakatlari, zamonaviy oshxona jihozlari bo'yicha slaydlar, kompyuter.

Foydalaniladigan metodlar: og'zaki, ko'rgazmali, "blits" savollari "Daraxt guli", "Aqliy hujum" kabi interaktiv metodlar.

Reja:

1. Tashkiliy qism-5
2. O'tilgan mavzuni takrorlash-10
3. Yangi mavzuning bayoni-15
4. Amaliy mashg'ulot-40
4. Yangi mavzuni mustahkamlash-15
5. Uyga vazifa berish-5

Mashg'ulotning borishi

1. Tashkiliy qism. Salomlashish, davomatni aniqlash, navbatchini tayinlash, o'quvchilarning mashg'ulotga tayyorgarlik darajasini nazorat qilish. O'qituvchi o'quvchilarning bilimlarini "Aqliy hujum" metodi orqali aniqlaydi.

2. O'tilgan mavzuni takrorlash.

3. Yangi mavzuning bayoni.

Dars o'tish yuzasidan metodik tavsiyalar

O'quvchilarni darsga qiziqtirish maqsadida darsni klaster metodidan foydalanib, "Tuxum" so'zini tarmoqlash kerak. Bunda barcha o'quvchilarning ishtirokini ta'minlashga erishish kerak. Mavzuni bayon qilishda munozara uyushtirib, o'quvchilarning fikr-mulohazalarini tinglab, slaydlardan foydalanib dars mashg'uloti olib borilishi, turli xil muammoli vaziyatlarni hosil qilib, o'quvchilarni aktivlashtirib borish zarur.

O'quvchilarga beriladigan topshiriqlar

1. Mavzu yuzasidan 10 ta test tuzish
2. Tuxumdan tayyorlangan taomlar, shirinliklar va salatlarining rasmlarini guruhlab albomga yopishtirish.

11-12 mashg'ulot: AMALIY MASHG'ULOT: Buterbrod va issiq ichimlik turlarini tayyorlash. Kundalik ovqatlanish uchun dasturxon bezash

Dars maqsadi:

Ta'limiy: O'quvchilarga issiq ichimlik turlari, ularni tayyorlash usullari haqida umumiy tushunchalar berish. Kundalik ovqatlanish uchun dasturxon bezash yo'llarini o'rgatish.

Tarbiyaviy: O'quvchilarning estetik didlarini o'stirish va tayyorlangan taomni did bilan dasturxonga tortish malakalarini oshirish.

Rivojlantiruvchi: O'quvchilarda zamonaviy oshxona jihozlaridan foydalanib issiq ichimliklarni tayyorlash yuzasidan bilimlarini oshirish.

Dars tipi: Bilimlarni amalda qo'llash.

Dars shakli: Amaliy mashg'ulot.

Dars metodi: Aqliy hujum, munozara, kichik guruhlarda ishlash, amaliy ish bajarish

Moddiy texnik jihatdan jihozlash va ko'rgazmali qurollar:

elektr plita, qahva qaynatgich, idish-tovoq, yuvish moslamalari, oshxona stollari, plakatlar, zamonaviy oshxona jihozlari bo'yicha slaydlar, oshxona anjomlari namunalari, kompyuter.

Foydalaniladigan metodlar: og'zaki, ko'rgazmali, "blits" savollari "Daraxt guli", "Aqliy hujum" kabi interaktiv metodlar.

Reja:

1. Tashkiliy qism-5
2. O'tilgan mavzuni takrorlash-10
3. Yangi mavzuning bayoni-15
4. Amaliy mashg'ulot-40
4. Yangi mavzuni mustahkamlash-15
5. Uyg'a vazifa berish-5

Mashg'ulotning borishi

1. Tashkiliy qism. Salomlashish, davomatni aniqlash, navbatchini tayinlash, o'quvchilarning mashg'ulotga tayyorgarlik darajasini nazorat qilish.

2. O'tilgan mavzuni takrorlash.

3. Yangi mavzuning bayoni.

Dars o'tish yuzasidan metodik tavsiyalar

O'quvchilarga nazariy bilimlarni berishda kompyuterda slaydlar orqali issiq ichimlik turlarini namoyish qilib, mavzu yuzasidan fikrlash darajasi oshiriladi. Amaliy mashg'ulot jarayonida o'quvchilarni kichik guruhlarga bo'lib, ularga choyni damlash, oq choyni damlash, shirchoyni, qora qahvani, sutda qaynatilgan qahvani, kakaoni tayyorlashni bo'lib berib musobaqa tashkil yetilsa, dars qiziqarli bo'lib o'tadi. Shuningdek, mashg'ulot jarayonida har bir guruh o'zi tayyorlagan

issiq taomni himoya qilishi va dasturxonga tortish tartibini izohlab berishi kerak. Musobaqada g'olib bo'lgan guruhni rag'batlantirish kerak.

O'quvchilarga beriladigan topshiriqlar

1. Mavzu yuzasidan krossvord tuzish
2. Turli mamlakatlarda iste'mol qilinadigan issiq ichimliklar to'g'risida ma'lumot to'plash.

13-14 mashg'ulot: AMALIY MASHG'ULOT: Sabzavotlardan yaxna Taomlar tayyorlash. Ularning sifatiga va saqlanishiga qo'yiladigan talablar. Yaxna taomlarni did bilan bezatib, dasturxonga tortish tartibi

Darsning maqsadi:

Ta'limiy: O'quvchilarga sabzavotlardan yaxna taomlar tayyorlash, ularning sifatiga va saqlanishiga qo'yiladigan talablar va yaxna taomlarni did bilan bezatib, dasturxonga tortish tartibi haqida ma'lumot berish.

Tarbiyaviy: O'quvchilarni sabzavotlardan yaxna taomlar tayyorlash jarayonida xavfsizlik texnikasi qoidalari va sanitariya-gigiyena talablariga rioya qilishga, taomlarni did bilan dasturxonga tortishga odatlantirish.

Rivojlantiruvchi: O'quvchilarni yaxna taomlarning tayyorlanish sifatiga va saqlanishiga qo'yiladigan talablarga amal qilish bo'yicha ko'nikma va malakalarini shakllantirish.

Dars tipi: Ko'nikma va malakalarni shakllantirish

Dars shakli: Amaliy mashg'ulot.

Dars metodi: Aqliy hujum, kichik guruhlarda ishlash, musobaqa metodlari

Moddiy texnik jihatdan jihozlash va ko'rgazmali qurollar:

elektr plita, idish-tovoq, yuvish moslamalari, oshxona stollari, taxtakachlar, plakatlar, zamonaviy oshxona jihozlari bo'yicha slaydlar, oshxona anjomlari namunalari, kompyuter.

Foydalaniladigan metodlar: og'zaki, ko'rgazmali, "blits" savollari "Daraxt guli", "Aqliy hujum" kabi interaktiv metodlar.

Reja:

1. Tashkiliy qism-5
2. O'tilgan mavzuni takrorlash-10
3. Yangi mavzuning bayoni-15
4. Amaliy mashg'ulot-40
4. Yangi mavzuni mustahkamlash-15
5. Uyg'a vazifa berish-5

Mashg'ulotning borishi

1. Tashkiliy qism. Salomlashish, davomatni aniqlash, navbatchini tayinlash, o'quvchilarning mashg'ulotga tayyorgarlik darajasini nazorat qilish. O'qituvchi o'quvchilarning bilimlarini "Daraxt guli" metodi orqali aniqlaydi.

2. O'tilgan mavzuni takrorlash.

3. Yangi mavzuning bayoni.

Dars o'tish yuzasidan metodik tavsiyalar

Pazandachilik xonalarida sabzavotlardan yaxna taomlar tayyorlash jarayonida o'quvchilarning amal qilinishi kerak bo'lgan texnika xavfsizligi qoidalari va sanitariya-gigiyena talablarini o'qituvchi o'quvchilarga bir karra eslatib o'tishi zarur.

Yaxna taomlarning sifatiga va saqlanishiga qo'yiladigan talablar, yaxna taomlarni did bilan bezatib, dasturxonga tortish tartibi haqida ma'lumot berishda munozara, suhbat, aqliy xujum metodlaridan foydalanish yaxshi natija beradi.

Har bir dars rejasini tuzayotganda o'qituvchi ish dasturiga amal qiladi, dasturdan foydalanishda darslar ketma-ketligini inobatga olishi zarur.

«Toshkent» salati

Masalliqlar me'yori: turp 60 gr, piyoz 25 gr, tuxum 20 gr, o'simlik yog'i 15 gr, pishgan go'sht 50 gr, mayonez yoki smetana 30 gr, ko'katlar.

Ishning tartibi:

1) Turpning usti archilib, mayda somoncha shaklida to'g'raladi va qaynatib sovutilgan, tuz qo'shilgan suvga 20-25 daqiqa solib qo'yiladi.

2) Piyozni yarim xalqa shaklida to'g'rab qizdirilgan yog'da tilla rang tusga kirguncha jazlanadi.

3) Qaynatib pishirilgan go'sht mayda somoncha shaklida to'g'raladi.

4) Qattiq qilib pishirilgan tuxumning po'stini archib, somoncha shaklida to'g'raladi.

5) Turpning suvini to'kib, unga to'g'ralgan go'sht, tuxum, jazlangan piyoz aralashtirilib, tuzi rostlanadi va mayonezda qoriladi.

6) Tayyor bo'lgan salatni maxsus idishlarga solib ustiga tuxum, go'sht va turpdan tayyorlangan bezaklar qo'yiladi va dasturxonga tortiladi.

O'quvchilarga beriladigan topshiriqlar

1. Mavzu yuzasidan berilgan savollarga javob yozish.

2. Turli sabzavotlardan tayyorlanadigan salatlarining tayyorlanish tartibini yozib kelish.

15-16 mashg'ulot: OCHIQ, YOPIQ VA GAZAK UCHUN TAYYORLANGAN (KANAPE) BUTERBRODLARNI TAYYORLASH VA DASTURXONGA TORTISH TARTIB, QOIDASI.

Dars maqsadi:

Ta'limiy: O'quvchilarga ochiq, yopiq va gazak uchun tayyorlangan buterbrodlarni tayyorlash qoidalarini o'rgatish.

Tarbiyaviy: Amaliy mashg'ulot jarayonida ish o'rinlarini ozoda va saranjom saqlashga odatlantirish.

Rivojlantiruvchi: O'quvchilarning turli xil buterbrodlarni tayyorlashda ijodiy qobiliyatlarini, badiiy didlarini o'stirish va oshxona jihozlaridan to'g'ri foydalanishga odatlantirish.

Dars tipi: Yangi bilim beruvchi

Dars shakli: Nazariy mashg'ulot.

Dars metodi: og'zaki, aqliy hujum, munozara, muammoli ta'lim

Moddiy texnik jihatdan jihozlash va ko'rgazmali qurollar:

elektr plita, idish-tovoq, yuvish moslamalari, oshxona stollari, shkaflarni aks ettiruvchi plakatlar, mavzu bo'yicha tayyorlangan slaydlar, kompyuter.

Foydalaniladigan metodlar: og'zaki, ko'rgazmali, "blits" savollari "BBB", "Klaster" kabi interaktiv metodlar.

Reja:

1. Tashkiliy qism-5
2. O'tilgan mavzuni takrorlash-10
3. Yangi mavzuning bayoni-15
4. Amaliy mashg'ulot-40
4. Yangi mavzuni mustahkamlash-15
5. Uyga vazifa berish-5

Mashg'ulotning borishi

1. Tashkiliy qism. Salomlashish, davomatni aniqlash, navbatchini tayinlash, o'quvchilarning mashg'ulotga tayyorgarlik darajasini nazorat qilish. O'qituvchi o'quvchilarning bilimlarini "blits" savollari orqali aniqlaydi.

2. O'tilgan mavzuni takrorlash.

3. Yangi mavzuning bayoni.

Dars o'tish yuzasidan metodik tavsiyalar

O'quvchilarga mavzuni yetkazib berishda kompyuterlardan foydalanish, internet ma'lumotlarini kerakli joylarda qo'llash kerak. Buterbrod turlari haqidagi ma'lumotlarni o'quvchilarga yetkazishda yana munozara, suhbat, aqliy xujum metodlaridan foydalanish yaxshi natija beradi.

O'qituvchi dars rejasini tuzayotganda o'quvchilarning yosh xususiyatlarini e'tiborga olishi, mavzuni ularga tushunarli bo'lishini inobatga olishi zarur.

O'quvchilarga beriladigan topshiriqlar

1. Mavzu yuzasidan krossvord tuzish
2. Turli buterbrodlarni tayyorlash bosqichlaridan texnologik xarita tayyorlash.

17-18 mashg'ulot: O'zbek milliy oshxonasining rivojlanish tarixi, uning taomlari, tasnifi hamda taomlarning tayyorlanishdagi o'ziga xos xususiyatlari.

AMALIY MASHG'ULOT: "Tvorogli", "Murabboli" blinchiklar tayyorlash tartibi va dasturxonga tortish

Dars maqsadi:

Ta'limiy: O'quvchilarga "Tvorogli", "Murabboli" blinchiklar tayyorlash qoidalarini o'rgatish.

Tarbiyaviy: Amaliy mashg'ulot jarayonida ish o'rinlarini ozoda va saranjom saqlashga odatlantirish.

Rivojlantiruvchi: O'quvchilarning "Tvorogli", "Murabboli" blinchiklar tayyorlashda ijodiy qobiliyatlarini, badiiy didlarini o'stirish va oshxona jihozlaridan to'g'ri foydalanishga odatlantirish.

Dars tipi: Yangi bilim beruvchi

Dars shakli: Amaliy mashg'ulot.

Dars metodi: og'zaki, aqliy hujum, munozara, muammoli ta'lim

Moddiy texnik jihatdan jihozlash va ko'rgazmali qurollar:

elektr plita, idish-tovoq, yuvish moslamalari, oshxona stollari, shkaflarni aks ettiruvchi plakatlar, mavzu bo'yicha tayyorlangan slaydlar, kompyuter.

Foydalaniladigan metodlar: og'zaki, ko'rgazmali, "blits" savollari "Daraxt guli", "Aqliy hujum" kabi interaktiv metodlar.

Reja:

1. Tashkiliy qism-5
2. O'tilgan mavzuni takrorlash-10
3. Yangi mavzuning bayoni-15
4. Amaliy mashg'ulot-40
4. Yangi mavzuni mustahkamlash-15
5. Uyga vazifa berish-5

Mashg'ulotning borishi

1. Tashkiliy qism. Salomlashish, davomatni aniqlash, navbatchini tayinlash, o'quvchilarning mashg'ulotga tayyorgarlik darajasini nazorat qilish. O'qituvchi o'quvchilarning bilimlarini "blits" savollari orqali aniqlaydi.

2. O'tilgan mavzuni takrorlash.

3. Yangi mavzuning bayoni.

Dars o'tish yuzasidan metodik tavsiyalar

Xamirli mahsulotlaridan blinchik unga sut va suv, yog', tuxum, ta'miga qarab shakar qo'shib tayyorlanadi. Blinchikning sifati unga qo'shiladigan masalliq'larga bog'liq bo'ladi. Shuning uchun bu mahsulot uchun xom ashyoni to'g'ri tanlash va unga to'g'ri ishlov berish kerak.

Blinchikni tayyorlash uchun asosan oliy, 1 va 2 - nav bug'doy unidan foydalaniladi. Xamirga ishlatiladigan tuxum sifatli bo'lishiga e'tibor berish kerak. Tuxumni ishlatishdan oldin iliq suvda yuvib tashlanadi.

Muraboli blinchik tayyorlash

Masalliq'lar me'yori: 1kg blinchik uchun kerakli masalliq'lar: un 450 gr, sut 1 l, tuxum 2 dona, shakar 25 gr, tuz 10 gr, o'simlik yog'i 20 gr.

Ishni bajarish tartibi:

1) Sirli kastryulkaga tuxum, shakar, tuz solib aralashtiriladi va yaxshilab ko'pchitiladi, unga sutning yarmini qo'shib, elangan un solib, suyuq xamir qoriladi.

2) Xamir bir tekis aralashgach qolgan sut va o'simlik yog'i qo'shib yaxshilab aralashtiriladi.

3) Tovani qizdirib o'simlik moyi surtiladi va tayyorlangan suyuq xamir cho'michda olinib, bir tekis qilib tovaga quyiladi.

4) Tovadagi xamirni o'rtacha olovda avval bir tomoni, keyin ikkinchi tomoni pishiriladi.

5) Pishgan blinchiklar xamiri laganga solib taxlanadi.

6) Pishgan blinchiklar xamiri yuzasiga murabbo surtilib, 4 ga buklanadi va lycopchalarga solinib dasturxonga tortiladi yoki blinchik xamiriga murabboni to'g'ridan to'g'ri surtib iste'mol qilish xam mumkin.

O'quvchilarga beriladigan topshiriqlar

1. Mavzu yuzasidan 10 ta test tuzish
2. Turli blinchiklarni tayyorlash ketma-ketligini yozib kelish

UMUMIY TUSHUNCHALAR

19-20 mashg'ulot: Xavfsizlik texnikasi qoidalari va sanitariya-gigiyena talablari. Tabiiy tolali gazlamalardan paxta va zig'ir tolalardan to'qilgan gazlamalar, ularning xususiyatlari.

Darsning maqsadi:

Ta'limiy: O'quvchilarga gazlamaga ishlov berish texnologiyasi o'quv xonalarida xavfsizlik texnikasi qoidalari va sanitariya-gigiyena talablari haqida hamda tabiiy tolali gazlamalar, o'simlik tolasidan tayyorlangan gazlamalar, ularning xususiyatlari haqida ma'lumot berish.

Tarbiyaviy: O'quvchilarni gazlamaga ishlov berish texnologiyasi xonalarida mashg'ulotlar jarayonida xavfsizlik texnikasi qoidalari va sanitariya-gigiyena talablariga rioya qilishga odatlantirish.

Rivojlantiruvchi: O'quvchilarni xavfsizlik texnikasi qoidalari va sanitariya-gigiyena talablariga amal qilish bo'yicha ko'nikma va malakalarini shakllantirish.

Dars tipi: Yangi bilim beruvchi

Dars shakli: Nazariy mashg'ulot.

Dars metodi: og'zaki, aqliy hujum, klaster, munozara, musobaqa metodlar

Moddiy texnik jihatdan jihozlash va ko'rgazmali qurollar:

Mehnat xonalariga qo'yiladigan talablar plakatlar, paxta va zig'ir tolali gazlamalar xossalarini aks ettiruvchi plakatlar, gazlama namunalari, mavzu bo'yicha slaydlar, kompyuter.

Foydalaniladigan metodlar: og'zaki, ko'rgazmali, "blits" savollari "Nilufar guli", "Aqliy hujum" kabi interaktiv metodlar.

Reja.

1. Tashkiliy qism-5
2. O'tilgan mavzuni takrorlash-10
3. Yangi mavzuning bayoni-50
4. Yangi mavzuni mustahkamlash-20
5. Uyg'a vazifa berish-5

Mashg'ulotning borishi

1. Tashkiliy qism. Salomlashish, davomatni aniqlash, navbatchini tayinlash, o'quvchilarning mashg'ulotga tayyorgarlik darajasini nazorat qilish. O'qituvchi o'quvchilarning bilimlarini "Nilufar guli" metodi orqali aniqlaydi.

2. O'tilgan mavzuni takrorlash.

3. Yangi mavzuning bayoni.

Dars o'tish yuzasidan metodik tavsiyalar

Mehnat xonalarida nazariy va amaliy mashg'ulotlar jarayonida o'quvchilarning amal qilinishi kerak bo'lgan texnika xavfsizligi qoidalari va sanitariya-gigiyena talablarini o'rganish davrida o'qituvchi o'quvchilarga quyidagilarni o'rgatishi kerak: mashg'ulot xonasini jihozlanishiga qo'yiladigan talablar, xonaga osib qo'yilishi kerak bo'lgan talablar, dars mashg'uloti davomida navbatchi o'quvchilarning vazifalari, mashg'ulotlarni tashkil etishda o'qituvchining e'tiborga

oladigan qoidalari, shuningdek, igna, to'nog'ich, qaychi bilan ishlash xavfsizlik texnikasi qoidalari, tikuv mashinasida ishlashdagi sanitariya-gigiyena, xavfsizlik texnikasi qoidalari hamda dazmoldan foydalanish qoidalari.

Paxta va zig'ir tolali gazlamalar haqida ma'lumot berish kerak. Bu ma'lumotlarni o'quvchilarga yetkazishda munozara, suhbat, aqliy xujum metodlaridan foydalanish yaxshi natija beradi.

Har bir dars rejasini tuzayotganda o'qituvchi ish dasturiga amal qiladi, dasturdan foydalanishda darslar ketma-ketligini inobatga olishi zarur.

21-22 mashg'ulot: AMALIY MASHG'ULOT: Sarja (polotno) to'qish. Gazlamaning o'ng va teskari tomonlarini, bo'ylama va ko'ndalang iplarini aniqlash

Dars maqsadi:

Ta'limiy: O'quvchilarga polotno va sarja o'rilish, gazlamalarning o'ngi va teskari tomonini, bo'ylama va ko'ndalang iplarini aniqlash yo'llari haqida ma'lumot berish hamda ularni amalda bajarib ko'rishni o'rgatish.

Tarbiyaviy: O'quvchilarga amaliy mashg'ulotlar jarayonida e'tiborli bo'lishga, ish joyini ozoda tutishga odatlantirish

Rivojlantiruvchi: O'quvchilarda amaliy mashg'ulot natijalaridan to'g'ri xulosalar chiqara olishga va uni hayotga tatbiq eta olish ko'nikmalarini shakllantirish.

Dars tipi: Amaliy ko'nikmalarni shakllantirish.

Dars shakli: Amaliy mashg'ulot

Dars metodi: Og'zaki, amaliy, ko'rgazmali, muammoli ta'lim

Moddiy texnik jihatdan jihozlash va ko'rgazmali qurollar:

Paxta va zig'ir tolali gazlamalar xossalarini aks ettiruvchi plakatlar, amaliy mashg'ulot natijalarini qayd etuvchi jadvallar, gazlama namunalari.

Foydalaniladigan metodlar: og'zaki, ko'rgazmali, "Daraxt guli", "Aqliy hujum" kabi interaktiv metodlar.

Reja:

1. Tashkiliy qism-5
2. O'tilgan mavzuni takrorlash-10
3. Yangi mavzuning bayoni-15
4. Amaliy mashg'ulot-40
4. Yangi mavzuni mustahkamlash-15
5. Uyga vazifa berish-5

Mashg'ulotning borishi

1. Tashkiliy qism. Salomlashish, davomatni aniqlash, navbatchini tayinlash, o'quvchilarning mashg'ulotga tayyorgarlik darajasini nazorat qilish.

2. O'tilgan mavzuni takrorlash.

3. Yangi mavzuning bayoni.

Dars o'tish yuzasidan metodik tavsiyalar

O'quvchilarga o'rinish turlari haqida ma'lumot beriladi. Polotno va sarja o'rinishlarni rangli qog'ozda bajarishni kompyuterda slaydlar asosida bosqichli tarzida ko'rsatib beriladi va o'quvchilarning bajarigan ishlari nazorat qilib boriladi. Amaliy mashg'ulotni amalga oshirishda musobaqa metodidan foydalanish yaxshi natija beradi. Masalan, musobaqada guruh bir necha kichik guruhchalarga bo'linib, ularga turli xil gazlama bo'laklari tarqatiladi, uning o'ngi va teskari tomonini, bo'ylama va ko'ndalang iplarini aniqlash topshiriqlari beriladi hamda bajarilgan amaliy mashg'ulot natijalari maxsus jadvalga kiritiladi. Mashg'ulot oxirida musobaqa shartlarini bajarilganligi yuzasidan prezidentsiya o'tkazish maqsadga muvofiq bo'ladi.

O'quvchilarga uyga topshiriq beriladi. Unda paxta va zig'ir tola gazlamalarining xossalarini aniqlash uchun sidirg'a va gulli gazlama bo'laklarini jadval asosida taqqoslab aniqlashlari kerak.

23-24 mashg'ulot: QO'L ISHLARI VA UNI BAJARISHDA ISHLATILADIGAN ASBOB-USKUNALAR HAQIDA UMUMIY MA'LUMOT.

Dars maqsadi:

Ta'limiy: O'quvchilarga qo'l ishlari haqida, qo'l ishlariga va ish o'rniga qo'yiladigan talablar, ish o'rnini tashkil qilish haqida umumiy ma'lumotlar berish. Asbob-uskunalar va ulardan foydalanishni o'rgatish.

Tarbiyaviy: O'quvchilarni estetik didlarini o'stirish va qo'lda tikish sifatiga, tikishning har xil usullaridan foydalanishga jalb qilish.

Rivojlantiruvchi: O'quvchilarda "Qo'l choklarini bajarish" mavzusi bo'yicha bilim, ko'nikma va malakalarni shakllantirish.

Dars tipi: Yangi bilim beruvchi.

Dars shakli: Nazariy mashg'ulot.

Dars metodi: og'zaki, aqliy hujum, munozara, muammoli ta'lim.

Moddiy texnik jihatdan jihozlash va ko'rgazmali qurollar:

Qo'l choklaridan namunalar, qo'l choklarga doir plakatlar igna, ip, sm lenta, har xil namunalar.

Foydalaniladigan metodlar: og'zaki, ko'rgazmali, "BBB" "Daraxt guli", "Aqliy hujum" kabi interaktiv metodlar.

Reja:

1. Tashkiliy qism-5
2. O'tilgan mavzuni takrorlash-10
3. Yangi mavzuning bayoni-15
4. Amaliy mashg'ulot-40
4. Yangi mavzuni mustahkamlash-15
5. Uyga vazifa berish-5

Mashg'ulotning borishi

1. Tashkiliy qism. Salomlashish, davomatni aniqlash, navbatchini tayinlash, o'quvchilarning mashg'ulotga tayyorgarlik darajasini nazorat qilish.

2. O'atilgan mavzuni takrorlash.

3. Yangi mavzuning bayoni.

Dars o'tish yuzasidan metodik tavsiyalar

Qo'l ishlarini o'rganish davrida o'qituvchi o'quvchilarga quyidagilarni o'rgatishi kerak: ish o'rnini tashkil etish; turli materiallarga moslab ignalar va iplar nomerini aniqlash va ularni tanlash; igna, angishvona, qaychi va boshqa qo'l asboblarni ishlata bilish; vaqtincha va doimiy puxtalaydigan qaviq va choklarni tikish usullarini bajarish va ularga bo'lgan texnik talablarga rioya qilish; bir turli va har xil gazlamalar to'g'ri qirqimlarini bir-biriga, qiya qirqimlarni to'g'ri qirqimlariga har xil choklar bilan ulash; chok kengligini, qaviq yirikligini, ustki va ostki gazlamalardagi solqi miqdorini ko'zda chamalab aniqlashni rivojlantirish; tikuvchilik ishlab chiqarishi terminologiyasini to'g'ri ishlatish, "Qo'l ishlarini bajarishga qo'yiladigan talablar" GOSTidan foydalana bilish; qo'l ishlari o'rnida mehnat xavfsizligi qoidalariga rioya qilish.

Tikuvchilik buyumini tayyorlash jarayonida o'tirib va turib bajariladigan qo'l ishlari haqidagi ma'lumot, qo'lda bajariladigan ishlarga (gazlamani qirqish, gazlamaga naqsh gullari tikish, ignaga ip qadash va h.k.) va ish o'rinlariga qo'yiladigan talablar maxsus plakatlari va rasmlar orqali hamda kompyuter texnologiyasi asosida tushuntiriladi. Mashinada va qo'lda bajariladigan ishlar uchun ish o'rinlarini to'g'ri tashkil etish yo'llari amalda ko'rsatib beriladi. Dars jarayonida interfaol usullardan foydalaniladi.

Har bir dars rejasini tuzayotganda o'qituvchi ish dasturiga amal qiladi, dasturdan foydalanishda darslar ketma-ketligini inobatga olishi zarur. Darslar mavzuini boshlash oldidan o'qituvchi qo'l ishlarini bajarish uchun kerakli asboblarni tanlab qo'yadi (namuna sifatida o'zi uchun va mashq qilishga har bir o'quvchi uchun); furnitura (har xil nomerli iplar, ignalar, temir ilgak va temir izmalar, knopkalar, uqalar), turli artikuldagi gazlama parchalari, qaychilar bilan mashq qilish uchun gazlama; ko'rgazmali qurollar, qaviq va chok namunalari ko'rsatilgan albom, turli qaviqlar, choklar va kiyim detallari ko'rsatilib, o'quvchilarga tarqatiladigan material, o'tilayotgan qaviq va choklar ishlatiladigan tayyor kiyimlar; qaviqlarni va choklarni tikayotganda ish usullarini namoyish qilish uchun yo'l-yo'riq kartalari, diafilbmlar va hokazo.

Qo'l ishlarini bajarishda ishlatiladigan asbob-uskunalariga quyidagilar kiradi: qo'l ignalari qaychi, angishovna, santimetrli lenta, maneken, pichoqli halqa, dukcha, to'nog'ich, chizg'ich, iz tushirgich, bo'r. Bu asbob-uskunalaridan o'quvchilar foydalanishlarida xavfsizlik texnikasi va sanitariya-gigiyena qoidalariga rioya qilishlari zarur.

Gazlamadagi iplar chalishuvining tugallangan sikli baxya deyiladi. Qo'lda solingan baxya halq tilida qaviq deb yuritiladi. Bir necha ketma-ket takrorlangan baxyalardan baxyaqator, qaviqlardan esa qaviqqator hosil bo'ladi. Kiyim tikishda asosan qo'l choklar detallarni vaqtincha birlashtirish uchun va butunlay qoldirish uchun tikiladi. Oddiy qo'l choklariga quyidagilar kiradi:

1. Vaqtincha birlashtirish uchun to'g'ri ko'klash qavig'i.
2. Yo'rma qaviq.

3. Solqi qaviq.

4. Iroqsimon biriktirma qaviq.

O'quvchilarga qo'l choklarini tikish qoidalari eslatib o'tiladi. Shuningdek, o'quvchilarga bezak choklar: suv choki, iroqsimon chok, yo'rma chok, zanjir choklar haqida ma'lumot berish ham mumkin.

Bezak choklari. Suv chok. Bu chok bir-biriga zich joylashgan qator qiya qaviqlardan iborat bo'ladi. Bu chokni chapdan o'ngga tomon yoki o'zidan oldinga qaratib yo'naltirib tikish mumkin. oldinga o'tadi.

Suv chokni tikayotganda ip doimo bir tomonda - chapda yoki o'ngda bo'lishi kerak. Tikayotganda ip yo'nalishini o'zgartirib bo'lmaydi, chunki chok strukturasi buzilib qoladi.

Iroqsimon chok. Gazlamadan sug'urib chiqarilgan ikkita ip izi bo'ylab yoki ixtiyoriy konturli kashta gulining motividan tikiladi. Chokning tekis yo'li katta murakkab kashtalarni tikishda qo'shimcha chok sifatida, shuningdek, gazlama bo'laklarining ulangan chokini yashirish uchun tikiladi. Bunda kashta gulining goh u, goh bu tomoniga navbatma-navbat igna sanchib, qaviqlar chapdan o'ngga tomon joylashtirib boriladi.

Yo'rma chok. Bu chok ba'zan ziy chok ham deyiladi, chunki bu chok bilan gazlamaning chetlari tikiladi. Gazlamani teskari tomoniga 3-4 sm bukib, gazlama rangidagi ip bilan ko'klab chiqiladi. Yo'rma chok qaviqlari chapdan o'ngga tomon gazlama ziyiga perpendikulyar joylashtirib tikiladi. Bu choklar gardishsiz tikiladi.

Zanjir chok. Bunda chok bir-birining ichidan chiqib keladigan uzluksiz qator halqalardan iborat buladi. Bu chokni gardishda va gardishsiz tikish mumkin. Ikkala holda ham ignani o'zi tomon yuritib qaviq tushiriladi.

25-26 mashg'ulot: AMALIY MASHG'ULOT: Qo'l choklaridan namunalar tayyorlash. Ushlagich tayyorlash. Dazmollash usullari.

Dars maqsadi:

Ta'limiy: O'quvchilarga qo'l choklaridan namunalar tayyorlash, qo'l choklaridan foydalanib ushlagich tayyorlashni o'rgatish. Shuningdek, dazmollash usullari, bajarilgan qo'l choklariga namlik- issiqlik ishlovi berishda dazmoldan to'g'ri foydalanish qoidalarini o'rgatish.

Tarbiyaviy: O'quvchilarni estetik didlarini o'stirish va qo'lda tikish sifatiga, tikishning har xil usullaridan foydalanishga jalb qilish.

Rivojlantiruvchi: O'quvchilarda qo'l choklarini hamda dazmollash usullarini to'g'ri bajarish bo'yicha bilim, ko'nikma va malakalarni shakllantirish

Dars tipi: Ko'nikma va malakalarni shakllantirish.

Dars shakli: Amaliy mashg'ulot.

Dars metodi: og'zaki, amaliy, aqliy hujum, ko'rgazmali, muammoli ta'lim

Moddiy texnik jihatdan jihozlash va ko'rgazmali qurollar:

Qo'l choklaridan namunalar, qo'l choklarga doir plakatlar igna, ip, sm lenta, har xil namunalar, dazmollash usullari plakati.

Foydalaniladigan metodlar: og'zaki, ko'rgazmali, "blits" savollari "Daraxt guli", "Aqliy hujum" kabi interaktiv metodlar.

Reja:

1. Tashkiliy qism-5
2. O'tilgan mavzuni takrorlash-10
3. Yangi mavzuning bayoni-15
4. Amaliy mashg'ulot-40
4. Yangi mavzuni mustahkamlash-15
5. Uyga vazifa berish-5

Mashg'ulotning borishi

1. Tashkiliy qism. Salomlashish, davomatni aniqlash, navbatchini tayinlash, o'quvchilarning mashg'ulotga tayyorgarlik darajasini nazorat qilish. O'qituvchi o'quvchilarning bilimlarini "blits" savollari orqali aniqlaydi.

2. O'tilgan mavzuni takrorlash.

3. Yangi mavzuning bayoni.

Dars o'tish yuzasidan metodik tavsiyalar

Namlik-issiqlik ishlovi berish uskuna va moslamalari: turli og'irlikdagi dazmollar, purkagichlar haqida slaydlar orqali ma'lumot beriladi. Bunda slaydlardan foydalaniladi. Dazmol bilan ishlaganda texnika xavfsizligi qoidalariga rioya qilish yo'llari, dazmoldan foydalanish qoidalari munozara tarzida, dazmollash usullari: yotqazib dazmollash, yorib dazmollash, cho'zib yoki kirishtirib dazmollash va h.k. yo'llari ko'rgazmali tarzida tushuntiriladi va bosqichli tarzida slaydlar namoyish qilinadi. O'quvchilar qo'l choklarini va ushlagichni texnologik xarita orqali amalda bajarib ko'radilar. O'quvchilar tayyorlagan qo'l choklari namunalari va ushlagichga namlik-issiqlik ishlovi beradilar. Mashg'ulot musobaqa tarzida amalga oshiriladi va tayyorlangan namunalardan ko'rgazma uyushtiradilar.

Amaliy mashg'ulot. Qo'l choklarini bajarish

Asbob va materiallar: ish qutisi, namuna tayyorlash uchun gazlama, maxsus chizg'ich, bo'r, qaychi, igna, ip.

Qo'l choklarini bajarish uchun 5x8 sm o'lchamdagi gazlama bo'laklari 7 dona bichib olinadi. Bunda chizg'ich, bo'r, qaychidan foydalaniladi. O'quvchilarga qo'l choklarini bajarish tartibi tushuntirilib, ularga qo'l choklarning bajarilish texnologiyasi tarqatiladi. Bajarilgan ishlar albbomga yopishtiriladi.

Ushlagich tayyorlash. Asbob va moslamalar: ish qutichasi, ushlagich uchun gazlama (16x31 sm), chizg'ich, qalam, igna, ip.

Ushlagichni tayyorlash texnologik xaritasi 2-jadvalda berilgan

Buyumlarni sifati va tashqi ko'rinishi ko'p jihatdan tikish jarayonidagi, hamda pardozlashdagi namlab-isitishga bog'liq bo'ladi. Namlab-isitib ishlov berishdan asosiy maqsad buyum bo'laklariga hajmiy-fazoviy shakl berish va har xil choklarni ishlash, uzil-kesil pardozlash, bo'laklarni yelim bilan birlashtirishdan iborat. Dazmollash stollari yordamida namlik-issiqlik ishlovi berish ishlari bajariladi. Dazmolda ish bajarish uchun ish o'rni 3-jadvalda berilgan

O'qituvchi elektr dazmolda ishlashda xavfsizlik texnikasi qoidalari bilan o'quvchilarni yana bir bora tanishtirib o'tadi.

Dazmolni bekorga yoqilgan holda qoldirmaslik, bunday qilingan hollarda sodir bo'lishi mumkin bo'lgan voqealar haqida rahbar gapirib berishi lozim.

Tikuvchilik buyumlarini namlab-isitib ishlov berish deganda, detal yoki buyumni maxsus jihozlar yordamida namlik, issiqlik va bosim bilan maxsus ishlash tushiniladi. Kiyim tikishda namlab - isitib ishlov berish ishning taxminan 15-25 % ni tashkil etadi.

Namlab - isitib ishlov berish kiyimlarni tikish jarayonida va tayyor buyumni pardozlashda (uzil-kesil) bajarilishi mumkin.

Namlab-isitib ishlov berishda qo'llaniladigan jihozlar elektr, elektr-bug' va bug' bilan qizdirilishi mumkin.

Gazlama va materiallarni namlab-isitib ishlov berish rejimlari qo'llanadigan jihozlarga bog'liqdir. Lavsanli gazlamalar uchun dazmollanadigan sirtqi qizdirish temperaturasi gazlamalarning termofikasiyasini hisobga olib berilgan. Agar dazmolmato ishlatiladigan bo'lsa, dazmollanadigan sirtni qizdirish temperaturasi 5-10° S oshirilishi mumkin. Dazmollash operatsiyalarida 2,4,6 kg massali dazmollar ishlatiladi.

Namlab - isitib ishlov berishda rioya qilinadigan texnik shartlar

Namlab-isitib ishlov berish operatsiyalarini bajarishda quyidagi shartlarga rioya qilish lozim.

1. Agar kiyim hali yaxshi tanish bo'lmagan yangi gazlamadan tikilgan bo'lsa, rangini aynitmasdan va pishiqligini pasaytirmaslik uchun avval kichik bo'lagini dazmollab ko'rish kerak.

2. Dazmolmato qo'yishdan oldin bo'laklar yoki tayyor kiyimlar purkagich yordamida ho'llanadi. Namlanganda dog' qoladigan gazlamalardan tikilgan bo'laklar namlanmaydi.

3. Dazmollash gazlamadagi nam butunlay ketguniga qadr davom ettiriladi.

4. Chok chizig'i qiyshayib ketmasligi uchun uni qirqimlar zich yotib qolgunga qadar yorib dazmollash darkor.

5. Bo'laklarning ag'darma chok solingan va ag'darilgan chetlarini dazmollab yuqqalashtirishdan avval namlab olish va nami butunlay ketgunga qadar dazmollash lozim, dazmollash paytida chetlarini to'g'rilab va qiyshiq joylarini tekislab turish kerak.

6. Kiyimlarni o'ngidan dazmollashda dazmolmato ishlatiladi, teskarisidan dazmollashda esa - ishlatilmaydi. Yoqa ostki yoqa tomondan, bort adip tomondan, qaytarmalar kiyim old bo'lagi tomondan, manjetlar ostki manjet tomondan, belbog'lar ostki belbog' tomondan, etaklar etak bukish haqqi tomondan dazmollab yuqqalashtiriladi. Ust kiyimda elka choklari eng qiyalari dazmollab yuqqalashtiriladi, o'ngidan maxsus presslarda bug'lanadi.

7. Choklarning, bo'laklarning chetlarini va taxlamalarini yorib dazmollash, dazmollab yotqizish, dazmollab qotirish ishlarini movut qoplangan va oq ip gazlama stolida yoki maxsus qoliplarda bajarish kerak.

8. To'q ko'k, havorang, och kulrang va oq rangli gazlamalarni namlab-isitib ishlov berishda ayniqsa ehtiyot bo'lish zarur, chunki bunday ranglarni olish uchun ishlatiladigan bo'yoqlar yuqori haroratlar ta'sirida juda sezgir bo'ladi.

9 Har bir gazlama uchun namlab-isitib ishlov berish rejimlari belgilangan. Detal va kiyimlarni namlab-isitib ishlov berishda shu rejimlarga rioya qilish kerak, aks holda yaltiroq joylar paydo bo'ladi, kirishadi, tuklari kuyadi, rangi aynaydi va hakoza.

Namlab - isitib ishlov berish sifati ko'p jihatdan jihozlar holatiga bog'liq.

O'quvchilarga uya quyidagichatopshiriq berilishi mumkin:

- 1 Quyidagi savollarga javob yozish:
- 1) Ushlagichni qanday bosqichlarda tayyorlanadi?
- 2) Namlik-issiqlik ishlovi berish moslamalariga nimalar kiradi?
- 3) Namlab isitib - ishlov berish atamalarini izohlang.
- 4) Elektr dazmolda ishlashda qanday xavfsizlik texnikasi qoidalariga rioya qilinadi?
- 5) Qo'l choklarining turlari va ularni bajarish tartibini izohlang.

27-28 mashg'ulot: QO'L YURITMALI TIKUV MASHINASINING ASOSIY TUZILISHI VA ISHLASH TARTIBI. TIKUV MASHINASINI ISHGA TAYYORLASH. MASHINADA IPSIZ TIKISH.

Dars maqsadi:

Ta'limiy: O'quvchilarga qo'l yuritmal tikuv mashinasining asosiy tuzilishi va ishlash tartibi, tikuv mashinasini ishga tayyorlash hamda mashinada ipsiz tikish texnologiyalari haqida bilimlar berish.

Tarbiyaviy: O'quvchilarni tikuv mashinasi bilan ishlash qoidalariga amal qilishga odatlantirish.

Rivojlantiruvchi: O'quvchilarga tikuv mashinasini ishga tayyorlash yuzasidan bilim, ko'nikma va malakalarini shakllantirish.

Dars tipi: Amaliy ko'nikma va malakalarni shakllantirish.

Dars shakli: nazariy va amaliy mashg'ulot

Dars metodi: og'zaki, amaliy, ko'rgazmali, muammoli ta'lim, aqliy xujum

Moddiy texnik jihatdan jihozlash va ko'rgazmali qurollar:

Tikuv mashinalariga doir plakatlar, slydlar, qo'l yuritmal tikuv mashinasini ishga tayyorlash texnologik xaritasi, tikuv mashinasi.

Foydalaniladigan metodlar: og'zaki, ko'rgazmali, "Blits" savollari "Daraxt guli", "Aqliy hujum" kabi interaktiv metodlar.

Reja:

- 1.Tashkiliy qism-5
- 2.O'tilgan mavzuni takrorlash-10
- 3.Yangi mavzuning bayoni-15
- 4.Amaliy mashg'ulot-40
- 4.Yangi mavzuni mustahkamlash-15
- 5.Uyga vazifa berish-5

Mashg'ulotning borishi

1.Tashkiliy qism. Salomlashish, davomatni aniqlash, navbatchini tayinlash, o'quvchilarning mashg'ulotga tayyorgarlik darajasini nazorat qilish. O'qituvchi o'quvchilarning bilimlarini "blits" savollari orqali aniqlaydi.

2.O'tilgan mavzuni takrorlash.

3.Yangi mavzuning bayoni.

Dars o'tish yuzasidan metodik tavsiyalar

O'quvchilarga qo'l yuritmal tikuv mashinasi haqida texnika vositalaridan foydalanib qisqacha ma'lumot beriladi. Qo'l mashinasining asosiy qismlari va tuzilishi plakat yoki kompyuter orqali tushuntiriladi. Shuningdek, tikuv mashinasidan foydalanishda xavfsizlik texnikasi qoidalari o'rgatiladi. Bu vaqtda muammoli ta'lim va aqliy xujum metodlaridan foydalanish orqali o'quvchilarni dars mashg'ulotiga ko'proq qiziqtirish mumkin. Tikuv mashinasini ishga tayyorlashni o'qituvchi tikuv mashinasi orqali ko'rgazmali tarzida namoyish qiladi. Bu vaqtda o'quvchilar bilan savol-javob uyushtirish mumkin.

Dars o'tish yuzasidan nazariy ma'lumotlar

Hozirgi kunda tikuv mashinalarining turli tumanlari mavjud bo'lib, ularning ishga tushirilishiga qarab uch turga ajratish mumkin:

1. Qo'l yuritmal tikuv mashinalari;
2. Oyoq yuritmal tikuv mashinalari;
3. Elektr yuritmal tikuv mashinalari;

Qo'l yuritmal tikuv mashinasining tuzilishi. Tikuv mashinasining qismlari va asosiy mexanizmlari quyidagilardan iborat: platforma, baxya rostlagichi, qo'l yuritma korpusi, ip o'ragich, maxovik, tana, ip tortgich, tepkini ko'taruvchi richag, yuqori ipni rostlagich, igna yuritgich, moki moslamasi, qisish tepkisi, igna plastinkasi, platforma qutisi.

Tikuv mashinasida ishlaganda bir qator *sanitariya-gigiyena va xavfsizlik texnikasi talablariga* amal qilish kerak.

Baxya rostlagich. Tikuv mashinasida baxya ustki va ostki iplarning o'zaro birikishidan hosil bo'ladi. Agar ikkala ip to'g'ri rostlansa, baxya to'g'ri chiqadi va chiroyli bo'ladi. Baxya rostlagichini mashinani ishga tayyorlashda tikilayotgan gazlamaning qalin va yupqaligiga qarab baxyaning uzunligiga to'g'irlanadi. Baxyaning uzunligi gazlamaning turiga va baxyaning belgilanishiga bog'liq.

Yupqa gazlamalar mayda baxyada, qalin va qattiq gazlamalar yirik baxyada tikiladi. Baxyaning uzunligi shkalada ko'rsatilgan raqamlar bilan belgilanadi. Shkala bo'yicha richag nolda turgan bo'lsa, umuman baxya tikilmaydi. Baxya rostlagichi mashinalarning markasiga qarab har xil bo'ladi.

Ustki ipning rostlagichi. Tikuv mashinalarida ustki va ostki iplar birlashib, baxya hosil qiladi. Ustki ip shaybalar orasidan, ostki ip esa prujina tagidan o'tadi. Baxya tarang va bo'sh bo'lishi kerakligiga qarab rostlanadi.

Ostki ipning rostlagichi. G'altakdagi ipni naychaga bir tekis, silliq o'ralsa, baxya to'g'ri tikiladi. Naychadagi ip mokining prujina plastinkasi orasidan chiqadi. Prujina korpusga vint bilan mahkamlangan. Ostki ipni rostlash vintni bo'shatish (mahkamlash) hisobiga bajariladi.

Vertikaliga

1. Tikuv mashinasining turi (qo'l yuritma)
2. Tikuv mashinasining qismi (tana)
3. Ostki ip moslamasi (moki)

4. Qo'lda tikish asbobi (igna)

Gorizontaliga

1. Tikuv mashinasi qismining katta bo'lagi (platforma)

2. Qo'l yuritma qismlaridan biri (richag)

3. Tikuv mashinasining qismi (tayanch qismi)

4. Harakatni uzatuvchi g'ildirak (maxovik)

29-30 mashg'ulot: AMALIY MASHG'ULOT: Mashinada ishlash qoidalari. Mashinada ipsiz tikish. Mashinaga ip o'tkazish. Biriktiruvchi, ziy va bezak choklarini tikish

Dars maqsadi:

Ta'limiy: O'quvchilarga mashinada ishlash qoidalarini, mashinada ipsiz tikishni, mashinaga ip o'tkazishni, biriktiruvchi, ziy va bezak choklarini tikish texnologiyasini o'rgatish.

Tarbiyaviy: O'quvchilarni tikuv mashinasi bilan ishlash qoidalariga amal qilishga odatlantirish.

Rivojlantiruvchi: O'quvchilarga tikuv mashinasida ishlash yuzasidan bilim, ko'nikma va malakalarini shakllantirish.

Dars tipi: Amaliy ko'nikma va malakalarni shakllantirish.

Dars shakli: Amaliy mashg'ulot

Dars metodi: og'zaki, amaliy, munozara, ko'rgazmali, musobaqa metodi

Moddiy texnik jihatdan jihozlash va ko'rgazmali qurollar:

Tikuv mashinalariga doir plakatlar, slaydlar, qo'l yuritma tikuv mashinasini ishga tayyorlash texnologik xaritasi, tikuv mashinasi, biriktiruvchi, ziy va bezak choklariga doir plakat va slaydlar.

Foydalaniladigan metodlar: og'zaki, ko'rgazmali, "blits" savollari "Daraxt guli", "Aqliy hujum" kabi interaktiv metodlar.

Reja:

1. Tashkiliy qism-5

2. O'tilgan mavzuni takrorlash-10

3. Yangi mavzuning bayoni-15

4. Amaliy mashg'ulot-40

4. Yangi mavzuni mustahkamlash-15

5. Uyga vazifa berish-5

Mashg'ulotning borishi

1. **Tashkiliy qism.** Salomlashish, davomatni aniqlash, navbatchini tayinlash, o'quvchilarning mashg'ulotga tayyorgarlik darajasini nazorat qilish. O'qituvchi o'quvchilarning bilimlarini "blits" savollari orqali aniqlaydi.

2. **O'tilgan mavzuni takrorlash.**

3. **Yangi mavzuning bayoni.**

Dars o'tish yuzasidan metodik tavsiyalar

O'quvchilarga mashinada ishlash qoidalari plakat orqali tushuntiriladi. Bu vaqtda o'quvchilar orasida munozara uyushtirish mumkin. Mashinada ipsiz tikish

yuzasidan musobaqa uyushtiriladi. Ipsiz tikish bo'yicha musobaqa tashkil etish mumkin. Bunda har bir tikuv mashinasiga 2 nafardan o'quvchini birlashtirib, ular mashinada ketma-ket tikadilar. Bu vaqtda o'quvchilar ipsiz tikish uchun ketgan vaqt va bajargan ishining sifati e'tiborga olinib g'olib aniqlanadi.

Ostki va ustki iplarni taqish yo'llari slaydlar yordamida namoyish qilinadi. Mashina chok turlarini bajarish amalda ko'rsatib beriladi, munozara uyushtiriladi. Dars oxirida o'quvchilar tomonidan tayyorlangan mashina choklari bo'yicha ko'rgazma tashkil etish mumkin.

O'quvchilarga uyga topshiriqlar beriladi

1. O'tilgan mavzu yuzasidan 10 ta test savollari ishlab chiqish.
2. Mavzu yuzasidan savol-javoblarga tayyorgarlik ko'rish.

31-32 mashg'ulot: BICHISH VA TIKISH HAQIDA MA'LUMOT

Dars maqsadi:

Ta'limiy: O'quvchilarga bichish va tikish haqida, ko'ylak modellari haqida bilimlar beriladi.

Tarbiyaviy: O'quvchilarni did bilan kiyinishga amal qilishga odatlantirish.

rivojlantiruvchi: O'quvchilarda doimo kiyim modellarini vazifasiga qarab kiyinish yuzasidan bilim, ko'nikma va malakalarini shakllantirish.

Dars tipi: Yangi bilimlarni berish.

Dars shakli: Nazariy mashg'ulot

Dars metodi: og'zaki, munozara, ko'rgazmali, muammoli ta'lim metodi

Moddiy texnik jihatdan jihozlash va ko'rgazmali qurollar:

Vazifasiga qarab turli-tuman kiyim modellari yuzasidan plakatlar, slaydlar, kiyim namunalari, o'quv qurollari, kompyuter

Foydalaniladigan metodlar: og'zaki, ko'rgazmali, "blits" savollari "Daraxt guli", "Aqliy hujum" kabi interaktiv metodlar.

Reja:

1. Tashkiliy qism-5
2. O'tilgan mavzuni takrorlash-10
3. Yangi mavzuning bayoni-15
4. Amaliy mashg'ulot-40
4. Yangi mavzuni mustahkamlash-15
5. Uyga vazifa berish-5

Mashg'ulotning borishi

1. Tashkiliy qism. Salomlashish, davomatni aniqlash, navbatchini tayinlash, o'quvchilarning mashg'ulotga tayyorgarlik darajasini nazorat qilish. O'qituvchi o'quvchilarning bilimlarini "blits" savollari orqali aniqlaydi.

2. O'tilgan mavzuni takrorlash.

3. Yangi mavzuning bayoni.

Dars o'tish yuzasidan metodik tavsiyalar

O'quvchilarga kiyimning turli modellarini vazifalariga qarab bo'linishi, model eskizlari plakatlar va slaydlar orqali tushuntiriladi. Bu vaqtda o'quvchilar orasida

munozara uyushtirish mumkin. Uy kiyimlari modellari eskizlarini daftarga chizish orqali o'quvchilarda kiyimga gazlama va rangi to'g'ri tanlash ko'nikmalari hosil qilinadi.

Fartuk va bog'ichli qalpoqcha uchun kerakli o'lchovlarni gavdadan olish ketma-ketlikda slayd orqali tushuntiriladi.

Dars oxirida o'quvchilar tomonidan tayyorlangan eskizlar bo'yicha ko'rgazma tashkil etish mumkin.

O'quvchilarga uyga topshiriqlar beriladi

1. O'tilgan mavzu yuzasidan krossvord tuzish.
2. Turli vazifalarga mo'ljallangan kiyim modellari eskizlarini chizish.

33-34 mashg'ulot: FARTUK VA BOG'ICHLI QALPOQCHA CHIZMASINI CHIZISH.

Dars maqsadi:

Ta'limiy: O'quvchilarga bolalar fartugi va qalpoqchalar chizmasini chizish yuzasidan bilimlar beriladi.

Tarbiyaviy: O'quvchilarni bolalar fartugi va turli modeldagi qalpoqchalar chizmasini chizishda tez va sifatli bajarishga odatlantirish.

Rivojlantiruvchi: O'quvchilarda yoshiga mos keladigan fartuk va qalpoqcha modellarini tanlash yuzasidan bilim, ko'nikma va malakalarini shakllantirish.

Dars tipi: Yangi bilimlarni berish.

Dars shakli: Nazariy mashg'ulot

Dars metodi: og'zaki, munozara, ko'rgazmali, chizma chizish metodi

Moddiy texnik jihatdan jihozlash va ko'rgazmali qurollar:

Bolalar fartugi va turli qalpoqchalar chizmalari plakatlari, slaydlar, kiyim namunalari, o'quv qurollari, kompyuter

Foydalaniladigan metodlar: og'zaki, ko'rgazmali, "blits" savollari "Daraxt guli", "Aqliy hujum" kabi interaktiv metodlar.

Reja:

1. Tashkiliy qism-5
2. O'tilgan mavzuni takrorlash-10
3. Yangi mavzuning bayoni-15
4. Amaliy mashg'ulot-40
4. Yangi mavzuni mustahkamlash-15
5. Uyga vazifa berish-5

Mashg'ulotning borishi

1. Tashkiliy qism. Salomlashish, davomatni aniqlash, navbatchini tayinlash, o'quvchilarning mashg'ulotga tayyorgarlik darajasini nazorat qilish

2. O'tilgan mavzuni takrorlash.

3. Yangi mavzuning bayoni.

Dars o'tish yuzasidan metodik tavsiyalar

Texnika vositalaridan foydalanib qalpoqcha-ro'mol, bog'ichli qalpoqcha va avyonchali yozgi qalpoqcha eskizlari namoyish qilinadi. Bu bosh kiyimlarning

chizmalarini qurish uchun hisoblash jadvali tuziladi, jadval asosida buyumlar chizmasini o'qituvchi doskada masshtab 1:1da, o'quvchilar esa daftarda masshtab 1:4 da quradilar. Chizish davomida o'qituvchi o'quvchilarning ishlarini nazorat qilib turadi. Xato va kamchiliklarni yo'l-yo'lakay bartaraf etib boradi.

O'quvchilarga uyga topshiriqlar beriladi

O'quvchilarga mustaqil ravishda istalgan modeldagi fartuk va qalpoqcha chizmasini masshtab 1:1 da chizish topshiriladi.

35-36 mashg'ulot: FARTUK VA BOG'ICHLI QALPOQCHANI MODELLASHTIRISH VA ANDOZASINI TAYYORLASH

Dars maqsadi:

Ta'limiy: O'quvchilarga fartuk va bog'ichli qalpoqchani modeldashtirishni va ular uchun andoza tayyorlashni o'rgatish..

Tarbiyaviy: O'quvchilarni bolalar fartugi va turli modeldagi qalpoqchalar turli modellari chizmasini chizishda, modeldashtirishda tez va sifatli bajarishga odatlantirish.

Rivojlantiruvchi: O'quvchilarda yoshiga mos keladigan fartuk va qalpoqcha modeldarini tanlash yuzasidan bilim, ko'nikma va malakalarini shakllantirish.

Dars tipi: Kombinasiyalashgan dars.

Dars shakli: Nazariy va amaliy mashg'ulot.

Dars metodi: og'zaki, munozara, ko'rgazmali, chizma chizish metodi

Moddiy texnik jihatdan jihozlash va ko'rgazmali qurollar:

Bolalar fartugi va turli qalpoqchalar chizmalari plakatlari, slaydlar, kiyim namunalari, o'quv qurollari, kompyuter

Foydalaniladigan metodlar: og'zaki, ko'rgazmali, "blits" savollari "Daraxt guli", "Aqliy hujum" kabi interaktiv metodlar.

Reja:

- 1.Tashkiliy qism-5
- 2.O'tilgan mavzuni takrorlash-10
- 3.Yangi mavzuning bayoni-15
- 4.Amaliy mashg'ulot-40
- 5.Yangi mavzuni mustahkamlash-15
- 6.Uyga vazifa berish-5

Mashg'ulotning borishi

1.Tashkiliy qism. Salomlashish, davomatni aniqlash, navbatchini tayinlash, o'quvchilarning mashg'ulotga tayyorgarlik darajasini nazorat qilish. O'qituvchi o'quvchilarning bilimlarini "blits" savollari orqali aniqlaydi.

2.O'tilgan mavzuni takrorlash.

3.Yangi mavzuning bayoni.

Dars o'tish yuzasidan metodik tavsiyalar

Qalpoqcha-ro'mol, tasmali qalpoqcha va ayvonchali yozgi qalpoqcha, bolalar fartugi va ko'krakpech qismi yaxlit bo'lgan fartuk uchun andozalarni tayyorlash uchun o'quvchilar andoza qog'ozlaridan foydalanadilar. Avval buyumning chizmasini masshtab

1:1 da chizadilar, so'ngra buyumning andozasini tayyorlaydilar, ya'ni har bir detalda chok haqlarini, kertimlarini qo'yib chiqadilar. Andozani qoidali qilib to'ldiradilar, ya'ni andozada buyumning nomi, razmeri, buyum detalining nomi, detalning soni yoziladi va andoza qirqib olinadi. O'quvchilar bu ishlarni bajarayotganlarida o'qituvchining nazoratida bo'ladilar.

Dars mashg'uloti yuzasidan nazariy ma'lumotlar

Modellash - bu turli shakl va bichimdagi kiyim modyelining loyihalasini ishlab chiqaradigan murakkab ijodiy jarayondir. Turli shakl va bichimdagi modalar loyihalasini tuzmoqchi bo'lgan asosiy loyihalash bazasidan olish mumkin. Bu jarayon amaliy modellash yoki, odatda aytilishiga binoan, texnik modellash deb ataladi. Texnik modellash loyihalash asosini yangi model loyihalasiga aylantirishdan iborat.

Modelning fasoni modalar jurnalidan olinadi yoki ijrochining rasm chizib ko'rsatgan taklifiga ko'ra tanlanadi. Kiyimning modelga xos xususiyatlari, ya'ni vitochkalar, koketkalar, bo'rtma choklarning holati; bo'ksa, bel, etak, bort, taqilma chiziqlari; cho'ntaklar, yoqa, burma chiziqlari tegishli detallar loyihalashsi asosining chizmasiga ko'chiriladi.

Model chiziqlarining hammasini loyihalash asosining chizmasida xuddi model rasmidagidek joylashtirilishi kerak. Bunda ayolning gavda tuzilishining xususiyati, uning mutanosibliigi albatta hisobga olinishi kerak. Bu loyihalash asosining chizmasiga tushirilgan fason chiziqlari gavdaning haqiqiy mutanosibliгинi buzib qo'ymasligi uchun kerak.

Fason chiziqlarini bichimi mos keladigan loyihalash asosining chizmasiga tushiriladi. Masalan, modelning englari old va ort bo'laklar bilan yaxlit bichiladigan bo'lsa, bunda texnik modellash englari old va ort bo'laklar bilan yaxlit bichiladigan loyihalash asosining chizmasida bo'lishi kerak va hokazo.

Ishlash uchun hamma asosiy detallar loyihalasining baza bo'ladigan asosini qog'oz yoki karton andoza - shablon tarzida tayyorlab olinadi. Bu andozalarga zarur bo'lgan simmetriya chiziqlari - ko'krak chizig'i, bel chizig'i, bo'ksa chizig'i tushiriladi.

Fasonga binoan detalning yangi shaklini detal andozani shartli bo'laklarga bo'lib, keyin u bo'laklarni surib asosiy vitochkalarni berkitish va ularni yangi holatga ko'chirish yo'li bilan hosil qilinadi.

Kiyim detallari andoza bo'yicha bichiladi. Andozaning barcha detallari juftlashtirilib bir-biriga ulanadigan zihlarining o'zaro mos kelishi tekshiriladi; bunda asos chiziqlaridan arzimagan darajadagina chetga chiqishga yo'l qo'yiladi. Shu tarzida aniqlangan chizmalarda choklarga hamda kiyim etagini bukish uchun qabul qilingan texnologik va texnik shartlarga muvofiq chok haqi belgilanadi.

Kiyim detallarining chetlarini tug'ri va aniq ulash mumkin bo'lishi uchun, andozalarni tayyorlagan vaqtda kertiklar qilinadi. Andozalar ishlab chiqilgandan keyin detallarining juftlashtiriladigan konturlari tekshirib ko'riladi.

O'quvchilarga uyga topshiriqlar beriladi

O'quvchilarga mustaqil ravishda istalgan modeldagi fartuk va qalpoqcha andozasini masshtab 1:1 da chizish topshiriladi.

37-38 mashg'ulot: **FARTUK VA BOG'ICHLI QALPOQCHASINI BICHISH. BOG'ICHLI QALPOQCHANI TIKISH**

Dars maqsadi:

Ta'limiy: O'quvchilarga bog'ichli qalpoqchani bichish, tikish va namlik issiqlik ishlovi berishni o'rgatish.

Tarbiyaviy: O'quvchilarni bog'ichli qalpoqchani bichish va tikishda tez hamda sifatli bajarishga odatlantirish.

Rivojlantiruvchi: O'quvchilarda qalpoqchalarni turli bezak detallari bilan bezash yuzasidan bilim, ko'nikma va malakalarini shakllantirish.

Dars tipi: Ko'nikma va malakalarni shakllantirish.

Dars shakli: Amaliy mashg'ulot.

Dars metodi: og'zaki, munozara, ko'rgazmali, musobaqa metodi

Moddiy texnik jihatdan jihozlash va ko'rgazmali qurollar:

Bog'ichli qalpoqchani bichish va tikish bo'yicha tayyorlangan plakatlar va slaydlar, qalpoqcha namunalari, o'quv qurollari, kompyuter

Foydalaniladigan metodlar: og'zaki, ko'rgazmali, "blits" savollari "Daraxt guli" kabi interaktiv metodlar.

Reja:

1. Tashkiliy qism-5
2. O'tilgan mavzuni takrorlash-10
3. Yangi mavzuning bayoni-15
4. Amaliy mashg'ulot-40
5. Yangi mavzuni mustahkamlash-15
6. Uyga vazifa berish-5

Mashg'ulotning borishi

1. Tashkiliy qism. Salomlashish, davomatni aniqlash, navbatchini tayinlash, o'quvchilarning mashg'ulotga tayyorgarlik darajasini nazorat qilish.

2. O'tilgan mavzuni takrorlash.

3. Yangi mavzuning bayoni.

Dars o'tish yuzasidan metodik tavsiyalar

Bichish jarayonini tushuntirishda texnika vositalaridan foydalanish yaxshi samara beradi. O'quvchilarni kichik guruhlariga bo'lib, qalpoqchalarni tikish va ularni bezashda turli xil bezak detallaridan foydalanib turlicha bezash yuzasidan musobaqa tarzida amalga

oshirish mumkin. Dars yakunida guruhlar bajargan ishlarini stol ustiga qator terib, ko'rgazma tashkil qilish va g'olib guruhni yuqori baholarni qo'yib rag'batlantirish mumkin.

O'quvchilarga uyga topshiriqlar beriladi

O'quvchilarga mustaqil ravishda mavzu yuzasidan krossvord tayyorlab kelishni topshirish mumkin.

39-40 mashg'ulot: FARTUKNI TIKISH

Dars maqsadi:

Ta'limiy: O'quvchilarga yaxlit bichiqli fartukni bichish, tikishni o'rgatish.

Tarbiyaviy: O'quvchilarni yaxlit bichiqli fartukni bichish va tikishda tez hamda sifatli bajarishga odatlantirish.

Rivojlantiruvchi: O'quvchilarda fartukni turli bezak detallari bilan bezash yuzasidan bilim, ko'nikma va malakalarini shakllantirish.

Dars tipi: Ko'nikma va malakalarni shakllantirish.

Dars shakli: Amaliy mashg'ulot.

Dars metodi: og'zaki, munozara, ko'rgazmali, musobaqa metodi

Moddiy texnik jihatdan jihozlash va ko'rgazmali qurollar:

Yaxlit bichiqli fartukni bichish va tikish bo'yicha tayyorlangan plakatlar va slaydlar, fartuk namunalari, o'quv qurollari, kompyuter.

Foydalaniladigan metodlar: og'zaki, ko'rgazmali, "blits" savollari "Daraxt guli", "Aqliy hujum" kabi interaktiv metodlar.

Reja:

1. Tashkiliy qism-5
2. O'tilgan mavzuni takrorlash-10
3. Yangi mavzuning bayoni-15
4. Amaliy mashg'ulot-40
5. Yangi mavzuni mustahkamlash-15
6. Uyga vazifa berish-5

Mashg'ulotning borishi

1. Tashkiliy qism. Salomlashish, davomatni aniqlash, navbatchini tayinlash, o'quvchilarning mashg'ulotga tayyorgarlik darajasini nazorat qilish. O'qituvchi o'quvchilarning bilimlarini "blits" savollari orqali aniqlaydi.

2. O'tilgan mavzuni takrorlash.

3. Yangi mavzuning bayoni.

Dars o'tish yuzasidan metodik tavsiyalar

Bichish jarayonini tushuntirishda texnika vositalaridan foydalanish yaxshi samara beradi. O'quvchilarni amaliy ish bajarish vaqtida ularga kirish, joriy va yakuniy yo'llanmalarni berib borish, ishlarida yo'l qo'yilgan kamchiliklarni bartaraf qilib borish zarur. Dars yakunida o'quvchilar bajargan ishlarini stol ustiga qator terib, ko'rgazma tashkil qilish va to'g'ri, tez va sifatli bajargan o'quvchilarga yuqori baholarni qo'yib rag'batlantirish mumkin.

Dars mashg'uloti yuzasidan nazariy ma'lumotlar

Ko'krakpech qismi yaxlit bo'lgan fartuklarni bichish uchun ishlatiladigan gazlamalarni bichishga tayyorlanadi, ya'ni gazlamaning bo'yi va eni belgilanadi, gazlamaning gullariga e'tibor beriladi. Gazlamaning o'ngini-o'ngiga qilib bo'y ipi bo'ylab ikkiga buklanadi va ko'krakpech qismi yaxlit bo'lgan fartuklarning andozalari tejamkorlik bilan gazlamaga joylashtiriladi va bichiladi. Bichilgan detallar tekshiriladi.

Fartukni tayyorlash jarayoni quyidagi bosqichlardan iborat:

1. Fartukni bichish.

2. Fartuk qismlarini tikishga tayyorlash va tikish.
4. Fartuk qismlarini birlashtirish va bezash.
5. Fartukka oxirgi ishlov berish.

O'quvchilarga uyga topshiriqlar beriladi

O'quvchilarga mustaqil ravishda mavzu yuzasidan texnologik xarita tuzib kelish topshiriladi.

41-42 mashg'ulot: BOG'ICHNI VA BELBOG'NI TIKISH

Dars maqsadi:

Ta'limiy: O'quvchilarga bog'ichni va belbog'ni tikishtirish va tikilgan hoklariga namlik issiqlik ishlovi berishni o'rgatish.

Tarbiyaviy: O'quvchilarni bog'ichni va belbog'ni tikishda tez hamda sifatli bajarishga odatlantirish.

Rivojlantiruvchi: O'quvchilarda fartukni turli bezak detallari bilan bezash yuzasidan bilim, ko'nikma va malakalarini shakllantirish.

Dars tipi: Ko'nikma va malakalarni shakllantirish.

Dars shakli: Amaliy mashg'ulot.

Dars metodi: og'zaki, munozara, ko'rgazmali, musobaqa metodi

Moddiy texnik jihatdan jihozlash va ko'rgazmali qurollar:

Ko'krakpech qismi yaxlit bo'lgan fartukni tikish bo'yicha tayyorlangan plakatlar va slaydlar, fartuk namunalari, o'quv qurollari, kompyuter

Foydalaniladigan metodlar: og'zaki, ko'rgazmali, "Blits" savollari "Daraxt guli", "Aqliy hujum" kabi interaktiv metodlar.

Reja:

1. Tashkiliy qism-5
2. O'tilgan mavzuni takrorlash-10
3. Yangi mavzuning bayoni-15
4. Amaliy mashg'ulot-40
4. Yangi mavzuni mustahkamlash-15
5. Uyga vazifa berish-5

Mashg'ulotning borishi

1. Tashkiliy qism. Salomlashish, davomatni aniqlash, navbatchini tayinlash, o'quvchilarning mashg'ulotga tayyorgarlik darajasini nazorat qilish. O'qituvchi o'quvchilarning bilimlarini "blits" savollari orqali aniqlaydi.

2. O'tilgan mavzuni takrorlash.

3. Yangi mavzuning bayoni.

Dars o'tish yuzasidan metodik tavsiyalar

Fartukni tikish jarayonini tushuntirishda texnika vositalaridan foydalanish yaxshi samara beradi. O'quvchilarni kichik guruhlarga bo'lib, fartukning etak qismini tikish va ularni bezashda turli xil bezak detallaridan foydalanib turlicha bezash yuzasidan musobaqa tarzida amalga oshirish mumkin. Dars yakunida

guruhlar bajargan ishlarini stol ustiga qator terib, ko'rgazma tashkil qilish va g'olib guruhni yuqori baholarni qo'yib rag'batlantirish mumkin.

Fartukning etak qismiga bukiq, qiya tasma, to'r yoki burma bilan ishlov berilsa uning qoplama cho'ntagiga ham ahamiyat berish kerak, chunki qoplama cho'ntakka ham xuddi shunday ishlov berish kerak. Tikish ishlari avval qo'lda ko'klab olinib, so'ngra mashinada baxyaqator yuritiladi. Buyumning tikilgan choklariga namlik-issiqlik ishlovi beriladi.

O'quvchilarga uyga topshiriqlar beriladi

O'quvchilarga mustaqil ravishda mavzu yuzasidan texnologik xarita tuzib kelish topshiriladi.

43-44 mashg'ulot: KO'KRAK QISMINI TIKISH. QOPLAMA CHO'NTAK TIKISH

Dars maqsadi:

Ta'limiy: O'quvchilarga yaxlit bichiqli fartukni bo'yin o'mizini tikishni va tikilgan choklariga namlik issiqlik ishlovi berishni o'rgatish.

Tarbiyaviy: O'quvchilarni yaxlit bichiqli fartukni bo'yin o'mizini tikishda tez hamda sifatli bajarishga odatlantirish.

Rivojlantiruvchi: O'quvchilarda fartukni turli bezak detallari bilan bezash yuzasidan bilim, ko'nikma va malakalarini shakllantirish.

Dars tipi: Ko'nikma va malakalarni shakllantirish.

Dars shakli: Amaliy mashg'ulot.

Dars metodi: og'zaki, munozara, ko'rgazmali, musobaqa metodi

Moddiy texnik jihatdan jihozlash va ko'rgazmali qurollar:

Ko'krakpech qismi yaxlit bo'lgan fartukni tikish bo'yicha tayyorlangan plakatlar va slaydlar, fartuk namunalari, o'quv qurollari, komputer

Foydalaniladigan metodlar: og'zaki, ko'rgazmali, "Daraxt guli", "Aqliy hujum" kabi interaktiv metodlar.

Reja:

1. Tashkiliy qism-5
2. O'tilgan mavzuni takrorlash-10
3. Yangi mavzuning bayoni-15
4. Amaliy mashg'ulot-40
4. Yangi mavzuni mustahkamlash-15
5. Uyga vazifa berish-5

Mashg'ulotning borishi

1. **Tashkiliy qism.** Salomlashish, davomatni aniqlash, navbatchini tayinlash, o'quvchilarning mashg'ulotga tayyorgarlik darajasini nazorat qilish.

2. **O'tilgan mavzuni takrorlash.**

3. **Yangi mavzuning bayoni.**

Dars o'tish yuzasidan metodik tavsiyalar

Fartukni bo'yin o'mizini tikish jarayonini tushuntirishda texnika vositalaridan foydalanish, ya'ni kompyuterda mavzuga oid slaydlarni bosqichli tarzida namoyish qilish yaxshi samara beradi. O'quvchilarni kichik guruhlariga bo'lib, fartukning

bo'yin o'mizi qismini tikish va ularni bezashda turli xil bezak detallaridan foydalanib turlicha bezash yuzasidan musobaqa tarzida amalga oshirish mumkin. Dars yakunida guruhlar bajargan ishlarini stol ustiga qator terib, ko'rgazma tashkil qilish va g'olib guruhni yuqori baholarni qo'yib rag'batlantirish mumkin.

O'quvchilarga uyga topshiriqlar beriladi

1. O'quvchilarga mavzu yuzasidan krossvord tuzib kelish topshiriladi.
2. Bo'yin o'miziga ishlov berish jarayon xaritasini A-4 formatda bajarish.

QOPLAMA CHO'NTAKNI TIKISH

Dars maqsadi:

Ta'limiy: O'quvchilarga yaxlit bichiqli fartukning qoplama cho'ntagini tikishni va tikilgan choklariga namlik issiqlik ishlovi berishni o'rgatish.

Tarbiyaviy: O'quvchilarni amaliy ish jarayonida tez hamda sifatli bajarishga odatlantirish.

Rivojlantiruvchi: O'quvchilarda fartukni turli bezak detallari bilan bezash yuzasidan bilim, ko'nikma va malakalarini shakllantirish.

Dars tipi: Ko'nikma va malakalarni shakllantirish.

Dars shakli: Amaliy mashg'ulot.

Dars metodi: og'zaki, munozara, ko'rgazmali, musobaqa metodi

Moddiy texnik jihatdan jihozlash va ko'rgazmali qurollar:

Ko'krakpech qismi yaxlit bo'lgan fartukni tikish bo'yicha tayyorlangan plakatlar va slaydlar, fartuk namunalari, o'quv qurollari, kompyuter

Foydalaniladigan metodlar: og'zaki, ko'rgazmali, "blits" savollari "Daraxt guli", "Aqliy hujum" kabi interaktiv metodlar.

Reja:

1. Tashkiliy qism-5
2. O'tilgan mavzuni takrorlash-10
3. Yangi mavzuning bayoni-15
4. Amaliy mashg'ulot-40
4. Yangi mavzuni mustahkamlash-15
5. Uyga vazifa berish-5

Mashg'ulotning borishi

1. Tashkiliy qism. Salomlashish, davomatni aniqlash, navbatchini tayinlash, o'quvchilarning mashg'ulotga tayyorgarlik darajasini nazorat qilish. O'qituvchi o'quvchilarning bilimlarini "blits" savollari orqali aniqlaydi.

2. O'tilgan mavzuni takrorlash.

3. Yangi mavzuning bayoni.

Dars o'tish yuzasidan metodik tavsiyalar

Fartukning qoplama cho'ntagini tikish jarayonini tushuntirishda kompyuterdan foydalanish o'quvchilarga tushunarli bo'ladi. O'quvchilarni kichik guruhlarga bo'lib, fartukning qoplama cho'ntagiga 3 xil usulda ishlov berish bo'yicha musobaqa o'tkazish mumkin. Bunda birinchi guruhga qoplama cho'ntakka mag'iz bilan ishlov berish, ikkinchi guruhga burma bilan ishlov berish, uchinchi guruhga oddiy bukib tikish topshirilishi mumkin. Mazkur musobaqa metodida o'quvchilarni

tabaqalashtirilgan holda guruhlarga bo'lish tavsiya yetiladi. Chunki qoplama cho'ntakka ishlov berish darajasi turli murakkablikda berilgan. Dars yakunida guruhlar bajarish ishlarini stol ustiga qator terib, ko'rgazma tashkil qilish va g'olib guruhni yuqori baholarni qo'yib rag'batlantirish mumkin.

O'quvchilarga uyga topshiriqlar beriladi

O'quvchilarga mustaqil ravishda mavzu yuzasidan texnologik xarita tuzib kelish topshiriladi.

45-48 mashg'ulot: FARTUK QISMLARINI BIRLASHTIRISH VA OXIRGI ISHLOV BERISH

Dars maqsadi:

Ta'limiy: O'quvchilarga yaxlit bichikli fartukka oxirgi ishlov berishni va fartukni dazmollashni o'rgatish.

Tarbiyaviy: O'quvchilarni amaliy ish bajarish jarayonida tez hamda sifatli bajarishga odatlantirish.

Rivojlantiruvchi: O'quvchilarda fartukni turli bezak detallari bilan bezash yuzasidan bilim, ko'nikma va malakalarini shakllantirish.

Dars tipi: Ko'nikma va malakalarni shakllantirish.

Dars shakli: Amaliy mashg'ulot.

Dars metodi: og'zaki, munozara, klaster, ko'rgazmali

Moddiy texnik jihatdan jihozlash va ko'rgazmali qurollar: Ko'krakpech qismi yaxlit bo'lgan fartukni tikish bo'yicha tayyorlangan plakatlar va slaydlar, fartuk namunalari, o'quv qurollari, komputer

Foydalaniladigan metodlar: og'zaki, ko'rgazmali, "blits" savollari "Daraxt guli", "Aqliy hujum" kabi interaktiv metodlar.

Reja:

1. Tashkiliy qism-5
2. O'tilgan mavzuni takrorlash-10
3. Yangi mavzuning bayoni-15
4. Amaliy mashg'ulot-40
4. Yangi mavzuni mustahkamlash-15
5. Uyga vazifa berish-5

Mashg'ulotning borishi

1. Tashkiliy qism. Salomlashish, davomatni aniqlash, navbatchini tayinlash, o'quvchilarning mashg'ulotga tayyorgarlik darajasini nazorat qilish. O'qituvchi o'quvchilarning bilimlarini "blits" savollari orqali aniqlaydi.

2. O'tilgan mavzuni takrorlash.

3. Yangi mavzuning bayoni.

Dars o'tish yuzasidan metodik tavsiyalar

Fartukni tikish jarayonini tushuntirishda texnika vositalaridan foydalanish yaxshi samara beradi. O'quvchilarni darsga qiziqtirish maqsadida klaster usulidan foydalanib, "Fartuk" so'zi atrofida tushunchalarni tarmoqlash va bunda har bir o'quvchining ishtirok etishiga ahamiyat berish kerak. Amaliy mashg'ulot

jarayonida kirish, joriy va yakuniy yo'llanmalarni berib borish zarur. O'quvchilar bajarayotgan ishlaridagi kamchiliklarni bartaraf qilib borilsa, ish sifatli bajariladi va o'quvchi o'z mehnatining mahsulidan xursand bo'ladi. Dars so'nggida fartuklar ko'rgazmasini uyushtirish kerak.

O'quvchilarga uyga topshiriqlar beriladi

O'quvchilarga mavzu yuzasidan krossvord yoki 10 ta test tuzib kelish topshiriladi.

49-50-mashg'ulotlar: Amaliy mashg'ulot: KASHTACHILIKDA ISHLATILADIGAN NAQSHLAR, NAQSH ELEMENTLARI.

Naqishlar chizish

Dars maqsadi:

Ta'limiy: O'quvchilarga xalq hunarmandchiligi haqida ma'lumot berish. Kashtachilik va uning turlari, ahamiyatini tushuntirish. Kashta tikishda rioya qilinadigan havfsizlik texnikasi qoidalarini, asbob va moslamalar bilan tanishtirish, ulardan foydalanishni o'rgatish. :

Tarbiyaviy: O'quvchilarni milliy qadriyatlarimizga nisbatan hurmat hissida tarbiyalash.

Rivojlantiruvchi: O'quvchilarda kashtachilik namunalarida ishlatilgan gul naqshlari va ranglarni turli xil zamonaviy buyumlarda qo'llash bo'yicha bilimlarini rivojlantirish.

Dars tipi: Yangi bilim beruvchi.

Dars shakli: Nazariy mashg'ulot.

Dars metodi: og'zaki, munozara, klaster, ko'rgazmali

Moddiy texnik jihatdan jihozlash va ko'rgazmali qurollar: Milliy kashtachilik buyumlari bo'yicha tayyorlangan plakatlar va slaydlar, choyshab, joynomoz namunalari, o'quv qurollari, kompyuter

Foydalaniladigan metodlar: og'zaki, ko'rgazmali, "blits" savollari "Daraxt guli", "Aqliy hujum" kabi interaktiv metodlar.

Reja:

- 1.Tashkiliy qism-5
- 2.O'tilgan mavzuni takrorlash-10
- 3.Yangi mavzuning bayoni-15
- 4.Amaliy mashg'ulot-40
- 4.Yangi mavzuni mustahkamlash-15
- 5.Uyga vazifa berish-5

Mashg'ulotning borishi

1.Tashkiliy qism. Salomlashish, davomatni aniqlash, navbatchini tayinlash, o'quvchilarning mashg'ulotga tayyorgarlik darajasini nazorat qilish. O'qituvchi o'quvchilarning bilimlarini "blits" savollari orqali aniqlaydi.

2.O'tilgan mavzuni takrorlash.

3.Yangi mavzuning bayoni.

Dars o'tish yuzasidan metodik tavsiyalar

O'quvchilarga xalq hunarmandchiligi turlari haqida ma'lumot beriladi.

Bunda xalq hunarmandchiligi namunalari ko'rsatish va video-tasvirlarini namoyish etish maqsadga muvofiqdir. Hunarmandchilikning eng ommaviy turlaridan bo'lgan kashtachilik haqida, kashtachilik turlari va ularning turmushdagi o'rni haqida hikoya qilinadi. Kashta tikishda rioya qilinishi kerak bo'lgan havfsizlik texnikasi qoidalari va kerakli asbob-moslamalar tushuntiriladi. Bu mavzu bo'yicha mashg'ulotni hikoya, suhbat-munozara tarzida tashkil etish mumkin, bunda kompyuter texnikasi yordamida slaydlar va videomateriallar namoyish yetiladi, milliy kashtachilik namunaridan ko'rgazma qurollar sifatida foydalaniladi.

Kashtachilik bo'yicha o'quvchilarda mavjud bo'lgan hayotiy tajribalariga asoslangan holda suhbat-munozara uyushtirish mumkin. O'quvchilarga kashtachilik turlariga oid ma'lumotlar to'plash topshirig'ini berish mumkin.

O'quvchilarga uyga topshiriqlar beriladi

O'quvchilarga mavzu yuzasidan test va kashta tikishda ishlatiladigan asbob-moslamalarning rasmlarini daftarlariga chizib kelish topshiriladi.

51-52-mashg'ulot soatlari: KASHTACHILIKDA RANGLAR VA RANG TANLASH. ISHLATILADIGAN CHOK NAMUNALARINI TIKISH

Dars maqsadi:

Ta'limiy: O'quvchilarga kashtachilikda ishlatiladigan chok turlarini tikishni o'rgatish. Naqshlarni gazlama yoki buyumga ko'chirish yo'llarini o'rgatish.

Tarbiyaviy: O'quvchilarni kashta choklarini tikish jarayonida ozoda, sifatli va tez ishlashga odatlantirish

Rivojlantiruvchi: O'quvchilarda kashta choklarini tikishda buyum turiga qarab ip rangi va chok turini to'g'ri tanlash ko'nikmalarini rivojlantirish.

Dars tipi: Aralashgan dars turi.

Dars shakli: Nazariy va amaliy mashg'ulot.

Dars metodi: og'zaki, munozara, klaster, ko'rgazmali

Moddiy texnik jihatdan jihozlash va ko'rgazmali qurollar: kashta choklari namunalari tikilgan buklet, plakatlar va slaydlar, o'quv qurollari, kompyuter

Foydalaniladigan metodlar: og'zaki, ko'rgazmali, "BBB", "T-sxemasi", "Aqliy hujum" kabi interaktiv metodlar.

Reja:

1. Tashkiliy qism-5
2. O'tilgan mavzuni takrorlash-10
3. Yangi mavzuning bayoni-15
4. Amaliy mashg'ulot-40
4. Yangi mavzuni mustahkamlash-15
5. Uyga vazifa berish-5

Mashg'ulotning borishi

1. Tashkiliy qism. Salomlashish, davomatni aniqlash, navbatchini tayinlash, o'quvchilarning mashg'ulotga tayyorgarlik darajasini nazorat qilish.

2. O'tilgan mavzuni takrorlash.

3. Yangi mavzuning bayoni.

Dars o'tish yuzasidan metodik tavsiyalar:

Bu mavzuni o'qitishda kashtachilikda ishlatiladigan chok turlari: popop, iroqi, qaytma, suv, petlya choklarining tikilgan namunalaridan foydalaniladi. Shuningdek, kompyuter texnikasi yordamida slaydlar va videomateriallar namoyish etish mumkin. Har bir chok turini tikish ko'rsatmali tarzida bajarib o'rgatiladi. O'quvchilar chok turlarini amaliy ravishda bajaradilar, ularning ishlari nazorat qilib turiladi va ish davomida yo'riqnomalar berib boriladi. O'quvchilarga kashta tikishda ishlatiladigan asboblari va moslamalar; igna, qaychi angishvona, santimetrli lenta, gardishlar va har birining nomi, vazifasi va foydalanish yo'llari o'rgatiladi. Qog'ozdagi naqsh namunasini gazlama yoki buyumga ko'chirish jarayoni bajarib ko'rsatiladi. O'quvchilar dars jarayonida amaliy ish bajaradilar, bunda sodda shakldagi naqsh namunalarini gazlamaga ko'chirish vazifasini topshirish mumkin.

O'quvchilarga uya topshiriqlar beriladi

O'quvchilarga mustaqil ravishda gazlama bo'lagida kashta namunalaridan ijodiy tikib kelish topshiriladi.

53-54-mashg'ulot soatlari: MILLIY KASHTACHILIKDAN QIYIQCHANI BICHISH VA NUSXA TUSHIRISH. QIYIQCHA GULLARINI (naqishlarini) TIKISH. DAZMOLLASH

Dars maqsadi:

Ta'limiy: O'quvchilarga milliy kashtachilik buyumlari haqida ma'lumot berish. Milliy kashtachilikdan qiyiqchani bichish, nusxa tushirish va tikish yo'llarini o'rgatish.

Tarbiyaviy: O'quvchilarni qiyiqchani tikish jarayonida ozoda, sifatli va tez ishlashga odatlantirish

Rivojlantiruvchi: O'quvchilarda kashta choklarini tikishda buyum turiga qarab ip rangi va chok turini to'g'ri tanlash ko'nikmalarini rivojlantirish.

Dars tipi: Aralashgan dars turi.

Dars shakli: Amaliy mashg'ulot.

Dars metodi: og'zaki, munozara, klaster, ko'rgazmali

Moddiy texnik jihatdan jihozlash va ko'rgazmali qurollar: kashta choklari namunalari, qiyiqcha namunalari, mavzu bo'yicha bajarilgan buklet, plakatlar va slaydlar, o'quv qurollari, kompyuter

Foydalaniladigan metodlar: og'zaki, ko'rgazmali, "blits" savollari "Daraxt guli", "Aqliy hujum" kabi interaktiv metodlar.

Reja:

1. Tashkiliy qism-5
2. O'tilgan mavzuni takrorlash-10
3. Yangi mavzuning bayoni-15
4. Amaliy mashg'ulot-40
4. Yangi mavzuni mustahkamlash-15
5. Uyg'a vazifa berish-5

Mashg'ulotning borishi

1.Tashkiliy qism. Salomlashish, davomatni aniqlash, navbatchini tayinlash, o'quvchilarning mashg'ulotga tayyorgarlik darajasini nazorat qilish. O'qituvchi o'quvchilarning bilimlarini "blits" savollari orqali aniqlaydi.

2.O'tilgan mavzuni takrorlash.

3.Yangi mavzuning bayoni.

Dars o'tish yuzasidan metodik tavsiyalar

Qiyiqchani tikish jarayonini tushuntirishda texnika vositalaridan foydalanish yaxshi samara beradi. O'quvchilarni darsga qiziqtirish maqsadida klaster usulidan foydalanib, "Qiyiqcha" so'zi atrofida tushunchalarni tarmoqlash va bunda har bir o'quvchining ishtirok etishiga ahamiyat berish kerak. Amaliy mashg'ulot jarayonida kirish, joriy va yakuniy yo'llanmalarni berib borish zarur. O'quvchilar bajarayotgan ishlaridagi kamchiliklarni bartaraf qilib borilsa, ish sifatli bajariladi va o'quvchi o'z mehnatining mahsulidan xursand bo'ladi. Dars so'ngida qiyiqchalar ko'rgazmasini uyushtirish kerak.

O'quvchilarga uyga topshiriqlar beriladi

O'quvchilarga milliy kashtachilik buyumlarini ishtirokida 10 ta test tuzib kelish topshiriladi.

55-56-mashg'ulot soatlari: MILLIY O'YINCHOQ (QO'G'IRCHOQ) TURLARI, ISHLATILADIGAN ASBOB, MOSLAMALAR, GAZLAMA VA ULARNING TURLARI

Dars maqsadi:

Ta'limiy: O'quvchilarga milliy o'yinchoqlar haqida ma'lumot berish. Milliy qo'g'irchoqni tikish texnologiyasini o'rgatish.

Tarbiyaviy: O'quvchilarni mashg'ulot jarayonida ozoda, sifatli va tez ishlashga odatlantirish

Rivojlantiruvchi: O'quvchilarda milliy qo'g'irchoqga kiyimni to'g'ri tanlash ko'nikmalarini rivojlantirish.

Dars tipi: Aralashgan dars turi.

Dars shakli: Amaliy mashg'ulot.

Dars metodi: og'zaki, munozara, klaster, ko'rgazmali

Moddiy texnik jihatdan jihozlash va ko'rgazmali qurollar: milliy qo'g'irchoq namunalari, gazlama qoldiqlari, mavzu bo'yicha bajarilgan buklet, plakatlar va slaydlar, o'quv qurollari, kompyuter

Foydalaniladigan metodlar: og'zaki, ko'rgazmali, "Daraxt guli", "Aqliy hujum" kabi interaktiv metodlar.

Reja:

- 1.Tashkiliy qism-5
- 2.O'tilgan mavzuni takrorlash-10
- 3.Yangi mavzuning bayoni-15
- 4.Amaliy mashg'ulot-40
- 5.Yangi mavzuni mustahkamlash-15

6.Uyga vazifa berish-5

Mashg'ulotning borishi

1.Tashkiliy qism. Salomlashish, davomatni aniqlash, navbatchini tayinlash, o'quvchilarning mashg'ulotga tayyorgarlik darajasini nazorat qilish.

2.O'tilgan mavzuni takrorlash.

3.Yangi mavzuning bayoni.

Dars o'tish yuzasidan metodik tavsiyalar

Milliy qo'g'irchoqni tikish jarayonini tushuntirishda texnika vositalaridan foydalanish yaxshi samara beradi. O'quvchilarni darsga qiziqtirish maqsadida savol-javob uyushtirib, bunda har bir o'quvchining ishtirok etishiga ahamiyat berish kerak. Amaliy mashg'ulot jarayonida kirish, joriy va yakuniy yo'llanmalarni berib borish zarur. O'quvchilar bajarayotgan ishlaridagi kamchiliklarni bartaraf qilib borilsa, ish sifatli bajariladi va o'quvchi o'z mehnatining mahsulidan xursand bo'ladi.

Dars mashg'uloti yuzasidan nazariy ma'lumotlar

Turli xil gazlamalardan hamda gazlama qoldiqlaridan yumshoq o'yinchoqlarni tikish mumkin. Bunday o'yinchoqlarni bezashda turli mex, charm, porolon, tasmalardan foydalaniladi. O'yichoqning ko'zlari uchun tugmachalar va taqinchoqlar, og'zi uchun esa charm va kleyonka ishlatiladi.

Ko'p qizlar qo'g'irchoq o'ynashni va qo'liga igna ushlashni boshlashi bilan qo'g'irchoqlariga ko'ylak tikishni yaxshi ko'radilar. Umumta'lim maktablarida mehnat ta'limi darolarida qizlarga gazlama qoldiqlaridan qo'g'irchoqlarga ko'ylak tikishni o'rgatish bilan birga qo'g'irchoqni o'zini ham tayyorlashni o'rgatiladi.

O'quvchilarga uya topshiriqlar beriladi

O'quvchilarga milliy qo'g'irchoqlar haqida ma'lumot to'plab kelish topshiriladi.

57-58-mashg'ulot soatlari: QO'G'IRCHOQ ANDOZASINI TAYYORLASH, ANDOZANI GAZLAMA USTIGA JOYLASHTIRISH VA BICHISH

Dars maqsadi:

Ta'limiy: O'quvchilarga qo'g'irchoq andozasini tayyorlash, andozani gazlama ustiga joylashtirish va bichish yo'llarini o'rgatish.

Tarbiyaviy: O'quvchilarni qo'g'irchoq detallarini bichish jarayonida ozoda, sifatli va tez ishlashga odatlantirish

Rivojlantiruvchi: O'quvchilarda milliy qo'g'irchoq uchun kerakli materiallarni to'g'ri tanlash ko'nikmalarini rivojlantirish.

Dars tipi: Aralashgan dars turi.

Dars shakli: Amaliy mashg'ulot.

Dars metodi: og'zaki, munozara, klaster, ko'rgazmali

Moddiy texnik jihatdan jihozlash va ko'rgazmali qurollar: milliy qo'g'irchoq namunalari, gazlama qoldiqlari, qo'g'irchoq andozalari, mavzu bo'yicha bajarilgan buklet, plakatlar va slaydlar, o'quv qurollari, kompyuter.

Foydalaniladigan metodlar: og'zaki, ko'rgazmali, "BBB", "Aqliy hujum" kabi interaktiv metodlar.

Reja:

1. Tashkiliy qism-5
2. O'tilgan mavzuni takrorlash-10
3. Yangi mavzuning bayoni-15
4. Amaliy mashg'ulot-40
5. Yangi mavzuni mustahkamlash-15
6. Uyga vazifa berish-5

Mashg'ulotning borishi

1. Tashkiliy qism. Salomlashish, davomatni aniqlash, navbatchini tayinlash, o'quvchilarning mashg'ulotga tayyorgarlik darajasini nazorat qilish.

2. O'tilgan mavzuni takrorlash.

3. Yangi mavzuning bayoni.

Dars o'tish yuzasidan metodik tavsiyalar

Milliy qo'g'irchoqni tikish jarayonini tushuntirishda texnika vositalaridan foydalanish yaxshi samara beradi. O'quvchilarni darsga qiziqtirish maqsadida klaster usulidan foydalanib, "Milliy o'yinchoq" so'zi atrofida tushunchalarni tarmoqlash va bunda har bir o'quvchining ishtirok etishiga ahamiyat berish kerak. Amaliy mashg'ulot jarayonida kirish, joriy va yakuniy yo'llanmalarni berib borish zarur. O'quvchilar bajarayotgan ishlaridagi kamchiliklarni bartaraf qilib borilsa, ish sifatli bajariladi va o'quvchi o'z mehnatining mahsulidan xursand bo'ladi. Dars so'nggida qo'g'irchoqlar ko'rgazmasini uyushtirish kerak.

Dars mashg'uloti yuzasidan nazariy ma'lumotlar

Andozaning o'lchamini o'zgartirish. Qo'g'irchoqning katta- kichikligiga qarab andozaning o'lchamini o'zgartirish kerak bo'lib qoladi. Quyida misol tariqasida bezak uchun ishlatiladigan kashti guli nusxasini kattalashtirish usuli ko'rsatib berilgan. Xudi shu tartibda milliy qo'g'irchoq andozasi ham kattalashtiriladi. Buning uchun bezak ustiga ixtiyoriy kattalikdagi o'zaro teng kvadratlardan chiziladi. Bunda kvadratlar qancha mayda bo'lsa, bezakning nuqtalari shunchalik aniq ko'chiriladi va konturlarining nusxasi ham oson chiziladi. Millimetrli qog'oz yoki toza qog'ozga buyum kattaligiga to'g'ri keladigan to'g'ri to'rtburchak chizib, uni bezakdagi kvadratlar soni qancha bo'lsa, shuncha kvadratlarga bo'linadi (15-rasm).

Agar bezak guli kattalashayotgan bo'lsa, bu kataklar asl nusxadagi kataklardan katta bo'lib, bezak guli kichiklashayotgan bo'lsa, bu kataklar asl nusxadagidan kichik bo'lib chiqadi. Shundan keyin kataklar bo'yicha asl nusxadagi bezak gulining asosiy nuqtalari toza to'rga ko'chiriladi. Bu nuqtalarni ravon chiziq bilan ehtiyotlab birlashtirib bezakni kattalashtirilgan yoki kichiklashtirilgan nusxasi hosil qilinadi. Rasm nuqtalarini oson topish uchun chizilgan to'ring ikki tomoniga raqamlar qo'yiladi.

O'quvchilarga uyga topshiriqlar beriladi

O'quvchilarga milliy qo'g'irchoqlar andozasini tayyorlab kelish topshiriladi.

59-60-mashg'ulot soatlari: BO'LAKLARGA ISHLOV BERISH. QO'G'IRCHOQNI TIKISH

Dars maqsadi:

Ta'limiy: O'quvchilarga bichilgan qo'g'irchoq detallarini tekshirish va ularga ishlov berish yo'llarini o'rgatish.

Tarbiyaviy: O'quvchilarni qo'g'irchoq detallarini tikish jarayonida ozoda, sifatli va tez ishlashga odatlantirish

Rivojlantiruvchi: O'quvchilarda milliy qo'g'irchoq uchun kerakli materiallarni to'g'ri tanlash ko'nikmalarini rivojlantirish.

Dars tipi: Aralashgan dars turi.

Dars shakli: Amaliy mashg'ulot.

Dars metodi: munozara, ko'rgazmali

Moddiy texnik jihatdan jihozlash va ko'rgazmali qurollar:

milliy qo'g'irchoq namunalari, gazlama qoldiqlari, qo'g'irchoq andozalari, mavzu bo'yicha bajarilgan buklet, plakatlari va slaydlar, o'quv qurollari, kompyuter

Foydalaniladigan metodlar: og'zaki, ko'rgazmali, "blits" savollari "Daraxt guli", "Aqliy hujum" kabi interaktiv metodlar.

Reja:

1. Tashkiliy qism-5
2. O'tilgan mavzuni takrorlash-10
3. Yangi mavzuning bayoni-15
4. Amaliy mashg'ulot-40
5. Yangi mavzuni mustahkamlash-15
6. Uyga vazifa berish-5

Mashg'ulotning borishi

1. Tashkiliy qism. Salomlashish, davomatni aniqlash, navbatchini tayinlash, o'quvchilarning mashg'ulotga tayyorgarlik darajasini nazorat qilish. O'qituvchi o'quvchilarning bilimlarini "blits" savollari orqali aniqlaydi.

2. O'tilgan mavzuni takrorlash.

3. Yangi mavzuning bayoni.

Dars o'tish yuzasidan metodik tavsiyalar

Milliy qo'g'irchoqni tikish jarayonini tushuntirishda texnika vositalaridan foydalanish, milliy qo'g'irchoqlar bo'yicha tayyorlangan rasmi bukletlarni qo'llash yaxshi samara beradi. O'quvchilarni darsga qiziqtirish maqsadida klaster usulidan foydalanib, amaliy ish jarayonida qiziqarli ertaklar hikoya qilish, savol-javob uyushtirish va bunda har bir o'quvchining ishtirok etishiga ahamiyat berish kerak. Amaliy mashg'ulot jarayonida kirish, joriy va yakuniy yo'llanmalarni berib borish zarur. O'quvchilar bajarayotgan ishlaridagi kamchiliklarni bartaraf qilib borilsa, ish sifatli bajariladi va o'quvchi o'z mehnatining mahsulidan xursand bo'ladi. Dars so'ngida qo'g'irchoqlar ko'rgazmasini uyushtirish kerak.

O'quvchilarga uyga topshiriqlar beriladi

O'quvchilarga milliy qo'g'irchoqlar haqida krossvord tuzib kelish topshiriladi.

61-62-mashg'ulot soatlari: QO'G'IRCHOQQA OXIRGI ISHLOV BERISH

Dars maqsadi:

Ta'limiy: O'quvchilarga qo'g'irchoqqa oxirgi ishlov berish yo'llarini o'rgatish.

Tarbiyaviy: O'quvchilarni qo'g'irchoq detallarini tikish jarayonida ozoda, sifatli va tez ishlashga odatlantirish.

Rivojlantiruvchi: O'quvchilarda milliy qo'g'irchoq uchun kerakli materiallarni tanlash va ularni bezashni to'g'ri bajarish ko'nikmalarini rivojlantirish.

Dars tipi: Aralashgan dars turi.

Dars shakli: Amaliy mashg'ulot.

Dars metodi: munozara, klaster, ko'rgazmali

Moddiy texnik jihatdan jihozlash va ko'rgazmali qurollar: milliy qo'g'irchoq namunalari, gazlama qoldiqlari, qo'g'irchoq andozalari, mavzu bo'yicha bajarilgan buklet, plakatlar va slaydlar, o'quv qurollari, kompyuter

Foydalaniladigan metodlar: og'zaki, ko'rgazmali, "Daraxt guli", "Aqliy hujum" kabi interaktiv metodlar.

Reja:

1. Tashkiliy qism-5
2. O'tilgan mavzuni takrorlash-10
3. Yangi mavzuning bayoni-15
4. Amaliy mashg'ulot-40
5. Yangi mavzuni mustahkamlash-15
6. Uyga vazifa berish-5

Mashg'ulotning borishi

1. Tashkiliy qism. Salomlashish, davomatni aniqlash, navbatchini tayinlash, o'quvchilarning mashg'ulotga tayyorgarlik darajasini nazorat qilish.

2. O'tilgan mavzuni takrorlash.

3. Yangi mavzuning bayoni.

Dars o'tish yuzasidan metodik tavsiyalar

Milliy qo'g'irchoqqa oxirgi ishlov berish jarayonini tushuntirishda texnika vositalaridan va og'zaki metodlardan foydalanish yaxshi samara beradi. O'quvchilarni darsga qiziqtirish maqsadida klaster usulidan foydalanib, "Qadriyat" so'zi atrofida tushunchalarni tarmoqlash va bunda har bir o'quvchining ishtirok etishiga ahamiyat berish kerak. Amaliy mashg'ulot jarayonida kirish, joriy va yakuniy yo'llanmalarni berib borish zarur. O'quvchilar bajarayotgan ishlaridagi kamchiliklarni bartaraf qilib borib ularning bajargan ishlarini rag'batlantirib turiladi. Dars so'ngida qo'g'irchoqlar ko'rgazmasini uyushtirish kerak.

O'quvchilarga uyga topshiriqlar beriladi

O'quvchilarga mehnatga va kasbga oid maqollar to'plab kelish topshiriladi.

63-64-mashg'ulot soatlari: TO'QISH UCHUN ASBOB, MOSLAMALAR. TO'QISH CHOKLARINI O'RGANISH.

Dars maqsadi:

Ta'limiy: O'quvchilarga to'qish haqida ma'lumot berish va chok turlarini to'qish yo'llarini o'rgatish.

Tarbiyaviy: O'quvchilarni chok turlarini to'qish jarayonida ozoda, sifatli va tez ishlashga odatlantirish

Rivojlantiruvchi: O'quvchilarda to'qilgan chok turlarini buyumlarda qo'llash ko'nikmalarini rivojlantirish.

Dars tipi: Ko'nikma va malakalarni shakllantirish.

Dars shakli: Amaliy mashg'ulot.

Dars metodi: og'zaki, munozara, klaster, ko'rgazmali

Moddiy texnik jihatdan jihozlash va ko'rgazmali

qurollar: chok turlari to'qilgan namunalar, to'qish uchun iplar, ilmoq, mavzuga oid buklet, plakatlari va slaydlar, o'quv qurollari, kompyuter

Foydalaniladigan metodlar: og'zaki, ko'rgazmali, "blits" savollari", "Aqliy hujum" kabi interaktiv metodlar.

Reja:

- 1.Tashkiliy qism-5
- 2.O'tilgan mavzuni takrorlash-10
- 3.Yangi mavzuning bayoni-15
- 4.Amaliy mashg'ulot-40
- 5.Yangi mavzuni mustahkamlash-15
- 6.Uyga vazifa berish-5

Mashg'ulotning borishi

1.Tashkiliy qism. Salomlashish, davomatni aniqlash, navbatchini tayinlash, o'quvchilarning mashg'ulotga tayyorgarlik darajasini nazorat qilish.

2.O'tilgan mavzuni takrorlash.

3.Yangi mavzuning bayoni.

Dars o'tish yuzasidan metodik tavsiyalar:

Bu mavzuni o'qitishda munozara, savol-javob tarzida olib boriladi. Shuningdek, kompyuter texnikasi yordamida slaydlar va videomateriallar namoyish etish mumkin. Chok turlari namunalarini to'qish ko'rsatmali tarzida bajarib o'rgatiladi. O'quvchilar chok namunalarini amaliy ravishda bajaradilar, ularning ishlari nazorat qilib turiladi va ish davomida yo'riqnomalar berib boriladi. Xato va kamchiliklar mashg'ulot jarayonida tahlil qilinadi va to'g'ri bajarish bo'yicha yo'l-yo'riq beriladi.

O'quvchilarga uyga topshiriqlar beriladi

Ilmoq yordamida to'qiladigan chok namunalarini to'qish, to'qish tartibi sxemasini chizish va A-4 formatda tarqatma material tayyorlash

65-66-mashg'ulot soatlari: KO'ZOYNAK UCHUN G'ILOF TO'QISH

Dars maqsadi:

Ta'limiy: O'quvchilarga ko'zoynak g'ilofini to'qish haqida ma'lumot berish va chok turlarini tanlash yo'llarini o'rgatish.

Tarbiyaviy: O'quvchilarni ko'zoynak g'ilofini to'qish jarayonida ozoda, sifatli va tez ishlashga odatlantirish

Rivojlantiruvchi: O'quvchilarda ko'zoynak g'ilofini bezashda badiiy didlarini o'stirish.

Dars tipi: Ko'nikma va malakalarni shakllantirish.

Dars shakli: Amaliy mashg'ulot.

Dars metodi: og'zaki, munozara, klaster, ko'rgazmali

Moddiy texnik jihatdan jihozlash va ko'rgazmali qurollar: chok turlari to'qilgan namunalar, to'qish uchun iplar, ilmoq, mavzuga oid buklet, plakatlar va slaydlar, o'quv qurollari, kompyuter

Foydalaniladigan metodlar: og'zaki, ko'rgazmali, "blits" savollari "Daraxt guli" kabi interaktiv metodlar.

Reja:

1. Tashkiliy qism-5
2. O'tilgan mavzuni takrorlash-10
3. Yangi mavzuning bayoni-15
4. Amaliy mashg'ulot-40
5. Yangi mavzuni mustahkamlash-15
6. Uyg'a vazifa berish-5

Mashg'ulotning borishi

1. Tashkiliy qism. Salomlashish, davomatni aniqlash, navbatchini tayinlash, o'quvchilarning mashg'ulotga tayyorgarlik darajasini nazorat qilish. O'qituvchi o'quvchilarning bilimlarini "blits" savollari orqali aniqlaydi.

2. O'tilgan mavzuni takrorlash.

3. Yangi mavzuning bayoni.

Dars o'tish yuzasidan metodik tavsiyalar

Bu mavzuni o'qitishda munozara, savol-javob tarzida olib boriladi. Shuningdek, kompyuter texnikasi yordamida slaydlar va videomateriallar namoyish etish mumkin. Chok turlari namunalarini ko'zoynak g'ilofida to'qish usullari ko'rsatmali tarzida bajarib o'rgatiladi. O'quvchilar chok namunalaridan foydalanib ko'zoynak g'ilofini to'qiydilar, ularning ishlari nazorat qilib turiladi va ish davomida yo'riqnomalar berib boriladi. Xato va kamchiliklar mashg'ulot jarayonida tahlil qilinadi va to'g'ri bajarish bo'yicha yo'l-yo'riq beriladi.

Xomaki halqasiz (past) ustunchalar to'qish uchun 20 ta havoyi halqadan iborat zanjir to'qib oliladi. Zanjirdagi uchinchi halqa orasiga ilmoq uchi kiritilib, koptokdagi ishchi ip ilinadi va shu halqa oralig'idan tortib chiqariladi. Ilmoqda ikkita qator halqa hosil bo'ladi. Endi ilmoq uchi bilan yana ishchi ip ilib olinib, ilmoqdagi ikkala halqalar orasidan tortib chiqariladi. Navbatdagi halqalar ham xuddi shunday bajariladi.

Har bir zanjirdan bitta ustuncha to'qiladi. Qator so'ngida milk halqa to'qilib, ish o'giriladi va yana shu tariqa to'qish davom ettiriladi.

Yangi qatorni to'qish uchun ilmoq uchi oldingi qator halqasining orasiga emas, balki uning asosiga kiritilib, ishchi ip ilinadi va shu oraliqdan yangi halqa tortib chiqiladi, so'ng yana ilmoq uchi bilan ishchi ip ilinib, ilmoqdagi ikki halqa oralig'ida tortib chiqiladi va hokazo.

Har yangi qator to'qilganda halqalar sonini tekshirib borilishi, ya'ni har bir zanjir ustiga bittadan yangi halqa to'g'ri kelishi lozimligini kuzatib turish kerak. Aks holda, halqalar soni o'zgarib, polotno kengligida o'zgarish sodir bo'lishi, ishning tekis chiqmasligi kuzatiladi.

O'quvchilarga uya topshiriqlar beriladi

Ko'zoynak g'ilofini to'qib tugatish va uni kashta bilan bezab kelish, mavzuga mos maqollar to'plash.

BUYUMLARNI TA'MIRLASH

67-68-mashg'ulot soatlari: AMALIY MASHG'ULOT: TURLI CHOKIDAN SO'KILGAN BUYUMLARNI TIKISH

Dars maqsadi:

Ta'limiy: O'quvchilarga turli chokidan so'kilgan buyumlarni tikish yo'llarini o'rgatish.

Tarbiyaviy: O'quvchilarni so'kilgan joyni tikish jarayonida ozoda, sifatli va tez ishlashga odatlantirish

Rivojlantiruvchi: O'quvchilarda so'kilgan joyni tikishda buyum turiga qarab ip rangi va chok turini to'g'ri tanlash ko'nikmalarini rivojlantirish.

Dars tipi: Ko'nikma va malakalarni shakllantirish.

Dars shakli: Amaliy mashg'ulot.

Dars metodi: og'zaki, munozara, klaster, ko'rgazmali

Moddiy texnik jihatdan jihozlash va ko'rgazmali quollar: chokidan so'kilgan buyumlar namunalari, mavzuga oid buklet, slaydlar, o'quv quollari, kompyuter

Foydalaniladigan metodlar: og'zaki, ko'rgazmali, "Daraxt guli", "Aqliy hujum" kabi interaktiv metodlar.

Reja:

1. Tashkiliy qism-5
2. O'tilgan mavzuni takrorlash-10
3. Yangi mavzuning bayoni-15
4. Amaliy mashg'ulot-40
4. Yangi mavzuni mustahkamlash-15
5. Uyga vazifa berish-5

Mashg'ulotning borishi

1. Tashkiliy qism. Salomlashish, davomatni aniqlash, navbatchini tayinlash, o'quvchilarning mashg'ulotga tayyorgarlik darajasini nazorat qilish. O'qituvchi o'quvchilarning bilimlarini "blits" savollari orqali aniqlaydi.

2. O'tilgan mavzuni takrorlash.

3. Yangi mavzuning bayoni.

Dars o'tish yuzasidan metodik tavsiyalar

Bu mavzuni o'qitishda munozara, savol-javob tarzida olib boriladi. Shuningdek, kompyuter texnikasi yordamida slaydlar va videomateriallar namoyish etish mumkin. So'kilgan va yirtilgan joyni tikish ko'rsatmali tarzida bajarib o'rgatiladi. O'quvchilar so'kilgan va yirtilgan joyni tikishni amaliy ravishda bajaradilar, ularning ishlari nazorat qilib turiladi va ish davomida yo'riqnomalar berib boriladi. O'quvchilarga ish jarayonida ishlatilayotgan asboblardan va moslamalardan: igna, qaychi angishvona, santimetrlilentalarning har birini nomi, vazifasi va foydalanish yo'llari o'rgatiladi.

O'quvchilarga uyga topshiriqlar beriladi

O'tilgan barcha mavzularni o'qib kelish. Testga va savol-javoblarga tayyorgarlik qilish.

III QISM

QISHLOQ XO'JALIGI ASOSLARI YO'NALISHLARI

O'SIMLIKSHUNOSLIK

1-2-mashg'ulot. KIRISH. QISHLOQ XO'JALIGI MODDIY OZIQ-OVQATLAR ETISHTIRISHNING ASOSIY SOHASI EKANLIGI. DEHQONCHILIK VA CHORVACHILIKNI UYG'UN RIVOJLANTIRISHNI ISTIQBOLLARI. YER QISHLOQ XO'JALIGIDA ASOSIY OMIL EKANLIGI.

Dars maqsadi:

Ta'limiy: o'quvchilarga qishloq xo'jaligi moddiy oziq-ovqatlar etishtirishning asosiy sohasi ekanligi, dehqonchilik va chorvachilikni uyg'un rivojlantirishni istiqbollari, yer qishloq xo'jaligida asosiy omil ekanligi haqida umumiy ma'lumotlar berish;

Tarbiyaviy: o'quvchilarga qishloq xo'jaligi moddiy oziq-ovqatlar etishtirishning asosiy sohasi ekanligi, dehqonchilik va chorvachilikni uyg'un rivojlantirishni istiqbollari, yer qishloq xo'jaligida asosiy omil ekanligi va o'quvchilarda oziq-ovqat mahsulotlarini isrofini kamaytirish ko'nikmalarini shakllantirish;

Rivojlantiruvchi: o'quvchilarning qishloq xo'jaligi moddiy oziq-ovqatlar etishtirishning asosiy sohasi ekanligi, dehqonchilik va chorvachilikni uyg'un rivojlantirishni istiqbollari, yer qishloq xo'jaligida asosiy omil ekanligi haqidagi ko'nikma va malakalarini shakllantirish, ilmiy izlanishga, ijodkorlikka yo'naltirish.

Foydalaniladigan metodlar: og'zaki, ko'rgazmali, amaliy, "Muammoli ta'lim" va interaktiv metodlar.

Moddiy texnik jihozlash va ko'rgazmali qurollar: Namuna materiallari, videomateriallar, elektron materiallar, kompyuter, plakatlar, rasmlar, jadvallar, diagrammalar, darsliklar, metodik qo'llanma, ma'ruza matni, lug'atlar, ma'lumotnomalar, test materiallari, topshiriq kartochkalari, savollar banki, mustaqil bajarish topshiriqlari.

Reja:

1. Tashkiliy qism - 5 daqiqa
2. O'tilgan mavzuni takrorlash - 10 daqiqa
3. Yangi mavzuning bayoni - 50 daqiqa
4. Yangi mavzuni mustahkamlash - 20 daqiqa
5. Uyg'a vazifa berish - 20 daqiqa

Mashg'ulotning borishi

1. Tashkiliy qism. Salomlashish, davomatni aniqlash, navbatchini tayinlash, o'quvchilarning mashg'ulotga tayyorgarlik darajasini nazorat qilish.

2. Uyg'a berilgan vazifalar tekshiriladi.

3. O'tilgan mavzuni takrorlash. Qishloq xo'jaligi moddiy oziq-ovqatlar etishtirishning asosiy sohasiga, dehqonchilik va chorvachilikni uyg'un rivojlantirishni istiqbollariga hamda yer qishloq xo'jaligida asosiy omil ekanligiga

oid savollarini berish orqali takrorlanadi.

4. Yangi mavzuning bayoni.

Kirish yo'riqnomasi: Qishloq xo'jaligi moddiy oziq-ovqatlar etishtirishning asosiy sohasi ekanligi, dehqonchilik va chorvachilikni uyg'un rivojlantirishni istiqbollari, yer qishloq xo'jaligida asosiy omil ekanligi haqida ma'lumot beriladi. Darsda o'qituvchi xavfsizlik texnikasi bilan tanishganlik haqidagi ma'lumotga imzo chektririb olishi kerak.

Joriy yo'riqnoma: O'quvchilarga mavzu yuzasidan quyidagi ma'lumotlar beriladi: Mamlakatimizda dehqon va fermiyerxo'jaliklarini rivojlantirish masalasiga alohida e'tibor berilayotganligi, aholini oziq-ovqat mahsulotlari bilan ta'minlash, qishloq aholisining ish bilan bandligini oshirish borasida qilinayotgan ishlar, qishloq xo'jaligi mahsulotlari etishtirishni ko'paytirish va uning sifatini yaxshilash uchun qishloq xo'jaligining moddiy-texnika bazasini mustahkamlash, dehqonchilik madaniyatini yuksaltirish va chorvachilikni kompleks mexanizatsiyalash, yerlarning meliorativ holatini va irrigatsiya ishlarini yaxshilash, texnikadan, mineral va organik o'g'itlardan samarali foydalanish, urug'chilik ishlarini yaxshilash va almashlab ekishni keng joriy etish talab yetilishi haqida ma'lumotlar beriladi.

Yakuniy yo'riqnoma: Joriy yo'riqnoma berish vaqtida yo'l qo'yilgan xatoliklar tahlil qilinadi va tuzatiladi. Yakuniy yo'riqnoma berish paytida o'qituvchi baholar qo'yadilar (nazariya masalalari va ilgari o'rganilgan materialni bilishi; bilimlarni amalda qo'llay olishi; ish usullarini to'g'ri bajarishi; xavfsizlik texnikasi qoidalariga rioya qilishi; ish o'mida belgilangan tartibni qo'llab-quvvatlashi; chizmani o'qiy olishi; topshiriqni mustaqil bajara olishi; bajargan ishning sifati, agar ish me'yorlansa, belgilangan me'yorda bajarishi). Bunda o'quvchilarning o'quv-ishlab chiqarish topshiriqlarini bajarishga qiziqishlari ancha ortadi

5. Yangi mavzuni mustahkamlash

1. Qishloq xo'jalik mahsulotlariga qanday ekinlar kiradi?
2. O'zbekiston mustaqillikka yerishgandan so'ng necha yil muddat ichida qishloq xo'jalik mahsulotlarini ko'paytirdi?

6. Uyg'a vazifa berish:

1. Darslikdagi 1-mavzuni o'qib kelish va amaliy mustaqil ishlarni bajarish.
2. Mavzu yuzasidan klaster tuzish
3. Savollarga javob berish.

3-6-mashg'ulot. MINTAQALARDA YETISHTIRILADIGAN ASOSIY EKIN TURLARI, ULARNING AHAMIYATI. LALMIKOR, SUG'ORILADIGAN YERLARDA DEHQONCHILIK ISHLARI.

Dars maqsadi:

Ta'limiy: o'quvchilarga mintaqalarda ekiladigan asosiy ekin turlari va lalmikor hamda sug'oriladigan yerlar haqida umumiy ma'lumotlar berish;

Tarbiyaviy: o'quvchilarga lalmikor va sug'oriladigan yerlarda dehqonchilik ishlarini ahamiyatini o'rgatish;

Rivojlantiruvchi: o'quvchilarning ekin turlari to'g'risida ma'lumotlar: lalmikor va sug'oriladigan yerlarda dehqonchilik to'g'risida ko'nikma va malakalarini shakllantirish.

Moddiy texnik jihozlash va ko'rgazmali qurollar: Namuna materiallar, videomateriallar, elektron materiallar, kompyuter, plakatlari, rasmlar, savollar banki, darsliklar, metodik qo'llanma, ma'ruza matni, lug'atlar, ma'lumotnomalar, mustaqil bajarish topshiriqlari.

Foydalaniladigan metodlar: "Aqliy hujum", "Muammoli ta'lim", og'zaki, ko'rgazmali

Reja:

1. Tashkiliy qism - 5 daqiqa
2. O'tilgan mavzuni takrorlash - 10 daqiqa
3. Yangi mavzuning bayoni - 50 daqiqa
4. Yangi mavzuni mustahkamlash-20
5. Uyga vazifa berish - 20 daqiqa

Mashg'ulotning borishi

1. Tashkiliy qism. Salomlashish, davomatni aniqlash, navbatchini tayinlash, o'quvchilarning mashg'ulotga tayyorgarlik darajasini nazorat qilish.

2. Uyga berilgan vazifalar tekshiriladi.

3. O'tilgan mavzuni takrorlash. mintaqalarda yetishtiriladigan asosiy ekin turlari, ularning ahamiyati hamda lalmikor, sug'oriladigan yerlarda dehqonchilik ishlari haqidagi ma'lumotlar "aqliy hujum" metodidan foydalangan holda o'quvchilardan so'raladi.

4. Yangi mavzuning bayoni.

Respublikamiz mahalliy hududlarida ekiladigan madaniy ekinlarning quyidagi turlari mavjud: sabzavot, don ekinlar, dukkakli ekinlar, moyli ekinlar, tolalali ekinlar va h.k.

Mevasi sersuv va etli qismi ovqatga ishlatiladigan bir yillik va ko'p yillik o't o'simliklar sabzavot deb ataladi. Ularning ildizi, o'zagi, poyasi, tugunagi, piyozi, guli, mevasi iste'mol qilinishi mumkin. Mana shu syersuv, etli qismi uchun yetishtiriladigan o'simliklarning o'zi esa sabzavot ekinlari deb nom olgan. Sabzavotlarda hayot uchun zarur bo'lgan ko'plab ozuqa moddalar va vitaminlar mavjud. Shu bois qadimdan sabzavotlarni ovqatga ishlatiladi.

Ba'zi sabzavotlarning hosillari sabzi, lavlagi, sholg'om, karam kabilar kuzda yig'ib olinadi (o'rta polosada sentyabr oxiri oktyabrda), agarda ana shu sabzavotlar yomg'ir yog'ayotgan vaqtda yig'ib olinsa ularni iloji boricha usti yopiq joyda quritib olish zarur. havo quruq bo'lgan vaqtda yig'ib olingan sabzavotlar saqlash uchun to'g'ri omborlargajo'natiladi.

5. Yangi mavzuni mustahkamlash

1. Mintaqamizda yetishtiriladigan asosiy ekin turlarini sanab byering.
2. Lalmikor yerlarda asosan qanday ekinlar ekiladi?
3. Dukkakli o'simliklarga qanday o'simliklar kiradi?

6. Uyga vazifa berish:

1. Mintaqamizda yetishtiriladigan ekin turlarini yozib kyeling.
2. Lalmkior yerlar yurtimizning qaysi viloyatlarida ko'p uchrashini tahlil qiling.

7-10 mashg'ulot. EKIN NAVLARI VA ULARNING HOSILDORLIGI, URUG'CHILIK VA KO'CHAT TAYYORLASH ASOSLARI. URUG'LARNING SIFATINI ANIQLASH. EKILGAN URUG'NING UNIB CHIQISH TEZLIGI VA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR.

Dars maqsadi:

Ta'limiy: o'quvchilarga ekin navlari va ularning hosildorligi, urug'chilik va ko'chat tayyorlash asoslari. urug'larning sifatini aniqlash. ekilgan urug'ning unib chiqish tezligi va ta'sir etuvchi omillar haqida umumiy ma'lumotlar berish;

Tarbiyaviy: o'quvchilarga ekin navlari va ularning hosildorligi, urug'chilik va ko'chat tayyorlash asoslari. urug'larning sifatini aniqlash. ekilgan urug'ning unib chiqish tezligi va ta'sir etuvchi omillar ahamiyatini o'rgatish;

Rivojlantiruvchi: o'quvchilarning ekin turlari to'g'risida ma'lumotlar: ekin navlari va ularning hosildorligi, urug'chilik va ko'chat tayyorlash asoslari. urug'larning sifatini aniqlash. ekilgan urug'ning unib chiqish tezligi va ta'sir etuvchi omillar to'g'risida ko'nikma va malakalarini shakllantirish.

Moddiy texnik jihozlash va ko'rgazmali qurollar: Namuna materiallar, videomateriallar, elektron materiallar, kompyuter, plakatlar, rasmlar, savollar banki, darsliklar, metodik qo'llanma, ma'ruza matni, lug'atlar, ma'lumotnomalar, mustaqil bajarish topshiriqlari.

Foydalaniladigan metodlar: "Aqliy hujum", "Muammoli ta'lim", og'zaki, ko'rgazmali

Reja:

1. Tashkiliy qism - 5 daqiqa
2. O'tilgan mavzuni takrorlash - 10 daqiqa
3. Yangi mavzuning bayoni - 50 daqiqa
4. Yangi mavzuni mustahkamlash - 20
5. Uyga vazifa berish - 20 daqiqa

Mashg'ulotning borishi

1. Tashkiliy qism. Salomlashish, davomatni aniqlash, navbatchini tayinlash, o'quvchilarning mashg'ulotga tayyorgarlik darajasini nazorat qilish.

Uyga berilgan vazifalar tekshiriladi.

2. O'tilgan mavzuni takrorlash. mintaqalarda yetishtiriladigan asosiy ekin turlari, ularning ahamiyati hamda lalmikor, sug'oriladigan yerlarda dehqonchilik ishlari haqidagi ma'lumotlar "aqliy hujum" metodidan foydalangan holda o'quvchilardan so'raladi.

3. Yangi mavzuning bayoni.

Mavzu yuzasidan to'liq ma'lumot beriladi.

4. Yangi mavzuni mustahkamlash

1. Mintaqamizda yetishtiriladigan asosiy ekin turlarini sanab byering.

2. Lalmikor yerlarda asosan qanday ekinlar ekiladi?
3. Dukkakli o'simlaiklarga qanday o'simliklar kiradi?

5. Uyga vazifa berish:

1. Mintaqamizda yetishtiriladigan ekin turlarini yozib kyeling.
2. Lalmikor yerlar yurtimizning qaysi viloyatlarida ko'p uchrashini tahlil qiling.

11-12 mashg'ulot. Tuproqqa ishlov berish va o'g'itlash texnologiyasi. Turli ekinlarni parvarish qilish qoidalari.

Dars maqsadi:

Ta'limiy: o'quvchilarga tuproqqa ishlov berish va o'g'itlash texnologiyasi. Turli ekinlarni parvarish qilish qoidalari haqida umumiy ma'lumotlar berish;

Tarbiyaviy: o'quvchilarga tuproqqa ishlov berish va o'g'itlash texnologiyasi. Turli ekinlarni parvarish qilish qoidalari ahamiyatini o'rgatish;

Rivojlantiruvchi: o'quvchilarning ekin turlari to'g'risida ma'lumotlar: Tuproqqa ishlov berish va o'g'itlash texnologiyasi. Turli ekinlarni parvarish qilish qoidalari. ekilgan urug'ning unib chiqish tezligi vat a'sir etuvchi omillar to'g'risida ko'nikma va malakalarini shakllantirish.

Moddiy texnik jihozlash va ko'rgazmali qurollar: Namuna materiallar, videomateriallar, elektron materiallar, kompyuter, plakatlar, rasmlar, savollar banki, darsliklar, metodik qo'llanma, ma'ruza matni, lug'atlar, ma'lumotnomalar, mustaqil bajarish topshiriqlari.

Foydalaniladigan metodlar: "Aqliy hujum", "Muammoli ta'lim", og'zaki, ko'rgazmali

Reja:

1. Tashkiliy qism - 5 daqiqa
2. O'tilgan mavzuni takrorlash - 10 daqiqa
3. Yangi mavzuning bayoni - 50 daqiqa
4. Yangi mavzuni mustahkamlash-20
5. Uyga vazifa berish - 20 daqiqa

Mashg'ulotning borishi

1.Tashkiliy qism. Salomlashish, davomatni aniqlash, navbatchini tayinlash, o'quvchilarning mashg'ulotga tayyorgarlik darajasini nazorat qilish.

Uyga berilgan vazifalar tekshiriladi.

2.O'tilgan mavzuni takrorlash. mintaqalarda yetishtiriladigan asosiy ekin turlari, ularning ahamiyati hamda lalmikor, sug'oriladigan yerlarda dehqonchilik ishlari haqidagi ma'lumotlar "aqliy hujum" metodidan foydalangan holda o'quvchilardan so'raladi.

3.Yangi mavzuning bayoni. Mavzu yuzasidan to'liq ma'lumot beriladi.

4.Yangi mavzuni mustahkamlash

- 1.Mintaqamizda yetishtiriladigan asosiy ekin turlarini sanab bering.
- 2.Lalmikor yerlarda asosan qanday ekinlar ekiladi?
- 3.Dukkakli o'simlaiklarga qanday o'simliklar kiradi?

5.Uyga vazifa berish:

1. Mintaqamizda yetishtiriladigan ekin turlarini yozib kyeling.
2. Lalmkiyor yerlar yurtimizning qaysi viloyatlarida ko'p uchrashini tahlil qiling

13-14 mashg'ulot. ISSIQXONALARDA HOSIL ETISHTIRISHNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI (limon, bodring, pomidor va har xil ko'katlar ekib o'stirish).

Dars maqsadi:

Ta'limiy: o'quvchilarga issiqxonalarda hosil etishtirishning o'ziga xos xususiyatlari, limon, bodring, pomidor va har xil ko'katlar ekib o'stirish haqida umumiy ma'lumotlar berish;

Tarbiyaviy: issiqxonalardan foydalanishda texnika xavfsizligi qoidalariga rioya etishga o'rgatish;

Rivojlantiruvchi: o'quvchilarning issiqxonalarda hosil etishtirishning o'ziga xos xususiyatlari (limon, bodring, pomidor va har xil ko'katlar ekib o'stirish) haqidagi ko'nikma va malakalarini shakllantirish.

Moddiy texnik jihozlash va ko'rgazmali qurollar: Namuna materiallar, videomateriallar, elektron materiallar, kompyuter, plakatlar, rasmlar, darsliklar, metodik qo'llanma, ma'ruza matni, lug'atlar, ma'lumotnomalar, test materiallari, tabiiy namunalar, xom-ashyo namunalari, mustaqil bajarish topshiriqlari.

Foydalaniladigan metodlar: "Aqliy hujum", "Muammoli ta'lim", og'zaki, ko'rgazmali

Reja:

1. Tashkiliy qism - 5 daqiqa
2. O'tilgan mavzuni takrorlash - 10 daqiqa
3. Yangi mavzuning bayoni - 50 daqiqa
4. Yangi mavzuni mustahkamlash-20
5. Uyga vazifa berish - 20 daqiqa

Mashg'ulotning borishi

1. Tashkiliy qism. Salomlashish, davomatni aniqlash, navbatchini tayinlash, o'quvchilarning mashg'ulotga tayyorgarlik darajasini nazorat qilish.

Uyga berilgan vazifalar tekshiriladi.

2. O'tilgan mavzuni takrorlash. issiqxonalarda qanday hosil turlari yetishtiriladi kabi savollar o'quvchilardan so'raladi.

3. Yangi mavzuning bayoni.

Xalqimizning yil bo'yi yangi yetishtirilgan mahsulotlarga ehtiyojini qondirish maqsadida qishda issiqxonalarda, parniklarda ham o'simliklar o'stirilib, parvarish qilinadi. Issiqxonalarda sabzavotlar ikki usulda: bevosita issiqxona ichida va usti poliyetilen plyonka bilan yopilgan joyda yetishtiriladi.

Keyingi yillarda respublikamizning issiqxonalarida limon, bodring, pomidor va har xil ko'katlar yetishtirilmoqda. usti poliyetilen plyonka bilan sabzavot etishtiradigan xo'jaliklarida plyonka ostida sabzavot (bodring, karam, pomidor),

har xil ko'katlar etishtirishga alohida e'tibor qaratilmoqda. Bu aholini yangi qishloq xo'jalik mahsulotlari bilan barvaqt ta'minlashga yordam beradi.

4. Yangi mavzuni mustahkamlash

1. Parnikdan issiqxonaning nima farqi bor?
2. Ularning qanday ahamiyati bor?
3. Nima uchun issiq talab qiladigan o'simliklar ko'chat qilib o'stiriladi?

5. Uyga vazifa berish:

1. Mamlakatimizdagi issiqxonalarda qanday ekinlar yetishtirilib shini tahlil qiling.
2. Mamlakatimizda limon etishtirishni ahamiyati.

15-16-mashg'ulot. QISHLOQ XO'JALIK MAHSULOTLARI ETISHTIRISH TEXNOLOGIYASI VA TEXNIKASIGA OID TUSHUNCHALAR. XAVFSIZLIK TEXNIKA QOIDALARIGA RIOYA QILISH.

Dars maqsadi:

Ta'limiy: o'quvchilarga qishloq xo'jalik mahsulotlari etishtirish texnologiyasi va texnikasi haqida umumiy ma'lumotlar berish;

Tarbiyaviy: xavfsizlik texnikasi qoidalari, sanitariya gigiyena talablariga rioya etishga o'rgatish.

Rivojlantiruvchi: o'quvchilarning qishloq xo'jalik mahsulotlari etishtirish texnologiyasi va texnikasini shakllantirish hamda yo'naltirish.

Foydalaniladigan metodlar: "Aqliy hujum", "Muammoli ta'lim", og'zaki, ko'rgazmali

Moddiy texnik jihozlash va ko'rgazmali qurollar: maktab ustaxonalarida ishlashdagi xavfsizlik texnikasiga oid jadvallar, videomateriallar, elektron materiallar, kompyuter, plakatlar, rasmlar, savollar banki, darsliklar, metodik qo'llanma, ma'ruza matni, lug'atlar, ma'lumotnomalar, mustaqil bajarish topshiriqlari.

Reja:

1. Tashkiliy qism - 5 daqiqa
2. O'tilgan mavzuni takrorlash - 10 daqiqa
3. Yangi mavzuning bayoni - 50 daqiqa
4. Yangi mavzuni mustahkamlash - 20
5. Uyga vazifa berish - 20 daqiqa

Mashg'ulotning borishi

1. Tashkiliy qism. Salomlashish, davomatni aniqlash, navbatchini tayinlash, o'quvchilarning mashg'ulotga tayyorgarlik darajasini nazorat qilish.

2. Uyga berilgan vazifalar tekshiriladi.

3. O'tilgan mavzuni takrorlash. Qishloq xo'jalik mahsulotlari etishtirish texnologiyasi va texnikasiga oid tushunchalar haqidagi ma'lumotlar "aqliy hujum" metodidan foydalangan holda o'quvchilardan so'raladi.

4. Yangi mavzuning bayoni.

Yaxshi hosil olish uchun o'simliklarni etishtirish usullarini yoki yerga ishlov berish, o'g'itlash, urug' va ko'chatlarni ekishga tayyorlash, ekish, o'simliklarni parvarishlash, begona o'tlar, kasalliklar va zararkunandalardan himoyalash, hosilni yig'ishtirib olishdan iborat bo'lgan agrotexnikani bilish kerak. Qishloq xo'jalik texnikasini, o'simliklarga ishlov berish usullarini tajribada tekshirish yo'llari bilan takomillashtirish mumkin. Misol uchun, hosil ekish muddatlari va vositalari, o'simliklarni turli o'g'itlar bilan oziqlantirish hosilga qanday ta'sir ko'rsatishini o'rganish mumkin.

Buning uchun dala tajribasiga ega bo'lish kerak. Tajriba albatta taqqoslashni nazarda tutadi: o'rganilayotgan o'simlik nazorat o'simlik bilan solishtiriladi. Shuning uchun tajriba va nazorat egatlari bo'lishi zarur. Misol uchun, kuzgi ekishning sabzi hosildorligiga ta'sirini o'rganish uchun tajriba egatida sabzini qishda ekiladi, nazorat egatida bahorda ekiladi. Qolgan barcha ishlar ekinni parvarishlash, tuproqni tayyorlash, o'g'it solish, sug'orish, chopiq qilish, yaganalash va hosilni yig'ib olish bir xilda bajarilishi kerak.

«Texnika» so'zi ko'p mazmunli. U inson faoliyati vositalari yo'nalishini anglatadi. Bunday vositalarga mashinalar, mexanik ish qurollari, turli qurilmalarni kiritish mumkin. Qishloq xo'jaligi mashina va uskunalari o'simliklarga ishlov berish ishlarini bajarishiga qarab, quyidagi asosiy guruhlariga ajratiladi: yerga ishlov beruvchi, o'g'it sepish, urug' va qishloq xo'jalik o'simliklarini ekish, o'simliklarni parvarishlash, hosilni yig'ish va mahsulotga dastlabki ishlov berishdan iborat. Yerga ishlov berish mashina va uskunalariga - pluglar, kultivatorlar va boshqalarni kiritish mumkin. O'g'it sepish uchun qattiq va suyuq organik o'g'itlar solish qurilmalaridan foydalaniladi. Qishloq xo'jalik ekinlari urug'lari seyalkalar yordamida, ko'chatlarni ekish mashinalar bilan amalga oshiriladi.

5. Yangi mavzuni mustahkamlash

1. O'simliklarni parvarishlash usullari va ularning agrotexnikasi tarkibiy qismlarini aytib byering.
2. Tajriba nima ekanligini siz qanday tushunasiz?
3. Tajribani tashkil qilish va o'tkazish qoidalari qanday?
4. Bajaradigan ishlari turiga qarab qishloq xo'jalik mashinalarini qanday asosiy guruhlariga ajratiladi?
5. O'simliklar qanday mashinalar yordamida parvarishlanadi?

6. Uyga vazifa berish:

1. Qishloq xo'jalik texnikasi haqida konspekt.

17-18-mashg'ulot. QISHLOQ XO'JALIGIDA PAXTA ETISHTIRISH TEKNOLOGIYASI VA ETISHTIRISH JARAYONI.

Dars maqsadi:

Ta'limiy: o'quvchilarga qishloq xo'jaligida paxta etishtirish texnologiyasi va jarayoni to'g'risida ma'lumotlar berish;

Tarbiyaviy: qishloq xo'jaligida paxta etishtirish texnologiyasi va jarayonida mehnat tarbiyasi;

Rivojlantiruvchi: o'quvchilarning qishloq xo'jaligida paxta etishtirish texnologiyasi va jarayoni haqidagi ko'nikma va malakalarini shakllantirishga yo'naltirish.

Foydalaniladigan metodlar: "Aqliy hujum", "kichik guruhlarda ishlash", og'zaki, ko'rgazmali

Moddiy texnik jihozlar va ko'rgazmali qurollar: g'o'za, g'o'zaning rivojlanish fazalari, xom-ashyo namunalari, elektron materiallar, plakatlar, rasmlar, darsliklar, metodik qo'llanma, ma'ruza matni, lug'atlar, ma'lumotnomalar, test materiallari, savolar banki, tabiiy namunalari va mustaqil bajarish topshiriqlari.

Reja:

1. Tashkiliy qism - 5 daqiqa
2. O'tilgan mavzuni takrorlash - 10 daqiqa
3. Yangi mavzuning bayoni - 50 daqiqa
4. Yangi mavzuni mustahkamlash-20
5. Uyga vazifa berish - 20 daqiqa

Mashg'ulotning borishi

1. Tashkiliy qism. Salomlashish, davomatni aniqlash, navbatchini tayinlash, o'quvchilarning mashg'ulotga tayyorgarlik darajasini nazorat qilish.

Uyga berilgan vazifalar tekshiriladi.

2. O'tilgan mavzuni takrorlash. qishloq xo'jaligida paxta etishtirish texnologiyasi va etishtirish jarayoni haqidagi ma'lumotlar "aqliy hujum" metodidan foydalangan holda o'quvchilardan so'raladi. Ushbu paxta etishtirishda qanday kassaliklar (shira, ko'sak qurti) yuzaga kelishi o'quvchilardan so'ragan holda ularga tegishli tavsiyalar beriladi.

3. Yangi mavzuning bayoni.

G'o'za chigiti una boshlashdan to yangi urug' xosil qilgunga qadar ma'lum rivojlanish bosqichlarini o'taydi. G'o'za o'sish va rivojlanish jarayonlari davomida 5 ta asosiy fazasini o'taydi:

1. Unib chiqish;
2. Chinbarg chiqarish ;
3. Shonalash;
4. Gullash;
5. Ko'saklarning ochilish fazasi;

Unib chiqish fazasi. Chigitning unishi uchun tuproq tepyeraturasi 10-12 dan past bo'lmasligi kerak. Agar tuproq tepyeraturasi 20- 25⁰C bo'lsa, chigitning unishitezlashadi. Chigitning una boshlashidan yosh maysalarning yer betiga chiqishi issiqlik xaroratiga qarab xar xil boladi: doimiy 15⁰C dan 19-20 kun 20⁰C da-8 kun, 25⁰C da- 4 kun. Chigitlar ertaroq yoki kechroq mudadlarda ekilsa xam unishdan to ko'karib chiquncha bo'lgan davrda (11⁰Cdan yuqori bo'lgan) o'rtacha sutkalik xarorat 15 C ni tashkil etishi kerak.

4. Yangi mavzuni mustahkamlash

1. G'o'za o'sish uchun nechta faza mavzud va ularni sanab o'ting?

2. G'o'za necha temperaturada unib chiqadi?
3. G'o'za necha kunda chinbarg chiqaradi?

5. Uyga vazifa berish:

1. G'o'za tolasidan qanday xom-ashyolar olinishini o'ganing va namunalari olib kelying.

19-20-mashg'ulot. QISHLOQ XO'JALIGIDA KARTOSHKKA ETISHTIRISH TEXNOLOGIYASI VA ETISHTIRISH JARAYONI

Dars maqsadi:

Ta'limiy: o'quvchilarga qishloq xo'jaligida kartoshka etishtirish texnologiyasi va jarayoni haqida umumiy ma'lumotlar berish;

Tarbiyaviy: qishloq xo'jaligida kartoshka etishtirish texnologiyasi va isrofgarchilikni oldini olish;

Rivojlantiruvchi: o'quvchilarning qishloq xo'jaligida kartoshka etishtirish texnologiyasi va jarayoni haqidagi ko'nikma va malakalarini shakllantirishga yo'naltirish.

Foydalaniladigan metodlar: "Muammoli ta'lim", og'zaki, ko'rgazmali

Moddiy texnik jihozlash va ko'rgazmali qurollar: kartoshka namunasi, elektron materiallar, plakatlar, rasmlar, darsliklar, metodik qo'llanma, ma'ruza matni, lug'atlar, ma'lumotnomalar, savollar banki, test materiallari va mustaqil bajarish topshiriqlari.

Reja:

1. Tashkiliy qism - 5 daqiqa
2. O'tilgan mavzuni takrorlash - 10 daqiqa
3. Yangi mavzuning bayoni - 50 daqiqa
4. Yangi mavzuni mustahkamlash-20
5. Uyga vazifa berish - 20 daqiqa

Mashg'ulotning borishi

1. Tashkiliy qism. Salomlashish, davomatni aniqlash, navbatchini tayinlash, o'quvchilarning mashg'ulotga tayyorgarlik darajasini nazorat qilish.

2. Uyga berilgan vazifalar tekshiriladi.

3. O'tilgan mavzuni takrorlash. qishloq xo'jaligida kartoshka etishtirish texnologiyasi va jarayoni haqidagi ma'lumotlar savollar berib o'quvchilardan so'raladi.

4. Yangi mavzuning bayoni.

Bizning mamlakatimizda kartoshka oziq-ovqat balansida g'alladan keyin ikkinchi o'rinda turadi. Kartoshka katta iqtisodiy ahamiyatga ega. O'zbekistonda 20-30 ming gektarda kartoshka yetishtiriladi.

Kartoshka qimmatli oziq-ovqat ekini bo'lib, tarkibida 25% quruq moddasi bor. Uning 20% kraxmal, 2% i oqsil qolgan qismi esa mineral tuzlar bo'ladi. Bundan tashqari kartoshkaning tuganaklarida esa S vitamini va V gruppasiga oid vitaminlardan V_p, V₂, V₆ vitaminlari bor. Bundan tashqari agrotexnika tadbirlarini amalga oshirilganda 200250 sentnyer va undan yuqori hosil olish mumkin.

Kartoshkaning poyasi qirrali bo'lib, bitta tupdan 3-6 gacha poya hosil bo'ladi. Poya balandligi 50-80 sm, poyaning rangi ko'k yoki qizg'ish qo'ng'ir bo'lib, o'ziga xos hidga ega. Barglari oddiy kuchli qirqilgan toq patsimonga o'xshaydi. Barglarida yirik va mayda bargchalar ko'p bo'ladi. Gullari shingilsimon bo'lib, oddiy bo'ladi. Bitta gul bandida 2-3 ta va undan ortiq gul bo'ladi. Mevasi shirasimon suvli, ikki bo'lakli rezavor meva. Uning ichida juda mayda biroz yassi sarg'ish rangdagi urug'lari bo'ladi.

4. Yangi mavzuni mustahkamlash

1. Kartoshka tarkibida qanday moddalar bor?
2. Kechki kartoshka qanday joylarga ekiladi?
3. Kartoshkani o'g'itlash haqida ma'lumot byering.

5. Uyga vazifa berish:

1. Kartoshka turlarini yozib kyeling.

21-22-mashg'ulot. QISHLOQ XO'JALIGIDA G'ALLA ETISHTIRISH TEXNOLOGIYASI VA ETISHTIRISH JARAYONI.

Dars maqsadi:

Ta'limiy: o'quvchilarga qishloq xo'jaligida g'alla etishtirish texnologiyasi va jarayoni haqida umumiy ma'lumotlar berish;

Tarbiyaviy: qishloq xo'jaligida g'alla etishtirish texnologiyasi va jarayonida isrofgalchilikni oldini olish va sanitariya gigiyena talablariga rioya etish;

Rivojlantiruvchi: o'quvchilarning qishloq xo'jaligida g'alla etishtirish texnologiyasi va jarayoni haqidagi ko'nikma va malakalarini shakllantirishga yo'naltirish.

Foydalaniladigan metodlar: "Fikrlar hujumi", og'zaki, ko'rgazmali

Moddiy texnik jihozlash va ko'rgazmali qurollar: g'alla namuna materiallar, xom-ashyo namunalari, elektron materiallar, plakatlar, rasmlar, darsliklar, metodik qo'llanma, ma'ruza matni, lug'atlar, ma'lumotnomalar, test materiallari, savollar banki va mustaqil bajarish topshiriqlari.

Reja:

1. Tashkiliy qism - 5 daqiqa
2. O'tilgan mavzuni takrorlash - 10 daqiqa
3. Yangi mavzuning bayoni - 50 daqiqa
4. Yangi mavzuni mustahkamlash-20
5. Uyga vazifa berish - 20 daqiqa

Mashg'ulotning borishi

1. Tashkiliy qism. Salomlashish, davomatni aniqlash, navbatchini tayinlash, o'quvchilarning mashg'ulotga tayyorgarlik darajasini nazorat qilish. Uyga berilgan vazifalar tekshiriladi.

2. O'tilgan mavzuni takrorlash. qishloq xo'jaligida g'alla etishtirish texnologiyasi va jarayonida nimalarga e'tibor qaratish kerakligi haqidagi ma'lumotlar "Fikrlar hujumi" metodidan foydalangan holda o'quvchilardan so'raladi.

3. Yangi mavzuning bayoni.

G'alla ekinlari insoniyat ularni eng muhim oziq-ovqat ekini hisoblaydi va yer shari aholisining asosiy qismi donli ekinlardan olingan mahsulotlarni iste'mol qiladi. Donli ekinlardan tayyorlangan oziq-ovqat mahsulotlari mazali, to'yimli, yaxshi hazm bo'ladi. Donli ekinlarda organizm uchun zarur bo'lgan vitaminlar V_1 , V_2 , RR, va kaltsiy, temir va fosfor ham bo'ladi.

G'alla ekinlariga ta'rif berishda bug'doyni misol qilib o'tsak bo'ladi.

Bug'doydoshlarning ildizi qo'shimcha ildizlar yig'indisidan tashkil topgan popuk ildiz tizimli. Poyasi tsilindirsimon, tik o'sadi, bo'g'imlarga bo'lingan. Barglari oddiy, ikki qator bo'lib bo'g'imlarda o'rnamshgan. Barg ikki qismdan: poyani o'rab olgan pastki qismdan - barg qinidan va qayrilgan yoki bigizsimon shakli barg yaprog'idan iborat. Gullari mayda, rangsiz, ko'kimtir, boshqochalarda joylashgan. Boshqochalar esa o'z navbatida murakkab boshqoq, so'ta, ro'vak sulton kabi to'pgulga yig'ilgan. Bug'doydoshlar oilasidan faqat 2 ta tur O'zbekiston Respublikasi "Qizil kitobga" kiritilgan.

4. Yangi mavzuni mustahkamlash

1. G'alla ekinlari unib chiqish uchun tuproq tempyerasi necha gradus bo'lishi kerak.

2. G'alla ekinlari turlarini sanab bering.

3. Bug'doydoshlar ildizi qanday bo'ladi?

5. Uyga vazifa berish:

1. Mamlakatimizda g'alla ekinlari qaysi viloyatlarda yetishtiriladi.

Uyga vazifa berish - 20 daqiga

Mashg'ulotning borishi

1. **Tashkiliy qism.** Salomlashish, davomatni aniqlash, navbatchini tayinlash, o'quvchilarning mashg'ulotga tayyorgarlik darajasini nazorat qilish.

Uyga berilgan vazifalar tekshiriladi.

2. **O'tilgan mavzuni takrorlash.** qishloq xo'jaligida poliz ekinlarini etishtirishda nimalarga e'tibor qaratish kerakligi haqidagi ma'lumotlar "FSMU" texnologiyasidan foydalangan holda o'quvchilardan so'raladi.

3. Yangi mavzuning bayoni.

Poliz ekinlariga qovun, tarvuz va oshqovoq kiradi. Tarvuz va qovunni yangi uzulgan holda ham, qayta ishlovdan o'tkazib ham iste'mol qilish mu

23-24-mashg'ulot. QISHLOQ XO'JALIGIDA POLIZ EKINLARINI ETISHTIRISH TEXNOLOGIYASI VA ETISHTIRISH JARAYONI.

Dars maqsadi:

Ta'limiy: o'quvchilarga qishloq xo'jaligida poliz ekinlarini etishtirish texnologiyasi va jarayoni haqida umumiy ma'lumotlar berish;

Tarbiyaviy: o'quvchilarga qishloq xo'jaligida poliz ekinlarini etishtirish texnologiyasi va jarayoni qishloq xo'jaligidagi ahamiyatini o'rgatish;

Rivojlantiruvchi: o'quvchilarning qishloq xo'jaligida poliz ekinlarini etishtirish texnologiyasi va jarayoni haqidagi ko'nikma va malakalarini shakllantirishga yo'naltirish.

Foydalaniladigan metodlar: "FSMU" texnologiyasi, og'zaki, ko'rgazmali

Moddiy texnik jihozlash va ko'rgazmali qurollar: poliz ekinlari namuna materiallar, elektron materiallar, rasmlar, jadvallar, darsliklar, metodik qo'llanma, ma'ruza matni, lug'atlar, ma'lumotnomalar, test materiallari, savollar banki va mustaqil bajarish topshiriqlari.

Reja:

1. Tashkiliy qism - 5 daqiqa
2. O'tilgan mavzuni takrorlash - 10 daqiqa
3. Yangi mavzuning bayoni - 50 daqiqa
4. Yangi mavzuni mustahkamlash-20 daqiqa

Qayta ishlangan mahsulotlariga shinni, qovun qoqi, tuzlangan tarvuzlarni misol keltirish mumkin. Tarvuzning tarkibida o'rtacha 10-12% quruq modda, shu jumladan 6-11% shakar, 0,5% oqsil hamda biriktiruvchi to'qima, 0,1%, yog', 0,3 kul mavjud. Ilg'or S (5-10 mg%), A, V₁, V₂, RR va boshqa darmondoriga boy, uning tarkibida temir hamda kaltsiy tuzi, kaliy, magniy hamda oltingugurt yetarli darajada mavjud.

4. Yangi mavzuni mustahkamlash

1. Poliz ekinlari turlarini sanab o'ting.
2. Tarvuz o'simligida necha xil gul bo'ladi va ularni sanab o'ting.
3. Poliz ekinlari necha yillik o'simlik?

5. Uyga vazifa berish:

1. Poliz ekinlari turlari haqida konspekt tayyorlab kelish.

25-26-mashg'ulot. YER UNUMDORI VA EKIN HOSILDORLIGINI OSHIRISHDA O'G'ITLARNING AHAMIYATI VA O'G'IT TURLARI.

Dars maqsadi:

Ta'limiy: o'quvchilarga yer unumdori va ekin hosildorligini oshirishda o'g'itlarning ahamiyati va o'g'it turlari to'g'risida ma'lumot berish;

Tarbiyaviy: o'quvchilarga yer unumdori va ekin hosildorligini oshirishda o'g'itlarning ahamiyati va o'g'it turlarining qishloq xo'jaligidagi ahamiyatini o'rgatish;

Rivojlantiruvchi: o'quvchilarning yer unumdori va ekin hosildorligini oshirishda o'g'itlarning ahamiyati va o'g'it turlari haqidagi ko'nikma va malakalarini shakllantirishga yo'naltirish.

Foydalaniladigan metodlar: "Aqliy hujum", "Muammoli ta'lim", og'zaki, ko'rgazmali

Moddiy texnik jihozlash va ko'rgazmali qurollar: elektron materiallar, plakatlar, rasmlar, darsliklar, metodik qo'llanma, ma'ruza matni, lug'atlar, ma'lumotnomalar, savollar banki, test materiallari va mustaqil bajarish topshiriqlari.

Reja:

1. Tashkiliy qism - 5 daqiqa

2. O'atilgan mavzuni takrorlash - 10 daqiqa
3. Yangi mavzuning bayoni - 50 daqiqa
4. Yangi mavzuni mustahkamlash-20
5. Uyga vazifa berish - 20 daqiqa

Mashg'ulotning borishi

1. Tashkiliy qism. Salomlashish, davomatni aniqlash, navbatchini tayinlash, o'quvchilarning mashg'ulotga tayyorgarlik darajasini nazorat qilish.

Uyga berilgan vazifalar tekshiriladi.

2. O'atilgan mavzuni takrorlash. Yer unumdori va ekin hosildorligini oshirishda o'g'itlarning ahamiyati va o'g'it turlari nimalarga e'tibor qaratish kerakligi haqidagi ma'lumotlar "Aqliy hujum" metodidan foydalangan holda o'quvchilardan so'raladi.

3. Yangi mavzuning bayoni.

Tuproq unumdorligini oshirish, ekinlardan mo'l va sifatli hosil olish uchun tuproqqa o'g'it solinadi. O'g'itlar mahalliy va mineral o'g'itlarga bo'linadi. Mahalliy o'g'itlarga go'ng, torf, chirindi, o'simlik va hayvon qoldiqlari misol bo'ladi. Ularda o'simliklar hayoti uchun zarur hamma ozuqa moddalar bo'lganligi uchun juda foydali hisoblanadi.

Minyeral o'g'itlar fosforli, kaliyli, azotli turlarga bo'linadi, ularni Kimyo zavodlarida ishlab chiqariladi. Azotli va kaliyli o'g'itlar suvda yaxshi yeriya, shuning uchun ular yerga ekin ekishdan oldin yoki yozgi oziqlantirish vaqtida beriladi. Azot o'simlik va poya barglarining tez o'sishini ta'minlaydi. Fosforli va kaliyli o'g'itlar hosildorlikni oshirish hamda hosilni tez pishib etishiga yordam beradi. O'quv-tajriba paytida o'zingiz har xil chiqindilardan tuproq yoki torfda chiritib mahalliy o'g'it (kompost) tayyorlashingiz mumkin. U o'simliklar qoldiqlari, torf, go'ng, tuproq aralashmasidan iborat bo'ladi. Kompostga mineral o'g'itlar (asosan fosforli) ham qo'shiladi: 10 kilogramm o'simlik qoldig'iga 100-200 gramm mineral o'g'it qo'shiladi.

4. Yangi mavzuni mustahkamlash

1. Yer unumdorligi deb nimaga aytiladi?
2. Ekin hosildorligini unumdorligi.
3. O'g'it turlari.

5. Uyga vazifa berish:

1. Organik va mineral o'g'itlar to'g'risida konspekt.

27-28-mashg'ulot. O'G'ITLASH ME'YORI, SOLISH USULLARI, MUDDATI VA SAMARADORLIGI.

Dars maqsadi:

Ta'limiy: o'quvchilarga o'g'itlash me'yori, solish usullari, muddati va samaradorligi haqida umumiy ma'lumotlar berish;

Tarbiyaviy: o'g'itlash me'yori, solish usullari, muddati va samaradorligi qishloq xo'jaligidagi ahamiyati hamda sanitariya gigiyena talablariga rioya etishga o'rgatish;

Rivojlantiruvchi: o'quvchilarning o'g'itlash me'yori, solish usullari, muddati va samaradorligi haqidagi ko'nikma va malakalarini shakllantirishga yo'naltirish.

Moddiy texnik jihozlash va ko'rgazmali qurollar: elektron materiallar, rasmlar, darsliklar, metodik qo'llanma, ma'ruza matni, lug'atlar, ma'lumotnomalar, test materiallari, savollar banki, test dasturlari va mustaqil bajarish topshiriqlari.

Foydalaniladigan metodlar: blits, og'zaki, aqliy hujum, ko'rgazmali

Reja:

1. Tashkiliy qism - 5 daqiqa
2. O'tilgan mavzuni takrorlash - 10 daqiqa
3. Yangi mavzuning bayoni - 50 daqiqa
4. Yangi mavzuni mustahkamlash - 20 daqiqa
5. Uyg'a vazifa berish - 20 daqiqa

Mashg'ulotning borishi

1. Tashkiliy qism. O'qituvchi o'quvchilarning ekin hosildorligini oshirishda o'g'itning ahamiyati haqidagi bilimlarini savollar orqali aniqlaydi. O'quvchilarning mashg'ulotga tayyorgarlik darajasini nazorat qiladi.

2. O'tilgan mavzuni takrorlash.

Yer unumdori va ekin hosildorligini oshirishda o'g'itlarning ahamiyati va o'g'it turlari haqida savol javob qilinadi.

3. Yangi mavzuning bayoni.

Tuproqni o'simliklar oziqlanadigan elementlar bilan boyitish uchun ba'zi maydonlarda maxsus o'simliklar ekiladi va keyin bu yerni haydatadilar (yashil o'g'itlar). Bunday o'simliklarga lyupin, beda, oq va sariq qashqar beda kiradi.

Organik o'g'itlar berishning taxminiy me'yorlari.

Hamma ekinlarga go'ng yoki kompost beriladi. Bodringga yangi go'ng, qolgan hammasiga chirigan go'ng beriladi.

Hosilni yig'ishtirib olingach tuproqni yuza qismi yumshatib chiqiladi, bu namlikni saqlashga, begona o'tlarni yo'qotishga yordam beradi.

Kuzda yerni chuqur xaydashdan oldin maydonga organik, ba'zan esa mineral o'g'itlar bilan ishlov beriladi. Bu ishni maxsus mashinalar yordamida amalga oshiriladi. Har bir ekin maydoniga tuproq tarkibi va ekiladigan o'simlik turiga qarab, belgilangan miqdorda o'g'it beriladi. O'g'itni me'yoridan ortig'i ham o'simliklarning o'sishiga salbiy ta'sir ko'rsatadi. Agar tuproqqa o'g'it me'yoridan kam berilsa hosildorlik pasayib ketadi, ko'p miqdorda berilsa hosil sifati yomonlashadi.

4. Yangi mavzuni mustahkamlash

1. Tuproq nima?
2. Siz qanday organik va mineral o'g'itlarni bilasiz: ularni nima uchun yerga beriladi?
3. Nima uchun o'g'it berish me'yoriga amal qilish kerak?
4. Yerni kuzgi haydash nimadan iborat bo'ladi, uning ahamiyati qanday?

5. Uyg'a vazifa berish: O'tilgan mavzu yuzasidan qo'shimcha adabiyotlardan foydalangan holda mavzu bo'yicha 10 ta test tuzib kelish.

29-30-mashg'ulot. YERGA ISHLOV BERISH: YERNI HAYDASH VA EKISHDAN OLDIN YUMSHATIB TEKISLASH ISHLARINING AHAMIYATI.

Dars maqsadi:

Ta'limiy: o'quvchilarga yyerga ishlov berish: yerni haydash va ekishdan oldin yumshatib tekislash ishlarining ahamiyati haqida umumiy ma'lumotlar berish;

Tarbiyaviy: o'quvchilarga yyerga ishlov berish: yerni haydash va ekishdan oldin yumshatib tekislash ishlarining ahamiyati qishloq xo'jaligidagi ahamiyatini o'rgatish;

Rivojlantiruvchi: o'quvchilarning yyerga ishlov berish: yerni haydash va ekishdan oldin yumshatib tekislash ishlarining ahamiyati haqidagi ko'nikma va malakalarini shakllantirishga yo'naltirish.

Foydalaniladigan metodlar: klaster, mantiqiy zanjirlar, og'zaki, ko'rgazmali.

Moddiy texnik jihozlash va ko'rgazmali qurollar: Namuna materiallar, elektron materiallar, plakatlar, rasmlar, darsliklar, metodik qo'llanma, ma'ruza matni, lug'atlar, ma'lumotnomalar, test materiallari, xom-ashyo namunalari va mustaqil bajarish topshiriqlari.

Reja:

1. Tashkiliy qism - 5 daqiqa
2. O'tilgan mavzuni takrorlash - 10 daqiqa
3. Yangi mavzuning bayoni - 50 daqiqa
4. Yangi mavzuni mustahkamlash - 20 daqiqa
5. Uyg'a vazifa berish - 20 daqiqa

Mashg'ulotning borishi

1. Tashkiliy qism. Salomlashish, davomatni aniqlash, navbatchini tayinlash, o'quvchilarning mashg'ulotga tayyorgarlik darajasini nazorat qilish. Duradgorlikda ishlatiladigan yog'ochlarning namunalari tayyorlash.

O'tilgan mavzuni takrorlash.

1. Yyerga ishlov berish: yerni haydashda tekislash ishlarini tushuntiring.
2. Yyerga ishlov berish: ekishdan oldin yumshatib tekislash ishlarining ahamiyati.

2. Yangi mavzuning bayoni.

Qishloq xo'jaligi o'simliklaridan yuqori hosil olish maqsadida yyerga ishlov beriladi. Ayniqsa, o'simliklar ekin maydonlaridan yig'ishtirib olingach, kuzda kuzgi ishlov berish amalga oshirilsa, bahorda ekin ekishdan oldin ham o'ziga xos ishlov beriladi.

Kuzgi ishlov berish. Kuzgi yer haydashni kuzgi shudgor deb ataladi, uni qishki sovuq tushishidan oldin bajariladi.

O'zbekistonning sug'oriladigan tumanlarida yerlar, asosan 3040 sm chuqurlikda haydaladi. Yerni haydash chuqurligi ekiladigan ekinning guriga, tuproqning hola-tiga, haydalma qatlamning qalinligiga, qum va shag'al qatlamining joylashish chuqurligiga bog'liq.

Toshloq, qumli va berch qatlami yuza joylashgan yerlar, xuddi shu qatlam chuqurligida haydaladi. Haydalma qatlami zichlashib ketgan yerlarda haydash

chuqurligi har yili 2—3 sm dan oshirib boriladi va uni kerakli chuqurlikka yetkaziladi. Lalmikor dehqonchilikda g'alla ekinlari ildizi chuqurga ketmasligi tufayli 22—24 sm chuqurlikda shudgor qilinsa, meva bog'i tashkil yetiladigan yerlar esa 60 sm gacha chuqurlikda haydaladi. Bu esa daraxtlar ildizining yaxshi rivojlanishiga yordam beradi.

3. Yangi mavzuni mustahkamlash:

1. Yer xaydashning qanday usullari bor?
2. Yemi o'z vaqtida haydash qanday ahamiyatga ega?
3. Yer haydash muddatining har xil bo'lishi nimalarga bog'lik?
4. Yer haydash chuqurligi kanday va ular nimalarga bog'liq?
5. Bedapoyalar qanday xaydaladi?
6. Qavatlab haydashning qanday ahamiyati bor?

4. Uyga vazifa berish:

1. Mavzu yuzasidan klaster tuzish, konspekt tayyorlash.

31-32-mashg'ulot. YYERGA ISHLOV BERISH QUROLLARI VA MASHINALARI. XAVFSIZLIK TEXNIKALARIGA RIOYA QILISH.

Dars maqsadi:

Ta'limiy: o'quvchilarga yyerga ishlov berish qurollari va mashinalari bo'yicha umumiy ma'lumotlar berish;

Tarbiyaviy: yyerga ishlov berish qurollari va mashinalari va texnika xavfsizligi qoidalari bilan ishlatishni o'rgatish.

Rivojlantiruvchi: o'quvchilarning yyerga ishlov berish qurollari va mashinalari haqidagi ko'nikma va malakalarini shakllantirishga yo'naltirish.

Foydalaniladigan metodlar: og'zaki, ko'rgazmali, "Rolli o'yin", "Muammoli vaziyat".

Moddiy texnik jihozlash va ko'rgazmali qurollar: Namuna materiallar, elektron materiallar, rasmlar, darsliklar, metodik qo'llanma, ma'ruza matni, lug'atlar, ma'lumotnomalar, test materiallari, savollar banki va mustaqil bajarish topshiriqlari.

Reja:

1. Tashkiliy qism - 5 daqiqa
2. O'tilgan mavzuni takrorlash - 10 daqiqa
3. Yangi mavzuning bayoni - 50 daqiqa
4. Yangi mavzuni mustahkamlash - 20 daqiqa
5. Uyga vazifa berish - 20 daqiqa

Mashg'ulotning borishi

1. Tashkiliy qism. O'qituvchi o'quvchilarning qishloq xo'jaligi ta'limi haqidagi bilimlarini blits savollari orqali aniqlaydi. O'quvchilarning mashg'ulotga tayyorgarlik darajasini nazorat qiladi.

2. O'tilgan mavzuni takrorlash.

Yyerga ishlov berish qurollari va mashinalari haqidagi ma'lumotlarni aqliy hujum metodi orqali takrorlash.

3. Yangi mavzuning bayoni.

Jamoa xo'jaliklari ekin maydonlarida qishloq xo'jalik mashinalari va qurollari yordamida yerga ishlov beriladi. O'quv-tajriba maydonida yerga qo'l bilan, belkurak, ketmon, qo'l kultivatorlari yoki boshqa ish qurollari yordamida ishlov beradilar. Yerni avval hamma usti qoldiqlardan tozalanadi, so'ngra o'g'it beriladi.

O'g'itlarni ariqlarga sepib chiqiladi, keyin esa yerni chopganda tuproq tagiga kiritiladi. O'g'itni tuproq tagiga kiritish kuzgi o'g'itlashning muhim qoidasi hisoblanadi.

2 - jadvaldan qishloq xo'jaligida qo'llaniladigan qo'l ish qurollari, ularning vazifasi va ular bilan ish bajarish qoidalarini bilib oling.

2. Qishloq xo'jaligida qo'llanadigan qo'l ish qurollari.

Yerga ishlov berish mashinalariga pluglar, kultivatorlar, lushilniklar, barona va katkalar kiradi.

4. Yangi mavzuni mustahkamlash

1. Yerni ekishga qanday qishloq xo'jalik qurollari yordamida tayyorlanadi?

2. Boronaning qanday xillari bor va ular nima maqsadda ishlatiladi?

3. Tishli borona bilan diskli boronaning qanday farqi bor?

4. Kultivatorlar qanday maqsadlar uchun ishlatiladi?

5. Ustaxonadagi qoidalarni sanab o'ting?

5. Uyga vazifa berish:

1. Yerga ishlov berish mashinalarini vazifalari va xillari haqida konspekt tayyorlash.

33-34-mashg'ulot. AMALIY ISH:

YER HAYDASH VA EKISHDAN OLDIN YUMSHATISH USULLARI.

Dars maqsadi:

Ta'limiy: o'quvchilarga yer haydash va ekishdan oldin yumshatish usullari haqida umumiy ma'lumotlar berish.

Tarbiyaviy: yer haydash va ekishdan oldin yumshatish usullari talablariga rioya etishga o'rgatish.

Rivojlantiruvchi: o'quvchilarda yer haydash va ekishdan oldin yumshatish usullari haqidagi ko'nikma va malakalarini shakllantirishga yo'naltirish.

Foydalaniladigan metodlar: og'zaki, ko'rgazmali, amaliy, "B/B/B".

Moddiy texnik jihozlash va ko'rgazmali qurollar: yer haydash va ekishdan oldin yumshatish usullariga doir video ro'liklar, elektron materiallar, darsliklar, metodik qo'llanma, ma'ruza matni, lug'atlar, ma'lumotnomalar, savollar banki va mustaqil bajarish topshiriqlari.

Reja:

1. Tashkiliy qism - 5 daqiqa
2. O'tilgan mavzuni takrorlash - 10 daqiqa
3. Yangi mavzuning bayoni - 50 daqiqa
4. Yangi mavzuni mustahkamlash - 20 daqiqa
5. Uyga vazifa berish - 20 daqiqa

Mashg'ulotning borishi

1. Tashkiliy qism. O'qituvchi o'quvchilarning yyerga ishlov berish texnologiyasi tushunchalariga oid bilimlarini "Erkin yozish" metodi orqali aniqlaydi. O'quvchilarning mashg'ulotga tayyorgarlik darajasini nazorat qiladi.

2. O'tilgan mavzuni takrorlash. Yer haydash va ekishdan oldin yumshatish usullarini aniqlashga doir savol javob tarzida takrorlanadi.

3. Yangi mavzuning bayoni.

Yerni haydash deb - yerni tuprog'ini ag'darib, kesaklarni maydalab, o'g'itlarni ko'mib, begona o'tlarni yo'qotib, yerni qisman tekislab ketishiga aytлади. Yerni haydash faqat pluglar yordamida amalga oshiriladi. Pluglar vazifasiga ko'ra ikki xil bo'ladi:

1. Umumiy yerladra ishlatiladigan pluglar;
2. Maxsus yerlarda ishlatiladigan pluglar.

Umumiy yerlarda ishlatiladigan pluglar doimiy ekin ekilib kelayotgan yerlarda ishlatiladi.

Maxsus pluglar yangi yerlar, bog'lar va uzumchilikda ishlatiladi.

Ishni bajarish tartibi:

1. Shirindini panshaxa bilan (yoki boshqa organik o'g'itni) zambil yoki chelakka soling.

2. Shirindini chopiladigan yyerga olib boring va kichik to'plamlar qilib to'shab chiqing.

3. Panshaxa bilan chirindini yyerga bir tekis qilib sochib chiqing.

4. Yerni chopish uchun temirdan bo'lgan uchi uchli belkurakni oling, uni yerdan taxminan 600 gradus burchak ostida qo'ying. Yerni chopganda temir qismi bilan butunlay yyerga kirishi kerak.

5. Kesib olingan yer qatlamini bir oz ko'taring va uni solingan o'g'itlar va o'simlik qoldiqlari tagiga tushadigan qilib ag'daring, yer chopganda juda qalin qatlam kesmang.

6. Yerni chopishda tuproqdan begona o'tlarni, ayniqsa ko'p yillik o'simliklar ildizlarini chiqarib tashlang, ularni chetga olib chiqib to'plang.

7. Ariqni chopib chiqishga ketgan vaqtini belgilang va yozib qo'ying, chopilgan yer maydonini o'lchang va yozib oling, necha kishi chopganini xam yozib oling.

Ishni qo'lqoplarda bajaring, yoki chopganingizda belkurakni navbat bilan bir o'ng tomon bir chap tomon oyog'ingiz bilan bosing (5 minutdan) belkurak bilan ehtiyot bo'lib ish bajaring, oyog'ingizni asrang.

4. Yangi mavzuni mustahkamlash

1. Yer haydashni ta'rifini ayting.
2. Plug nima uchun ishlatiladi?
3. Pluglarning vazifalari nimalardan iborat?

5. Uyga vazifa berish:

1. Mavzu yuzasidan krossvord tuzib kelish, boshlang'ich ish elementlarini bajarishni mashq qiling.

35-36-mavzu: URUG' VA KO'CHAT EKISH USULLARI, ME'YORI, MUDDATLARI. URUG'LARNI BIR TEKIS UNDIRIB OLISH TADBIRLARI.

Dars maqsadi:

Ta'limiy: o'quvchilarga urug' va ko'chat ekish usullari, me'yori, muddatlari, urug'larni bir tekis undirib olish tadbirlari haqida ma'lumotlar berish.

Tarbiyaviy: o'quvchilarga urug' va ko'chat ekish usullari, me'yori, muddatlari, urug'larni bir tekis unib chiqishda isrofgalchilikka yo'l qo'ymaslik hamda tejamkorlik bilan ekishni o'rgatish.

Rivojlantiruvchi: o'quvchilarda urug' va ko'chat ekish usullari, me'yori, muddatlari, urug'larni bir tekis undirib olish tadbirlari haqidagi ko'nikma va malakalarini shakllantirishga yo'naltirish.

Foydalaniladigan metodlar: og'zaki, ko'rgazmali, "Aqliy hujum" va "Klastyer" kabi interaktiv metodlar.

Moddiy texnik jihozlash va ko'rgazmali qurollar: elektron materiallar, rasmlar, darsliklar, metodik qo'llanma, ma'ruza matni, lug'atlar, ma'lumotnomalar, test materiallari, savollar banki va mustaqil bajarish topshiriqlari.

Reja:

1. Tashkiliy qism - 5 daqiqa
2. O'tilgan mavzuni takrorlash - 10 daqiqa
3. Yangi mavzuning bayoni - 50 daqiqa
4. Yangi mavzuni mustahkamlash - 20 daqiqa
5. Uyg'a vazifa berish - 20 daqiqa

Mashg'ulotning borishi

1. Tashkiliy qism. Salomlashish, davomatni aniqlash, navbatchini tayinlash, o'quvchilarning mashg'ulotga tayyorgarlik darajasini nazorat qilish. O'lchash va rejalash asboblariidan namunalar keltirib qo'yish.

2. O'tilgan mavzuni takrorlash. Urug' va ko'chat ekish usullari, me'yori, muddatlari, urug'larni bir tekis undirib olish tadbirlariga oid tushunchalardan blits savollar orqali takrorlash.

3. Yangi mavzuning bayoni.

Urug' va ko'chat ekish usullari. Erta hosil olish uchun ko'pchilik sabzavot va manzarali gullarning urug'liklari sovuq tushishidan oldin kuzda ekiladi. Qishga sabzi, petrushka, ukrop, seldr, kashnich urug'larini sarimsoqqiyoz, lola piyozini ekiladi. Bu o'simliklarning maysalari kuchsiz yer muzlashiga ham chidamli bo'ladi. Ekinlarni ekilganda har bir ekin uchun qatorlar orasida va qatorda qancha masofa oralab urug' qadash, ko'chat ekish, qanday chuqurlikda ko'mish hisobga olinadi. Har bir ekin uchun urug' va ko'chat ekish sxemasi belgilangan. Ekin ekishda turli usullari dan foydalaniladi: qatorli, tor qatorli, keng qatorli, tasmali, uyali, kvadrat-uyachali va boshqalar. Ekish usuli ekin turiga, qaysi maqsadda ekilishiga (don uchun, ko'kat, silos va h.), tuproq unumdorligiga qarab har xil bo'ladi.

4. Yangi mavzuni mustahkamlash

1. Sifatli urug' deganda nimani tushunasiz?

2. Qanday urug'larni ekishga tavsiya yetiladi?

5. Uyga vazifa berish:

1. Urug' va ko'chat ekish usullarini jarayonini o'rganib kelish.

37-38-mashg'ulot: URUG' EKISHDA QO'LLANILADIGAN QUOLLAR, MOSLAMALAR VA MASHINALAR

Dars maqsadi:

Ta'limiy: o'quvchilarga urug' ekishda qo'llaniladigan quollar, moslamalar va mashinalar haqida ma'lumotlar berish.

Tarbiyaviy: o'quvchilarga urug' ekishda qo'llaniladigan quollar, moslamalar va mashinalardan ehtiyotkorlik bilan ishlatishni o'rgatish.

Rivojlantiruvchi: o'quvchilarning urug' ekishda qo'llaniladigan quollar, moslamalar va mashinalar haqidagi ko'nikma va malakalarini shakllantirish.

Foydalaniladigan metodlar: og'zaki, ko'rgazmali, amaliy, "Kontseptual jadval" kabi interaktiv metodlar.

Moddiy texnik jihozlash va ko'rgazmali quollar: Namuna materiallar, elektron materiallar, plakatlar, rasmlar, chizmalar, darsliklar, metodik qo'llanma, ma'ruza matni, lug'atlar, ma'lumotnomalar, test materiallari, savollar banki va mustaqil bajarish topshiriqlari.

Reja:

1. Tashkiliy qism - 5 daqiqa
2. O'tilgan mavzuni takrorlash - 10 daqiqa
3. Yangi mavzuning bayoni - 50 daqiqa
4. Yangi mavzuni mustahkamlash - 20 daqiqa
5. Uyga vazifa berish - 20 daqiqa

Mashg'ulotning borishi

1. Tashkiliy qism. Salomlashish, davomatni aniqlash, navbatchini tayinlash, o'quvchilarning mashg'ulotga tayyorgarlik darajasini nazorat qilish.

2. O'tilgan mavzuni takrorlash. urug' ekishda qo'llaniladigan quollar, moslamalar va mashinalar kabi asboblarni ishlatishga doir ko'nikma va malakalarni aniqlovchi blits savollar berish.

3. Yangi mavzuning bayoni.

Ekish mashinasi (seyalka). Seyalkalar ekish usullari va o'simlik turiga qarab har xil bo'ladi. Ekish mashinalari o'simlik urug'larini qatorlarga kerakli miqdorda tashlash, ularni bir xil oralikda joylashtirish va urug'lari nam tuproqqa belgilangan chuqurlikda ko'mish vazifasini bajaradi. Shuningdek, seyalka ekish qatorlarining to'g'ri va bir xil tekislikda bo'lishini ta'minlaydi.

Urug' ekish, ko'chat o'tqazish va o'g'itlash mashinalari maqsadga qarab tor va keng qatorlab ekuvchi, kartoshka o'tkazuvchi, uyalab va aniq urug' tashlab ekuvchi xillarga, shuningdek maxsus ekinlarga mo'ljallangan makkajo'xori, chigit, lavlagi, sabzavot, don va boshqa ekinlar ekuvchi seyalkalarga ajratiladi. Maxsus ekish mashinalarining ayrimlarini boshqa ekinlar urug'larini ekishga ham moslashtirish mumkin.

4. Yangi mavzuni mustahkamlash

1. O'g'it sepish mashinalari qanday tuzilgan?
 2. O'g'it sepish mashinalari qanday ishlaydi?
 3. Urug' ekish mashinasi (seyalka) qanday vazifani bajaradi?
 4. Seyalka qanday tuzilgan?
- Seyalka urug'larni qanday qilib ekadi?

5. Uyga vazifa berish:

1. Urug' ekishda qo'llaniladigan mashinalarni mustqail o'qib kelish.

39-40-mashg'ulot: EKINLAR QATOR ORALARIGA ISHLOV BERISH VA ULARNI PARVARISH QILISHDA QO'LLANILADIGAN QUROLLAR VA MASHINALAR.

Dars maqsadi:

Ta'limiy: o'quvchilarga ekinlar qator oralariga ishlov berish va ularni parvarish qilishda qo'llaniladigan qurollar va mashinalar haqida ma'lumotlar berish.

Tarbiyaviy: o'quvchilarga ekinlar qator oralariga ishlov berish va ularni parvarish qilishda qo'llaniladigan qurollar va mashinalarni bilan ishlatishni o'rgatish.

Rivojlantiruvchi: o'quvchilarni ekinlar qator oralariga ishlov berish va ularni parvarish qilishda qo'llaniladigan qurollar va mashinalar haqidagi ko'nikma va malakalarini shakllantirishga yo'naltirish.

Foydalaniladigan metodlar: og'zaki, ko'rgazmali, "Aqliy xujum", "Kichik guruqlarga bo'lish" kabi interaktiv metodlar.

Moddiy texnik jihozlash va ko'rgazmali qurollar: elektron materiallar, rasmlar, darsliklar, metodik qo'llanma, ma'ruza matni, lug'atlar, ma'lumotnomalar, savollar banki, test materiallari va mustaqil bajarish topshiriqlari.

Reja:

1. Tashkiliy qism - 5 daqiqa
2. O'tilgan mavzuni takrorlash - 10 daqiqa
3. Yangi mavzuning bayoni - 50 daqiqa
4. Yangi mavzuni mustahkamlash - 20 daqiqa
5. Uyga vazifa berish - 20 daqiqa

Mashg'ulotning borishi

1. **Tashkiliy qism.** Salomlashish, davomatni aniqlash, navbatchini tayinlash, o'quvchilarning mashg'ulotga tayyorgarlik darajasini nazorat qilish.

2. **O'tilgan mavzuni takrorlash.** Ekinlar qator oralariga ishlov berish va ularni parvarish qilishda qo'llaniladigan qurollar va mashinalar haqida savol javob qilish qamda besh minutlik esse yozish.

3. Yangi mavzuning bayoni.

O'simliklarning yaxshi o'sishi, rivojlanishi va hosildorligining oshishida qator oralarini ishlash muhim ahamiyatga ega. O'simlik qator oralari kultivatorlar yordamida ishlanadi. Odatda, chopiq talab o'simliklar qator oralariga univversal kultivator va kultivator- o'g'itlagich bilan ishlov beriladi. Bunda o'simlik qator

oralari qatqalokdan xoli bo'ladi, tuprog'i yumshaydi, o'simlik ildizlari havo bilan ta'minlanadi, tuproq nam holatda bo'ladi va begona o'tlar yo'qoladi.

Kultivatorda ramalar (oldingi o'ng va chap, orqa ramalari), ish organlari, tayanch g'ildiraklar va o'g'itlagich mexanizmlari bo'ladi.

Usimlik qator orasini ishlashda ekinlarga shikast etmaslik uchun kultivatorning ish organlari o'simlik qatorlaridan ma'lum masofada joylashtiriladi.

4. Yangi mavzuni mustahkamlash

1. Kultivatorlarning qanday ahamiyati bor?
2. Kultivatorlar qanday tuzilgan?
3. Kultivator ish organlari qanday joylashtiriladi?
4. Sug'orish egatlari qanday ochiladi?

5. Uyga vazifa berish:

1. Mavzu yuzasidan "klaster" tuzib kelish.

CHORVACHILIK ASOSLARI

41-42-mashg'ulot: CHORVACHILIK TARMOQLARI VA ULARNING RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI

Dars maqsadi:

Ta'limiy: o'quvchilarga chorvachilik tarmoqlari va ularning rivojlantirish istiqbollari qoidalari haqida ma'lumotlar berish.

Tarbiyaviy: o'quvchilarga chorvachilik tarmoqlari va ularning rivojlantirish istiqbollari haqida o'rgatish.

Rivojlantiruvchi: o'quvchilarni chorvachilik tarmoqlari va ularning rivojlantirish istiqbollari haqida ko'nikma va malakalarini shakllantirishga yo'naltirish.

Dars metodi: og'zaki, munozara, aqliy hujum, ko'rgazmali, amaliy.

Moddiy texnik jihozlash va ko'rgazmali qurollar: elektron materiallar, rasmlar, darsliklar, metodik qo'llanma, ma'ruza matni, lug'atlar, ma'lumotnomalar, savollar banki, test materiallari va mustaqil bajarish topshiriqlari.

Reja:

1. Tashkiliy qism - 5 daqiqa
2. O'tilgan mavzuni takrorlash - 10 daqiqa
3. Yangi mavzuning bayoni - 50 daqiqa
4. Yangi mavzuni mustahkamlash - 20 daqiqa
5. Uyg'a vazifa berish - 20 daqiqa

Mashg'ulotning borishi

1. Tashkiliy qism. Salomlashish, davomatni aniqlash, navbatchini tayinlash, o'quvchilarning mashg'ulotga tayyorgarlik darajasini nazorat qilish.

2. O'tilgan mavzuni takrorlash. Chorvachilik tarmoqlari va ularning rivojlantirish istiqbollari haqidagi ma'lumotlar asosida savol-javob o'tkazish.

3. Yangi mavzuning bayoni.

Chorvachilik - qishloq xo'jaligining o'ziga xos sohasi bo'lib, uning vazifasi odamlarni oziq-ovqat mahsulotlari bilan, sanoatni xom-ashyo bilan ta'minlashdan iborat. Chorva mollari mahsulotlari (go'sht, yog', tuxum va sut) dan tayyorlangan taomlar juda ham mazali va sifatli bo'ladi. Chorvachilik sanoat uchun ham qimmatli xom-ashyo: jun, tyeri, mo'yna va boshqa mahsulotlar beradi. Chorva hayvonlari chiqindilari esa yerni o'g'itlashda qo'llaniladi.

Chorvachilik bir necha sohalarni qamrab oladi: qoramolchilik, qo'ychilik, yilqichilik, parrandachilik. Chorvachilikka baliq etishtirish-baliqchilik, mo'ynali hayvonlarni ko'paytirish - mo'ynachilik, arichilik va ipakchilik ham kiradi.

Chorvachilik qishloq xo'jaligining asosiy tarmoqlaridan biri hisoblanadi. Aholini qimmatli oziq - ovqat (go'sht, sut, yog', tuxum), jun va boshqa mahsulotlar bilan ta'minlashda uning ahamiyati beqiyosdir. Odamlar asosan o'simlik va hayvon mahsulotlari tarkibidagi uglevod, oqsil va yog' hisobiga enyergiya bilan ta'minlangan holda hayot kechiradi. Chorva mollari mahsulotlari (go'sht, yog', tuxum va sut)dan tayyorlangan taomlar juda ham mazali va sifatli bo'ladi.

4. Yangi mavzuni mustahkamlash

1. Chorvachilik sanoat uchun qimmatli xom-ashyo nimalardan iborat?
2. Chorva mollari mahsulotlariga nimalar kiradi?

5. Uyga vazifa berish:

1. Chorvachilikni rivojlantirish istiqbollari haqida konspekt tayyorlab kelish.

43-44- mashg'ulot: CHORVACHILIKDA CHORVA MOLLARINI PARVARISH QILISH VA MAHSULOTLAR SIFATINI OSHIRISH YO'LLARI.

Dars maqsadi:

Ta'limiy: o'quvchilarga chorvachilikda naslchilik ishlari, chorva mollarini parvarish qilish va mahsulotlar sifatini oshirish yo'llari haqida umumiy ma'lumotlar berish.

Tarbiyaviy: o'quvchilarga chorvachilikda naslchilik ishlari, chorva mollarini parvarish qilish va mahsulotlar sifatini oshirish yo'llarini o'rgatish.

Rivojlantiruvchi: o'quvchilarga chorvachilikda naslchilik ishlari, chorva mollarini parvarish qilish va mahsulotlar sifatini oshirish yo'llari haqidagi ko'nikma va malakalarini shakllantirishga yo'naltirish.

Dars metodi: og'zaki, munozara, aqliy hujum, ko'rgazmali, amaliy.

Moddiy texnik jihozlash va ko'rgazmali qurollar:

elektron materiallar, rasmlar, darsliklar, metodik qo'llanma, ma'ruza matni, lug'atlar, ma'lumotnomalar, savollar banki va mustaqil bajarish topshiriqlari.

Reja:

1. Tashkiliy qism - 5 daqiqa
2. O'tilgan mavzuni takrorlash - 10 daqiqa
3. Yangi mavzuning bayoni - 50 daqiqa
4. Yangi mavzuni mustahkamlash - 20 daqiqa
5. Uyga vazifa berish - 20 daqiqa

Mashg'ulotning borishi

1. Tashkiliy qism. Salomlashish, davomatni aniqlash, navbatchini tayinlash, o'quvchilarning mashg'ulotga tayyorgarlik darajasini nazorat qilish.

2. O'tilgan mavzuni takrorlash. Chorvachilik tarmoqlari va ularning rivojlantirish istiqbollari haqidagi ma'lumotlar asosida savol-javob o'tkazish.

3. Yangi mavzuning bayoni.

Nasldor buqalardan olinadigan urug'iing sifati birinchi galda ularni boqish sharoitiga va usuliga bog'liq. Nasldor buqalarni boqishni susaytirish yoki kuchaytirish maqsadga muvofiq emas. Chunki kuchli oziqlar bilan hamma vaqt to'ydirib boqish va motsion tashkil yetilmasligi ular tanasining va jinsiy organlarining yog' bosib ketishiga olib keladi. Buning natijasida urug' berish xususiyati yomonlashadi. yoki aksincha, sifatsp em-xashak bilap boqish ular organizmii bo'shashtirib, quvvatsizlantirib qo'yadi. Buning oqibatida urug'ning sifati buziladi, buqalar oriqlab, kasalliklarga beriluvchan bo'lib qoladi. Binobarin, nasldor buqalarnn boqishda, nlmii jihatdan asoslangan nstiqbolli usullar asosida

ratsion tuzish kerak bo'ladi. U quyidagicha bo'lishi mumkin. Masalan, buqalar qochirish nshlarida foydalanshshaydigan «tinim» davrida ularning har 100 kg tirik vazni xisobiga 1,1 oziq birligi va 110 g hazm bo'ladigin protein (ozuqa) berish mumkin.

4. Yangi mavzuni mustahkamlash

1. Nasldor buqalar qanday boqiladi?

2. Qoramollarning qo'shimcha mahsulotlariga nimalar kiradi?

5. Uyga vazifa berish:

1. Chorvachilik mollarini parvarish qilish va mahsulotini ko'paytirish haqida mustaqil o'qish.

45-46- mashg'ulot: CHORVACHILIK FERMALARIDA ISHLARNI MEXANIZASIYALASHTIRISH: EM-XASHAK TAYYORLASH, TARQATISH MIKROIQLIM HOSIL QILISH.

Dars maqsadi:

Ta'limiy: o'quvchilarga chorvachilik fermalarida ishlarni

mexanizasiyalashtirish: em-xashak tayyorlash, tarqatish mikroiqlim hosil qilish haqida umumiy ma'lumotlar berish;

Tarbiyaviy: chorvachilik fermalarida ishlarni mexanizasiyalashtirish: em-xashak tayyorlash, tarqatish mikroiqlim hosil qilishni o'rgatish;

Rivojlantiruvchi: o'quvchilarning chorvachilik fermalarida ishlarni mexanizasiyalashtirish: em-xashak tayyorlash, tarqatish mikroiqlim hosil qilish haqidagi ko'nikma va malakalarini shakllantirishga yo'naltirish.

Dars metodi: og'zaki, ko'rgazmali, amaliy va interaktiv metodlar.

Moddiy texnik jihozlash va ko'rgazmali qurollar: elektron materiallar, rasmlar, jadvallar, darsliklar, metodik qo'llanma, ma'ruza matni, lug'atlar, ma'lumotnomalar, test materiallari, savollar banki va mustaqil bajarish topshiriqlari.

Reja:

1. Tashkiliy qism - 5 daqiqa

2. O'tilgan mavzuni takrorlash - 10 daqiqa

3. Yangi mavzuning bayoni - 50 daqiqa

4. Yangi mavzuni mustahkamlash - 20 daqiqa

5. Uyga vazifa berish - 20 daqiqa

Mashg'ulotning borishi

1. Tashkiliy qism. Salomlashish, davomatni aniqlash, navbatchini tayinlash, o'quvchilarning mashg'ulotga tayyorgarlik darajasini nazorat qilish.

2. O'tilgan mavzuni takrorlash. Chorvachilik fermalarida ishlarni mexanizasiyalashtirish: em-xashak tayyorlash, tarqatish mikroiqlim hosil qilish haqidagi ma'lumotlar asosida savol-javob o'tkazish.

3. Yangi mavzuning bayoni.

Aholini oziq-ovqat mahsuloti bilan ta'minlash uchun, chorvachilikni jadal rivojlantirish kerak, ya'ni mahsulotni ko'paytirish, shu joyda yashab turgan

odamlarni yetarli hayvon mahsulotlari bilan ta'minlash zarur. Buning uchun mahsuldorlikni oshirish va chorva mollarni ko'paytirish kerak.

Chorvachilikni jadallashtirish yo'llaridan biri chorvachilik korxonalarida mollarni parvarishi uchun korxonada butunlay mexanizatsiyalashgan - avtomatlashgan bo'lishi kerak. Bunday korxonalar ayniqsa, parandachilikda samara beradi. Bu yerlarda bir vaqta o'n, yuz minglab hayvonlar saqlash mumkin. Masalan, parranda kompleksida 24, 54 yoki 108, 000 bir yilda paranda fabrikasida 200, 300, 500 ming tovuq, fabrikalarda 2 mln tovuq saqlanadi.

4. Yangi mavzuni mustahkamlash

1. Chorvachilikni jadallashtirish yo'llaridan biri chorvachilik korxonalarida mollarni parvarishi uchun korxonada butunlay nima qilingan bo'lishi kerak?

2. Parandachilik fabrikasida bitta operatsiya nechta tovuq xizmatini qila oladi?

3. Fermalarda mahsulotlarni aralashtirib oziqani tayyorlashda nimadan foydalaniladi?

5. Uyga vazifa berish:

1. Chorvachilikda em-xashaka tayyorlash usullari haqida mustaqil o'qish.

47-48-mashg'ulot: CHORVACHILIK FERMALARIDA ISHLARNI MEXANIZATSIYALASHTIRISH: SOG'ISH

Dars maqsadi:

Ta'limiy: o'quvchilarga chorvachilik fermalarida ishlarni mexanizatsiyalashtirish, sog'ish haqida umumiy ma'lumotlar berish;

Tarbiyaviy: chorvachilik fermalarida ishlarni mexanizatsiyalashtirish, sog'ishni o'rgatish;

Rivojlantiruvchi: o'quvchilarning chorvachilik fermalarida ishlarni mexanizatsiyalashtirish, sog'ish haqidagi ko'nikma va malakalarini shakllantirishga yo'naltirish.

Dars metodi: og'zaki, ko'rgazmali, amaliy va interaktiv metodlar.

Moddiy texnik jihozlash va ko'rgazmali qurollar: elektron materiallar, rasmlar, darsliklar, metodik qo'llanma, ma'ruza matni, lug'atlar, ma'lumotnomalar, test materiallari, savollar banki va mustaqil bajarish topshiriqlari.

Reja:

1. Tashkiliy qism - 5 daqiqa
2. O'tilgan mavzuni takrorlash - 10 daqiqa
3. Yangi mavzuning bayoni - 50 daqiqa
4. Yangi mavzuni mustahkamlash - 20 daqiqa
5. Uyga vazifa berish - 20 daqiqa

Mashg'ulotning borishi

1. **Tashkiliy qism.** Salomlashish, davomatni aniqlash, navbatchini tayinlash, o'quvchilarning mashg'ulotga tayyorgarlik darajasini nazorat qilish.

2. **O'tilgan mavzuni takrorlash.** Chorvachilik fermalarida ishlarni mexanizatsiyalashtirish, sog'ish haqidagi ma'lumotlar asosida savol-javob o'tkazish.

3. Yangi mavzuning bayoni.

Sigirlarni sog'ishni 3 xil usuli bor

1. Tabiiy ravishda buzoqning yelini so'rish;
2. Qo'l bilan siqib sutni yelindan sog'ib olish;
3. Mashina bilan sutni so'rib yoki siqib sog'ib olish.

Qo'lda sog'ish paytida katta barmoq bilan kaftning yuqori qismi so'rg'ichni siqib ushlaydi. Sutning yelini sisternasidagi bir qismi oqib so'rg'ich kanaliga tushadi. So'ng so'rg'ichning barcha barmoqlari bilan qo'shib siqilsa sut so'rg'ich kanalidan oqib chelakka tushadi.

Mashina bilan sigirni sut berish so'rib olishdan amalga oshiriladigan ishlar sut berish fizalogiyasidan kelib chiqqan holda belgilangan. Sog'ish davomiyligi mashina bilan sigir sog'uvchilar uchun bir xilda quydagicha bo'ladi.

Sigirni sog'ishga tayyorlashlari (yyelinni issiq suv bilan yuvish- artish va uni uqalash, birinchi sut tomchilrini sog'ib olish apparati ishlatish, sog'ish stakanlarini yelini so'rg'ichga kiydirish) 60 sek.dan ko'p bo'lmagan vaqt ichida bajarilishi shart.

Sigirni mashina bilan asosiy sog'ish vaqti (mashina bilan qayta sog'ishni hisobiga olganda) 4-7minut vaqtda yakunlanishi zarur.

Yakuniy-sog'ish stakanlarini so'rg'ichdan echib olish.

4. Yangi mavzuni mustahkamlash

1. Sigirlarnig sog'ishning necha xil usuli mavjud?

Sigirni mashina bilan sog'ishda belgilangan maksimal vaqti qancha?

5. Uyg'a vazifa berish: 1. Chorvachilikda mollarni sog'ish turlari haqida mustaqil o'qish

49-50-mashg'ulot: CHORVACHILIK FERMALRIDA ISHLARNI MEXANIZATSIYALASHTIRISH: SUG'ORISH.

Dars maqsadi:

Ta'limiy: o'quvchilarga chorvachilik fermalrida ishlarni mexanizatsiyalashtirish hamda sug'orish haqida umumiy ma'lumotlar berish;

Tarbiyaviy: chorvachilik fermalrida ishlarni mexanizatsiyalashtirish hamda sug'orishda suvni nobud qilmaslikni o'rgatish;

Rivojlantiruvchi: o'quvchilarning chorvachilik fermalrida ishlarni mexanizatsiyalashtirish hamda sug'orish haqidagi ko'nikma va malakalarini shakllantirishga yo'naltirish.

Dars metodi: og'zaki, ko'rgazmali, "Fikrlar hujumi" va interaktiv metodlar.

Moddiy texnik jihozlash va ko'rgazmali qurollar: elektron materiallar, plakatlar, rasmlar, darsliklar, metodik qo'llanma, ma'ruza matni, lug'atlar, ma'lumotnomalar, savollar banki va mustaqil bajarish topshiriqlari.

Reja:

1. Tashkiliy qism - 5 daqiqa
2. O'tilgan mavzuni takrorlash - 10 daqiqa
3. Yangi mavzuning bayoni - 50 daqiqa

4. Yangi mavzuni mustahkamlash - 20 daqiqa

5. Uyga vazifa berish - 20 daqiqa

Mashg'ulotning borishi

1. **Tashkiliy qism.** Salomlashish, davomatni aniqlash, navbatchini tayinlash, o'quvchilarning mashg'ulotga tayyorgarlik darajasini nazorat qilish.

2. **O'tilgan mavzuni takrorlash.** Chorvachilik fermalarida ishlarni mexanizatsiyalashtirish hamda sug'orish haqidagi ma'lumotlar asosida savol-javob o'tkazish.

3. Yangi mavzuning bayoni.

Suv - bu obi-hayot. Mamlakatimizda suvning xalq xo'jaligida ahamiyati jida kattadir chorvachilikda suv hayvonlarini sug'orish, ozuqa tayyorlash, gongdan tozalash, sigirlarni sog'ishdan profilaktika ishlarini olib boorish (yyelini sut idishlarini, quvurlarini yuvish) molxollardan sanatsiya ishlarini o'tkazish, xizmatchilarning maishiy ehtiyojlari va boshqa bir qancha ishlarda foydalaniladi.

Bu tahlillarda suvning rangi, ta'mi, harorati, kimyoviy elementlar mavjudligi mikroorganizmlar bilan zararlanganligi radiaktivligi o'rganiladi.

4. Yangi mavzuni mustahkamlash

1. Chorva mollarini boqishda suvning qanday ahamiyati bor?

2. Xayvonlarga beriladigan suv toza bo'lishiga nima uchun e'tibor beriladi?

3. Chorvachilikda suvning qanday manbalaridan foydalaniladi?

4. Suv qanday tozalanadi va zararsizlantiriladi?

5. Uyga vazifa berish:

1. Chorvachilikni sug'orish usullari va turlari haqida konspekt tayyorlab kelish.

51-52--mashg'ulot: CHORVACHILIK FERMALARIDA ISHLARNI MAHANIZATSIYALASHTIRISH: GO'NGLARDAN TOZALASH

Dars maqsadi:

Ta'limiy: o'quvchilarga chorvachilik fermalarida ishlarni mexanizatsiyalashtirish hamda sog'ish, sug'orish, go'nglardan tozalash haqida umumiy ma'lumotlar berish;

Tarbiyaviy: chorvachilik fermalarida ishlarni mexanizatsiyalashtirish hamda sog'ish, sug'orish, go'nglardan tozalash va fermalarni toza-ozoda tutishga o'rgatish;

Rivojlantiruvchi: o'quvchilarning chorvachilik fermalarida ishlarni mexanizatsiyalashtirish hamda sog'ish, sug'orish, go'nglardan tozalash haqidagi ko'nikma va malakalarini shakllantirishga yo'naltirish.

Dars metodi: og'zaki, ko'rgazmali, amaliy va interaktiv metodlar.

Moddiy texnik jihozlash va ko'rgazmali qurollar: elektron materiallar, plakatlari, rasmlar, darsliklar, metodik qo'llanma, ma'ruza matni, lug'atlar, ma'lumotnomalar, savollar banki, test materiallari va mustaqil bajarish topshiriqlari.

Reja:

1. Tashkiliy qism - 5 daqiqa

2. O'tilgan mavzuni takrorlash - 10 daqiqa

3. Yangi mavzuning bayoni - 50 daqiqa
4. Yangi mavzuni mustahkamlash - 20 daqiqa
5. Uyga vazifa berish - 20 daqiqa

Mashg'ulotning borishi

1. Tashkiliy qism. Salomlashish, davomatni aniqlash, navbatchini tayinlash, o'quvchilarning mashg'ulotga tayyorgarlik darajasini nazorat qilish.

2. O'tilgan mavzuni takrorlash. Chorvachilik fermalarida ishlarni mahanizatsiyalashtirish hamda sog'ish, sug'orish, go'nglardan tozalash haqidagi ma'lumotlar asosida savol-javob o'tkazish.

3. Yangi mavzuning bayoni.

Qo'lda sog'ish paytida katta barmoq bilan kaftning yuqori qismi so'rg'ichni siqib ushlaydi. Sutning yelini sisternasidagi bir qismi oqib so'rg'ich kanaliga tushadi. So'ng so'rg'ichning barcha barmoqlari bilan qo'shib siqilsa sut so'rg'ich kanalidan oqib chelakka tushadi.

Mashina bilan sigirni sut berish so'rib olishdan amalga oshiriladigan ishlar sut berish fiziologiyasidan kelib chiqqan holda belgilangan. Sog'ish davomiyligi mashina bilan sigir sog'uvchilar uchun bir xilda quydagicha bo'ladi.

1) Sigirni sog'ishga tayyorlashlari (yelinni issiq suv bilan yuvish- artish va uni uqalash, birinchi sut tomchilrini sog'ib olish apparati ishlatish, sog'ish stakanlarini yelini so'rg'ichga kiydirish) 60 sek.dan ko'p bo'lmagan vaqt ichida bajarilishi shart.

2) Sigirni mashina bilan asosiy sog'ish vaqti (mashina bilan qayta sog'ishni hisobiga olganda) 4-7min vaqt yakunlanishi zarur

3) Yakuniy-sog'ish stakanlarini so'rg'ichdan yechib olish. Sog'ish mashinasining uzilib surtib olishga asoslangan ichki organi sog'ish stakani sanaladi. Sog'ish stakani bir yoki ikki kamerali bo'ladi. Stakan kameralarida ish uchun zarur bo'lgan xavo bosimi ta'minlanadi.

4. Yangi mavzuni mustahkamlash

1. Sog'ish stakani necha kamerali bo'ladi?
2. Go'ng qishloq xo'jaligining qaysi tarmoqlarida ishlatiladi?

5. Uyga vazifa berish:

1. Chorvachilikda sug'orish, sog'ish va go'ngdan tozalash to'g'risida mustaqil o'qish.

53-54-mashg'ulot: CHORVACHILIK FERMALARIDA CHORVA MOLLARINI PARVARISH QILISH USULLARI

Dars maqsadi:

Ta'limiy: o'quvchilarga chorvachilik fermalarida chorva mollarini parvarish qilish usullari haqida umumiy ma'lumotlar berish;

Tarbiyaviy: chorvachilik fermalarida chorva mollarini parvarish qilish usullarini o'rgatish;

Rivojlantiruvchi: o'quvchilarning chorvachilik fermalarida chorva mollarini parvarish qilish usullari haqidagi ko'nikma va malakalarini shakllantirish, ilmiy izlanishga, ijodkorlikka yo'naltirish.

Dars metodi: og'zaki, ko'rgazmali, amaliy va interaktiv metodlar.

Moddiy texnik jihozlash va ko'rgazmali qurollar: elektron materiallar, plakatlar, rasmlar, darsliklar, metodik qo'llanma, ma'lumot matni, log'o'lar, ma'lumotnomalar, test materiallari va mustaqil bajarish topshiriqlari.

Reja:

1. Tashkiliy qism - 5 daqiqa
2. O'tilgan mavzuni takrorlash - 10 daqiqa
3. Yangi mavzuning bayoni - 50 daqiqa
4. Yangi mavzuni mustahkamlash - 20 daqiqa
5. Uyga vazifa berish - 20 daqiqa

Mashg'ulotning borishi

1. Tashkiliy qism. Salomlashish, davomatni aniqlash, mavzuchini tayinlash, o'quvchilarning mashg'ulotga tayyorgarlik darajasini nazorat qilish.

2. O'tilgan mavzuni takrorlash. Chorvachilik fermalarida chorva mollarini parvarish qilish usullari haqidagi ma'lumotlar asosida savol-javob o'tkazish.

3. Yangi mavzuning bayoni.

Chorva mollarining yaxshi o'sishi va ularning mahsuldorligini oshirishda tashqi muxit katta ta'sir qiladi.

Chorvachilikni rivojlantirishda iqlim, shu jayning o'ziga mos sharoitlari hal qiluvchi rol o'ynaydi. Iqlimning hayvonlarga ham, em-kashak bezasiga qam ta'siri bo'ladi. Molxonlardagi havoning issiqligi, namlik darajasi, tarkibidagi gazlarning almashinuvi ham molxonaning yoritilish darajasi qisqaroq xo'jalik hayvonlariga ta'sir qiladi.

Harorat. Hayvonlar sovuqda qolgan, tanasidan issiqlik ajratishi kuchayadi, uning o'rmini to'ldirish uchun esa organizm ko'proq em-kashak talab qiladi, bunday xolda oziq modda etishmasa mahsuldorligi kamayadi va sifati yomonlashadi. Shuningdek, hayvonlar sovuqda uzoq muddat qolib kema shamollaydi, kasallanadi va hatto nobud bo'ladi. Hayvonlarning teri ostidagi yog qatlami va terining qalin jun bilan qoplanishi tanadan issiqlikning tarqalishiga va organizmga sovuqning ta'sir etishiga yo'l qo'ymaydi, ammo haroratning normadan pasayishi ham hayvonga yomon ta'sir qiladi.

Yosh hayvonlar katta yoshdagi hayvonlarga nisbatan sovuqqa chidamsiz bo'ladi.

Chorva mollariga yuqori harorat ham yomon ta'sir qiladi. Yuqori haroratta hayvonlar terlaydi, natijada hayvonda suv va energiya ko'p sarflanadi. Quyosh ostida qolgan mollarni oftob uradi va kanalgacha chalinadi.

4. Yangi mavzuni mustahkamlash

1. Chorva mollarini boqish uchun qanday sharoitlar bo'lishi kerak?

2. Molxonalarda issiqlik qanday bo'lishi kerak?

3. Molxonadagi namlikning qanday ahamiyati bor?

4. Chorva mollari saqlanadigan xonalarda yorug'likning yetarli bo'lishini nima ahamiyati bor?

Molxonalarni qurishda qanday sharoitlar bo'lishi talab yoniladi?

5. Uyga vazifa berish:

1. Chorva mollarini parvarish qilish haqida konspekt tayyorlab kelish.

**55-56-mashg'ulot: CHORVACHILIKNING
MEXANIZATSIYALASHTIRISH, AVTOMATLASHTIRISHNING
AHAMIYATI VA ISTIQBOLLARI VA HAYOT XAVFSIZLIGI
ASOSLARI.**

Dars maqsadi:

Ta'limiy: o'quvchilarga chorvachilikning mexanizatsiyalashtirish, avtomatlashtirishning ahamiyati va istiqbollari hamda hayot xavfsizligi asoslari haqida umumiy ma'lumotlar berish;

Tarbiyaviy: chorvachilikning mexanizatsiyalashtirish, avtomatlashtirishning ahamiyati va istiqbollari hamda hayot xavfsizligi asoslarini o'rgatish;

Rivojlantiruvchi: o'quvchilarning chorvachilikning mexanizatsiyalashtirish, avtomatlashtirishning ahamiyati va istiqbollari hamda hayot xavfsizligi asoslari haqida ko'nikma malakalarini shakllantirishga yo'naltirish.

Dars metodi: og'zaki, ko'rgazmali, "Aqliy hujum", amaliy va interaktiv metodlar.

Moddiy texnik jihozlash va ko'rgazmali qurollar: chorvachilikni mexanizatsiyalashtirish, avtomatlashtirishga oid vidioro'liklar, elektron materiallar, rasmlar, darsliklar, metodik qo'llanma, ma'ruza matni, lug'atlar, ma'lumotnomalar, savollar banki, test materiallari va mustaqil bajarish topshiriqlari.

Reja:

1. Tashkiliy qism - 5 daqiqa
2. O'tilgan mavzuni takrorlash - 10 daqiqa
3. Yangi mavzuning bayoni - 50 daqiqa
4. Yangi mavzuni mustahkamlash - 20 daqiqa
5. Uyg'a vazifa berish - 20 daqiqa

Mashg'ulotning borishi

1. Tashkiliy qism. Salomlashish, davomatni aniqlash, navbatchini tayinlash, o'quvchilarning mashg'ulotga tayyorgarlik darajasini nazorat qilish.

2. O'tilgan mavzuni takrorlash. Chorvachilikning mexanizatsiyalashtirish, avtomatlashtirishning ahamiyati va istiqbollari hamda hayot xavfsizligi asoslari haqidagi ma'lumotlar asosida savol-javob o'tkazish.

3. Yangi mavzuning bayoni.

Qishloq xo'jalik hayvonlariga qoramol, qo'y, echki, ot, quyon va parrandalar kirib, ular inson hayotida muhim ahamiyatga egadir.

Qoramol. Qoramol inson uchun go'sht va sut beradi, terisi ko'n sanoati uchun xom ashyo hisoblanadi. Oshlangan terisi kiyimbosh tayyorlashda keng miqyosda qo'llaniladi. Shuningdek, qoramol go'ngi tuproq unumdorligini oshirishda asosiy mahalliy o'g'it hisoblanadi.

Sigir suti qimmatli oziq-ovqat mahsulidir, chunki uning tarkibida moy, oqsil, qand, mineral tuzlar ko'p bo'ladi. Har bir sigir yil davomida 4000 kg gacha, ba'zi zotlari esa undan ham ko'proq sut beradi.

Dars metodi: ogʻzaki, koʻrgazmali, amaliy va interaktiv metodlar.

Moddiy texnik jihozlash va koʻrgazmali qurollar: elektron materiallar, plakatlari, rasmlar, darsliklar, metodik qoʻllanma, maʼruza matni, lugʻatlar, maʼlumotnomalar, test materiallari va mustaqil bajarish topshiriqlari.

Reja:

1. Tashkiliy qism - 5 daqiqa
2. Oʻtilgan mavzuni takrorlash - 10 daqiqa
3. Yangi mavzuning bayoni - 50 daqiqa
4. Yangi mavzuni mustahkamlash - 20 daqiqa
5. Uyga vazifa berish - 20 daqiqa

Mashgʻulotning borishi

1. Tashkiliy qism. Salomlashish, davomatni aniqlash, navbatchini tayinlash, oʻquvchilarning mashgʻulotga tayyorgarlik darajasini nazorat qilish.

2. Oʻtilgan mavzuni takrorlash. Chorvachilik fermalarida chorva mollarini parvarish qilish usullari haqidagi maʼlumotlar asosida savol-javob oʻtkazish.

3. Yangi mavzuning bayoni.

Chorva mollarining yaxshi oʻsishi va ularning mahsuldorligini oshirishda tashqi muxit katta taʼsir qiladi.

Chorvachilikni rivojlantirishda iqlim, shu joyining oʻziga xos sharoitlari hal qiluvchi rol oʻynaydi. Iqlimning hayvonlarga ham, em-xashak bazasiga qam taʼsiri boʻladi. Molxonlardagi havoning issiqligi, namlik darajasi, tarkibidagi gazlarning almashinuvi ham molxonaning yoritilish darajasi qishloq xoʻjalik hayvonlariga taʼsir qiladi.

Harorat. Hayvonlar sovuqda qolsa, tanasidan issiqlik ajralishi kuchayadi, uning oʻrnini toʻldirish uchun esa organizm koʻproq em-xashak talab qiladi, bunday xolda oziq modda etishmasa mahsuldorligi kamayadi va sifati yomonlashadi. Shuningdek, hayvonlar sovuqda uzoq muddat qolib ketsa shamollaydi, kasallanadi va hatto nobud boʻladi. Hayvonlarning teri ostidagi yog qatlami va terining qalin jun bilan qoplanishi tanadan issiqlikning tarqalishiga va organizmga sovuqning taʼsir etishiga yoʻl qoʻymaydi, ammo haroratning normadan pasayishi ham hayvonga yomon taʼsir qiladi.

Yosh hayvonlar katta yoshdagi hayvonlarga nisbatan sovuqqa chidamsiz boʻladi.

Chorva mollariga yuqori harorat ham yomon taʼsir qiladi. Yuqori haroratda hayvonlar terlaydi, natijada hayvonda suv va energiya koʻp sarflanadi. Quyosh ostida qolgan mollarni oftob uradi va kasalga chalinadi.

4. Yangi mavzuni mustahkamlash

1. Chorva mollarini boqish uchun qanday sharoitlar boʻlishi lozim?
2. Molxonalarda issiqlik qanday boʻlishi kerak?
3. Molxonadagi namlikning qanday ahamiyati bor?
4. Chorva mollari saqlanadigan xonalardagi yorugʻlikning yetarli boʻlishining nima ahamiyati bor?

Molxonalarni qurishda qanday sharoitlar boʻlishi talab yetiladi?

5. Uyga vazifa berish:

1. Chorva mollarini parvarish qilish haqida konspekt tayyorlab kelish.

55-56-mashg'ulot: CHORVACHILIKNING MEXANIZATSIYALASHTIRISH, AVTOMATLASHTIRISHNING AHAMIYATI VA ISTIQBOLLARI VA HAYOT XAVFSIZLIGI ASOSLARI.

Dars maqsadi:

Ta'limiy: o'quvchilarga chorvachilikning mexanizatsiyalashtirish, avtomatlashtirishning ahamiyati va istiqbollari hamda hayot xavfsizligi asoslari haqida umumiy ma'lumotlar berish;

Tarbiyaviy: chorvachilikning mexanizatsiyalashtirish, avtomatlashtirishning ahamiyati va istiqbollari hamda hayot xavfsizligi asoslarini o'rgatish;

Rivojlantiruvchi: o'quvchilarning chorvachilikning mexanizatsiyalashtirish, avtomatlashtirishning ahamiyati va istiqbollari hamda hayot xavfsizligi asoslari haqida ko'nikma malakalarini shakllantirishga yo'naltirish.

Dars metodi: og'zaki, ko'rgazmali, "Aqliy hujum", amaliy va interaktiv metodlar.

Moddiy texnik jihozlash va ko'rgazmali qurollar: chorvachilikni mexanizatsiyalashtirish, avtomatlashtirishga oid vidioro'liklar, elektron materiallar, rasmlar, darsliklar, metodik qo'llanma, ma'ruza matni, lug'atlar, ma'lumotnomalar, savollar banki, test materiallari va mustaqil bajarish topshiriqlari.

Reja:

1. Tashkiliy qism - 5 daqiqa
2. O'tilgan mavzuni takrorlash - 10 daqiqa
3. Yangi mavzuning bayoni - 50 daqiqa
4. Yangi mavzuni mustahkamlash - 20 daqiqa
5. Uyga vazifa berish - 20 daqiqa

Mashg'ulotning borishi

1. Tashkiliy qism. Salomlashish, davomatni aniqlash, navbatchini tayinlash, o'quvchilarning mashg'ulotga tayyorgarlik darajasini nazorat qilish.

2. O'tilgan mavzuni takrorlash. Chorvachilikning mexanizatsiyalashtirish, avtomatlashtirishning ahamiyati va istiqbollari hamda hayot xavfsizligi asoslari haqidagi ma'lumotlar asosida savol-javob o'tkazish.

3. Yangi mavzuning bayoni.

Qishloq xo'jalik hayvonlariga qoramol, qo'y, echki, ot, quyon va parrandalar kirib, ular inson hayotida muhim ahamiyatga egadir.

Qoramol. Qoramol inson uchun go'sht va sut beradi, terisi ko'n sanoati uchun xom ashyo hisoblanadi. Oshlangan terisi kiyimbosh tayyorlashda keng miqyosda qo'llaniladi. Shuningdek, qoramol go'ngi tuproq unumdorligini oshirishda asosiy mahalliy o'g'it hisoblanadi.

Sigir suti qimmatli oziq-ovqat mahsulidir, chunki uning tarkibida moy, oqsil, qand, mineral tuzlar ko'p bo'ladi. Har bir sigir yil davomida 4000 kg gacha, ba'zi zotlari esa undan ham ko'proq sut beradi.

Dars metodi: og'zaki, ko'rgazmali, amaliy va interaktiv metodlar.

Moddiy texnik jihozlash va ko'rgazmali qurollar: elektron materiallar, plakatlar, rasmlar, darsliklar, metodik qo'llanma, ma'ruza matni, lug'atlar, ma'lumotnomalar, test materiallari va mustaqil bajarish topshiriqlari.

Reja:

1. Tashkiliy qism - 5 daqiqa
2. O'tilgan mavzuni takrorlash - 10 daqiqa
3. Yangi mavzuning bayoni - 50 daqiqa
4. Yangi mavzuni mustahkamlash - 20 daqiqa
5. Uyga vazifa berish - 20 daqiqa

Mashg'ulotning borishi

1. Tashkiliy qism. Salomlashish, davomatni aniqlash, navbatchini tayinlash, o'quvchilarning mashg'ulotga tayyorgarlik darajasini nazorat qilish.

2. O'tilgan mavzuni takrorlash. Chorvachilik fermalarida chorva mollarini parvarish qilish usullari haqidagi ma'lumotlar asosida savol-javob o'tkazish.

3. Yangi mavzuning bayoni.

Chorva mollarining yaxshi o'sishi va ularning mahsuldorligini oshirishda tashqi muxit katta ta'sir qiladi.

Chorvachilikni rivojlantirishda iqlim, shu joyining o'ziga xos sharoitlari hal qiluvchi rol o'ynaydi. Iqlimning hayvonlarga ham, em-xashak bazasiga qam ta'siri bo'ladi. Molxondlardagi havoning issiqligi, namlik darajasi, tarkibidagi gazlarning almashinuvi ham molxonaning yoritilish darajasi qishloq xo'jalik hayvonlariga ta'sir qiladi.

Harorat. Hayvonlar sovuqda qolsa, tanasidan issiqlik ajralishi kuchayadi, uning o'rnini to'ldirish uchun esa organizm ko'proq em-xashak talab qiladi, bunday xolda oziq modda etishmasa mahsuldorligi kamayadi va sifati yomonlashadi. Shuningdek, hayvonlar sovuqda uzoq muddat qolib ketsa shamollaydi, kasallanadi va hatto nobud bo'ladi. Hayvonlarning teri ostidagi yog qatlami va terining qalin jun bilan qoplanishi tanadan issiqlikning tarqalishiga va organizmga sovuqning ta'sir etishiga yo'l qo'ymaydi, ammo haroratning normadan pasayishi ham hayvonga yomon ta'sir qiladi.

Yosh hayvonlar katta yoshdagi hayvonlarga nisbatan sovuqqa chidamsiz bo'ladi.

Chorva mollariga yuqori harorat ham yomon ta'sir qiladi. Yuqori haroratda hayvonlar terlaydi, natijada hayvonda suv va energiya ko'p sarflanadi. Quyosh ostida qolgan mollarni oftob uradi va kasalga chalinadi.

4. Yangi mavzuni mustahkamlash

1. Chorva mollarini boqish uchun qanday sharoitlar bo'lishi lozim?

2. Molxonalarda issiqlik qanday bo'lishi kerak?

3. Molxonadagi namlikning qanday ahamiyati bor?

4. Chorva mollari saqlanadigan xonalardagi yorug'likning yetarli bo'lishining nima ahamiyati bor?

Molxonalarni qurishda qanday sharoitlar bo'lishi talab yetiladi?

5. Uyga vazifa berish:

1. Chorva mollarini parvarish qilish haqida konspekt tayyorlab kelish.

**55-56-mashg'ulot: CHORVACHILIKNING
MEXANIZATSIYALASHTIRISH, AVTOMATLASHTIRISHNING
AHAMIYATI VA ISTIQBOLLARI VA HAYOT XAVFSIZLIGI
ASOSLARI.**

Dars maqsadi:

Ta'limiy: o'quvchilarga chorvachilikning mexanizatsiyalashtirish, avtomatlashtirishning ahamiyati va istiqbollari hamda hayot xavfsizligi asoslari haqida umumiy ma'lumotlar berish;

Tarbiyaviy: chorvachilikning mexanizatsiyalashtirish, avtomatlashtirishning ahamiyati va istiqbollari hamda hayot xavfsizligi asoslarini o'rgatish;

Rivojlantiruvchi: o'quvchilarning chorvachilikning mexanizatsiyalashtirish, avtomatlashtirishning ahamiyati va istiqbollari hamda hayot xavfsizligi asoslari haqida ko'nikma malakalarini shakllantirishga yo'naltirish.

Dars metodi: og'zaki, ko'rgazmali, "Aqliy hujum", amaliy va interaktiv metodlar.

Moddiy texnik jihozlash va ko'rgazmali qurollar: chorvachilikni mexanizatsiyalashtirish, avtomatlashtirishga oid vidioro'liklar, elektron materiallar, rasmlar, darsliklar, metodik qo'llanma, ma'ruza matni, lug'atlar, ma'lumotnomalar, savollar banki, test materiallari va mustaqil bajarish topshiriqlari.

Reja:

1. Tashkiliy qism - 5 daqiqa
2. O'tilgan mavzuni takrorlash - 10 daqiqa
3. Yangi mavzuning bayoni - 50 daqiqa
4. Yangi mavzuni mustahkamlash - 20 daqiqa
5. Uyg'a vazifa berish - 20 daqiqa

Mashg'ulotning borishi

1. Tashkiliy qism. Salomlashish, davomatni aniqlash, navbatchini tayinlash, o'quvchilarning mashg'ulotga tayyorgarlik darajasini nazorat qilish.

2. O'tilgan mavzuni takrorlash. Chorvachilikning mexanizatsiyalashtirish, avtomatlashtirishning ahamiyati va istiqbollari hamda hayot xavfsizligi asoslari haqidagi ma'lumotlar asosida savol-javob o'tkazish.

3. Yangi mavzuning bayoni.

Qishloq xo'jalik hayvonlariga qoramol, qo'y, echki, ot, quyon va parrandalar kirib, ular inson hayotida muhim ahamiyatga egadir.

Qoramol. Qoramol inson uchun go'sht va sut beradi, terisi ko'n sanoati uchun xom ashyo hisoblanadi. Oshlangan terisi kiyimbosh tayyorlashda keng miqyosda qo'llaniladi. Shuningdek, qoramol go'ngi tuproq unumdorligini oshirishda asosiy mahalliy o'g'it hisoblanadi.

Sigir suti qimmatli oziq-ovqat mahsulidir, chunki uning tarkibida moy, oqsil, qand, mineral tuzlar ko'p bo'ladi. Har bir sigir yil davomida 4000 kg gacha, ba'zi zotlari esa undan ham ko'proq sut beradi.

Qoramolning go'sht mahsuloti ham katta ahamiyatga ega. Jumhuriyatimizda tayyorlanadigan jami go'shtning qariyb yarmini qoramol go'shti tashkil etadi. Maxsus zotga kiradigan go'shtdor mollar tez yetilishi, go'sht chiqishining yuqoriligi va sifati bilan ajralib turadi. Go'sht uchun boqiladigan buzoqlar to'yimli oziqlar bilan yaxshi boqilsa, tez rivojlanib, vazni bir yildayoq 400-450 kg ga etadi. Go'sht beruvchi erkak qoramolning vazni 800-900 kg, ayrimlari 1300 kg, ba'zan undan ham ko'proq bo'lishi mumkin. Go'sht beruvchi sigir zotlarining vazni 500-600 kg keladi, shuningdek ulardan 2500- 3000 kg sut sog'ib olinadi.

4. Yangi mavzuni mustahkamlash

1. Chorvachilikning qanday sohalarini bilasiz?
2. Qoramollarning qanday ahamiyati bor?
3. Go'sht uchun boqiladigan qoramolning qanday zotlarini bilasiz?
4. Qanday sersut qoramol zotlari bor?
5. Qo'ylar xalq xo'jaligida qanday ahamiyatga ega?

5. Uyga vazifa berish:

1. Mexanizatsiyalashtirish va avtomatlashtirish haqida mustaqil tayyorlanib, krossvord tuzib kelish.

57-58-mashg'ulot: CHORVACHILIKDA BALIQCHILIK, ASALARICHILIK, QUYONCHILIK AHAMIYATI VA TARMOQLARI.

Dars maqsadi:

Ta'limiy: o'quvchilarga chorvachilikda baliqchilik, asalarichilik, quyonchilik ahamiyati va tarmoqlari haqida umumiy ma'lumotlar berish;

Tarbiyaviy: chorvachilikda baliqchilik, asalarichilik, quyonchilik ahamiyati va tarmoqlarini o'rgatish;

Rivojlantiruvchi: o'quvchilarning chorvachilikda baliqchilik, asalarichilik, quyonchilik ahamiyati va tarmoqlari haqidagi ko'nikma va malakalarini shakllantirishga yo'naltirish.

Dars metodi: og'zaki, ko'rgazmali, amaliy va interaktiv metodlar.

Moddiy texnik jihozlash va ko'rgazmali qurollar: elektron materiallar, rasmlar, darsliklar, metodik qo'llanma, ma'ruza matni, lug'atlar, ma'lumotnomalar, savollar banki, test materiallari va mustaqil bajarish topshiriqlari.

Reja:

1. Tashkiliy qism - 5 daqiqa
2. O'tilgan mavzuni takrorlash - 10 daqiqa
3. Yangi mavzuning bayoni - 50 daqiqa
4. Yangi mavzuni mustahkamlash - 20 daqiqa
5. Uyga vazifa berish - 20 daqiqa

Mashg'ulotning borishi

1. Tashkiliy qism. Salomlashish, davomatni aniqlash, navbatchini tayinlash, o'quvchilarning mashg'ulotga tayyorgarlik darajasini nazorat qilish.

2. O'tilgan mavzuni takrorlash. Chorvachilikda baliqchilik, asalarichilik, quyonchilik ahamiyati va tarmoqlari haqidagi ma'lumotlar asosida savol-javob

o'tkazish.

3. Yangi mavzuning bayoni.

Baliq va baliq mahsulotlari oziq- ovqat resurslarida muhim ahamiyatga ega. Ular o'zining to'yimligi va ozuqaviy qiymati jihatdan qishloq xo'jaligi xayvonlari go'shtiga o'xshash bo'lib, xazm qilishi jihatdan ulardan birmuncha yuqori turadi.

Ovlanadigan xamma baliqlarning 80% ochiq suv xavzalarida tutiladi.

Orol dengizi bilan Sirdaryo va Amudaryo ko'lidan usach, leshch, vobla, marinka va okun ovlanadi. Kichik xavzalarda esa okuni, karp, osetra va boshqa baliq turlari yashaydi.

O'zbekistonda ham baliqchilikni jadal rivojlantirish maqsadida ko'plab yirik baliqchilik xo'jaliklari barpo yetilgan. Shuningdek barcha suv onborlarida, baliq urchitish hamda uning tuxumini rivojlantirish bilan shug'ullanadigan xo'jaliklar soni ortib bormoqda.

Markaziy Osiyo respublikalarida, shu jumladan, respublikamiz viloyatlardagi suv havzalarida tez yyetiluvchan, tez ko'payuvchan go'sht sifatida yuqori bo'lgan baliq turlaridan: oq amur, ilonbosh va tolostolobik deb nomlanuvchi baliqlar urchitib ko'paytirmoqda.

Shuningdek, suniy usulda ko'plab suv xavzalarida go'shti mazali va lazatli bo'lgan sazan va karp baliqchiligi jadal rivojlantirilmoqda. Lekin shunga qaramasdan xali ko'plab ijobiy tadbirlarni amalga oshirish lozim. Xalqimizning sifatli, sermoy va arzon baliq va baliq mahsulotlari bilan tola taminlash ishlari o'z yechimini kutmoqda.

4. Yangi mavzuni mustahkamlash

1. Baliqchilik haqida tushuncha bering.
2. Asalarichilik deganda nimani tushunasiz?
3. Quyonlar haqida nimalarni bilasiz?

5. Uyga vazifa berish:

1. Baliqchilik, asalarichilik va quyonchilik haqida mustaqil o'qib, har birida "klaster" tayyorlab kelish.

59-60-mashg'ulot: CHORVACHILIK FERMALARIDA QORAMOLCHILIKNI PARVARISH QILISH VA ISH JARAYONI BILAN TANISHISH.

Dars maqsadi:

Ta'limiy: o'quvchilarga chorvachilik fermalarida qoramolchilikni parvarish qilish va ish jarayoni bilan tanishish haqida umumiy ma'lumotlar berish;

Tarbiyaviy: chorvachilik fermalarida qoramolchilikni parvarish qilish va ish jarayoni bilan tanishtirish;

Rivojlantiruvchi: o'quvchilarning chorvachilik fermalarida qoramolchilikni parvarish qilish va ish jarayoni bilan tanishish shakllantirishga yo'naltirish.

Dars metodi: og'zaki, ko'rgazmali, amaliy va interaktiv metodlar.

Moddiy texnik jihozlash va ko'rgazmali qurollar: elektron materiallar, rasmlar, darsliklar, metodik qo'llanma, ma'ruza matni, lug'atlar, ma'lumotnomalar, test materiallari va mustaqil bajarish topshiriqlari.

Reja:

1. Tashkiliy qism - 5 daqiqa
2. O'tilgan mavzuni takrorlash - 10 daqiqa
3. Yangi mavzuning bayoni - 50 daqiqa
4. Yangi mavzuni mustahkamlash - 20 daqiqa
5. Uyga vazifa berish - 20 daqiqa

Mashg'ulotning borishi

1. Tashkiliy qism. Salomlashish, davomatni aniqlash, navbatchini tayinlash, o'quvchilarning mashg'ulotga tayyorgarlik darajasini nazorat qilish.

2. O'tilgan mavzuni takrorlash. Chorvachilik fermalarida qoramolchilikni parvarish qilish va ish jarayoni bilan tanishish haqidagi ma'lumotlar asosida savol-javob o'tkazish.

3. Yangi mavzuning bayoni.

Buzoqlarni parvarish qilish chorvachilikda muhim ahamiyatga ega. Yaxshi boqilmagan va noqulay sharoitda saqlangan buzoqlar zotdor sigir bolalari bo'lishiga qaramay, ulardan mahsuldor sigir zoti chiqmasligi mumkin.

Sigir tug'ishiga 10-15 kun qolganda maxsus xonada boqiladi. Buzoqlar tug'ilishi bilan kindigi qornidan 10 - 12 sm pastdan kanop bilan bog'lanadi, ichidagi suyuqlik chiqarib yuboriladi va yod bilan dezinfektsiya qilinadi. Buzoqlar tug'ilishi bilan og'zi, tumshug'i, burni, tanasi shilliq suyuqlikdan tozalanadi va quritiladi. Bunday buzoqlar harorati 20-24° bo'lgan xonaga kiritiladi. Odatda, buzoqlar bir soatdan so'ng o'midan turadi. Yangi tug'ilgan buzoqlarga 1,2-5 kg ogiz suti 35-37° ilitib ichiriladi va sutkalik miqdori bora-bora ko'paytirilib, 7-8 kg ga yetkaziladi.

Emadigan buzoqlarni boqish. Buzoqlar maqsadga qarab go'sht olish, naslga qoldirish uchun boqiladi. Bo'rdoqiga boqiladigan buzoqlarga ko'proq oqsilli, o'stirish uchun qoldirilgan buzoqlarga esa dag'al va shirali oziqlar beriladi. Buzoqlarga emish davrida ikki oygacha 200 - 250 kg yog'i olinmagan, ikki oy bo'lgandan so'ng yogi olingan sut ichiriladi. Buzoqlarni sut bilan boqishda so'rg'ichlardan foydalaniladi.

Buzoqlarga 10-12 kunlik bo'lganda yumshoq poyali pichan, 20 kunlikdan boshlab suli yormasi, kepak, zig'ir kunjarasi berila boshlaydi, Ikki oylik buzoqlarga yuvilib tozalangan shirali oziqlardan xashaki lavlagi va sabzi beriladi, uch-to'rt yoshligidan boshlab esa sekin-asta sifatli silos berishga o'rgatiladi. Buzoqlar uchun ko'kat oziqlar juda foydalidir, ammo u ko'p berilsa ichini surishi mumkin. Shuning uchun ko'kat ozuqaning bir qismini quruq pichan bilan almashtirish tavsiya yetiladi. Buzoqlar uch xil usulda boqiladi: 1) emizib; 2) emizib sogib; 3) ajratib boqiladi.

Emizib boqish. Bu usulda sigirlar sog'ilmaydi, buzoqlar sigirini emib katta bo'ladi. Ayrim hollarda buzoqlar onasidan ajratib olinib, kamroq sut beradigan sigirlarga birlashtirib qo'yiladi. Bunda har bir sigir bilan ikkita buzoqni boqish

mumkin. Sersut sigirlar butun sut berish davrida 4-6 ta buzoqni to'ydira oladi. Bunday boqish ko'proq yaylov sharoitida bo'lib, boqish uchun mablag' ko'p sarflanmaydi, yosh mollar yaxshi rivojlanadi.

Emizib sog'ish. Bu usul Markaziy Osiyo davlatlarida keng tarqalgan bo'lib, buzoqlar dastlabki 5-6 kungacha onasi yonida bo'ladi, og'iz sutini emadi, so'ng ular ajratilib sigirni sog'ish oldidan va sogib bo'lgandan so'ng onasiga emiziladi. Buzoqlarni emizib sog'ish usulida sigirning sutini ko'paytirish va buzoqlarni yaxshi o'stirish qiyin. Chunki buzoqlar onasi bilan birga bo'lganligi uchun qaymog'i olinmagan sutga muhtoj bo'lmaydi, sigirlarni molxonada boqish va mexanizmlar bilan sog'ishni tashkil etish qiyinlashadi. Shuningdek, sigirlar buzoqsiz qolsa sutdan tez chiqadi.

Ajratib boqish. Bu usulda buzoqlar tug'ilishi bilan onasidan ajratilib, maxsus buzoqxonada boqiladi. Buzoqxonalar nihoyatda toza, quruq va sharoiti yaxshi bo'lmog'i lozim. Shuning uchun buzoqlar sog'lom o'sadi. Shunday sharoitda asralgan buzoqlarga og'iz suti ichiriladi. Buzoqlar og'iz suti bilan ta'minlansa yaxshi o'sadi, chunki og'iz sutida tez hazm bo'luvchi oqsil, mineral tuzlar va kasallikdan saqlaydigan himoya moddalar bo'ladi. Buzoqlarga tug'ilgandan so'ng dastlabki 10-15 kun ichida kuniga to'rt mahal og'iz suti ichirilib turiladi. Agar buzoqning o'z onasi kasallanib qolsa unga, shu bilan bir vaqtda tuqqan, boshqa sog'lom sigir sutini berish tavsiya yetiladi.

Yaylovi bo'lmagan rayonlarda mollarni bo'rdoqiga boqishda emxashak ekinlari etishtirishdan olingan ko'katlar, pichan va shirali oziqlardan keng foydalaniladi. Mollarni semirtirishda korxonada chiqindilari (lavlagi turpi, barda) berib boqiladi. Ba'zi xo'jaliklarda mollar silos, senaj, ko'kat oziqlar bilan boqilib yaxshi semirtiriladi. Umuman bo'rdoqiga boqish uch davrga bo'linadi. Boshlang'ich va o'rta davrlarda mollar hajmdor, arzon oziq bilan boqiladi, oxirgi davrda esa ularga ko'proq em beriladi.

4. Yangi mavzuni mustahkamlash

1. Yangi tugilgan buzoqlarni qanday parvarish qilinadi?
2. Emadigan davrda buzoqlar qanday boqiladi?
3. Buzoqdar qanday usulda boqiladi?
4. Buzoqlarni bo'rdoqiga boqish qanday amalga oshiriladi?

5. Uyg'a vazifa berish:

1. Chorvachilikda qoramollardan qanday mahsulotlar olinadi va ularni "klaster" shaklda yozib kelish.

ELEKTROTEXNIKA ISHLARI

61-62 mashg'ulot: Elektr mantaj ishlarida ish o'rnini tashkil qilish. Elektr o'tkazish simlarining turlari. Elektr o'kazgichlarni montaj qilish izolyatsiyalash ishlari

Darsning maqsadi:

a) **ta'limiy** – o'quvchilariga Elektr mantaj ishlarida ish o'rnini tashkil qilish. Elektr o'tkazish simlarining turlari. Elektr o'kazgichlarni montaj qilish izolyatsiyalash ishlari to'g'risidagi bilimlarni o'rgatish.

b) **tarbiyaviy** – o'quvchilariga Elektr mantaj ishlarida ish o'rnini tashkil qilish. Elektr o'tkazish simlarining turlari. Elektr o'kazgichlarni montaj qilish izolyatsiyalash ishlari to'g'ri ish olib borishni o'rgatish.

v) **rivojlantiruvchi** – o'quvchilarda Elektr mantaj ishlarida ish o'rnini tashkil qilish. Elektr o'tkazish simlarining turlari. Elektr o'kazgichlarni montaj qilish izolyatsiyalash ishlari e'tiborga olgan holda to'g'ri ish olib borish bo'yicha ko'nikma va malakalarini rivojlantirish.

Moddiy texnik jihatdan jihozlash va ko'rgazmali qurollar: xavfsizlik texnikasi qoidalari bo'yicha plakatlar, proektsion materiallar, televideo materiallar, elektron materiallar, kompyuter, rasmlar, ma'ruza matni, lug'atlar, ma'lumotnomalar, test materiallari, topshiriq kartochkalari, mustaqil bajarish topshiriqlari.

Foydalaniladigan metodlar: "Muammoli ta'lim", og'zaki, ko'rgazmali.

Reja:

1. Tashkiliy qism-5
2. O'tilgan mavzuni takrorlash-10
3. Yangi mavzuning bayoni-50
4. Yangi mavzuni mustahkamlash-20
5. Uyga vazifa berish-5

Mashg'ulotning borishi

1. **Tashkiliy qism.** O'quvchilar bilan salomlashish, davomatni aniqlash, navbatchilarni tayinlash. O'quvchilarning darsga tayyorgarlik darajasini nazorat qilish.

2. **O'tilgan mavzuni takrorlash.** Uyga berilgan vazifalarni tekshirish, mehnat ta'limi darslarida mavzuga oid o'tilgan materiallarni takrorlaydi.

3. Yangi mavzuning bayoni.

Kirish yo'riqnomasi: O'quvchilarga yangi mavzu uchun zarur bo'lgan ko'rgazmali jihozlar vositasidan foydalanib bayon qilinadi, o'quvchilarni faollashtirib borishga e'tibor beriladi, amaliy mashg'ulot yuzasidan topshiriqlar tushuntiriladi.

Joriy yo'riqnoma: O'quvchilarga mavzu yuzasidan quyidagi ma'lumotlar beriladi. Elektr mantaj ishlarida ish o'rnini tashkil qilish. Elektr o'tkazish simlarining turlari. Elektr o'kazgichlarni montaj qilish izolyatsiyalash ishlari haqida ma'lumot beriladi. O'qituvchi jalb qiluvchi savollar bilan murojyat etadi, mavzuning eng asosiy tushunchalarini ajratib ko'rsatadi, har bir o'quv birligi

bo'yicha xulosalar qiladi, kelib chiqqan muammolarni yozish so'raladi. Savol-javob orqali o'quvchilarning umumiy tasavvurlarini aniqlaydi. Aniq tasavvurlar shakllanmagan qismlarini qayta tushuntiradi. Mustaqil ish uchun topshiriqlar beradi va bajarilgan ishlar bo'yicha o'quvchilar baholanadi.

Yakuniy yo'riqnoma: Yakuniy yo'riqnoma berish paytida o'quvchilar egallagan nazariy va amaliy bilimlari baholanadi. (nazariy bilimlarini amalda qo'llay olishi, ish usullarini to'g'ri bajarishi; xavfsizlik texnikasi qoidalariga amal qilishi; sanitar-gigienik qoidalarga rioya qilishi, ish o'rnida belgilangan tartibni qo'llay olishi; oshxona jihozlari, asbob-anjomlaridan to'g'ri foydalana olishi; o'quv topshiriqlarini bajara olish texnologiyasini to'g'ri bajara olishi).

4. Yangi mavzuni mustahkamlash.

1. Bitta xonani yoritish zanjiri sxemasi.
2. Maishiy elektr asboblari elektr manbaiga ulash qanday ketma ketlikda bajariladi?
3. Elektr energiyasini tejimli ishlatish usullari.

5. Uyga vazifa berish:

1. Darslikdan o'tilgan mavzuni o'qib mustahkamlash
2. Mavzu bo'yicha yangiliklarni to'plash

63-64 mashg'ulot: Elektr asboblari. Sohaga oid kasb-hunarlar to'g'risida ma'lumot

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy – o'quvchilariga elektrotexnik hamda elektron uskunalarni ishlab chiqarish, ishlatish va ularga xizmat ko'rsatishga oid kasb-hunarlar to'g'risidagi bilimlarni o'rgatish.

b) tarbiyaviy – o'quvchilariga elektrotexnik hamda elektron uskunalarni ishlab chiqarish, ishlatish va ularga xizmat ko'rsatishga oid kasb-hunarlarini e'tiborga olgan holda to'g'ri ish olib borishni o'rgatish.

v) rivojlantiruvchi – o'quvchilarda elektrotexnik hamda elektron uskunalarni ishlab chiqarish, ishlatish va ularga xizmat ko'rsatishga oid kasb-hunarlar to'g'risida ko'nikma va malakalarini rivojlantirish.

Moddiy texnik jihatdan jihozlash va ko'rgazmali qurollar: xavfsizlik texnikasi qoidalari bo'yicha plakatlar, elektron uskuna namunalarini, proeksion materiallar, televideo materiallar, elektron materiallar, kompyuter, rasmlar, ma'ruza matni, lug'atlar, ma'lumotnomalar, test materiallari, topshiriq kartochkalari, mustaqil bajarish topshiriqlari.

Foydalaniladigan metodlar: "Muammoli ta'lim", og'zaki, ko'rgazmali.

Reja:

1. Tashkiliy qism-5
2. O'tilgan mavzuni takrorlash-10
3. Yangi mavzuning bayoni-50
4. Yangi mavzuni mustahkamlash-20
5. Uyga vazifa berish-5

Mashg'ulotning borishi

1. **Tashkiliy qism.** O'quvchilar bilan salomlashish, davomatni aniqlash, navbatchilarni tayinlash. O'quvchilarning darsga tayyorgarlik darajasini nazorat qilish.

2. **O'tilgan mavzuni takrorlash.** Uyga berilgan vazifalarni tekshirish, mehnat ta'limi darslarida mavzuga oid o'tilgan materiallarni takrorlaydi.

3. Yangi mavzuning bayoni.

Kirish yo'riqnomasi: O'quvchilarga yangi mavzu uchun zarur bo'lgan ko'rgazmali jihozlar vositasidan foydalanib bayon qilinadi, o'quvchilarni faollashtirib borishga e'tabor beriladi, amaliy mashg'ulot yuzasidan topshiriqlar tushuntiriladi.

Joriy yo'riqnoma: O'quvchilarga mavzu yuzasidan quyidagi ma'lumotlar beriladi. elektrotexnik hamda elektron uskunalarni ishlab chiqarish, ishlatish va ularga xizmat ko'rsatishga oid kasb-hunarlar t'og'risida ma'lumot beriladi. O'qituvchi jalb qiluvchi savollar bilan murojyat etadi, mavzuning eng asosiy tushunchalarini ajratib ko'rsatadi, har bir o'quv birligi bo'yicha xulosalar qiladi, kelib chiqqan muammolarni yozish so'raladi. Savol-javob orqali o'quvchilarning umumiy tasavvurlarini aniqlaydi. Aniq tasavvurlar shakllanmagan qismlarini qayta tushuntiradi. Mustaqil ish uchun topshiriqlar beradi va bajarilgan ishlar bo'yicha o'quvchilar baholanadi.

Yakuniy yo'riqnoma: Yakuniy yo'riqnoma berish paytida o'quvchilar egallagan nazariy va amaliy bilimlari baholanadi. (nazariy bilimlarini amalda qo'llay olishi, ish usullarini to'g'ri bajarishi; xavfsizlik texnikasi qoidalariga amal qilishi; sanitar-gigienik qoidalarga rioya qilishi, ish o'rnida belgilangan tartibni qo'llay olishi; oshxona jihozlari, asbob-anjomlaridan to'g'ri foydalana olishi; o'quv topshiriqlarini bajara olish texnologiyasini to'g'ri bajarish).

4. Yangi mavzuni mustahkamlash.

1. Elektrotexnik hamda elektron uskunalarni ishlab chiqarish
2. Elektron uskunalarni ishlatish va ularga xizmat ko'rsatishga oid kasb-hunarlar to'g'risida ayting

5. Uyga vazifa berish:

1. Darslikdan o'tilgan mavzuni o'qib mustahkamlash
2. Mavzu bo'yicha yangiliklarni to'plash.

UY-RO'ZG'OR BUYUMLARINI TA'MIRLASH

65-68 mashg'ulot: Pol qoplamlari hamda mebellarning laklangan va qoplamli yuzalarini saqlash tadbirlari va kichik ta'mirlash ishlari. Oyna romlarini kichik ta'mirlash va qishda issiqni saqlash usullari. Oyna romlarni kichik ta'mirlash va qishda issiqlikni saqlash usullari. Xizmat ko'rsarsatish sohalariga oid kasb-hunar turlari

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy – o'quvchilariga pol qoplamlari hamda mebellarning laklangan va qoplamli yuzalarini saqlash tadbirlari va kichik ta'mirlash ishlari. Oyna romlarini kichik ta'mirlash va qishda issiqni saqlash usullari. Oyna romlarni kichik ta'mirlash va qishda issiqlikni saqlash usullari. Xizmat ko'rsarsatish sohalariga oid kasb-hunar turlari yo'nalishlari to'g'risidagi bilimlarni o'rgatish.

b) tarbiyaviy – o'quvchilarga pol qoplamlari hamda mebellarning laklangan va qoplamli yuzalarini saqlash tadbirlari va kichik ta'mirlash ishlari. Oyna romlarini kichik ta'mirlash va qishda issiqni saqlash usullari. Oyna romlarni kichik ta'mirlash va qishda issiqlikni saqlash usullari. Xizmat ko'rsarsatish sohalariga oid kasb-hunar turlari yo'nalishlarini e'tiborga olgan holda to'g'ri ish olib borishni o'rgatish.

v) rivojlantiruvchi – o'quvchilarda pol qoplamlari hamda mebellarning laklangan va qoplamli yuzalarini saqlash tadbirlari va kichik ta'mirlash ishlari. Oyna romlarini kichik ta'mirlash va qishda issiqni saqlash usullari. Oyna romlarni kichik ta'mirlash va qishda issiqlikni saqlash usullari. Xizmat ko'rsarsatish sohalariga oid kasb-hunar turlari yo'nalishlari to'g'risida ko'nikma va malakalarini rivojlantirish.

Moddiy texnik jihatdan jihozlash va ko'rgazmali qurollar: xavfsizlik texnikasi qoidalari bo'yicha plakatlar, elektron uskuna namunalari, proeksion materiallar, televideo materiallar, elektron materiallar, kompyuter, rasmlar, ma'ruza matni, lug'atlar, ma'lumotnomalar, test materiallari, topshiriq kartochkalari, mustaqil bajarish topshiriqlari.

Foydalaniladigan metodlar: "Aqliy hujum", "Muammoli ta'lim", og'zaki, ko'rgazmali.

Reja:

1. Tashkiliy qism-5
2. O'tilgan mavzuni takrorlash-10
3. Yangi mavzuning bayoni-50
4. Yangi mavzuni mustahkamlash-20
5. Uyga vazifa berish-5

Mashg'ulotning borishi

1. Tashkiliy qism. O'quvchilar bilan salomlashish, davomatni aniqlash, navbatchilarni tayinlash. O'quvchilarning darsga tayyorgarlik darajasini nazorat qilish.

2. O'tilgan mavzuni takrorlash. Uyga berilgan vazifalarni tekshirish, mehnat ta'limi darslarida mavzuga oid o'tilgan materiallarni takrorlaydi.

3. Yangi mavzuning bayoni.

Kirish yo'riqnomasi: O'quvchilarga yangi mavzu uchun zarur bo'lgan ko'rgazmali jihozlar vositasidan foydalanib bayon qilinadi, o'quvchilarni faollashtirib borishga e'tabor beriladi, amaliy mashg'ulot yuzasidan topshiriqlar tushuntiriladi.

Joriy yo'riqnoma: O'quvchilarga mavzu yuzasidan quyidagi ma'lumotlar beriladi. Pol qoplamlari hamda mebellarning laklangan va qoplamli yuzalarini saqlash tadbirlari va kichik ta'mirlash ishlari. Oyna romlarini kichik ta'mirlash va qishda issiqni saqlash usullari. Oyna romlarni kichik ta'mirlash va qishda issiqlikni saqlash usullari. Xizmat ko'rsatish sohalariga oid kasb-hunar t'og'risida ma'lumot beriladi. O'qituvchi jalb qiluvchi savollar bilan murojyat etadi, mavzuning eng asosiy tushunchalarini ajratib ko'rsatadi, har bir o'quv birligi bo'yicha xulosalar qiladi, kelib chiqqan muammolarni yozish so'raladi. Savol-javob orqali o'quvchilarning umumiy tasavvurlarini aniqlaydi. Aniq tasavvurlar shakllanmagan qismlarini qayta tushuntiradi. Mustaqil ish uchun topshiriqlar beradi va bajarilgan ishlar bo'yicha o'quvchilar baholanadi.

Yakuniy yo'riqnoma: Yakuniy yo'riqnoma berish paytida o'quvchilar egallagan nazariy va amaliy bilimlari baholanadi. (nazariy bilimlarini amalda qo'llay olishi, ish usullarini to'g'ri bajarishi; xavfsizlik texnikasi qoidalariga amal qilishi; sanitar-gigienik qoidalarga rioya qilishi, ish o'rnida belgilangan tartibni qo'llay olishi; oshxona jihozlari, asbob-anjomlaridan to'g'ri foydalana olishi; o'quv topshiriqlarini bajara olish texnologiyasini to'g'ri bajara olishi).

4. Yangi mavzuni mustahkamlash.

1. Yurtimiz me'morchiligi tarixiga oid qisqacha ma'lumotlar.
2. Xona interyeri hamda jihozlanish dizayniga talablari
3. Sohaga oid yurtimizda tarkib topgan an'analar hamda zamonaviy taraqqiyot yo'nalishlari

5. Uyga vazifa berish:

1. Darslikdan o'tilgan mavzuni o'qib mustahkamlash
2. Mavzu bo'yicha yangiliklarni to'plash

Foydalaniladigan adabiyotlar ro'yxati

1. O'zbekiston Respublikasi konstitutsiyasi. 2015 йил.
2. Karimov I.A. Yuksak ma'naviyat –yengilmas kuch. T.: "Ma'naviyat", 2008.
3. Karimov I.A. Ona yurtimiz baxtu iqboli va buyuk kelajagi yo'lida xizmat qilish – eng oliy saodatdir. – T.: "O'zbekiston", 2015.-304 b.
4. Boltaboyev S.A., Magdiyev O.SH. Mehnat va kasb ta'limi metodikasidan amaliy mashg'ulotlar (Metodik qo'llanma). T.: TDPU, 2002.
5. Davlatov K. Mehnat va kasb ta'limi, tarbiyasi hamda kasb tanlash nazariyasi va metodikasidan amaliy mashg'ulotlar: Pedagogika instituti o'quvchilari uchun qo'llanma. – T.: "O'qituvchi", 1995.
6. Muslimov N.A., Sharipov Sh.S. Mehnat ta'limi o'qitish metodikasi. O'quv qo'llanma. – T.: 2009.
7. Tolipov O'Q., Usmonboyeva M. Pedagogik texnologiyalarning tatbiqiy asoslari (O'quv qo'llanma). – T.: "Fan", 2006.
8. Tojiyev J. K. Mehnat ta'limida o'quvchilar xalq hunarmandchilik bilim va ko'nikmalarini shakllantirishning individual ta'lim texnologiyalari. – T.: 2010.
9. Uzviylashtirilgan Davlat ta'lim standarti va o'quv dasturi. Mehnat ta'limi, Tasviriy san'at, Chizmachilik, Musiqa madaniyati, Jismoniy tarbiya (1-9 sinflar), – T.: 2010.
10. Qo'ysinov O.A., Sattorov V.N., Yakubova H.S.. Mehnat ta'limidan amaliy mashg'ulotlarni tashkil etish metodikasi. Metodik qo'llanma. – T.: Nizomiy nomidagi TDPU, 2011.
11. Qo'ysinov O.A., Yakubova H.S., To'rabekov F.S., Rajabova S. Mehnat ta'limi, kasb tanlashga yo'llash fanidan laboratoriya mashg'ulotlari. Metodik qo'llanma. – T.: 2013.
12. Sharipov Sh.S., Muslimov N.A., Qo'ysinov O.A., Tolipov O'Q., va b. Mehnat ta'limi. 5-sinf uchun darslik. – T.: 2012.
13. Sharipov SH.S., Jalilov T. Xavfsizlik texnikasi va ishlab chiqarish sanitariyasi qoidalari. Metodik yo'riqnomasi. – T.: 2002.

Интернет Веб-сайтлари:

1. www.uzedu.uz (xtv.uz) – Xalq ta'lim vazirligi veb-sayti
2. www.rtm.zn.uz – Respublika ta'lim markazi
3. www.edunet.uz – Maktablararo resurs markazi veb-sayti
4. www.google.uz – veb-sayti
5. ZiyoNet.uz – O'zbekiston Ziyonet ta'lim veb-sayti

MUNDARIJA

TEXNOLOGIYA VA DIZAYN YO‘NALISHI

T/r	Kirish	3
	Taqvimiy-mavzuli rejalashtirish	4
Metallga ishlov berish texnologiyasi		
1-2	Metallga ishlov berish ustaxonasining tuzilishi. Metallga ishlov berishda xavfsizlik texnikasi qoidalari. Metallning turmushda va xalq xo‘jaligidagi ahamiyati, tuzilishi, turlari, sohalari. Metallarning tashqi ko‘rinishi va o‘ziga xos belgilari.	12
3-4	Metallga ishlov berishda qo‘l asbob-uskunalarini, moslamalarining tuzilishi va turlari, vazifalari, foydalanish qoidalari. Chilangarlik dastgohi. O‘lchash va rejalash asboblari	15
5-6	Arralar va frezalar turlari. Zubilo, otverka va omburlar. Bolg‘alar va ularning turlari: po‘lat, yog‘och va plastik bolg‘alar va to‘qmoqlar. Yog‘och va jilvir qog‘ozlar tuzilishi va turlari. NI-1	18
7-8	Metallga ishlov berish stanoklari va ular haqida tushuncha. Mashinalarning asosiy qismlari.	19
9-10	Metallarga ishlov berish texnologiyasi, konstruksiyalash elementlari. Yupqa tunuka va simdan buyumlar tayyorlash.	21
11-12	Metall buyumlarda biriktirish turlari: harakatsiz va yarim harakatchan. NI-2	24
13-14	Metallarga ishlov berishda qo‘llaniladigan xalq hunarmandchiligi elementlari. Metallga ishlov berishga oid kasb-hunarlar to‘g‘risida ma‘lumot.	26
15-16	Detallar va buyumlar konstruktiv qirqimlarini topish.	27
17-18	Metallarga ishlov berish jarayonlari bilan uyg‘unlashtirilgan xalq hunarmandchiligi texnologiyasi.	29

Yog'ochga ishlov berish texnologiyasi

19-20	Yog'ochga ishlov berish ustaxonasining tuzilishi. Yog'ochga ishlov berishda xavfsizlik texnikasi qoidalari. Yog'ochning turmushda va xalq ho'jaligidagi ahamiyati, tuzilishi, turlari, ishlatilish sohalari. Yog'ochlarning tashqi ko'rinishi va o'ziga xos belgilari. Yog'ochning yaroqlilik va yaroqsizlik belgilari.	32
21-22	Duradgorlikda ishlatiladigan yog'ochlar: terak, tog'terak, shumtol, qarag'ay, eman, nok, chinor va boshqalar.	34
23-24	Mahalliy hududda o'sadigan daraxtlar va ulardan olinadigan yog'och turlarini o'rganish. Yog'ochlarning sifatini va ularning nuqsonlarini aniqlash. NI-3	36
25-26	Duradgorlik dastgohi, qo'l asboblarning tuzilishi va turlari, ulardan foydalanish qoidalari.	38
27-28	O'lchash va rejalash asboblari	40
29-30	Arralar va randalar turlari. NI-4	42
31-32	Uskanalar, boltalar.	45
33-34	Bolg'alar va ularning turlari: po'lat, yog'och va plastik bolg'alar va to'qmoqlar.	47
35-36	Egovlar tuzilishi va turlari	49
37-38	Jilvir qog'ozlar tuzilishi va turlari.	51
39-40	Asbob-uskuna va moslamalardan foydalanish va ta'mirlash.	52
41-44	Yog'ochga ishlov berishda ishlatiladigan qo'l asboblarni turlarga ajratish va ularning ishga yaroqliligini aniqlash. Asboblarni ishga tayyorlash va ular bilan ishlash.	54
45-46	Yog'ochga ishlov berish stanoklari va ular haqida tushuncha Mashinalarning asosiy qismlari. Stanokning qismlaridagi kuch-harakatning uzatilish yo'li, stanokni ishga tayyorlash bosqichlari	56
47-48	Duradgorlik buyumlari detallarini tayyorlash. NI-6	59
49-50	Duradgorlik birikmalari to'g'risida	

	ma'lumotlar: yelimlash mixlar, burama mixlar (shurup) va boshqa vositalar bilan biriktirish.	61
51-52	Buyumlar yuzasiga qoplamalar yopishtirish.	63
53-54	Yog'ochdan uy-ro'zg'or buyumlari tayyorlashda foydalanish.	65
55-56	Yog'ochga ishlov berishda qo'llaniladigan xalq hunarmandchiligi elementlari. Yog'ochga ishlov berishga oid kasb-hunarlar to'g'risida ma'lumot.	67
57-58	Tayyorlanmaning eskiz va texnologik xaritasini tuzish, tanlash, rejalash va tayyorlash	68
59-60	Yog'ochga ishlov berish jarayonlari bilan uyg'unlashtirilgan xalq hunarmandchiligi texnologiyasi. NI-7	69

Elektrotexnika ishlari

61-62	Elektr montaj ishlarida ish o'rmini tashkil qilish. Elektr o'tkazish simlarining turlari. Elektr asboblari va ular bilan ishlash usullari	71
63-64	Elektrotexnika armaturasi sohaga oid kasb-hunarlar to'g'risida ma'lumot	73

Uy-ro'zg'or buyumlarini ta'mirlash

65-66	Pol qoplamalari hamda mebellarning laklangan va qoplamali yuzalarini saqlash tadbirlari va kichik ta'mirlash ishlari. NI-8	75
67-68	Binolarni isitish usullari. Oyna romlarini kichik ta'mirlash va qishda issiqlikni saqlash usullari. Xizmat ko'rsatkish sohalariga oid kasb-hunar turlari.	76

SERVIS XIZMATI YO'NALISHI

Pazandachilik asoslar

1-2	Pazandachilik o'quv xonasida xavfsizlik texnika qoidalari va sanitariya gigiyena talablari. Pazandachilik tarixi va taraqqiyoti. Oziq-ovqat mahsulotlarining ozuqaviy qiymatini inson organizmi uchun ahamiyati.	79
3-4	O'zbek milliy oshxonasining o'ziga xos xususiyatlari va rivojdanishi. Oshxonada ishlaganda shaxsiy gigiyena qoidalari.	

	Amaliy mashg'ulot: Sabzavotlarga birlamchi ishlov berish, to'g'rash usullaridan foydalanib, salatlar tayyorlash, dasturxonga tortish qoidalari.	81
5-6	Plita, muzlatgich, idish-tovoq, yuvish moslamalari, oshxona stollari, quritgich moslama, shkaflar haqida umumiy tushuncha. Plita turlari, tuzilishi va foydalanish qoidalari. NI-1	83
7-8	Amaliy mashg'ulot: Kartoshka bo'tqasini tayyorlash.	85
9-10	Tuxum va uning ozuqaviy qiymati, pishirish usullari. Dasturxonga tortish qoidalari.	87
11-12	Amaliy mashg'ulot: Buterbrod va issiq ichimlik turlarini tayyorlash. Kundalik ovqatlanish uchun dasturxon bezash. NI-2	88
13-14	Amaliy mashg'ulot: Sabzavotlardan yaxna taomlar tayyorlash. Ularning sifatiga va saqlanishiga qo'yiladigan talablar. Yaxna taomlarni did bilan bezatib, dasturxonga tortish tartibi.	89
15-16	Ochiq, yoriq va gazak uchun tayyorlangan (ka-na-pe) buterbrodlarni tayyorlash va dasturxonga tortish tartib, qoidasi.	90
17-18	O'zbek milliy oshxonasining rivojlanish tarixi, uning taomlari, tasnifi hamda taomlarning tayyorlanishidagi o'ziga xos xususiyatlari. Amaliy mashg'ulot: "Tvorogli", "Murabboli" blinchiklar tayyorlash tartibi va dasturxonga tortish.	91
Gazlamaga ishlov berish texnologiyasi		
19-20	Xavfsizlik texnikasi qoidalari va sanitariya-gigiyena talablari. Tabiiy tolali gazlamalardan paxta va zig'ir tolalardan to'qilgan gazlamalar, ularning xususiyatlari.	93
21-22	Amaliy mashg'ulot. Sarja (polotno) to'qish. Gazlamaning o'ng va teskari tomonlarini, bo'ylama va ko'ndalang iplarini aniqlash.	94
23-24	Qo'l ishlari va uni bajarishda ishlatiladigan asbob-uskunalar haqida umumiy ma'lumot. NI-3	95

25-26	Amaliy mashg'ulot. Qo'l choklaridan namunalari tayyorlash. Ushlagich tayyorlash. Dazmollash usullari.	97
27-28	Qo'l yuritmalik tikuv mashinasining asosiy tuzilishi va ishlash tartibi. Tikuv mashinasini ishga tayyorlash. Mashinada ipsiz tikish.	100
29-30	Amaliy mashg'ulot: Mashinada ishlash qoidalari. Mashinada ipsiz tikish. Mashinaga ip o'tkazish. Biriktiruvchi, ziy va bezak choklarini tikish. NI-4	102
31-32	Bichish va tikish haqida ma'lumot.	103
33-34	Fartuk va bog'ichli qalpoqcha chizmasini chizish.	104
35-36	Fartuk va bog'ichli qopqoqchani modellashtirish va andozasini tayyorlash.	105
37-38	Fartuk va bog'ichli qalpoqcha bichish. Bog'ichli qalpoqchani tikish.	107
39-40	Fartukni tikish.	108
41-42	Bog'ichni va belbog'ni tikish. NI-5	109
43-44	Ko'krak qismini tikish. Qoplama cho'ntakni tikish.	110
45-48	Fartuk qismlarini birlashtirish va oxirgi ishlov berish.	112
49-50	Amaliy mashg'ulot: Kashtachilikda ishlatiladigan naqshlar, naqsh elementlari. Naqshlar chizish.	113
51-52	Kashtachilik ranglari va rang tanlash. Kashtachilikda ishlatiladigan chok namunalari tikish.	114
53-54	Milliy kashtachilikdan qiyiqchani bichish va nusxa tushirish. Qiyiqcha gullarini (naqshlarini) tikish. Dazmollash.	115
55-56	Milliy o'yinchoq (qo'g'irchoq) turlari, ishlatiladigan asbob, moslamalar, gazlama va ularning turlari.	116
57-58	Qo'g'irchoq andozasini tayyorlash, andozani gazlama ustiga joylashtirish va bichish.	117
59-60	Bo'laklarga ishlov berish. Qo'g'irchoqni tikish. NI-7	119
61-62	Qo'g'irchoqqa oxirgi ishlov berish	120
63-64	To'qish uchun asbob, moslamalar. To'qish choklarini o'rganish.	121

65-66	Ko'zoynak uchun g'ilof to'qish. NI-8	122
Buyumlarni ta'mirlash texnologiyasi		
67-68	Amaliy mashg'ulot: Turli chokidan so'kilgan buyumlarni tikish.	124

QISHLOQ XO'JALIK ASOSLARI YO'NALISHI

O'simlikshunoslik

1-2	Qishloq xo'jaligi moddiy oziq-ovqatlar yetishtirishning asosiy sohasi ekanligi. Dehqonchilik va chorvachilikni uyg'un rivojlantirishni istiqbollari. Yer qishloq xo'jaligida asosiy omil ekanligi.	125
3-6	Mintaqalarda yetishtiriladigan asosiy ekin turlari, ularning ahamiyati. Lalmikor, sug'oriladigan yerlarda dehqonchilik ishlari.	126
7-10	Ekin navlari va ularning hosildorligi, urug'chilik va ko'chat tayyorlash asoslari. Urug'larning sifatini aniqlash usullari. Ekilgan urug'ning unib chiqish tezligi va unga ta'sir etuvchi omillar.	128
11-12	Tuproqqa ishlov berish va o'g'itlash texnologiyasi. Turli ekinlarni parvarish qilish qoidalari. NI-2	129
13-14	Issiqxonalarda hosil yetishtirishning o'ziga xos xususiyatlari (limon, bodring, pomidor va har xil ko'katlar ekib o'stirish).	130
15-16	Qishloq xo'jalik mahsulotlari yetishtirish texnologiyasi va texnikasiga oid tushunchalar. XTQ lariga rioya qilish.	131
17-18	Qishloq xo'jalikda paxta yetishtirish texnologiyasi va etishtirish jarayoni.	132
19-20	Qishloq xo'jalikda kartoshka yetishtirish texnologiyasi va etishtirish jarayoni.	134
21-22	Qishloq xo'jalikda g'alla yetishtirish texnologiyasi va etishtirish jarayoni.	135
23-24	Qishloq xo'jalikda poliz ekinlari yetishtirish texnologiyasi va etishtirish jarayoni. NI-3	136
25-26	Yer unumdori va ekin hosildorligini oshirishda o'g'itlarning ahamiyati va o'g'it turlari.	137
27-28	O'g'itlash me'yori, solish usullari, muddati va samaradorligi	138
29-30	Yerga ishlov berish: Yerni haydash va	

	ekishdan oldin yumshatib tekislash ishlarining ahamiyati. NI-4	140
31-32	Yerga ishlov berish ish qurollari va mashinalari. XTQ lariga rioya qilish.	141
33-34	Amaliy mashg'ulot: Yerni haydash va ekishdan oldin yumshatish usullari.	142
35-36	Urug' va ko'chat ekish usullari, me'yor, muddatlari. urug'larni bir tekis undirib olish tadbirlari.	144
37-38	Urug' ekishda qo'llaniladigan qurollar, moslamalar va mashinalar	145
39-40	Ekinlar qator oralariga ishlov berish va ularni parvarish qilishda qo'llaniladigan qurollar va mashinalar.	146
Chorvachilik asoslari		
41-42	Chorvachilik tarmoqlari va ularning rivojlantirish istiqbollari.	148
43-44	Chorvachilikda chorva mollarini parvarish qilish va mahsulotlar sifatini oshirish yo'llari	149
45-46	Chorvachilik fermalarida ishlarni mexanizatsiyalashtirish: em-xashak tayyorlash, tarqatish mikroiklim hosil qilish.	150
47-48	Chorvachilik fermalarida ishlarni mexanizatsiyalashtirish: sog'ish	151
49-50	Chorvachilik fermalarida ishlarni mexanizatsiyalashtirish: sug'orish.	152
51-52	Chorvachilik fermalarida ishlarni mahanzatsiyalashtirish: go'nglardan tozalash	153
53-54	Chorvachilik fermalarida chorva mollarini parvarish qilish usullari	154
55-56	Chorvachilikning mexanizatsiyalashtirish, avtomatlashtirishning ahamiyati va istiqbollari va hayot xavfsizligi asoslari.	156
57-58	Chorvachilikda baliqchilik, asalarichilik, quyonchilik ahamiyati va tarmoqlari	157
59-60	Chorvachilik fermalarida qoramolchilikni parvarish qilish va ish jarayoni bilan tanishish.	158

Elektronexnika ishlari

61-62	Elektr montaj ishlarida ish o'rini tashkil qilish. Elektr o'tkazish simlarining turlari. Elektr o'tkagichlarni montaj qilish izolyatsiyalash ishlari	161
63-64	Elektr asboblari. Sohaga oid kasb-hunarlar tog'risida ma'lumot.	162

Uy-ro'zg'or buyumlarini ta'mirlash

65-68	Pol qoplamalari hamda mebellarning laklangan va qoplamali yuzalarini saqlash tadbirlari va kichik ta'mirlash ishlari. Oyna romlarini kichik ta'mirlash va qishda issiqlikni saqlash usullari. Xizmat ko'rsatish sohalariga oid kasb-hunar turlari. NI-8	164
-------	---	-----

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI

XALQ TA'LIMI VAZIRLIGI

T.N.QORI NIYOZIY NOMIDAGI O'ZBEKISTON PEDAGOGIKA

FANLARI ILMIY TADQIQOT INSTITUTI

O.A.Qo'ysinov, O'.O.Tohirov, D.N.Mamatov, D.F.Aripova

MEHNAT TA'LIMI

5-SINF

METODIK QO'LLANMA

Теришга 2016 йил 13 майда берилди.

Босишга 24.11.2016 йилда рухсат этилди.

Бичими: 60x84 1/16. «Times New Roman» гарнитурасида
офсет босма усулида офсет коғозида босилди.

Адади 300 нусха. 39/11-сон буюртма.

«РОУТАХТ-PRINT» МЧЖда чоп этилди.

Тошкент шаҳри, Учтепа тумани

Катта Хирмонтепа кўчаси, 55а-уй.